

ÖYKÜ

STEFAN ZWEIG

YAKICI SIR

ÇEVİREN: BURHAN ARPAĞ - AHMET ARPAĞ

EVRENSEL
BASIM
YAYIN

ÖYKÜ

STEFAN ZWEIG

YAKICI SIR

ÇEVİREN: BURHAN ARPAÇ - AHMET ARPAÇ

EVRENSEL
BASIM
YAYIN

EVRENSEL
BASIM YAYIN

Doğa Basım Yayın

Dağıtım Ticaret Limited Őirketi

Tarlabası Bulvarı

Kamer Hatun Mah.

Alhatun Sk. No: 27

Beyoğlu / İstanbul

Tel: 0212 361 09 07 (pbx)

Faks: 0212 361 09 04

[web: www.evrenselbasim.com](http://www.evrenselbasim.com)

[e.posta: bilgi@evrenselbasim.com](mailto:bilgi@evrenselbasim.com)

Evrensel Basım Yayın – 260

Stefan Zweig

Yakıcı Sır

Çevirenler

Burhan Arpad

Ahmet Arpad

Kapak Tasarım

Savaş Çekiç

Birinci Basım: Ekim 2004

© Evrensel Basım Yayın, 2004

© Williams Verlag AG, Zürih 1976

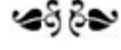
ISBN 975-6525-81-9

Baskı

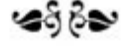
Ayhan Matbaası

(Yüzyl Mah. Massit 5. Cad. No: 47 Bağcılar 0212.629 01 65)

Stefan Zweig

Yakıcı Sır

ÖYKÜLER

Çevirenler

Burhan Arpad - Ahmet Arpad

STEFAN ZWEİG

Stefan Zweig, 1881 yılında Viyana'da doğdu. Baba, Habsburglar Avusturyası'nın Moravia eyaletinden bir ailedendi. Viyana'ya yerleşmişti ve tekstil fabrikatörüydü. Anne, geçmişi İtalya ve Almanya'ya kadar uzanan varlıklı bir iş adamları ailesinden geliyordu.

Habsburglar İmparatorluğu'nun Slav, Cermen, İtalyan asıllı "Milletler Mozaigi" toplum ve düşün yapısında ve böylesine çok yanlı bir ana-babadan dünyaya gelmiş olmak, Stefan Zweig'in milletler ve milliyetler üstü düşün yapısını, barışa ve Avrupa kültürüne tutkunluğunu açıklar. Bu konuda: "Viyana'da, mili duyguların üstüne çıkmış o iki bin yıllık başkentte büyüdüm..." der. Altmış yıllık ömrü ve bütün eserleri, barış, insan sevgisi ve Avrupa kültürü amacına bağlıdır. Bu amacın elden gittiği, tutkunu olduğu dünyanın tahrip edildiği kanısına vardığı gün canına kıyması bu nedenledir.

Liberal ekonominin Avrupa'ya geçici bir süre sağladığı parlak dış görünüşlü dönemde küçük sermaye ile işe koyulan baba, küçük tezgâhlarını genişletmiş ve bir tekstil fabrikasının sahibi olmuştur. Zweig'in erkek kardeşi, fabrikada babasının yerine geçsin diye yetiştirilmektedir. Zweig ailesinin liseyi bitirmek üzere olan Stefan'dan tek isteği, Zweig'lar arasında "Herr Doktor" unvanını taşıyacak bir kişiyi kazandırmasıdır. Çünkü o günlerin Viyanası'nda, belirli bir gelir ve geçim rahatlığına kavuşmuş çevrelerin ilk kaygısı, daha kültürlü olma yolunda bir aşamadır.

***

Stefan Zweig, adı altında yayınladığı ilk şiirlerini sonraları hiç sevmeyi ve ileride kitabına da almadı. 'ın aşkı adlı nuvelini yayınladığı 1904 yılında, yüksek öğrenimini bitirmeye de biraz zaman ayırdı ve felsefe doktoru olarak Viyana üniversitesini bitirdi. Böylece ailenin isteğini yerine getirmiş bulunuyordu. Daha lise sıralarında Viyana kahvelerinin o kendine özgü kültür ve sanat havasında iyice gelişmiş, yüzyıl başlangıcının edebiyat ünlüleriyle dostluklar kurmuştu. Geçim sıkıntılarından uzaktı. İnsanları yakından tanımak, dünyayı görmek istiyordu, ilk şiir ve nuveleri ilgi görmüş ve 1906'da yayınladığı ikinci şiir kitabı: için "Bauernfeld Armağanı"nı kazanmıştı. Çeyrek yüzyıllık bir ömrü arkada bırakmıştı. Her bakımdan özgür yaşayabilmek için anasının babasının yanından ayrılmış, Viyana'nın 3. bölgesinde Kochgasse'de 8 numaralı eve taşınmıştı. 1907-1919 arası oturduğu bu ev, aslında daha çok bir uğrak yeri oldu, ona. Çünkü Zweig'in çoğu zamanı, yurtdışında, hatta, Avrupa dışında yolculuklarda geçiyordu. Viyana'daki ev, sadece bir ara durak, bir mola yeri idi. Bir de çok genç yaşlarında başlayan koleksiyon yapma tutkusunu gerçekleştirmeğe yarıyordu. Ünlü sanat kişilerinin, değer verdiği sanatçıların bir el yazısının, onlardan bir hava taşıyan herhangi bir anı eşyasının Zweig'in gönlünde büyük değeri vardı. Başlangıçta sınırlı gelirinin olanaklarına göre, sonraları da eserlerinden gelen paralar çoğaldıkça daha büyük bir ihtirasla, hep topluyor ve topluyordu. Viyana'daki ev bir çeşit sanat ve edebiyat müzesi olmaya başlamıştı.

1910 yılında Hindistan'a kadar uzanan bir gemi yolculuğu yaptı. Bir yandan da yabancı dillerden çevirilere girişmişti. Baudelaire'den, Verlaine'den, Keats'den şiirler çevirdi. Zweig'a göre, her yabancı dil kendi anlatım özellikleriyle direnip yeni baştan yaratmaya yol açardı. "Yabancı dili kendimin yapmak ve kendi dilimi de elle tutulacak bir biçim güzelliğine zorlamak yolundaki bu savaş, bana hep olağan bir sanat coşkusu vermiştir. Sabır ve direnci gerektiren, aslında hiç değer bilmez olan bu iş hoşuma gidiyordu."

Fakat Stefan Zweig için sanat ve düşün alanında büyük heyecanlar ve gelişmeler daha çok Paris'te

başlar. Çünkü daha önce genç üniversiteli romantizmiyle tanıdığı Paris'te şimdi geniş ufuklar buluyordu. Romain Rolland ve Rodin gibi ustalarla yakın dostluklar kuruyor, Paris'in kıyı bucağındaki kültür ve sanat miraslarını buluyordu. Stefan Zweig, Avrupa'yı dolaşmaya devam etti, ünlü sanatçılarla dostluklar ve yakın bağlar kurdu. O yıllarda Almanya'nın en ünlü edebiyat yayınevi olan İnsel Verlag'ın yazarları arasına girdi. Yaşı otuzu aşmıştı. 1912 yılında Birleşik Amerika'ya ilk yolculuğunu yaptı.

Stefan Zweig, Amerika'yı ilk gördüğünde, Yeni Dünya'nın günümüzdeki hızlı ve uğultulu temposu yoktu. Müzeler, sanat galerileri, Zweig'in Avrupa yolculuklarında rastladığı kültür ve sanat merkezleri de yoktu. Bunun üzerine Zweig, ilginç kişiliğine uygun bir başka oyalanma alanı buldu. O sırada Amerika'nın hemen bütün büyük kentlerini dolduran sayısız sığınmacılardan biri saydı kendini. Cebinde sadece yedi doları var. Cebindeki yedi dolarla en çok üç gün geçinebilirdi. Dördüncü gün aç kalmamak için ne yapıp edip bu üç gün içinde bir iş bulmalıydı. Hemen gazetelerin ilan sayfalarına sarıldı. Notlar aldı. Not aldığı adreslere başvurmak için saatlerce oradan oraya koştu, merdivenler tırmandı bekleme odalarında saatler geçirdi. Sonunda birkaç iş birden bulmuştu. Bir fırıncı aranıyor. Fransızca ve İtalyanca bilen bir sekreter yardımcılığı vardı, bir kitapçı çıraklığı boştu. Bu deneyiyle Amerika'yı daha yakından tanıyan Zweig daha sonra öteki büyük kentlere geçti. Philadelphia, Boston, Baltimore ve Chicago'yu bir gezgin olarak dolaştı. O günlerin uluslararası kurallarına uygun olarak, ne pasaportu, ne de vizesi vardı. Haftalarca Amerika'yı, alabildiğine başıboş ve kendi deyimiyle "Tanınmaz bir kişi" olarak dolaştı. Fakat bir gün bir kitapçı vitrinine bakınırken eserlerinden biriyle karşılaşınca, bakışları büyülenmiş gibi oraya takıldı ve herkesce yüzüstü bırakılmış olmak duygusu bir an için kayboluverdi.

Amerika dönüşü yine Paris'e uğradı ve Romain Rolland'la tanıştı. Birinci Dünya Savaşı'ndan bir yıl önce, yıllardır Avrupa'yı ve kıta dışı uzun yolculuklarla dünyayı tanımaya başlamış olan Zweig, dış görünüşün parlaklığı altında kıpırdanan tedirginlikleri sezmiş gibi: "Avrupa vicdanının sesini yükseltmek için karar saati geldiğinde bu adamın haykıracağını daha ilk bakışta anlamıştım." der.

1914 baharında yine Fransa'daydı. Dünya politikasında tedirginlik ve bunalıma doğru hızlı bir gelişme vardı. Stefan Zweig'in da tedirginliği artmıştı. Dünya çapında büyük bir çöküntünün yaklaştığını seziyor ve huzursuzluğu artıyordu. Aşırı duygulu, iç dünyası uyanık ve tüm duygularıyla tetikte bir kişiliği vardı. Sıradan insanların, hatta çoğu kalburüstü kişilerin gözüne çarpmayan olaylardan, küçük küçük ayrıntılardan sonuçlara varmasını bilen bir düşünürlüğe de sahipti. Fransa'da 1914 ilkbaharında bir küçük kent sinemasında gözüne çarpanlar, Zweig'ı kara kara düşündürmüştü. Beyaz perdede dünya haberlerinde Almanya İmparatoru 2. Wilhelm görününce salonda çılgınca ıslık çalmalar ve tepinmeler başlayıvermişti. Zweig, yıllardır sürdürülen kin propagandasının ne denli derinlere işlemiş olduğunu kavramış ve dehşete kapılmıştı. Fakat bu tedirginliği yine de pek uzun sürmemişti. Çünkü Paris o günlerde çok güzeldi. Ağaçlar çiçekteydi. Hava tatlı ve hafifti. Bu güzellikler karşısında aklın alamayacağı kötülükleri kim düşünürdü?

Zweig'in o yaz ayları için bir sürü planı da vardı. Dostoyevski çalışmalarını ilerletecek, sonra da epeydir tasarladığı Rusya yolculuğuna çıkacaktı. Onun deyimiyle: "Bu parlak yaz aylarında dünya olgun bir yemiş kadar güzel ve anlamlıydı." Fakat, olaylar hızla ve ters yönde gelişti.

Avusturya Arşidük'ü Saraybosna'da öldürüldüğü gün Stefan Zweig, Viyana yakınlarında ünlü kaplıca şehri Baden'de bir parkta başını dinliyor, ağaçlar arasından gelen kahkahalara ve müzik sesine kulak veriyor, kitabını okuyordu. Müzik birden kesilince irkildi ve durumda bir olağanüstülük sezmiş gibi o yana doğru seğirtti. Halk, müzik pavyonu önünde birikmişti. Duvara yapıştırılmış

bildiride velihtın öldürölmesi haberini okuyorlardı. Fakat Zweig, her gün biraz daha şiddetlenen gazete yazı ve haberlerinin kışkirtıcı havasına karşın, yaz planlarını uyguladı. Belçika'ya, dostu şair Verhaeren'e gitti. "Sandukasında uzatılmış ölü bir Arşüdük'ten ona neydi?"

Belçika kuzey kıyılarında da yaz çok güzel geçiyordu. Ostende'de bir balıkçı kahvesinde rastladığı mavi ceketli ihtiyar bağcı: "Havalar hep böyle giderse, eşsiz bir şarap elde edeceğiz, insanlar bu yazı kolay kolay unutamayacaklar," diyordu.

Birinci Dünya Savaşı patlak verdikten bir süre sonra Zweig'la bağdaşabilecek bir görev buldu dostları. Savaş arşivinde çalışacaktı. Dil bilgisinden yararlanacaklar, bir de "Millete yapılacak bildirilere bir üslup verme işini" üstlenecekti. Zweig bunu anlatırken: "Öğünülecek bir görev olmadığını açıklamaktan hoşnutluk duyarım," der ve şunu da ekler: "Fakat böyle bir iş, bir Rus köylüsünün bağırsaklarını süngüyle deşmekten daha doygundu."

Ne var ki, o bir başka şeyden büyük bir rahatsızlık duyuyordu. O günlerin ünlü yazarları, en önde Gerhart Hauptmann ve Dehmel olmak üzere, askerler ölüme daha istekle koşsun diye türküler düzenlemeyi eski Cermen ozanları örneği ödev sayıyorlardı kendilerine. Daha da ileri gidenler, İngiliz ve Fransız kültürü diye bir şey bulunduğunu toptan inkar ediyorlardı. Çünkü 1914 savaşının ilk haftalarında, en barışsever, en kendi halinde insanlar bile kan kokusuyla sarhoştı. "Bu durumda yapılacak tek şey, ötekiler nöbetler içinde çılgınlaşırken, kabuğuna çekilip susmalıydı."

Fakat, sadece kabuğuna çekilmek de bir işe yaramıyordu. Zweig: "Eninde sonunda yazardık, söz sanatımız vardı," der. Kafasında bu düşünceyle bir yazı hazırladı. Yazı, çok hesaplı ve ölçülü yazılmıştı ve "Yabancı dostlara!" sesleniyordu. Bu nedenle de bir sürü küfür mektubu almadı değil. Fakat, yazının Berliner Tageblatt gibi yüksek tirajlı bir Alman gazetesinde yayınlanmasından iki hafta sonra, sansürden geçmiş, İsviçre pullu bir mektup geldi. Zweig zarfın üzerindeki el yazısından hemen anlamıştı, Romain Rolland'dan geldiğini. "Hayır, dostlarımı hiçbir gün yüzüstü bırakmayacağım," diyordu mektubunda ünlü yazar.

Stefan Zweig ve Romain Rolland, o günden sonra birbirleriyle sık sık mektuplaştılar. Birincisinden daha dehşetli olan ikinci büyük savaş ülkeler arasında bütün bağları koparınca kadar yirmi beş yıl hep mektuplaştılar.

Zweig, Rolland'la mektuplaşmakla kalmadı. Rolland'ın bütün dünya aydınlarını İsviçre'de ortak bir toplantıda buluşma çağırısını diğer Alman ve Avusturyalı yazarlara duyurdu. İlk başvurduğu, o günlerin en ünlü Alman edebiyatçısı Gerhart Hauptmann'dı. Fakat ne Hauptmann'dan, ne bir zamanların sosyalisti Dehmel'den, ne de Jacob Wassermann'dan, Hoffmansthal'dan olumlu bir sonuç aldı. Çünkü Birinci Dünya Savaşı başlangıç sayılırdı. Milletler, savaşın korkunçluğunu gereğince tanımamışlardı. Stefan Zweig ise, savaşa karşı çalışmalarını dolaylı yollardan sürdürüyordu.

Bir süre sonra Zweig'ı doğu cephesinde arşivle ilgili bir göreve yolladılar. İşgalden kurtarılmış topraklarda Rus ordusundan bildiri ve örnekleri toplamakla görevlendirilmişti. Bu iş fazla zaman almadığından, çevresini, savaşın izlerini gözden geçiriyordu:

Stefan Zweig, doğu cephesi dönüşünde savaşa karşı savaş konusunda daha bilinçliydi. "Savaşa karşı savaşmak gerektiği" düşüncesi kafasında iyice yer etmişti. Zweig: "Sonsuz kurbanlarla bir zafer kazanılsa da!" değersizliğine ve gereksizliğine iyice inanmıştı. Bir oyun yazacaktı, savaşa ve baskılara karşı. Bunu o günün koşulları altında ancak dolaylı olarak yapabiliirdi. İbrani tarihinden Jeramias'ı ele aldı. Jeremias dramı 1916 sonbaharında bitti. 1917 ilkbaharında kitap olarak çıktı. Zweig, kuşkulu ve kaygılıydı. Tepkilerden ve baskılardan çekiniyordu. Fakat tam tersi bir durumla karşılaştı. İlk anda yirmi bin kitap satılıverdi. "Sahneye hiç de uygun olmayan bir dramın kitabı için

inanılmaz bir sayıydı” bu yüksek satış. Birçok Alman tiyatrosu yazara mektupla başvurmuş ve savaştan sonra oynama izni istemişlerdi. Bu arada, İsviçre’den, Zürih belediye tiyatrosu müdüründen de bir mektup geldi. İsviçreliler, Jeremias’ı hemen oynamak istiyorlardı. Oynadılar da, Stefan Zweig’in da hazır bulunduğu “ilk gece”yle.

Stefan Zweig, İsviçre’ye geçişinden yararlanarak, Romain Rolland’la da buluştu. Rolland o sıra İsviçre’de Cenevre Kızıl Haç merkezinde çalışmaktaydı. Zweig, sağlık durumu bozulmuş sevgili dostuyla görüştüktan sonra yine Zürih’e döndü ve savaş bitinceye kadar da bu kentte kaldı. Düşman ülkelerden gelmiş genç ya da ünlü sanatçılarla dostluklar kurdu. Bu arada, James Joyce, Jouvett, Frans Masarel’le tanıştı.

Savaş bitince Avusturya’ya döndü. İmparatorluk parçalanmış, eski eyaletlerin çoğu yeni ve bağımsız komşu devletler olarak ortaya çıkmıştı. Her yanı budanmış küçük bir Avusturya cumhuriyeti, savaşı kazanan devletlerin zoruyla kurulmuştu. Fakat yaşayacağına, Avusturyalıların çoğu da olmak üzere pek kimse inanmıyordu.

Stefan Zweig İsviçre dönüşü Salzburg’a yerleşti. Savaş sırasında Salzburg’ta bir ev almıştı. O evi savaş sonrası yıllarının bin bir güçlüğü içinde onardı. Salzburg’u seçmesinin başlıca iki nedeni vardı. Büyük şehir gürültüsünden uzak, kırlık ve yemyeşildi. Mozart’ın doğduğu kentti. Hepsinden önemlisi, Avrupa’nın belli başlı merkezlerine trenle kısa sürede ulaşılabilirdi, Salzburg’tan. Bunun önemi büyüktü Zweig için. Çünkü savaşın yıkıcılığını, korkunçluğunu yakından görmüş olan yazar, insanların kurtuluşunu, mutluluğa kavuşmasını Avrupa kültürünün kurtarılmasına bağlıyordu. Bunun anlamı, Stefan Zweig için, liberal toplum düzeninin toparlanması, yapılan yanlışlardan sıyrılarak daha iyi bir yarına ulaşılmasıydı. Bu görüşüne büyük bir içtenlikle bağlıydı. Avrupa aydınları ve sanatçıları anlaşmalı, işbirliği yapmalıydı bu amacı gerçekleştirmek için. Bir yazısında, “generaller büyük alanlarda birer anıt olduğu gün insanlar daha özgür ve mutlu olacaktır,” görüşünü ileri sürüyordu. Bunun için de yazıyor, Avrupa’nın her yanında yaşayan her ülkeden yazar ve sanatçı dostlarıyla yazışıyor, gidip onları görüyor ya da onları kendi evinde konuk ediyor, amacına uygun konferanslar veriyordu.

Stefan Zweig, bir yandan politika dışı davranışlarıyla politikacılara karşı bir düşün savaşını verirken, bir yandan da yeni yeni eserler yayınlıyordu. Adını yirminci yüzyıl dünya nuvel edebiyatı ustaları arasına geçiren ’nu o sıralarda yayımlamıştı. Toplu şiirlerini bastırmış, Hölderlin-Kleist-Nietzsche’yi ele alan adlı deneme kitabı da çıkmıştı. adlı nuveli de o yıllarda yazılmıştı. Kitapları büyük ilgi görüyor, yeni baskıları yapılıyordu. Ne var ki, Almanya ve Avusturya’da kağıt para değerini hızla kaybediyor ve korkunç bir çöküntü başlıyordu. Mark ve Kron saatten saate düşüyordu. Alışverişler ve ödemeler milyonla hesaplanıyordu. Sözcüğü, nuvelinin on üç binlik bir baskısı için yayınevi altı milyon Mark ödüyordu.

Zweig, 1920’de evlendi. Friderike von Winternitz adlı bir kadın yazar, kocasından ayrılıp Zweig’la evlenmişti. Friderike Zweig, yeni eşine pek bağlıydı. Evin onarımından, kitaplığın düzenlenmesine, yazışmalara ve düzeltmelere kadar her işte ona yardımcı oluyordu. Stefan Zweig, evlenmeden önceki özgür erkek yaşantısını sürdürüyor, yolculuklarını gönölünce ve çoğu kez tek başına yapıyordu.

Stefan Zweig’in altmış yıllık ömründe, 1924-1933 arasının çok özel ve olağanüstü bir yanı vardır. Usta edebiyatçı ünü dünyanın dört bucağına yayılmakta, nuveleri, tarih biyografileri, ünlü kişiler üzerine denemeleri yalnız Avrupa ve Amerika’da değil, Asya ve Balkan ülkelerinde de basılmaktadır. Avrupa birliği ve Avrupa kültürü yoluyla daha iyi bir dünya amacını gerçekleştirme çabaları bu dönemde bir yandan gelişirken, öte yandan da yavaş yavaş engellerle karşılaşmaya

başlar.

Zweig, sık sık yolculuk etmekte, her ülkedeki dostlarıyla buluşmakta, tasarladığı yeni eserlere malzeme toplamak için müzelerde, büyük kitaplıklarda çalışmaktadır. Bu arada yolculuklarının en ilginçini yapmış, Rusya'ya gitmiştir. Birinci Dünya Savaşı'ndan önce gitmek istemiş, fakat olaylar bu tasarısını engellemiştir. Tolstoy'un 100. doğum yılı törenine Avusturya yazarları temsilcisi olarak çağrılınca, evet, yanıtını vermiştir. Ondandan önce Shaw, Wells, Barbusse ve daha birçokları oraya gitmişti. Kimisi hayranlıklar, kimisi de hayal kırıklığı ile dönmüştü. Zweig'ın Rusça çevirileri, Gorkiy'in önsözüyle yayınlanmıştı. O, bu gezisinden şöyle söz eder:

“Sovyet Rusya'daki on dört günüm sürekli bir yüksek gerilimle geçti. Görüyor, duyuyor, hayranlaşıyor, itilip uzaklaştırılıyor, heyecanlanıyor ya da öfkeleniyordum. Sözün kısası, soğuklu sıcaklı bir akıntıya kapılmıştım. Moskova, ikiye bölünmüş bir dünya idi başlıbaşına.”

Zweig, büyük bir heyecanla gittiği, gezdiği ve insanlarıyla beraber iki hafta geçirdiği Rusya üzerine, o sıra bir şeyler yazmadı. Çekingen, kuşkucu, kılı kırk yaran düşünce yanı onu alıkoydu yazmaktan. Şu ya da bu propagandanın etkisiyle aşırı bir yanılmadan çekinmişti.

1931 Kasımında bir sabah uyandığında elli yaşındaydı. Kapuçin yokuşunun tahta merdivenlerini turmanan ihtiyar postacı, yığınla mektup ve telgraf taşıyordu. Zweig, mutlu ve heyecanlıydı. Karşısında uzanan Alp dizilerine ve Salzburg'un sivri damlar ve kuleler yığını kuşbakışı görünüşüne, Salzach ırmağının bulanık, fakat köpüklü ve çağlıtılı sularına bakarak, elli yıllık geçmişinin panoramasını gözlerinin önüne getirdi, düşündü.

Stefan Zweig, heyecanlı bir mutluluk içindeydi, “Bundan böyle tek satır yazmasam bile, kitaplarımın geliri bana yeter,” diyordu kendi kendine. Fakat yine de tedirgin sayılırdı. Böylesine mutluluklar ve başarılarla dolu bir hayat sıkıcı değil miydi?

Ne var ki, dünya politikası, kısa zamanda kuzeydeki komşuda Nazilerin işbaşına gelmesiyle karıştırdı. Alman Millet Meclisi ateşe verilmiş, on binlerce insan kamplara sürülmüş ve binlerce kitap sokaklarda yığın yığın yakılmıştı. Yakılan eserler arasında Stefan Zweig'ın kitapları da vardı. Stefan Zweig'ın adı, ellinci doğum gününü kutladıktan sadece on dört ay sonra, büyük Alman komşunun sınırları içinde “safkan olmayanlar” listesine giriyor ve eserleri yakılıyor, yasaklanıyor, kitaplıklardan kaldırılıyordu. Stefan Zweig'ın mutluluklarla ve başarılarla yüklü yaşamı sona ermekteydi.

Nazilerin Almanya'da işbaşına gelmesi Stefan Zweig'ı iyice tedirginleştirmişti. Sık sık yurtdışına yolculuk ediyordu. Çünkü Hitler'le işbirliği yapanlar Avusturya'ya da karışmaya başlamıştı. Salzburg'taki evi de, Adolf Hitler'in oturduğu Berchtesgaden dağına gözle görebilecek kadar sınıra yakındı. “Böyle bir komşuluktan hoşnutluk değil, tedirginlik duyulurdu.” O sıralar Viyana kahvelerinde çene çalanlar, hatta bakanlıktakiler bile Nasyonal Sosyalizmi, öte yandakilerin bir iç işi sayıyor, Avusturya'ya hiçbir etkisi olmayacağı kanısını taşıyorlardı.

Stefan Zweig, 1933-1936 arasında güney Fransa'da, İsviçre'de ve Birleşik Amerika'da söyleşiler ve edebiyat konferansları için bir süre dolaştı. Sonunda kesin kararını verdi ve Salzburg'taki evini büsbütün bıraktı. Dış olayların iç dünyasındaki etkisiyle son yıllarda karısıyla da uyuşmazlıklar ve anlaşmazlıklar yaşıyordu. Bu nedenle Salzburg'taki villayı bırakması bir bakıma da kolay oldu. Eşyaların bir kısmını, Londra'da tuttuğu küçük bir apartmana taşıtmış, bir kısmını karısına bırakmıştı.

1936 yılı, hayatı bakımından bir başka olayla da önemlidir. Brezilya'da toplanan Uluslararası PEN Club kongresi nedeniyle, güney Amerika'yı ilk kez gördü. Rio'ya ayak bastıktan sonra karısına yazdığı bir mektupta: “Aklımdan hayalimden geçiremeyeceğim kadar en güzelini yaşıyorum,”

diyordu. Çünkü onu gemiden almaya, Brezilya İç ve Dışişleri bakanlığının yüksek memurlarından dördü ve Avusturya elçiliği müsteşarı gelmişti. Kıyıdaکی eşsiz otelin dört odalı lüks bir dairesinde konuk edilmişti. Otelin kapısında otomobil onu bekliyor ve bakanlığın bir ataşesi bütün gün onunla birlikte oluyordu. Zweig için gece gündüz ziyafetler veriliyor, Cumhurbaşkanı tarafından kabul ediliyordu. Gazetelerde hemen her gün boy boy fotoğrafları çıkıyordu.

1938 yılı, Stefan Zweig'ın özel hayatı ve iç dünyası bakımından çok önemli iki olay getirmiştir: Eşi Friderike'den boşandı, çok sevdiği yaşlı anası Viyana'da öldü. Elli yaşından sonra gittikçe artan tedirginlikleri şimdi daha da bunaltıcı olmuştu. Fakat 13 Mart 1938 günü Hitler'in Viyana'ya girmesi ve sevgili Avusturya'sının dünya politikasından silinivermesi üzerine, en son gücünü de yitirdi. Avusturya'nın siyasi haritadan silinmesi, Zweig'ı "Vatansız kişi" durumuna düşürmüştü. İngilizler'in vermiş olduğu bir belgeyle yetinecekti bundan böyle. Bu durum ona pek dokunmuştu. Bunu anlatırken, yıllarca önce bir Beyaz Rus'tan duyduklarını anımsıyordu: "Eskiden insanın sadece bir vücudu ve bir ruhu vardı. Şimdi bunların yanı sıra bir de pasaport gerekiyor. Pasaportsuz kişi, insandan sayılmıyor."

Elli sekiz yaşında yurtsuz kişi durumuna düşmek pek ağır gelmişti. Zweig, yarım yüzyıl boyunca kendini bir dünya yurtaşı olarak yetiştirdiği kamısındaydı. "Yurtsuzluğun bir karış topraktan daha önemli kayıplara yol açtığını" anlamıştı.

Sonra, daha da kötüleşti dünyanın durumu. İkinci Dünya Savaşı başladı. Hem de, Zweig'ın yeniden evlenmek için İngiliz nikah memurluğuna başvurduğu günde. Bir süre sonra Freud öldü. Nazilerin Avusturya'yı işgali sırasında Viyana'da bulunan Freud'u, hatırlı kişileri araya koyarak, güçlükle kurtarmıştı. Zweig için Freud'un büyük önemi vardı. İnsanoğlu iç dünyasının derinliklerini araştıran Viyanalı doktor, insanın bilinmeyen yanlarını, ruh çatışmalarını açıklayan ünlü araştırmacı, Zweig'ın bütün eserlerinin özü olan bunalım ve tedirginlik sorunları için en "büyük aydınlatıcıydı". Onu "ortaya attığı düşün dirençle karşılandığı günlerden" tanırđı. Londra'da yeniden karşılaştıklarında, Freud 83 yaşındaydı:

"Onunla Hitlerciliğin ve savaşın korkunçluğu üzerine sık sık konuşuyordum. Freud, yüreği insan sevgisiyle dolu bir kişi olarak derin bir üzüntü içindeydi. Fakat düşünür olarak, böylesine korkunç canavarlıkların patlak vermesine hiç şaşmıyordu..."

Zweig'ı bunaltıp tedirginleştiren olaylar giderek artıyordu. Alman diliyle konuşan ülkelerdeki okurlarını yitirmişti. Almanca yazan ünlü şair ve yazar yakın dostları, dünyanın herhangi bir yerinde bir hastanede ya da bir otel odasında ölüyorlar, kendi elleriyle canlarına kıyıveriyorlardı. Avrupa, hele Paris'in düşmesinden sonra, güneyden kuzeye ve doğudan batıya Nazilerin elindeydi. İngiltere de her an Nazilerin eline geçebilirdi. Zweig, Avrupasını yitirmişti. İngiltere'de daha fazla kalamadı ve ikinci karısı Charlotte Altmann'la, Birleşik Amerika'ya geçti. Güney ve Kuzey Amerika'da kısa ya da uzun süreli konferanslarla biraz oyalanıyordu. Fakat ayağını bastığı toprağın kayması sürmekteydi. Yurdu, pasaportu, arada bir uğramak için de olsa bir evi, Avusturyası ve Avrupası elden gitmişti.

Yorgun ve bezgindi. Sonunda, Brezilya'nın küçük bir yazlık kenti olan Petropolis'te bir ev kiraladı. Petropolis, Habsburglar Avusturyası'nın kaplıca kenti Bad İschl'i ve küçük kira evi de, Salzburg'taki villasını hatırlatıyordu. O eve taşındığı 17 Eylül 1941 günü, eski karısı Friderike'ye yazdığı bir mektup: "Bugün taşındık buraya, pek mutluyum," diye başlıyordu. Evi, çevresini, sıradan insanları anlattıktan sonra aslında hiç de mutlu olmadığını ortaya koyan şu satırları yazıyordu:

"Burada Avrupa'yı unutabilirsem, evimi, kitaplarımı ve her şeyimi yitirdiğimi aklımdan çıkarabilirsem, 'ün' ve 'başarı'ya boş verebilirsem, Avrupa'da insanlar açlık ve yoksulluk içinde

kıvrılırken, ben bu Tanrı bağışı ülkede yaşayabilmek iznine kavuştuğumdan ötürü mutlu olurum... Şu sıralar biraz düzelmiş gibiyim. Fakat Avrupa'dan gelen haberler pek korkunç. Dünyanın bugüne değin görmediği kadar dehşet dolu bir kış olacak gibi. Önümüzdeki aylarda otobiyografimi bir gözden geçirip, daha yoğunlaştıracağım. Şimdiye kadar bir kenarda unuttuğum bir nuveli de ele alacağım..”

Bu satırları yazdığı 17 Eylül 1941'den, ölüm günü olan 22 Şubat 1942 tarihine kadar, dış görünüşüyle sakin bir ömür sürdü. Çoğu yoksul -onun deyimiyle çoğu pantolondan bile yoksun-insanlar cana yakındılar. Hiçbir hırsızlık olayı yoktu. Hayat renkli, renkli olduğu kadar da dinlendiriciydi. Bir yandan otobiyografisine son şeklini veriyor, bir yandan da “Satranç” öyküsünü hazırlıyordu. Goethe, Shakespear ve Homer'i okuyor, Avrupa'da kalmış yazar ve sanatçı dostları, yakın tanışları için Güney Amerika Devletleri'nden birine giriş vizesi sağlamak için büyük çaba gösteriyor, yeni eserler tasarlıyor, Montaigne ve Balzac üzerine denemelerini bitirmeye çalışıyor ve Avusturya'yı anlatan bir roman yazmayı düşünüyordu.

1942 yılı Petropolis günlerine fazla bir değişiklik getirmede. Hayat sessiz ve biteviye sürüp gidiyordu. Zweig okuyor, yazıyor ve gezintiler yapıyordu. Konserlerle, tiyatrolarla oyalanamıyordu. İkinci karısı Charlotte Altmann, onun mutlu olması, başını dinleyip gönlünce yaşayabilmesi ve çalışabilmesi için elinden geleni yapıyordu. Fakat: “Hitler adını taşıyan bu bir tek insanın işlediği cinayetlerle yıllardır yüz binlerce ve milyonlarca insanın hayatının mahvolduğunu düşünmek korkunç şey”di.

Ve kafasının içinde gittikçe büyüyen bu “Korkunç Şey”i düşünmeye daha fazla katlanamadı. 1942 Şubatının 22. günü arkada bıraktığı mektubunda belirttiği gibi: “Kendi isteğiyle ve aklı başında olarak” hayatına son verdi. İkinci karısı Charlotte Altmann'la birlikte. Petropolis'deki evin az ötesinde oturan komşusu Gabriela Mistral –1945 Nobel ödülün kazanmış olan Arjantinli kadın şair– bu olayı şöyle anlatır:

“Bir sabah hizmetçi kız koşa koşa gelip, şaşkınlık içinde: ‘Gelin, onlar öldü!’ diye haykırdı. Ben: ‘Kimler,’ diye sordum. Hizmetçi kız: ‘Onlar, onlar öldü!’ diye bağırdı yeniden. Sokağa fırlayıp, Zweig’ların evine koştum ve onları birbirlerine sımsıkı sarılmış, yatar buldum. Zweig’lar birbirlerine sımsıkı sarılmışlardı.” Gabriela Mistral, 1957 yılında bir New York hastanesinde hayata gözlerini kapamadan birkaç gün önce şunları da anlatmıştı: “Stefan Zweig, benim büyük ölülerimden biri... Neden canna kıydığını bir türlü anlayamadım, bunu kendi kendime hâlâ sorarım. Hiçbir zaman da öğrenemeyeceğim nedenini. Stefan Zweig, gerçekten olağanüstü bir insandı. O bir ‘Une Gran Senor’du. İçi iyilik doluydu...”

***

Günümüz Avusturya edebiyatının en insancıl yazarı olan Stefan Zweig her şeye hümanizmin penceresinden bakar. 20. yüzyılın savaş karşıtı yazarları arasında çok önemli bir yeri olan Zweig'ın şu sözleri önemlidir: “Savaşlardan nefret ederim. Savaşlar yüz binlerce çocuğu öksüz bırakır. Kaba kuvvet insanların iç dünyasına hiçbir zaman huzur getirmez.” Stefan Zweig'a göre her gölge eninde sonunda yine de ışığın çocuğudur. Sorunlarla dolu bir yüzyılın iyi yürekli bu aydın yazarı şöyle der: “Aydınlıkla karanlığı, savaşla barışı, yükselişle alçalışı yakından tanımış olan kişi, hayatı gerçekten yaşamış sayılır...”

Stefan Zweig, Freud psikoanalizini uyguladığı öykülerinde olay ve kişi davranışlarını, kişilerinin düşün dünyalarını, en önemsiz sayılabilecek ayrıntılara kadar işlerken yalın bir lirizm, vurucu bir

gerilim sağlamayı ustalıkla başarır. Öykülerinde uyguladığı tahlilci anlatım üslubunun doruğuna bazı romanlarında da varmıştır.

Stefan Zweig, bu kitap için derlediğimiz öykülerinde, her sınıftan ve değişik mesleklerden insanların yaşamlarından kesitleri anlatıyor. On iki yaşındaki çocuktan bir üniversite öğrencisine, sorunlarının altından kalkamayan kadınlara, her tecrübeyi yaşamış erkeklere. Köyden kente rengarenk bir yelpaze. Kıskançlık, özlem, merak ve macera hevesi bütün öykülerin üzerini örtüyor.

Stefan Zweig'ın bu öykülerde anlattıkları kendisinin psikolojik-edebi deneyimleri, kişi olarak yaşadıklarıdır. Kimi öyküde karşımıza çıkan alışılmamış kişilikteki insanlar ise yazarın gözüpek heveslerini kamçılıyarak onu yaratıcılığa sürükleyen karakterler.

Stefan Zweig öykülerinde bir şeye hep sadık kalır: Doğruya ve insancılığa dikkatimizi çeker, karşıtlar arasında aracı rolünü üstlenir. Stefan Zweig okurunu inandırıcı gücüne, anlatımı ve diliyle ulaşır.

Yakıcı Sır

OYUN ARKADAŞI

Lokomotif kısık kısık öttü. Semmering'e varılmıştı. Kara vagonlar, dağların ışıltılı aydınlığında bir dakikacık mola verip, her çeşitten bir sürü insanı karmakarışık boşalttular ve başkalarını yutuverdiler. Öfkeli sesler duyuldu. Sonra sesi kısılmış makine ileriye atıldı ve kara diziyi tünelin ağzına doğru, yokuş yukarı tangır tungur sürükler gibi çekti. Islak rüzgârla pırıl pırıl olmuş kırlar, göz alabildiğine uzanıyordu.

Trenden inenlerden biri, iyi giyimi ve rahat yürüyüşüyle sevimli görünen bir genç, ötekilerden önce davranıp, arabaya atladı ve otelin yolunu tuttu. Atlar, yokuşu ağır ağır tırmanıyordu. Havada ilkbahar kokusu vardı. Gökyüzünde, ancak mayıs ya da haziranda görülen o tedirgin ve ak bulutlar göze çarpıyordu. Yerinde duramayan genç arkadaşlar gibi, uzak mavi yolda oynayarak koşuşuyor, sonra yüksek dağların ardına saklanıveriyor, birbirleriyle kucaklaşıp kaçıyor, az sonra dağılıp kurdeleler ya da mendillere benziyorlar ve sonunda tepelere şakacıktan ak külahlar oturtuveriyorlardı. Yukarıların rüzgârı da tedirgindi. Yağmur, ıslaklığı henüz kurumamış cılız ağaçları öyle acımasızca sarsıyordu ki, oynak yerlerini çatırdatıyor ve binlerce damlacığı, küçük kıvılcımlar gibi saçıyordu, her yana. Dağlardan doğru bazı bazı kar kokusu gelir gibi oluyor, ciğerlere yumuşakla sert karışımı bir şeyler doluyordu. Havada ve toprakta her şey, kımıldanmaları ve sabırsızlaşan bir gerinişi ele veriyordu. Atlar şimdi yokuş aşağı inen yolda hafiften soluyarak ilerliyor, çingiraklarının sesi kendilerinden önce varıyordu uzaklara.

Otele varan genç adamın ilk işi, konuk listesine bir göz atmak oldu. Hemen düş kırıklığına uğradı. İçinden yükselen bir ses tedirginlikle: "Buraya neden geldim?" diye sordu. "Burada, dağ başında, konuşacak hiç kimse olmadan tek başıma oturmak, sanırım büroda oturmaktan daha da can sıkıcı. Bu kadar kişi arasında tek tanıdık yok. Hiç değilse birkaç kadın olsaydı, hafiften flört ederek hafta sonumu az buçuk mutlu geçirirdim."

Avusturya memur aristokrasisinin öyle pek parlak sayılmayan baronlarından biri olan genç adam valilikte çalışıyordu. Bu kısa izni, hiç de gerekmeden almıştı. Bütün iş arkadaşları baharda bir hafta izinli çıkınca, o da, benimki yanmasın, diye böyle yapmıştı. Kişiliği gereği kendini hiçbir şeyden yoksun bırakmaz, insan arasına karışmaktan hoşlanır biri olarak her yerde aranırdı. Dostları onun yalnızlığa hiç alışık olmadığını bilirdi. Tek başına oturmayı sevmezdi. Kendi kendisini yakından tanınmasına yol açacak bu gibi durumlardan, elden geldiğince kaçınırdı. Yeteneklerini, sıcaklığını ve yürekliliğini tutuşturmak için insanların dış görünüşüne gereksinimi olduğunu bilirdi. Tek başına ise, çevresine olan ilgisini yitiriyordu. Kutusundaki kibrit örneği kendisine hiçbir yararı dokunmuyordu.

Boş holde keyifsiz keyifsiz bir aşağı, bir yukarı dolaştı. Kararsızlıkla gazeteleri karıştırdı, müzik salonuna geçip piyanoda bir vals çalmayı denedi, fakat parmakları ritmi bir türlü bulamadı. Sonunda öfkeyle bir koltuğa oturup, dışarılara baktı. Karanlık ağır ağır bastırıyor, çamlardan doğru sis yükseliyordu, puslu bir duman gibi. Hiçbir şey yapmadan ve sinirli sinirli bir saat geçirdi böyle. Sonunda yemek salonuna sığındı.

Salonda henüz birkaç masa doluydu. Bir göz attı çevresine çabucak. Boşuna! Hiçbir tanış yoktu. Sadece bir kişiyle selamlaştı şöylesine. Koşu yerinden tanıdığı bir antrenördü. Sonra Ring caddesinde rastladığı birini seçti. Hepsi bu kadar. Hiçbir kadın, şöylesine de olsa bir serüven umduran tek kişi yoktu. Can sıkıntısı daha da arttı.

Genç adam, tıpkı sevimli yüzlü insanlarda olduğu gibi çok mutlu görünen biriydi. Böyleleri yeni bir

karşılaşmaya, yeni bir yaşantıya can atar, bir serüvenin bilinmezliklerine atılmak için hep tetikte olurlar. Onları hiçbir şey şaşırtmaz. Çünkü her şeyi inceden inceye hesaplarlar. Sevişmeyle ilgili hiçbir şeyi de gözlerinden kaçırmazlar. Her kadının şehvet yanını ilk bakışta fark eder, gözden geçirirler. Kadın ister dostlarının eşi, ister kapıyı açan hizmetçi kız olsun, bunun hiç önemi yoktur.

Onun gibisine az buçuk bir küçümseyiş, bir hor görüşle kadın avcısı denilmesi boşuna değildir. Bu sözde oldukça gözlemci bir gerçek payı vardır. Çünkü avlanmanın bütün ihtiras içgüdüleri, kollamaları, heyecanlanma, içten gelen vahşilik adeta titreşir onlarda. Hep pusuda yaşarlar. Serüveni uçurumun kenarına kadar inatla izlemeye her zaman kararlı ve hazırdırlar. Hep ihtirasla doludurlar, fakat sevenlerin temiz ihtirasıyla değil, kumarcıların buz gibi, hesapçı ve tehlikeli hırsıyla. Aralarında öyle bıkmaz usanmazları vardır ki, sadece bekleyiş, gençliklerini aşan ve bütün ömürlerini dolduran bitip tükenmez bir serüven olur. Bu gibilerin tek bir günü, yürürken bir bakış, kaçamak bir gülümseyiş, karşısında oturan bir kadının sıyrılıvermiş diz kapağı örneği yüzlerce şehvet anıyla doludur. Böyle olunca, bir yılda yüzlerce benzeri gün bulunur. Şehvet yaşantıları, besleyen ve canlılık veren bir kaynak gibi hiç tükenmez.

Yemek salonundakiler arasında, kumar arkadaşlığı yapacak kimse yoktu. Araştıran bakışları bunu hemen fark etti. Elindeki kağıtların üstünlüğünün bilinciyle masaya oturup, oynayacak birini boşuna bekleyen kumarbazın öfkesi kadar sinir bozucu olanı yoktur.

Baron bir gazete istedi. Somurtkan bakışlarını sütunlar arasında dolaştırırken, düşünceleri uyuşturdu. Okuduklarının arkasından sendeliyordu, bir sarhoş örneği.

İşte tam bu sırada, arkasında bir giysi hışırtısı ve hafiften öfkeli bir sesin, özentili bir edayla: “Mais tai-toi donc, Edgar!”* dediğini duydu.

İpekli bir giysi hışırdadı masanın önünde, boylu ve iri bir vücudun gölgesi geçti, kara kadife giysili, solgun yüzlü küçük bir oğlan da –çocuğun bakışları merakla üzerinde dolaştı– arkasında.

Kadın ve çocuk, kendilerine ayrılmış karşı masaya oturdular. Çocuğun bakışlarındaki tedirginlik, derli toplu davranma çabasıyla apaçık bir çelişmeydi. Özene bezene ve belirli bir şıklıkla giyinmiş olan kadın genç adamın pek hoşlandığı bir tipti. Olgunluk çağının eşiğinde, dolgun bir Yahudi güzeliydi. Böyleleri ihtiraslı oldukları kadar da, canlılıklarını ince bir hüznle gizlemeyi başaracak kadar görmüş geçirmiş olurdu.

Genç baron, önce gözlere değil –ırkını hemen belli eden, fakat soylu biçimiyle profile ilginç bir keskinlik veren– ince burnun üzerinde, yay güzelliğinde kaşlara baktı hayranlıkla. Her yanından dişilik taşan bu dolgun vücutta saçlar da, göze çarpacak kadar gürdü. Kadında pek çok hayranlıklardan ötürü bir doymuşluk vardı, güzelliğine güvendiği belli oluyordu.

Usul bir sesle yemek ısmarladı, çatalıyla oynayıp gürültü yapan oğluna işaret etti, uslu oturmasını söyledi. Bütün bunları, baronun hiçbir şeyi kaçırmadan üzerinde dolaşan bakışlarını umursamamış gibi yaptı. Erkeği görmemiş gibi davranıyordu. Gerçekte ise onu bu özene zorlayan, genç adamın canlı uyanıklığı idi.

Baronun yüzündeki gölge birden aydınlandı, sınırları görünmez bir güçle canlandı, kırışıklar düzleşti, adaleler gerildi, gövde davrandı, gözlerde bir ışık titredi. Genç adam, yakınlarında bir erkek bulunca canlılığa kavuşan kadınlardan farklı değildi. Vücudu bir çeşit uyarıyla iyice güçlenirdi. İçindeki avcı şimdi pusuya yatmıştı. Bakışları kadının bakışlarını ısrarla aradı. Kadının ağzının çevresinde de, bir an için gülümseyecekmiş gibi bir pırıltı görünür gibi oldu, ya da o öyle sandı.

Fakat bunların hiçbiri güven verici değildi ve onu heyecanlandıran da bu güvensizlikti. Baronu umutlandıran tek şey, bakışların sürekli başka yöne kaçırılmasıydı. Çünkü bu bir direnç olduğu kadar

bir çekinme belirtisiydi de. Bir de çocukla konuşurken gösterdiği o tuhaf özen. Gören biri için böyle davrandığı pek belliydi. Genç adam, göze çarpacak kadar çok belirli bu umursamazlığın ilk tedirginlikleri gizlediğini hissetti. Kendisi de heyecanlanmıştı. Oyun başlamıştı. Yemeğini, usta bir incelikle sürdürdü, kadını yarım saat hiç aralıksız göz hapsine aldı. Sonunda, yüzünün bütün çizgilerini iyice kafasına yerleştirmiş, dolgun vücudunun her yanına göze çarpmadan dokunmuştu.

Dışarıda bunaltıcı bir karanlık bastırmakta, ormanlar –kocaman yağmur bulutları korkunç ellerini kendilerine uzatıyormuş gibi– çocuksu bir korkuyla inliyor, gölgeler salonun içini doldurup gittikçe karanlıklaştırıyor ve oturanlar, derin sessizlikte gittikçe birbirlerine yakınlaşıyor gibiydi. Annenin çocuğuyla konuşmaları, bu sessizliğin baskısı altında, gittikçe daha zorlaşıyor, gittikçe daha yapmacık oluyordu. Baron bunun farkındaydı, az sonra büsbütün kesileceğini de hissediyordu. Bu durumda bir denemeye karar verdi. Salonda herkesten önce ayağa kalktı, gözlerini kadında dolaştırıp kapıya doğru yürüdü. Oraya varınca, bir şey unutmuş gibi, başını birden arkaya çevirdi. Yakalanmıştı kadın. Canlı gözlerle arkasından bakıyordu.

Bu durum onu iyice kızıştırdı. Holde bekledi. Az sonra kadın da geldi. Çocuğunu elinden tutmuştu. Geçerken bir an için durdu, masada duran dergileri şöyle bir karıştırdı, çocuğuna bir iki resim gösterdi. Fakat baron, bir dergi aramak istermiş gibi –daha doğrusu kadının gözlerinin ıslak ıslak pırıltısına daha iyi bakmak için– masaya yaklaşınca, kadın hemen dönüp oğlunun omzuna hafifçe vurdu ve: “Viens, Edgar! Au lit!”* dedi. Sonra giysisini hışırdatarak, buz gibi bir yüzle önünden geçip uzaklaştı. Baron, biraz da düş kırıklığı ile ardından baktı. Çünkü bu akşamda bir tanışma ummuştu, böyle sert davranmış onu biraz da olsa düş kırıklığına uğratmıştı. Ancak eninde sonunda, bu dirençte bir çeşit kızıştırma vardı. Kesin olmayan şeyler onu hep daha çok isteklendirirdi. Hem ne de olsa, bir oyun arkadaşı, bir karşı taraf bulmuştu, oyun oynayabilirdi.

ÇABUCAK DOSTLUK

Baron ertesi sabah hole indiğinde, tanımadığı o güzel kadının çocuğunu iki asansörcüyle derin bir konuşmaya dalmış buldu. Çocuk onlara Karl May'ın bir kitabını gösteriyordu. Annesi görünürlerde yoktu, süsleniyor olmalıydı. Baron, çocuğu şimdi dikkatle bir gözden geçirdi. Kavruk kalmış, hareketleri sinirli bir oğlandı. Kuşkulu bakışlarla çevresine bakınıyordu. O yaşta çocuklarda sık görüldüğü gibi nedeni belli olmayan bir ürkekliği vardı. Az önce zorla uyandırılıp yabancı bir çevreye bırakılmış gibiydi. Yüzü hiç de sevimsiz değildi, fakat bir kararsızlığı vardı. Çocukluktan erkeklığe geçiş çekişmesi yeni başlayacağına benziyordu. Yüzünde her şey henüz hamur gibiydi. Daha bir şekil almamıştı. Hiçbir şey belirli çizgilerle ortaya çıkmamıştı, solgun ve tedirgin bir karışımdı. Ne giydirilse uymayan, ceket kollarının ve pantolonun sıska vücuttan torba gibi düştüğü –bu yaşta çocuklar dış görünüşlerine pek önem vermez– bir yaşıydı.

Oğlanın davranışlarındaki kararsızlık, pek acınacak bir görünümdeydi. Gerçekten de herkesin ayağı altında dolaşıp duruyordu. Bir sürü soruyla oyaladığı kapıcı onu bir kenara itince, hemen gidip giriş yerinde durdu. Ahbaplık arıyor gibiydi. Bu nedenle çocukluğun verdiği gevezelik isteği ile, otel personelinin çevresinde dolanıyordu. Onlar da, zaman buldukça yanıt veriyorlar, fakat bir müşteri görünce, ya da acele bir iş çıkınca, sözü yarıda bırakıyorlardı.

Baron, her şeyi merakla süzen ve hiçbir şey elde edemeyen mutsuz çocuğa gülümseyerek ve ilgiyle baktı. Oğlanın meraklı bakışlarını bir defasında yakaladı. Fakat kara gözleri, bir şeyler aranırken yakayı ele verdiğini fark edince, korkuyla iç dünyasına kapandı, inik göz kapaklarının ardına gizlendi. Baron bundan pek keyiflendi. Oğlanla ilgilenmeye başlamıştı. Korkudan böylesine ürkeklediği pek belli olan oğlan, hızlı bir aracı olarak annesiyle o yakınlaşmayı sağlayamaz mıydı, diye sordu kendi kendine. Neyse, bir deneyecekti! Hissetirmeden arkasından yürüdü. Oğlan kapıdan çıkmış, çocuklara özgü okşamak isteğiyle, bakla kırığı bir atın toz pembemsi burun deliklerini okşuyordu. Fakat hiçbir şeyde şansı yoktu. Bu kez de arabacı karşısına dikildi ve ona sertçe engel oldu. Çocuk, bomboş ve biraz da hüznü bakışlarla, alıngan ve canı sıkkın, yine dolanmaya başlayınca baron seslendi.

Baron, elden geldiğince keyifli davranmaya çalışarak: “Ee, söyle bakalım delikanlı,” dedi, “burası hoşuna gidiyor mu?”

Çocuk kıpkırmızı oldu ve ürkekçe ona baktı. Bir şeyden korkmuş gibi elini geriye çekti, ürke ürke sağa sola baktı. Yabancı bir bayın onunla konuşmaya başlaması ilk kez oluyordu.

Güçlkle: “Teşekkür ederim, çok,” diyebilirdi. Son kelimeyi söylerken boğulacak gibi olmuştu.

Baron gülererek: “Şaştım buna!” dedi. “Burası pek sıkıcı bir yer, hele senin gibi delikanlılar için. Bütün gün ne yapıyorsun, anlat bakalım?”

Şaşkınlığı hâlâ geçmemiş olan çocuk, hemen verecek bir yanıt bulamadı. Hiç tanımadığı bu şık yabancıya, kimselerin ilgilenmediği kendi gibi bir oğlanla konuşmak istemesi olur şey miydi? Bu düşünceyle hem ürkekledi, hem de gurur duydu. Güçlkle kendini topladı:

“Kitap okuyorum,” diye konuştu. “Sonra gezinti yapıyoruz. Kimi zaman annemle arabaya biniyoruz. Buraya iyileşmeye geldim.. Hastayım da. Bu nedenle çok güneş almam gerekiyor... Doktor söyledi...”

Son sözleri oldukça güvenle söylemişti. Çocuklar, hastalıkları ile hep övünürler. Çünkü tehlikede olunca yakınlarının gözünde önemlerinin artacağını bilirler.

“Evet, senin gibi gençlere güneş iyi gelir. Bir güzel yanarsın. Fakat bütün gün de güneşte kalman doğru olmaz. Senin gibi bir delikanlı her yere gitmeli, gözünü budaktan sakınmamalı, hatta biraz da

yaramazlık etmelidir. Sanırım sen çok uslusun. Kolunun altındaki kitapla, odasından hiç çıkmayan bir çocuğa benziyorsun. Senin yaşında ben ne malın gözüydüm! Pantolonum parça parça dönerdim eve her akşam. Aşırı usluluk gerekmez!”

Çocuk elinde olmadan gülümsedi. Ürkekliği geçmişti. Bir şeyler söylemeyi pek isterdi, fakat kendisiyle böyle dostça konuşan şu sevimli yabancıнын önünde bu davranışı terbiyesizlik, kendini beğenmişlik olurdu. Hiçbir zaman yerli yersiz söze karışmamış, hep az buçuk çekingen davranmıştı. Şimdi de mutluluk ve utançtan şaşırmıştı. Konuşmayı sürdürmek istese de aklına bir şey gelmiyordu. Bereket versin, tam o sırada otelin iri ve sarı Saint Bernard köpeği yanlarından geçti. İkisini de şöyle bir kokladıktan sonra iyice yanaşıp, kendini okşattı.

Baron: “Köpekleri sever misin?” diye sordu.

“Hem de çok. Büyükannemin Baden’deki köşkünde bir köpek var. Orada kaldığımız zamanlar yanımdan hiç ayrılmaz. Fakat sadece yazları oraya gideriz...”

“Bizim çiftlikte iki düzine kadar köpek var. Burada yaramazlık yapmazsan bir tanesini sana veririm. Kulakları bembeyaz sarı bir köpek, pek de küçük. İster miydin?”

Çocuk mutluluktan kıpkırmızı kesildi.

“Hem de nasıl!”

Bunu pek istekli ve ateşli söylemişti. Fakat hemen arkasından, ürkek ve korkak, kaygılı kekeledi:

“Fakat annem izin vermez. Evde köpek istemediğini hep söyler. Köpekler çok uğraştırırmış!”

Baron gülümsedi. Konuşmaları sonunda anneye gelmişti.

“Annen çok mu sert?”

Çocuk düşünüp taşındı. Onu şöyle bir süzdü, bu yabancıya güvensen mi gibilerden. Yanıtı ölçülüydü:

“Hayır, annem sert değildir. Şimdi hastayım diye her şeyi yapmama ses çıkarmıyor. Belki bir köpek almama da izin verir.”

“Bunu ondan rica edeyim mi?”

Çocuk sevinçle: “Evet, bunu lütfen yapın!” diye konuştu. “O zaman annem mutlaka izin verir. Nasıl bir köpek? Beyaz kulakları var, değil mi? Aport yapmasını biliyor mu?”

“Evet, her şeyi yapmasını biliyor.”

Baron, çocuğun gözlerinden fıskırıreren ateşli kıvılcımları görünce, gülümsemekten kendini alamadı. Çocuğun başlangıçtaki tutukluğu geçivermiş, korkudan baskı altında tuttuğu aşırı istekler boşanıvermişti. Kısa bir süre önce ürkek ve korkak olan çocuk coşuvermişti. Baron, anne de ah böyle olabilse, diye aklından geçirdi elinde olmadan... Ürkekliğinin arkasında ateşlilik gizli olsa!

Oğlan bir sürü soruyla üstüne atıldı:

“Köpeğin adı ne?”

“Karo.”

Oğlan: “Karo!” diye sevindi. Her söze sevinip gülüyordu. Bu beklenmedik olaydan, birinin onunla dostluk kurmasından sarhoş gibiydi. Baron, bu çabuk başarısından şaşkın, hemen yararlanmak istedi. Çocuğu birlikte bir gezintiye davet etti. Birisiyle beraber olabilmek isteği ile haftalardır kıvranan çocuk buna çok sevindi. Yeni dostunun rastgeleymiş gibi ve kısa küçük sorularla öğrenmek istediği her şeyi tasasızca bir bir anlattı.

Baron az sonra çocuğun ailesiyle ilgili her şeyi öğrenmişti. Edgar, Viyanalı bir avukatın biricik oğlu idi. Baba varlıklı Yahudi burjuvasından olmalıydı. Annenin bu Semmering konukluğundan hiç de hoşnut kalmadığını, sevimli tanışların yokluğundan yakındığını ustaca sorularıyla öğrenmekte

gecikmedi.

Annen babamı çok sever mi, sorusuna Edgar'ın verdiği kaçamak yanıtın durumun pek de parlak olmadığını anlar gibi oldu. Sonra da bütün bu küçük aile sırlarını çocuğa söyleneceği için utandı. Anlattığı şeylerin yetişkin bir insanı ilgilendirmesinden böbürlenmiş Edgar yeni dostuna birden çok güven duydu. Küçük yüreği gururdan çatlayacak gibiydi.

Baron gezinti sırasında kolunu omzuna koymuştu. Herkesin önünde yetişkin biriyle dolaşması da ona gurur veriyordu. Bir an için çocukluğunu unutmuş, sanki bir yaşıtıyla sohbet ediyormuş gibi gevezeliğe başladı. Edgar'ın çok akıllı olduğu konuşmasından anlaşılıyordu. Hastalıklı çocukların çoğu gibi okul arkadaşlarından daha çok yetişkinlerle birlikte bulunmasından olacak biraz erken olgunlaşmıştı. Hiçbir şey karşısında sakin olamıyor gibiydi. Her şey ve her insandan ya hayranlıkla, ya da kinle söz ediyordu. Hem de öylesine nefretle ki, yüzü pek çirkinleşiyor, kötüleşiyordu. Kısa süre önce atlatmış olduğu hastalığın verdiği vahşice bir atılganlık, konuşmalarını daha da ateşli yapıyordu. Beceriksiz davranışları, güçlkle baskı altında tuttuğu kendi hırsları nedeniyle duyduğu korkudan olmalıydı.

Baron, çocuğun güvenini kolayca kazanmıştı. Bu ateşli ve tedirgin çarpan kalbi avucuna alması için yarım saatçik yetivermişti. Sevgi yoksunu bu temiz yürekli çocukları kandırmak pek kolaydır. Kendini geçmişte sanması yetti bunu başarmak için. Konuşma öylesine rahat ve olağan geçti ki, çocuk da onu yaşıtı saymaya başladı. Az sonra da aralarında hiçbir mesafe kalmadı. Bu ıssız yerde bir dost buluverdiği için mutluluktan uçuyordu. Hem de ne dost!

İncecik sesli küçük oğlan, beceriksiz gevezelikleriyle Viyana'da kalmış, bu yepyeni bir saat her şeyi silip götürmüş gibiydi! Şimdi tutkusu bütün aşırılığı ile yanındaki yeni dostuna idi. Ayrılırlarken baron onu yarın öğleden önce yine gelsin diye çağırınca, yüreği onurla sarsıldı. Bu yeni dost uzaklaşırken ona kardeşçe bir de göz kırptı. Bu an ömrünün en güzel anıydı belki de! Çocukları aldatmak çok kolay oluyor...

Baron uçar gibi uzaklaşan çocuğun peşinden gülümsedi. Aracılık edecek kişi kazanılmıştı artık. Çocuk, bir sürü şeyler anlatıp, her sözü birkaç kez tekrarlayarak anasının kafasını şişirecekti. Bunu çok iyi biliyordu. Kadın için söz arasına ustaca övgüler de sıkıştırmış olduğu –Edgar'ın anasından, güzel anne, diye söz açmak gibi– aklına geldi, keyiflendi. Duygularını açıklamaya can atan çocuk baronu annesiyle buluşturmadan rahat etmeyecekti. İşi halletmişti. Kim olduğunu bilmediği güzel kadınla arasındaki mesafeyi azaltmak için parmağının ucunu bile oynatması gerekmeyecekti. Artık rahatça düşlere dalıp, kırları seyredebilirdi. Onu bu güzel kadının kalbine götürecek köprüyü ateşli çocuk ellerinin yapmakta olduğunu biliyordu.

ÜÇ SESLİ TÜRKÜ

Planın en küçük ayrıntısına kadar başarılı ve çok yerinde olduğu birkaç saat sonra anlaşıldı. Genç baron, yemek salonuna bile bile biraz geç girince, Edgar oturduğu sandalyede şöyle bir davrandı, dönüp onu heyecanla selamladı. Mutlu bir gülümsemeye ondan yana el salladı. Bir yandan da, annesinin kolunu hafifçe çekip, ona baronu gösterdi. Acele acele ve heyecan dolu kadına bir şeyler söyledi. Annesinin, çocuğun aşırı heyecanından utandığı belli oluyordu. Fakat onun isteklerine yine de karşı koyamadı, başını çevirip barona doğru bir kez baktı. Adam bu bakıştan hemen yararlandı ve derin bir saygıyla eğilip, selamladı.

Tanışma gerçekleşmişti. Kadın teşekkür etmek zorunda kaldı. Fakat hemen başını eğdi, sanki yüzü tabağa yapışacak gibiydi. Bütün yemek boyunca da bir daha barondan yana bakmadı, bundan titizlikle kaçındı. Edgar ise tam tersini yaptı. Aralıksız barona bakıyordu. Bir defasında da ona bir şeyler söylemeyi denedi. Fakat böylesine uygunsuz davranışa göz yummayan anne enerjik bir hareketle oğlunu susturdu. Yemek bitince hemen yatması gerektiğini söyledi. Sonra anne ile çocuk aralarında çabuk çabuk ve fısıllı fısıllı bir şeyler konuştular. Sonunda, çocuk çok ısrar etmiş olacak ki, yerinden kalkıp dostunun yanına geldi, saygılarını sunarak yatmaya gideceğini söyledi.

Baron, dostça birkaç söz söyleyince, çocuğun gözlerinde yine kıvılcımlar parladı. Birkaç dakika konuştular. Sonra baron, aniden yerinden kalktı ve ustaca yan masaya döndü, şaşırıveren kadını zeki ve uyanık oğlundan ötürü kutladı. Öğleden önce birlikte çok güzel bir saat geçirmelerinde küçüğün çok payı olduğunu överek belirtti. Edgar, sevicinden ve gururundan kıpkırmızı olmuş, ayakta öyle hareketsiz duruyordu. Baron, oğlunun sağlık durumu üzerine çeşitli sorular yöneltince anne yanıt vermek zorunda kaldı. Böylece kaçınılmaz ve uzunca bir sohbet başladı. Çocuk derin bir saygıyla onlara kulak kabarttı.

Baron, dile hoş gelen adının, bu kendini beğenmiş kadını nasıl etkilediğini fark eder gibi oldu. Kendisine karşı aşırı bir yakınlık göstermesine karşın, yine de hiçbir şey belli etmek istemedi ve çocuğu bahane ederek odasına çıkması gerektiğini belirtti. Fakat oğlan şiddetle karşı çıktı. Yorgun filan değildi, hatta bütün gece uyanık kalmak istiyordu. Ne var ki, anne elini barona doğru uzattı. Genç adam bu eli saygıyla öptü.

Edgar o gece kötü uyudu. Mutluluk ve çocuksu bir umutsuzluk karışımı bir ruh haliyle allak bullaktı. Çünkü bugün yaşamında yeni bir şey olmuştu. Yetişkinlerin alinyazısına ilk kez karışmıştı. Çocuk olduğunu daha yarı uykuda unuttu ve kendini aniden büyümüş gibi hissetti. Şimdiye dek yalnız yetiştirilmiş ve çoğu zaman da hastalıklı olduğundan, pek az dost edinmişti. Sevilmek için babasından başka kimsesi olmamıştı. Onlar da Edgar ile pek az ilgilenmiş, o daha çok uşakların eline kalmıştı. Sevginin gücü hiçbir zaman tam olarak anlaşılmaz, sevginin başlangıcındaki heyecana göre değil de, sadece nedenlere göre değerlendirilirse. Fakat bütün büyük kalp olaylarında görülen sevgi öncesi heyecan, düş kırıklıklarının ve yapayalnızların karanlık çukurudur. Oğlan şimdi gereğinden fazla ağır ve hiç yıpranmamış bir duygu beklemiş, karşısına ilk çıkana, bunu hak etmişe benzeyen kişiye, kollarını açıp atılmıştı.

Edgar, mutluluktan şaşkın, karanlıkta yatağına uzanmıştı. Gülmek istiyordu, fakat ağlıyordu. Çünkü o insanı, hiçbir dostunu sevmediği kadar, anasını babasını, hatta sevgili Tanrısını sevmediği kadar çok seviyordu. Körpecik ömrünün olgunlaşmamış bütün tutkusu, daha iki saat önce adını bile bilmediği o insanı sımsıkı sarmaktaydı. Fakat bu beklenmedik ve olağanüstü yeni dostluk konusunda pek ileri

gitmeyecek kadar akıllıydı da. Böylesine şaşırması, değersizliği ve hiçsizliği üzerine beslediği duygulardı.”ben ona layık mıyım? On ikisinde bir oğlanım ben, daha okula giden, akşamları herkesten önce yatağa yatırılan ben!” diye kendini yiyordu. “Onun gözünde neyim ben? Ona ne verebilirim?”

Duygusunu herhangi bir şekilde göstermediği için üzülüyordu. Başka zamanlar bir arkadaşının dostluğunu kazanınca, çekmecesindeki ufak tefek birkaç şeyi, posta pulları ve taşları, çocukluk yaşlarının o çocuksu mallarını hemen bölüşürdü onunla. Fakat daha dün pek çok değerli ve eşsiz bulduğu o şeyler şimdi bütün değerlerini yitirivermiş, gözünden düşüvermişti. Çünkü daha sen diyemediği bu yeni dosta böyle şeyleri nasıl sunabilirdi? Duygularını açığa vurmak için bir olanak, bir yol nasıl bulacaktı? Küçük olmanın acısını gittikçe daha çok ve gittikçe daha fazla duyuyordu. Yarım adam sayılıyordu, olgunlaşmamıştı, on ikisinde bir çocuktü. Şimdiye dek böylesine lanet etmemişti çocuk olduğuna. Düşünde gördüğü gibi kocaman, iri, erkek ve yetişkin –ötekiler gibi– uyanayım diye böylesine özlem duymuş değildi. Erkek olmanın bu yepyeni dünyasında renkli ilk düşler, tedirgin düşüncelerinin arasından belirliyordu.

Edgar, dudaklarında bir gülümseyiş, uyuyakaldı sonunda. Fakat sabahki buluşmayı hep anımsadığından hiç de rahat uyumadı. Daha sabahın yedisinde, geç kalmak korkusuyla uyandı. Çabucak giyindi, annesinin yanına gidip, kadının şaşkın bakışlarına aldırmandan selam verdi –başka zaman olsa annesi güçlükle çıkarırdı yataktan– ve kadının soru sormasına zaman bırakmadan merdivenden aşağı koştu. Saat dokuzaya kadar sabırsızlıkla orada burada dolaştı. Kahvaltıyı unuttu. Tek düşüncesi, dostunu gezinti için bekletmemektü.

Baron, sonunda dokuz buçukta, sallana sallana geldi. Edgar’la buluşacağını çoktan unutmuştu. Fakat oğlan sabırsızlıkla üzerine atılınca, böylesine aşırı tutku karşısında önce şaşırdu, sonra gülümsemeden edemedi. Vermiş olduğu sözü tutacaktı.

Baron oğlanın koluna girdi. Yüzü mutlulukla parıldayan çocukla bir aşağı, bir yukarı dolaşmaya başladı. Birlikte yapacakları gezintiye hemen başlamak istemediğini tatlılıkla, fakat kesin olarak belirtmek istiyordu. Baron bir şey bekliyor gibiydi. Kapıları sinirli sinirli tarayan bakışları, böyle düşündürüyordu. Sonra aniden ileriye doğru atılır gibi yaptı. O anda Edgar’ın annesi görünmüş, uzaktan selamına karşılık vermişti. Kadın yanlarına geldi. Edgar’ın çok değerli bir sır gibi gizlediği gezintiye öğrenince gülümsedi ve gitmesine izin verdi. Hemen ardından baronun birlikte gelmesi önerisini de çabucak kabullendi. Bunu duyan Edgar şöyle bir somurttu ve dudaklarını ısırdu. Annesinin tam da o sırada çıka gelmesi can sıkıcıydı. Bu gezinti sadece onundu! Annesini yeni dostuna tanıtmış olması sadece iyi yürekliliğindendi. Fakat bu nedenle dostunu onunla paylaşacak değildi. Aynı anda baronun annesine karşı güler yüzlülüğünü fark etti, içinde kıskançlığa benzer bir şeyler kıpırdandı.

Hep birlikte gezmeye çıktılar. Kendisine değer verildiği ve öneminin birden arttığı duygusuna kapıldı; bu duygu, baronla annesinin ona gösterdiği ilgiyle daha da beslendi. Konuşmalarının hemen tüm konusu Edgar oluverdi. Anne onun yüzünün renksizliğinden ve sinirliliğinden, biraz da yapmacık bir tasayla söz etti. Baron ise gülümseyerek bunu kabul etmediğini söyledi ve, “benim dostum” dediği Edgar’ın sevimli davranışlarını övdü.

Edgar, ömrünün en hoş saatini yaşıyordu. Çocukluğu boyunca elde edemediği birçok hak, bir anda önüne serilmişti. Lafa karışınca susturan olmuyordu. Şimdiye kadar hoş karşılanmamış bir sürü aşırı istek ileri sürebilirdi. Kendini artık yetişkin sayan bir duygu da gittikçe ruhuna yerleşiyordu. Çocukluğu, üstüne küçülmüş bir giysinin çıkarılıp atılması gibi arkada, düşlerde kalmıştı.

Baron, öğle yemeğinde gittikçe daha çok güler yüzlü olmaya başlayan annenin çağrısına uyarak

onların masasında oturdu. Ayrı masalarda oturmak, bir masada oturmaya, tanışıklık ise dostluğa dönüşmüştü. Her şey yolundaydı. Kadın, erkek ve çocuğun sesleri birbirine pek güzel uyuyordu.

SALDIRI

Sabırsızlanmaya başlayan avcı, avının üzerine atlama zamanı geldi sandı. Aralarındaki ailemsi üçlü uyum hoşuna gitmiyordu. Birlikte sohbet hoştu, fakat eninde sonunda tam bir sohbet değildi niyeti. Sahte davranışlarla bir çeşit dostluk oyununun, erkekle kadın arasındaki sevişmeyi geciktirdiğini, sözlerin sıcaklığını ve saldırının ateşini azalttığını da biliyordu. Kadın, bu söyleşilere bakıp, onun gerçek amacını hiçbir zaman unutmamalıydı. Kadının bunu çoktan anlamış olduğundan hiç kuşkusuz yoktu.

Bu kadın için çabasının boşa çıkmayacağından oldukça umutluydu. Kadın gerçekte hiçbir gün sevilmeyen kocaya bağlı kaldığı için pişmanlık duyulan o dönüm noktası yaşıyordu. Sönmeye başlamış bir güzelliğin akşam ışıkları, annelik duygusuyla dişilik arasında bir seçim yapması için en son olanağı veriyordu. Çoktan yanıtlanmışa benzeyen yaşam, böyle anlarda bir kez daha bir sorun olur. Arzunun miktatsızlığı ibresi, sevişme isteği ile reddediş arasında son bir kez titrer. Kadın, kendinin ya da çocuğunun alınyazısı, analık ya da kadınlık yanını seçmek gibi zor bir karar vermek durumundadır.

Böyle durumlarda keskin görüşlü baron, kadında tehlikeli olabilecek bir bocalama başladığını sezer gibiydi. Konuşma sırasında kocasından söz açmayı hep unutup, çocuğunu düşünmek de pek gelmiyordu içinden. Badem gözlerinde hüzün tülüne bürünmüş bir can sıkıntısı gölgesi vardı, ancak bakışları sevişme isteğini pek örtmüyordu.

Baron elini çabuk tutmaya, fakat acele ettiğini belli edecek her hareketten de kaçınmaya karar verdi. Olduğunun tam tersi görünmek istiyordu. Yeni başlayan bu dostlukta, avı iştahlandırır, fakat aniden iğnesini çeken bir oltacı gibi, son derece ilgisiz görünmek istiyor, elde etmek isteyen kendisi olmasına karşın, kendi üzerine düşsün istiyordu.

Bir dereceye kadar üst perdeden görünerek karşısındakine sosyal durumunu iyice belirtmeye karar verdi. Sadece üstten davranış, dış görünüş, süslü aristokrat adı ve soğukkanlı davranışıyla, bu dolgun, olgun ve güzel vücudu ele geçirebilmek düşüncesi onu iyice kızıştırıyordu. Ateşli oyun, baronu şimdiden heyecanlandırmaya başlamıştı. Çok dikkatli davranması gerekiyordu.

Öğleden sonrayı odasında geçirdi. Yokluğundan ötürü arandığını bilmekten gelen hoş bir duygu vardı içinde. Fakat onun ortalarda görünmeyişi kadın tarafından fark edilmedi, sadece oğlanı çok üzdü. Edgar, bütün bir öğleden sonra bitkin ve perişandı. Çocuklara özgü inatçı bir bağlılıkla, saatler saati ve hiç ara vermeden dostunu bekledi durdu. Oradan uzaklaşmak, ya da kendi başına bir şeyler yapmak, büyük bir suç gibi geliyordu ona. Koridorlarda aylak aylak dolaştı. Zaman ilerledikçe yüreği bahtsızlıkla doldu. Tedirgin düşlere dalıp bir kaza ya da beklenmedik bir kötülük gibi şeyler aklına geldi. Sabırsızlığı ve korkuları sonunda öylesine arttı ki, dokunsalar ağlayacaktı.

Baron akşam yemeğine indiğinde, pek heyecanlı karşılandı. Edgar, kendisini önlemeye çalışan annesinin seslenmesine ve diğer müşterilerin hayretle bakmasına aldırmadan, adama doğru koştu ve cılız kollarıyla boynuna sarılıp: “Neredeydiniz? Nerelerde kaldınız?” diye bağırdı heyecanla. “Sizi her yerde aradık.”

Anne kıpkırmızı kesildi ve sertçe: “Soi sage, Edgar, Assieds toi!”* dedi. Kadın, oğluyla hep Fransızca konuşuyordu. Ancak bu dili pek bilmediği dil sürçmelerinden anlaşılıyordu. Edgar, annesinin sözünü dinledi, yerine oturdu. Fakat barona sorular sormaktan da vazgeçmedi.

“Unutma ki, baron dilediğini yapacak yaşta,” diye annesi söze karıştı. “Hem bizimle bir arada

olmaktan sıkılıyordur belki.”

Kadın bu kez kendini de katıvermişti. Baron bu sitemde bir iltifat isteğinin gizli olduğunu hissedip, sevindi o an.

İçinde gizlenmiş olan avcı uyandı. Gerçek izi burada, avını şuracıkta, tüfeğinin ucunda bulmuş olmaktan heyecanlanıvermişti. Gözleri parıldıyor, damarlarındaki kan daha hızlı akıyor, hiç farkında olmadan sözler birbiri ardına sel gibi akıyordu dudaklarının arasından.

Genç baron, bir kadının hoşuna gittiğini anlayınca, cinsel dürtüleri ağır basan her insan gibi, kendini daha iyi hisseder, kişiliğine daha çok güvenirdi. Seyircileri, salondaki insanları soluğunun etkisi altına soktuğunu sezdikten sonra ateşlenen bazı aktörler gibi. Dostlarının gözünde, iyi konuşan ve sözlerini canlı anlatımlarla süsleyebilen yetenekte bir insandı. Fakat bugün –yeni dostlarının şerefine bir ara şampanya da içmişti– kendini de aştı. Yüksek bir aristokrat dostunun çağrılısı olarak Hindistan’da katıldığı avları anlattı. Bu konuyu bile bile seçmişti. Çünkü bu rastgele seçtiği konunun, yabancı ve ulaşılmaz her şey gibi, bu kadını heyecanlandırdığını sezmekteydi.

Fakat gerçekte kendinden geçen Edgar’dı. Hayranlıktan gözleri parıldıyordu. Dostunun anlattıklarını, dudaklarının arasından çıkarken yakalayivermek ister gibi, gözlerini hiç ayırmadan ona bakıyordu. Kaplan avları, koyu tenli insanlar, Hindular ve binlerce insanı eziveren korkunç bir tekerlek gibi müthiş şeyleri kitaplarda okumuştum ama, bunlara tanık olmuş, yaşamış biriyle karşılaşacağını bir gün bile düşünmemişti. Böyle insanların gerçekten var olabileceğini şimdiye dek hiç düşünmemişti. Bu gibi şeyleri masal ülkeleri kadar gerçek dışı sayardı. Şu anda içinde koskoca bir dünya ortaya çıkıyordu.

Bakışlarını dostundan hiç ayıramıyordu. Önünde duran ellere, bir kaplan öldürmüş olan bu ellere soluğunu tutarak bakıyordu. Arada bir şey sormayı göze aldığında sesi heyecandan titriyordu. Hızlı çalışan hayali, anlatılanları gözünün önünde canlandırıyoruyordu. Çevresinde, başlarına çok süslü sarıklar sarmış esmer tenli insanlar vardı. Sonra aniden balta girmemiş ormandan bir kaplan fırladı ve dişlerini gösterip, filin hortumuna saldırdı. Baron, şimdi daha da ilginç şeylere geçmişti. Fillerin hileyle nasıl yakalandığını, insana alıştırmış yaşlı hayvanları kullanarak genç ve atılgan fillerin nasıl tuzağa düşürüldüğünü anlatıyordu.

Çocuğun gözlerinden kıvılcımlar fişkırıyordu. Fakat annesi tam bu anda, saatine bakıp: “Neuf heures! Au lit!”* dedi. Çocuk, bir bıçak parıldayarak önüne düşüvermiş gibi oldu.

Edgar, dehşetle irkildi, yüzü sapsarı oldu. Haydi yatağa, sözleri bütün çocuklara pek korkunç gelir. Çünkü bunun anlamı, yetişkinlerin önünde küçük düşürülmek, küçük düşürülmeyi kabullenmektir; çocuklar için en acı verici bir yaralanmadır, küçük olmaktır. Bu çok ilginç anda böylesine küçük düşürülmek pek korkunçtu. Çünkü hiç duymadığı çok ilginç şeylerden yoksun bırakılacaktı.

“Anne, bir öykü daha dinleyeyim, fillerin öyküsünü de dinleyeyim, hepsi o kadar. Ne olur izin ver!”

Edgar, yalvarıp yakarmaya başlayacaktı, fakat kendini yetişkin yerine koymanın verdiği onur aklına geldi. Sadece bir kez denedi. Annesi bugün inanılmayacak kadar sertti: “Hayır!” dedi. “Hem çok geç oldu. Haydi, çık bakayım odana! Soi sage. Edgar!* Herr Baron’un bütün öykülerini ben sana yarın anlatırım.”

Edgar durakladı. Başka zaman olsa onu yatağa annesi götürürdü. Çocuk, yeni dostunun önünde yalvarıp yakarmak istemedi. Çocukluk onuru Edgar’ı bu acıklı ayrılığı, hiç değilse istiyormuş gibi göstermeye zorluyordu.

“Gerçekten hepsini anlatacak mısınız? Filleri de, ötekileri de?”

“Elbette, yavrum.”

“Fakat bu akşam anlatacaksın.”

“Peki peki, fakat Şimdi artık odana ık!”

Edgar, barona ve annesine elini verirken, kendi kendine hayret etti. Çünkü hıçkırıklarını zor tutuyordu. Baron oğlanın saçlarını dostça karıştırdı. Çocuğun yüzünü bir glmsemi kapladı. Fakat hemen masadan ayrıldı, kapıya doğru koştu. Yoksa yetişkinler yanaklarına düşen iri gözyaşlarını görecekti.

FİLLER

Anne, baronla bir süre daha oturdu. Ancak fillerden ve avlardan bir daha söz açmadılar. Hafiften bir sıkıntı ve kararsız bir çekingenlik çökmüştü oğlan odasına gideli beri. Sonunda karşı hole geçip bir köşeye oturdular. Baron her zamankinden daha da büyüleyici olmaya çalıştı. Kadın birkaç kadeh şampanya ile iyice ateşlendi. Sohbetleri bu nedenle çabucak tehlikeli bir yöne doğru gelişti. Barona yakışıklı denemezdi. O sadece gençti, kısa kesilmiş saçları ve taze delikanlı yüzüyle tam bir erkekti. Canlı ve rahat hareketleriyle kadını büyülemişti. Kadın şimdi ona daha yakından bakmaktan hoşlanıyor, karşısındaki erkeğin bakışlarından ürkmüyordu. Ancak baronun konuşması gittikçe korkusuzca geliyordu, kadında az da olsa bir şaşkınlık yaratıyordu. Sanki bir el vücuduna dokunup, hemen uzaklaşmış gibi oluyordu. Fakat bu ona anlatılmaz bir zevk veriyor, yanaklarına kan hücum ediyordu. Baron arada sırada bir çocuk rahatlığı ile gülüyordu. Kadın onun bazı sözlerini sertçe geri çevirmek istiyor, fakat duyguları buna izin vermiyor hatta daha aşırısını beklemeye kışkırtıyordu.

Sonunda bu korkusuzca oyuna kadın kendini öylesine kaptırdı ki, baron gibi davranmayı denedi. Karşısındakine küçük küçük ve daldan dala umutlar savurdu. Bakışlarıyla, sözleri ve davranışlarıyla kendini akıntıya bırakıverdi. Baronun iyice yakınlaşmasına, sesinin yaklaşmasına, soluklarının sıcak sıcak ve ürpererek arada bir omuzlarında dolaşmasına bile karşı çıkmadı.

Bütün kumarcılar gibi zamanı unuttular ve heyecanlı bir görüşmeye öylesine daldılar ki, holün ışıkları gece yarısı ardı ardına sönmeye başlayınca birden ürktüler.

Kadın ilk ürküntüyle hemen yerinden fırladı. Çok ileri gittiğini fark etmişti. Bu gibi ateşle oynamaların pek yabancı olmasa da, şu anda iyice kışkırtılmış iç güdüsüyle oyunun o tehlikeli noktaya iyice yaklaşmış olduğunu hissediyordu. Kendine pek güveni kalmadığını, içinde bir şeylerin kaymaya başladığını ve ateşli hastalıklarda olduğu gibi gereğinden fazla heyecanlandığını ürpererek fark etti. Kafasının içinde korku, şarap ve ateşli sözler karışımı bir dalgalanma vardı. Saçma bir korkuya kapılıverdi. Yaşamında kimi kez böyle tehlikeli anlar olmuştu, ancak hiçbiri bu kadar baş döndürücü ve güçlü olmamıştı. Çabucak: “İyi geceler... İyi geceler! Yarın sabah görüşmek üzere!” diye mırıldandı ve hemen uzaklaşmaya davrandı. Kaçıp uzaklaşmak istediği baron değildi, içindeki o tuhaf ve yepyeni bir güvensizlik, şu anda hissettiği tehlikeydi. Fakat baron, kadının vedalaşmak için uzattığı eli yumuşacık şöyle bir tuttu ve öptü. Bir kez değil, zarif parmak uçlarından ta dirseğe kadar birkaç kez.

Kadın titredi, ürperdi. Soluk kesen ve ılık bir duygu kanına yayıldı, tüm vücudunu kapladı. Tatlı bir korku şakaklarına balyozlar indiriyor, başı ateş gibi yanıyordu. Saçma bir korku her yanını kapladı, bütün vücudunu sardı. Elini, baronun elinden çekti. “Biraz daha kalın, ne olur,” diye fısıldadı adam. Fakat kadın aynı anda aceleyle, biraz beceriksiz hareketlerle, korku ve şaşkınlık dolu, yanından uzaklaştı. Karşısındakinin niyetini sezmekten gelen bir heyecanlanma her yanını kaplamıştı. Hızla yürüdü. Acımasızca ruhunu yakan bir korku, erkek peşinden koşup onu yakalayabilecek endişesi yakasını bırakmıyordu. Fakat bir yandan kaçıp kurtulmak isterken, bir yandan da niçin yapmıyor bunu, diye hüzünleniyordu. Yıllardır bilinç altında özlemini duyduğu serüven şu anda gerçekleşebilirdi. Serüvenin yakın soluğunu derin bir hazla ruhunda duyuyordu. Fakat baron bu çok uygun rastlantının peşinden koşmayacak kadar onurluydu. Şarapla sarhoş olmuş bu kadını zayıf bir anında zorla ele geçirmek istemeyecek kadar güveniyordu zaferine. O, kibar bir kumarcı gibi mücadele ederek bilinçli bir zafer arzuluyordu. Bu kadın kaçıp kurtulamazdı elinden. Kadının damarları zehirle yanıyordu,

hissediyordu bunu.

Kadın merdivenin son basamaklarında durdu, elini küt küt atan yüreğine bastırıldı. Birkaç saniye dinlenmeden edemedi. Sinirleri bitkindi. Tehlikeden kaçıp kurtulmuş olması onu rahatlatırken, bir fırsat kaçırmış olmasına da acıyordu. Kafasında her şey karmakarışık, bir sarhoş gibi adımlarını sürükleyerek odasına doğru yürüdü. Kapının serin tokmağını tuttu ve rahat bir soluk aldı. İçini bir güven duygusu kaplayıverdi.

Kapıyı usulca açtı ve odaya girmesiyle ürkmesi bir oldu. Karanlıkta, odanın sonunda, bir şeyin kımladığını fark etti. Heyecanı iyice arttı, sinirleri gerildi ve tam 'imdat' diye bağırarak üzereyken, oğlunun uyku sersemi sesini duydu:

“Anne, sen misin?”

“Aman Tanrım, ne işin var burada?”

Kadın divana doğru koştu. Edgar kıvrılıp uyuyakalmıştı. İlk aklına gelen çocuğun hastalanması ya da yardım gerektiren kötü bir durumda olmasıydı.

Uyku sersemliği henüz geçmemiş Edgar sitem eder gibi mırıldandı: “Seni öyle uzun süre bekledim ki, anne! Sonunda uykum geliverdi.”

“Niçin bekledin beni?”

“Filler için...”

“Ne filleri?”

O anda oğlunun ne demek istediğini kavradı. Söz vermişti her şeyi anlatacağına. Bütün serüvenlerden ve av öykülerinden söz edeceğini söylemişti. Küçük çocuktan da beter bu oğlan... Bu odaya uzanıp, benim gelmemi beklemiş ve uyuyakalmış... Sonra kendi kendine de kızdı, suçluluk ve utanç karışımı bir duyguyla homurdandı: “Şımarık çocuk, haydi çabuk odana!”

Edgar annesinin bu davranışına çok şaşırıldı. Niçin böyle idi? Kötü bir şey yapmamıştı ki! Fakat çocuğun böyle hayretle bakışı kadını daha da öfkeliendirdi. Anne, oğluna haksızlık ettiğini bilmekten gelen bir öfkeyle: “Hemen odana gideceksin!” diye sesini yükseltti. Edgar, yerinden kalktı ve hiç konuşmadan odasına geçti. Çok yorgundu, uyku bastırıyordu. Gözleri kapanırken annesinin sözünü tutmadığını ve kendisine öfkeli olduğunu belli belirsiz sezdi. Yorgunluktan kurşun gibiydi vücudu. Her yanı uyuşmuştu. Fakat annesini bekleyeceğine uyuyakaldığı için kendi kendine de kızmadan edemedi. Öfkeyle: “Tıpkı küçük bir çocuk gibi!” diye mırıldandı, uykuya dalmadan önce. Kendi çocukluğundan nefret ediyordu...

AVCI ATEŞİ

Baron kötü uyumuştı. Yarıda kalmış bir serüvenden sonra hemen yatağa girmek her zaman tehlikelidir. Tedirgin ve bunaltıcı düşlerle dolu bir gece geçirdi. O andan sert bir pençeyle yararlanmadığına pişman oldu. Ertesi sabah uyku sersemliği ve somurtkanlığı geçmeden aşağı indiğinde çocuk gizlendiği yerden fırladı, sevinçle ona sarıldı ve bitip tükenmez sorularla onu yordu. Oğlan, yetişkin dostuna kavuştuğu için ve en azından o anı annesiyle paylaşmadığı için çok mutluydu. Baron bundan böyle tüm av öykülerini sadece ona anlatmalıydı, annesine değil. Kadın, söz vermesine karşın o güzel şeylerden ona dün gece hiç söz etmemişti. O anda ürkmüş olan ve keyifsizliğini zor gizleyen baron yüzlerce çocuksu soruyla iyice sıkıldı. Oğlan, onu pek özlediğini ve onunla yalnız kalmak için sabahın bu saatinde uyandığını heyecan ve sevgi dolu anlattı.

Baron, çocuğa yanıtlar verirken somurtuyordu. Onun bu bitmez tükenmez sokulmaları, budalaca soruları ve hiç hoş gitmeyen aşırı istekleri canına sıkmaya başlamıştı. Günlerini on iki yaşında bir oğlanla geçirmekten ve onun saçma gevezeliklerinden yorulmuştu. Onun şimdi tek isteği işi kıvamına getirip, annesiyle yalnız kalmaktı, fakat çocuğun her yerde karşısına çıkması bu isteğini zora sokuyordu.

Dikkatsizliğinin neden olduğu bu sevgiden ötürü beliren ilk rahatsızlıklar baronu sıkmaya başlamıştı. Çünkü dostunun bu aşırı bağlılığından şu sıralar bir kurtuluş göremiyordu. Fakat yine de bir denedi. Annesiyle gezinti için sözleştiği saat ona kadar oğlanın durmayan gevezeliğine boş verdi, alınmasın diye bir yandan elindeki gazetenin sayfalarını karıştırdı, bir yandan da arada sırada bir şeylerden söz etti. Saat tam ona geldiği anda da, sanki o anda aklına gelmiş gibi, karşıdaki otele gidip, yeğeni kont Grundheim acaba vardı mı, diye sormasını Edgar'dan rica etti.

Hiçbir şeyden kuşkulanan çocuk, sonunda dostunun bir işine yarayabileceği için mutlu, kendisine verilen bu görevle gururlu, hemen yerinden fırladı ve dışarı koştu. Salondaki herkes arkasından bakakaldı. Verilen bu görev kendisine ne kadar güvenildiğini gösteriyordu. Öteki otelde, kontun henüz gelmediğini, şu saate kadar da kendisinden bu konuda bir haber almadıklarını söylediler. Çocuk bu haberle gerisin geri koştu. Fakat baron şimdi otelin holünde oturmuyordu. Hızla odasına çıktı, kapısını vurdu. Boşuna, açan olmadı! Büyük bir tedirginlikle koşar adım bütün salonları dolaştı, müzik ve kahve salonlarına da uğradı, belki o biliyordur diye annesine de gitti. Fakat o da ortalarda yoktu. En sonunda büyük bir umutsuzlukla başvurduğu kapıcının söyledikleri ile ağzı açık kaldı. Her ikisi de az önce birlikte otelden çıkmıştı.

Edgar oturdu, sabırla bekledi. Aklına kötü şeyler getirmedi. Kısa bir süre için dışarı çıkmış olduklarından hiç kuşkusu yoktu. Ne de olsa baron onun getireceği haberi bekliyordu. Fakat aradan oldukça uzun bir zaman geçince yavaş yavaş tedirginleşti. Baştan çıkarıcı bu yabancı insan, saf ve küçük yaşamına katıldığından bu yana çocuk tüm gün aşırı heyecanlı, tedirgin ve şaşkındı. Çocukların aşırı duygulu yapısında, ihtirasın her çeşidi, yumuşak balmumu örneği izler bırakır. Göz kapaklarında sinirli titremeler başladı, rengi soldu.

Edgar bekledi ve bekledi. Önceleri sabırla, sonra müthiş bir heyecanla. Bir an geldi ki, dokunsalar ağlayacaktı. Fakat her şeye karşın hiç kuşkulandı. Bu eşsiz dosta beslediği gözü kapalı güven, bir yanlış anlaşmayı aklına getiriyordu. Verilen görevi yanlış anlamış olabileceğini düşündükçe gizli bir korkuyla ürperiyordu.

Fakat annesi ile baron sonunda salona dönüp de, karşısında neşeli ve hiçbir şey olmamış gibi

durunca, çocuk kendini bir tuhaf hissetti. Davranışları onu hiç önemsemez gibiydi. Onu anlamadıklarını fark etti. Baron: “Edi, yolda sana rastlarız diye, gitmiş olduğun yöne doğru yürüdük,” diye konuştu. Fakat, sana ne cevap verdiler diye, sormadı. Çocuk özür diler gibi, “Beni boşuna aramışsınız,” dedi ve onlara hangi yoldan gitmiş olduklarını sorunca, annesi: “Peki, anlaşıldı, anlaşıldı,” diyerek sözü ağzına tıkayıverdi.

Edgar öfkesinden kıpkırmızı oldu. İşte şimdi yine onu küçültüp, dostundan ayırmayı deniyordu. Niçin böyle yapıyordu annesi? Niçin onu küçük bir çocuk gibi göstermek istiyordu? O ise artık bir çocuk değildi. Annesinin onu kışkırdığı ve yeni dostunu elinden almaya çalıştığı pek belliydi. Evet, baronu yanlış yola yönelten o idi, bile bile. Bundan hiç kuşkusu yoktu. Fakat Edgar annesinin kendisine kötü davranmasına izin vermeyecekti. Bunu ona gösterecekti. Hemen direnmeliydi. Yemek boyunca annesiyle tek kelime bile konuşmayacak, sadece dostuyla sohbet edecekti.

Fakat ummadığı bir şeyle karşılaştı. Aklına hiç gelmeyen bir şey oldu. Baronla annesi onun direncini fark etmediler bile. Varlığını da önemsemiyor gibiydiler. Oysa daha dün bütün buluşmanın ağırlık noktası Edgar idi! Annesi ve baron sanki o yokmuş gibi birbirleriyle şakalaşıyor, gülüyorlardı. Sanki o yanlarında değil, masanın altındaydı!

Edgar’ın yüzüne kan hücum etti, boğazına bir şey düğümlendi, soluğu kesilir gibi oldu. O anda elinden hiçbir şey gelmediğini fark edip, öfkelenlikçe öfkelenildi. Demek ki burada sessizce oturacak ve sevdiği tek insan olan dostunu annesine kaptırmaya boyun eğecek, hiçbir şey yapmadan susmakla yetinecekti!

Birden yerinden kalkıp masayı yumruklamak istedi. Yumruklasın ki, onun varlığının farkında olsunlardı! Fakat kendini tuttu. Çatal ve bıçağını bırakıp, ağzına tek lokma bir şey koymamakla yetindi. Fakat onun böylesine inatla bir şey yememesinin de uzun süre farkında olmadılar. Ancak annesi son yemek getirildiğinde, dolu duran tabağını görünce, hasta filan mı, diye sordu. Ne berbat şey, diye düşündü Edgar, tek aklına gelen, acaba hasta mıyım, bundan ötesi umurunda değil. Kısaca yanıtlayıp, iştahı olmadığını söyleyince, annesi de fazlasını sormadı. Baron ise onu hepten unutmışa benziyordu, onunla tek kelime konuşmuyordu. Gözleri gittikçe daha çok yanıyor, acı veriyordu. O anda çocuk hilelerinden birine başvurdu, Allahın belası şu çocuk gözyaşları kimse görmeden dudaklarını tuzlu tuzlu ıslatsın diye peçeteyi yüzüne tuttu. Az sonra yemek bittiğinde rahat bir soluk aldı.

Annesinin, barona, birlikte bir araba gezisi önerdiğini duyan Edgar, dişlerini diline bastırdı. Demek ki annesi onu dostuyla bir dakika olsun yalnız bırakmayacaktı. Sonra masadan kalkarken: “Edgar, sen okulunu büsbütün unuttun, bir defalık otelde kal da derslerine bir göz gezdir!” deyince annesine iyice kinlendi. Küçük yumruklarını iyice sıktı. Annesi onu dostunun önünde hep küçültmek, henüz çocuk olduğunu herkesin önünde yüzüne vurmak istiyordu. Yerinin okul olduğunu ve yetişkinlerden izinsiz bir şey yapamayacağını da ona anımsatıyordu. Fakat bu kez niyetini iyice belli etmişti. Edgar hiç yanıt vermedi ve onlara arkasını döndü.

Annesi gülümseyerek: “O yine alındı!” diye konuştu barona bakarak. “Bir saat olsun ders çalışsa çok mu sıkıcı olur acaba?”

Şimdi de baron, dost bildiği bu insan, annesinin dizinin dibinden ayrılmayan çocuk diye onu alaya almış olan bu kişi: “Yoo, bir ya da iki saat ders çalışmanın lafı bile olmaz!” diye karşılık verince, çocuğun bütün vücudu buz gibi oldu, eli ayağı kesildi.

Yoksa aralarında bir anlaşma mı yapmışlardı? Bu iki insan ona karşı bir anlaşmaya mı varmıştı? Çocuğun bakışlarından öfke kıvılcımları uçuşuyordu. Hastalığı ile övünürcesine ve baba sözünün

otoritesine umutsuzlukla sarılarak: “Burada ders çalışmamı babam yasakladı... Babam dinlenmemi istiyor,” diye konuştu annesinin yüzüne bakarak. Bu sözler gözdağı vermek istermiş gibi çıkmıştı ağzından.

Çocuğun sözleri gerçekten her ikisinde de bir tedirginlik uyandırmış gibiydi. Anne başını başka yana çevirdi, parmakları ile sinirli sinirli vurdu masaya. Can sıkıcı bir sessizlik yayıldı. Baron zoraki bir gülümseme ile: “Nasıl istersen, Edi!” diye konuştu az sonra. Sınava girecek olan ben değilim. Ben bütün sınavlarda başarısız olmuşum.” Edgar bu şakaya gülmedi. Sadece karşısındakinin içini okumak istercesine, sorgu ve özlem dolu bakışlarla onu şöyle bir süzmekle yetindi. Ne oluyordu? Aralarındaki dostlukta bir değişme mi olmuştu ve çocuk nedenini bilmiyordu. Gözlerini tedirgin tedirgin karşısındakilerde gezdirdi. Yüreği çabuk çabuk vuruyordu, sanki küçük bir çekiç inip kalkıyordu. İlk kuşku başlamıştı.

YAKICI SIR

Yol alan arabada karşılarında oturan çocuk: “Neden böylesine değiştiler?” diye aklından geçirdi. “Bana karşı niçin eskisi gibi değiller? Yüzüne baktıkça annem gözlerini niçin başka yöne kaçırıyor? Baron benim yanımda niçin hep şaka yapıyor, her şeyi alaya alıyor? İkisi de benimle her zamankinden farkı konuşuyor? Yüzleri bile değişmiş gibime geliyor. Annemin dudakları bugün öyle kırmızıydı ki, boyanmış olmalı! Onun böyle şeyler yaptığını hiç görmemiştim. Baron da, arada sırada alnını kırıştırıp duruyor. Canlarını sıkacak ne bir şey söyledim, ne de bir şey yaptım! Hayır, bu durum benden ötürü değil. Onlar değişti, birbirlerine karşı. Bir niyetleri var da, söylemeyi göze alamıyorlar gibi. Konuşmaları dünkü gibi değil, gülmüyorlar da, tutuklaştılar, gizledikleri bir şey var. Bana açmak istemedikleri bir sır var aralarında. Bu sırrın ne olduğunu iyice bir araştıracağım, ne olursa olsun. Biraz anlar gibi olmuyor değilim. Yüzüme hep kapıların kapandığı, kitapların yazdığı o şey olmalı... Operalardaki kadın ve erkeğin kollarını açıp karşılıklı şarkı söylediği, birbirlerini kucaklayıp, sonra da itiverdikleri şey gibi.

Babamla hiç geçinemeyip, sonunda da evden uzaklaştırılan Fransızca öğretmenim bayanın başına gelen durum gibi. Bütün bunlar arasında bir bağlantı var, bunu seziyorum, fakat nasıl olduğunu bilemiyorum. Ah, bunu bir bilsem, bu sırta bir akıl edirsem, bütün kapıları açacak bu anahtarı elde edebilsem, her şeylerin gizli tutulduğu bir çocuk olmaktan ve aldatılmaktan bir kurtulsam! Bunu ya şimdi başarabilirim, ya da hiçbir zaman! Bu korkunç sırrı zorla söküp alacağım onlardan!”

Alnında derin bir kırıxık belirdi, çok ciddi şeylere kafa yorduğu belliydi. On ikisindeki cılız oğlan yaşlanıvermiş gibiydi. Canlı renklerle çevreden kayıp geçen kırlara, dağların pırıl pırıl yeşil çam ormanlarına, sürmekte olan ilkbaharın hoş parlaklığına bir kez olsun bakmadı. Arabanın arka kanepesinde, tam karşısında oturan o iki insanı aralıksız süzüyor, sırrı ateşli bakışlarıyla onların gözlerinin pırıltılı derinliklerinden oltayla çekersine çıkarmak istiyordu. İhtiraslı bir kuşku kadar başka hiçbir şey zekayı işletmez, karanlıklara kaçan bir av kadar başka hiçbir olanak, olgunlaşmış bir düşünceyi çalıştırmaz. Bizlerin gerçek dediği bu dünyayı kimi zaman sadece tek ve incecik bir kapı ayırır çocuklardan ve bir rastlantının hafifçe esintisi onu ardına kadar açır.

Edgar, bilinmeyen, o büyük sırrın bugüne dek hiç olmadığı kadar yakınında bulunduğunu sezdi. Hem de çok yakınındaydı. Belki şu anda henüz kapalıydı, açığa vurmamıştı kendini, fakat yakınındaydı, çok yakınındaydı. Bu onu heyecanlandırdı ve iyiden iyiye ciddileştirdi. Çünkü bir sezi, onun çocukluktan çıkmaya hazırlandığı haberini veriyordu.

Karşısında oturan iki insan, hafif bir direnç sezdi. Araba birden üçüne de dar gelir gibi bir duygu, bir tutukluk hissettiler. Karşılarındaki çocuğun karanlık bakışlarında titreşen kıvılcımlar, onları tedirginleştiriyordu. Konuşmayı, birbirlerine bakmayı göze alamıyorlardı. Az öncenin o hafif, daldan dala uçar gibi söyleşmelerini şimdi beceremiyorlardı. Gizliden dokunma istekleri titreşen yüze gülücü yapmacıklara, tehlikeli sözlerin ateşli ve aşırı içtenliklerine iyice dalmışlardı. Konuşmaları ikide bir boşluklara ve duraklamalara çarpıyordu. Sözler duraklıyordu. Yeniden başlamak istediklerinde çocuğun o inatçı susuşuyla karşılaşıyorlar, konuşmalar sık sık tökezleniyordu.

Oğlanın acı suskunluğu özellikle anneye pek ağır geliyordu. Kadın ona gözünün ucuyla şöyle bir bakınca, oğlunun dudaklarını nasıl da kısmış olduğunu gördü, kızdırıldığı ya da canı sıkıldığı zamanlar böyle yapan kocasına pek benzediğini ilk kez o anda fark etti ve ürktü. Tam da bir gönül oyununa girmek üzereyken kocasını hatırlamak tedirgin etmişti kadını. Şu daracık arabada, yirmi beş

santim ötesinde ve tam karşısında gözlerinin karanlığıyla, solgun alınının ardında kurduğu pusuyla bir hayalete, bir vicdan bekçisine benziyordu oğlu.

Aynı anda Edgar başını kaldırıp, bir saniye ona baktı. Sonra her ikisi de bakışlarını yere eğdi. Anne de, oğul da yaşamlarında ilk kez birbirlerini gözetlediklerini sezmişti. O güne dek birbirlerine hep güvenmişlerdi. Şimdi ise aralarında, anneye çocuğu arasında bir değişim olmuş gibiydi. Yaşamlarında ilk kez ikisi de birbirini gözlemişti. Alınyazıları ayrı yönler gitmeye başlıyordu. İkisi de o anda birbirine gizliden, itiraf edemeyecekleri bir kin duyuyordu.

Atlar yine otelin önünde durunca üçü de rahat bir soluk aldı. Hiç de mutlu geçmeyen bir gezinti yapmış olduklarını üçü de hissediyordu, fakat bunu hiçbiri söylemeyi göze alamıyordu. Önce Edgar arabadan aşağı atladı. Annesi baş ağrısını ileri sürüp, özür diledi ve hemen odasına çıktı. Çok yorgundu ve yalnız kalmak istiyordu. Edgar'la baron orada kaldılar. Baron arabacının parasını verdi, sonra saatine bir göz attı ve çocuğu pek önemsemez gibi otel holüne doğru yürüdü.

İnce ve kibar sırtı, uyumlu ve hafif sallantılı yürüyüşü –çocuğu pek büyüleyen ve daha dün ayna karşısında taklit etmeyi gizlice denediği yürüyüş– ile önünden geçti, içeri girdi. Çocuğu unuttuğu belliydi. Onunla hiçbir ilgisi yokmuş gibi bırakıvermişti Edgar'ı arabacının ve atların yanında.

Çocuk, yüreğinde bir şeyin parçalandığını hissetti, her şeye karşın hâlâ taparcasına sevdiği o adamın yanından geçip gittiğini görünce. Umutsuzluk taşı yüreğinden, tek söz söylemeden, kolundaki pardösüsüyle bile dokunmadan geçip gitmişti. Güçlülük kendini tutmaktan vazgeçti, zoraki onurluluğun ağır yükü daracık omuzlarından kaydı, yine bir çocuk oldu. Çünkü, daha önceki günlerde olduğu gibi küçük ve herkesin hor gördüğü bir çocuk.

İstememesine karşın yine de peşinden sürüklendi. Titrek adımlarla çabuk çabuk yürüdü baronun arkasından, tam merdivene ayak basmak üzereyken durdu ve gözyaşlarını güçlülük tutarak konuştu:

“Ben size bir şey mi yaptım da, artık yüzüme bile bakmıyorsunuz? Bana karşı neden yabancı gibi duruyorsunuz şimdi? Annem de neden böyle? Neden beni hep uzaklaştırmak istiyorsunuz yanınızdan? Size yük mü oluyorum, bir şey mi yaptım?”

Baron ürktü. Çocuğun sesinde bir şeyler vardı, onu şaşırtan ve güçten düşüren. Dünyadan habersiz bu oğlana acıma duydu:

“Edgar, sen çılgınsın! Biraz keyfim yok, hepsi bu. Hem sen çok sevimli bir oğlansın. Ben de çok sevdim seni.”

Bunları söylerken oğlının perçemlerini şöyle bir karıştırdı, fakat bunu yaparken yalvarır gibi ona bakan iri ve ıslak ıslak çocuk gözlerini görmemek için de başını yana çevirdi. Oynadığı oyun üzücü olmaya başlamıştı. Bu çocuğun sevgisiyle böyle yüzüzce oynadığı için şimdi utanıyordu. İçte atılmış hıçkırıklarla sarsılan bu incecik ses yüreğine dokunuyordu. Yatırtmak isteyerek: “Edi, haydi şimdi odana git!” dedi. “Bu akşam buluşacağız, yine dost olacağız. Göreceksin!”

“Fakat annemin beni hemen yatağa göndermesine izin vermeyeceksiniz, değil mi?”

Baron gülümsedi:

“Hayır, hayır, buna izin vermeyeceğim! Fakat şimdi yukarı çık. Ben de akşam yemeği için giyinmeye gidiyorum.”

Edgar, bu kısa andan mutlu yukarı çıktı. Fakat az sonra yüreğini döven o çekiç yine inip kalkmaya başladı. Dünden bu yana sanki yıllarca yaşlanmıştı. Kuşku denilen yabancı bir konuk iyice yerleşmişti çocuk göğsüne.

Bekledi. Kesin bir deneme olacaktı o akşam. Yemeği hep birlikte yediler. Saat dokuz oldu, fakat annesi Edgar'ı yatmaya göndermedi. Tedirginleşmeye başladı. Uyku zamanına dikkat eden annesi bu

akşam niçin geç saate kadar oturmasına izin veriyordu? Yoksa baron, Edgar'ın istediğini ve söylediklerini annesine anlatmış mıydı? Yürekten güvenip baronun peşinden koştuğu için acı bir pişmanlık duydu. Annesi saat onda birden ayağa kalktı ve barondan izin istedi. Çok tuhaf, böyle erken masadan ayrılmasına baron da hiç şaşmamışa benziyordu. Başka zaman yaptığı gibi annesini alıkoymaya çalışmadı. Çocuğun göğsündeki çekiç gittikçe daha sert vuruyordu.

Şimdi deneme daha da heyecan vericiydi. O da masadan kalktı, sessizce annesinin peşinden kapıya doğru yürüdü. Fakat kapıda gözlerini birden kırptı. Evet, o anda annesinin kendi başı üzerinden barona gülümseyen bir bakışını yakalamıştı. Bu, bir anlaşmayı, bir sırrı ele veren bir bakıştı. Baron onu ele vermişti demek! Annesinin böyle erkenden ayrılmasının nedenini anlamıştı. Yarın yine engel çıkarmasın diye bugün böyle davranmışlardı.

Çocuk: "İt!" diye homurdandı.

Anne: "Ne dedin?" diye sordu.

Çocuk dişlerinin arasından: "Hiç!" yanıtını verdi. Şimdi Edgar'ın da bir sırrı vardı. Bu sırrın adı kindi, ikisine karşı sonsuz bir kin duyuyordu.

SUSUŞ

Edgar'ın tedirginliği şimdi geçmişti. Açık ve çok belirgin bir duygu vardı içinde. Kin ve apaçık düşmanlık duyuyordu. Onlara engel olduğunu bilmesinden bu yana birlikte bulunmaktan hınzırca ve karmakarışık bir zevk alıyordu. Onların rahatını kaçırmaktan, duyduğu düşmanlığın bütün gücüyle karşılıklarına dikilmekten gizlice zevk alıyordu.

Önce barona dişlerini gösterdi. Sabah aşağıya inen baron içten gelen bir: “Merhaba, Edi!” diye onu selamlayınca, çocuk koltuğunda hiç kıpırdamadan ve başını kaldırıp yüzüne bakmadan sertçe: “Günaydın!” demekle yetindi.

“Annen inmedi mi?”

Edgar, elindeki gazeteye bir göz attı.

“Bilmiyorum,” diye konuştu.

Baron şaşaladı. Ne olmuştu böyle birdenbire?

“Neyin var, Edi? Kötü mü uyudun?”

Şakayla durumu düzeltebilirdi.

Fakat Edgar, yine üst perdeden bir: “Hayır!” fırlatıp, yeniden gazeteye daldı.

Baron: “Sersem oğlan!” diye mırıldandı ve omuz silkip, yürüdü. Düşmanlığını şimdi açığa vurmuştu.

Edgar, annesine karşı da nazik, fakat soğuk davrandı. Onu karşıdaki tenis sahasına yollamak için yaptıkları beceriksiz denemeye de hiç yanaşmadı. Dudaklarında beliren acı gülümseyiş, bundan sonra artık aldatılamayacağını belirtisiydi.

Yalancılıktan bir dostlukla: “Sizinle gezmek daha çok hoşuma gidiyor, anne!” dedi ve kadının gözlerinin içine baktı. Anne hemen bir yanıt bulamadı. Bir an durakladı. Bir şeyler arandığı belliydi. Sonunda: “Sen burada bekle beni!” diye kestirip attı ve kahvaltı salonuna doğru yürüdü.

Edgar bekledi. Fakat içindeki kuşkudan bir türlü kurtulamıyordu. Tedirgin bir içgüdü ona, annesiyle baronun arasında geçen her sözde gizli ve düşmanca bir niyet olduğunu söylüyordu. Kuruntulu olmak, ona tuhaf bir önsezi sağlıyordu. Edgar söyledikleri gibi holde bekleyeceğine, caddeye çıkıp otelin bütün kapılarını kollamayı daha uygun buldu. İçindeki bir duygu aldatıldığını haberdar ediyordu. Fakat bundan böyle onları elinden kaçırmayacaktı. Dışarı çıkınca, serüven kitaplarından öğrendiği gibi, hemen bir odun yığınının arkasına gizlendi. Bir yarım saat bekledikten sonra kendi kendine güldü. Annesi elinde tuttuğu göz alıcı bir gül demetiyle yan kapıların birinden dışarı çıkmıştı. Dostluğunu hiçe sayan baron da arkasındaydı.

İkisi de kendilerine pek güveniyor gibiydi. Onun elinden kurtulduk, sırrımızla yalnız kalabildik, diye rahatlamışlar mıydı? Konuşa gülüşe orman yoluna doğru yürüdüler.

Tam sırasıydı şimdi. Edgar, sanki bir rastlantı sonucu yolu buraya düşmüş gibi ağır ağır ve istifini hiç bozmadan odun yığınının arkasından ortaya çıkıverdi. Büyük bir soğukkanlılıkla onlara doğru yürüdü. Şaşkınlıklarının tadına varmak için iyiden iyiye ağırdan aldı. Annesi ile baron şaşırды. Hayretle birbirlerine baktılar. Çocuk, yapmacık bir olağanlıkla yaklaştı ve küçümser bakışlarını onlara dikti. Sonunda annesi: “Aa, sen misin, Edi?” dedi. “Biz de seni içerde aramıştık.”

Çocuk, ne de yüzüzce yalan söylüyor, diye bir an aklından geçirdi ve hırsıyla dudaklarını ısırды. Dudaklar, küçük çocuğun büyük sırrını dişlerin arasından dışarıya vermediler.

Üçü de bir ankararsızca öyle durdu. Sanki biri ötekini kolluyor gibiydi. Sonunda kadın öfkeyle

boyun eğdi ve: “Haydi, yürüyelim!” dedi. Konuşurken burun delikleri titremiş, elindeki güllerden birinin yapraklarını yolmuştu. Öfkesini ele vermişti. Edgar, bu durumla hiç ilgisi yokmuş gibi çevresine şöyle bir bakındı ve onların yürümesini bekledi. Sonra da peşlerinden gitti.

Baron ona doğru dönerek bir deneme daha yaptı:

“Bugün tenis turnuvası var. Hiç tenise gitmiş miydin?”

Edgar, onu şöyle bir süzdü. Yanıt filan vermedi, sadece ağzını çarpıttı, ıslık çalmak istermiş gibi dudaklarını büzdü. Kinle sivri dişlerini gösterdi. Yanıtı böyle verdi.

Hiç de istenmeyen varlığı, anne ile baronun üzerine bir karabasan gibi çökmüştü. Cezalı kişiler gardiyanın peşi sıra böyle yürürler, yumruklarını gizlice sıkırlar. Çocuğun pek sesi çıkmıyordu, fakat acı gözyaşlarıyla ıslanmış bakışlarındaki pusu ve her türlü yakınlaşma denemesini uzaklaştıran kızgın somurtkanlığı ile gittikçe daha çekilmez oluyordu. Anne, oğlanın aralıksız kulak kabartmasından tedirginleşip: “Sen önden yürü!” diye konuştu öfkeyle. “Ayaklarımın altında dolaşma, sinirleniyorum!”

Edgar söyleneni yerine getirdi. Önden yürüdü, fakat her birkaç adımda bir arkasına dönüp, onların geride kaldığını fark edince durup bekledi. Çevrelerinde kara bir fino gibi dolanıyor, kin dolu bakışlarıyla annesi ile baronu bir ağ gibi sarıyor, onları tutukluyordu.

Çocuğun kötü kötü susuşu, keyiflerini kezzap gibi yakıp, berbat ediyor; bakışı, konuşmalarını dudaklarında donduruyordu. Baron karşısındakinin gönlünü kazanmak için susuyordu. Kadının yine ellerinin arasından kaymaya başladığını öfkeyle seziyordu. Güçlkle tutuşturduğu ihtiras, bu baş belası oğlan yüzünden sönüyordu. Aralarında konuşmayı deniyorlar, fakat konuşmaları her defasında yarıda kalıyordu.

Sonunda üçü de yolda ağır ağır ilerlemeye başladı. Ağaçların hışırtıyla birbirine sürünmesinden ve isteksiz isteksiz adım seslerinden başka bir şey duyulmaz oldu. Oğlan, neşeli konuşmalarını boğuvermişti.

Şimdi üçü de aşırı bir düşmanlık duymaktaydı birbirlerine. Dost bildiğinden ihanet görmüş olan çocuk, karşısındakilerin bütün öfkesini her türlü korunmadan yoksun kendi varlığına yöneldiğini sezdikçe keyifleniyor, fakat onların patlamasını kin dolu bir sabırsızlıkla bekliyordu. Edgar, gözlerini kırpıştırıyor ve küçümser bakışlarını arada bir baronun asık yüzünde dolaştırıyordu. Çocuk, baronun dişlerini gıcırdatıp, küfürleri zor tuttuğunu seziyordu. Üstüne atılıp, onu uzaklaştırmak, ya da zararsız duruma getirecek bir olanak bulmak için ikisinin de yanıp tutuştuğunu, anasının gittikçe öfkelendiğini, hınzırca bir keyifle fark ediyordu.

Fakat onlara fırsat vermiyordu. Kinle saatler boyu düşünüp taşınmıştı, açık vermemişti.

Anne birden: “Geri dönelim!” dedi. Kadın daha fazla katlanamayacağını, bir şeyler yapması, ya da işkence altında hiç değil haykırması gerektiğini hissetmişti. Edgar sakın sakın: “Yazık!” dedi. “Pek de güzel geziyorduk.”

Çocuğun kendilerini küçümsediğini ikisi de fark etti. Fakat bir şey söylemeyi göze alamadılar. Bu bacaksız zalim, duygularına söz geçirmesini iki günde öğrenivermişti. Acı alayı açığa vuran hiçbir heyecan yoktu yüzünde. Tek söz etmeden geriye döndüler, uzun yolda hiç konuşmadan otele yürüdüler.

Anne ile oğul odalarında yalnız kalınca kadın öfkeyle şemsiyesini ve eldivenlerini bir kenara fırlattı. Edgar annesinin sinirlerinin iyice gerildiğini ve boşalmak istediğini fark etti. Fakat o da patlamak istiyordu, kızdırmak için bile bile odada kaldı. Kadın bir süre bir aşağı bir yukarı dolaştı. Sonra oturdu, parmaklarıyla sinirli sinirli masaya vurdu, aniden yerinden fırladı:

“Sen ne baş belasıymışsın!” diye sesini yükseltti. “Başkalarına karşı nasıl da terbiyesizce

davranıyorsun! Yerin dibine geçtim, herkesin önünde. Yaşından da mı hiç utanıp sıkılmıyorsun?”

Çocuk tek bir sözle olsun karşılık vermedi, uzaklaştı ve aynanın karşısına geçip saçlarını taradı. Onun bu susuşu, dudaklarının ucunda küçümser bir titreyişle inatçı susuşu, annesini iyice çileden çıkardı. Oğlanı pataklamak için zor tuttu kendini. “Haydi, git odana!” diye bağırdı sonra. Yanında birkaç dakika daha kalsın istemiyordu. Edgar gülümseyerek uzaklaştı.

Annesi olsun, baron olsun, şimdi onun önünde nasıl titriyorlardı. Birlikte geçecek anlardan ve gözlerinin onları acımasızca vuruşundan nasıl da korkuyorlardı! Tedirginlikleri arttıkça çocuğun bakışlarındaki hoşnutluk parıltısı daha da güçleniyordu. Edgar, karşısındakilerin eli kolu bağlı kalıverdiklerini fark edince, çocukların o vahşice acımasızlığı ile eziyetini daha arttırıyordu. Baron öfkesini henüz gizleyebiliyordu. Fakat öteki, annesi, durup durup öfkeleniyor, oğlunu azarladıkça biraz olsun rahatlıyordu. Akşam yemekte: “Oynama çatalla!” diye sesini yükseltti. “Terbiyesiz, arzısın birisin! Büyüklerin arasında bulunmaya layık bile değilsin!”

Edgar, başını hafifçe yana eğdi, gülümsemeye devam etti. Annesinin bağırp çağrılarının umutsuzluktan ileri geldiğini biliyor, kendilerini böyle ele vermelerinden ötürü böbürleniyordu. Bakışlarında bir doktorun bakışlarındaki rahatlık vardı. Eskiden olsa onları kızdırmak için belki de hınzırca davranırdı. Fakat kin çabuk yeni şeyler öğretiyordu. Bu nedenle şimdi duruyor ve susuyordu. Bu susuşun baskısı altında sonunda her ikisi de inledi.

Annesi daha fazla dayanamadı. Yemekten kalktıklarında Edgar hiçbir şey yokmuş gibi yine yanlarından ayrılmaz olunca boşanıverdi. Çekinmeyi filan bir yana bırakıp, baklayı ağzından çıkardı. Oğlanın azap veren varlığı, bir sineğin atı kıvrandırması gibi onu çileden çıkarıyordu.

“Peşimi bırakmıyorsun, üç yaşında bir çocuk gibi! Seni her dakika burnumun dibinde görmekten bıktım. Çocukların yeri büyüklerin dizinin dibi değildir. Bunu iyi belle! Bir saat olsun kendi kendini oyala! Bir şeyler oku, ya da canının çektiği bir şeyi yap! Peşim sıra dolaşmaların, hoşnutsuzluğun artık sinirime dokunuyor!”

İşte annesini sonunda konuşurmuş, içindekini dışarıya döktürmüştü. Edgar gülümsedi. Baron ve annesi ne yapacaklarını şaşırmaşa benziyordu. Kadın arkasını döndü, tedirginliğini çocuğa fark ettirdiği için kendi kendine kızmaktaydı. Fakar Edgar büyük bir soğukkanlılıkla: “Babam istemiyor, burada tek başıma ortalıkta sürtmemi,” diye konuştu. “Kendime dikkat edeceğime ve senin yanından ayrılmayacağıma söz verdim babama.”

Oğlan: “Baba!” sözünü üzerine basa basa söylemişti. Bu sözün ikisinde de hemen uyuşturucu bir etki yaptığını daha önce de fark etmişti. Bu nedenle, babasını da bu gizli kapaklı işe karıştırması gerekiyordu. Babasının bu iki insan üzerinde bilinmez bir gücü olmaydı ki, adının geçmesi bile onları tedirginleştiriyordu. İşte şimdi de hiç seslerini çıkarmadılar, yelkenleri hemen suya indiriverdiler.

Anne önden yürüdü, baron da yanında. Edgar peşlerinden gitti. Fakat süngüsü düşük bir uşak gibi değil de, sert, göz açtırmayan bir bekçi gibi.

Oğlan, görünmez zincirlerini şıkırdatıyor, onlar ise çırpınıyorlar, fakat çocuğun zincirlerinden bir türlü kurtulamıyorlardı. Edgar’ın içini dolduran kin, çocuk gücünü çelikleştirmişti sanki. Dünyadan habersiz bir çocuk, sırrı ellerinden tutan şu iki insandan daha güçlü olmuştu.

YALANCILAR

Fakat zaman çabuk geçiyordu. Baronun artık sayılı günleri kalmıştı. Aşırı kıskırtılmış çocuk inatçılığına direnmenin boşuna olduğunu hissediyorlardı. Bu nedenle en son ve en utanç verici yönetime başvurmak istediler. Oğlanın baskısından iki üç saatliğine kaçacaklardı.

Anne: “Edgar, bu mektupları postaya ver!” dedi.

Anne ve oğul otelin holünde idiler. Baron dışarıda bir arabacıyla konuşuyordu.

Edgar, annesinin uzattığı iki mektubu kuşkuyla aldı. Annesinin bu gibi işleri şimdiye kadar bir garsona yaptırdığını biliyordu. İki bir olup kendisine karşı bir şey mi hazırlıyorlardı acaba?

Şöyle bir durakladı:

“Beni nerede bekleyeceksin?”

“Burada.”

“Söz mü?”

“Evet, söz.”

“Bir yere savuşmayacaksınız! Ben dönünceye kadar burada bekleyeceksin, değil mi?”

Üstünlüğünün verdiği bir duyguyla annesiyle emreder gibi konuşmaktaydı. Önceki günden bu yana çok şey değişmişti.

Edgar, elinde mektuplar uzaklaştı. Kapıdan çıkarken baronla çarpıştı. İki gün sonra ilk kez konuştu onunla:

“Şu mektupları postaya vereceğim de,” dedi. “Annem ben dönünceye kadar bekleyecek. Ben gelmeden lütfen bir yere gitmeyin.”

Baron: “Evet, evet, seni bekleyeceğiz,” deyip, hızla uzaklaştı.

Edgar postaneye koştu. Fakat terslik, beklemesi gerekti. Sırada, önünde duran adam bir sürü şey soruyordu. Edgar sonunda işini bitirdi ve elinde makbuz koşarak geri döndü. Annesiyle baronun arabayla uzaklaştığını gördü.

Öfkesinden dona kaldı. Az kalsın yerden bir taş alıp arkalarından fırlatacaktı. Yine elinden kurtulmuşlardı, fakat adice ve rezilce bir yalanla! Annesinin dünden bu yana yalan söylediğinin farkındaydı. Fakat böylesine utanmazlaşması, açıkça verilen sözü hiçe sayabilmesi, en son güvenini de parçalamıştı. Gerçeklerin gizlendiğini sandığı sözlerin renkli bir balon köpüğünden başka bir şey olmadığını, patlayıp sönuverdiklerini gördüğünden bu yana şu dünya işlerini anlamaz olmuştu. Fakat bu ne korkunç bir sırdı ki, yetişkin kişilerin bir çocuğa yalan söylemesini, suçlular gibi ondan bucak bucak kaçmasını gerektiriyordu. Okuduğu kitaplardaki insanlar, para için, başa geçmek için, ya da bir krallık uğrunda insan öldürüp yalan söylüyorlardı. Fakat bu iki kişinin yalan söylemesinin nedeni neydi? Neyi amaçlıyorlardı? Ondaniçin kaçıyorlardı böyle? Yüzlerce yalana dolana başvurmaları niçindi?

Kafa yoruyordu anlamak için. Bu sırrın çocukluğun karşısına dikilen bir engel olduğunu, onu elde etmenin, yetişkinler arasına katılmak ve tam bir erkek olmak anlamına geldiğini seziyor gibiydi. Ah, onu bir elde edebilseydi! Fakat artık hiçbir şeyi açık açık düşünemiyordu. Onları elden kaçırmış olmanın öfkesi bakışlarını tutuşturuyor ve bulanıklaştırıyordu.

Dışarıya, ormana koştu. Kimsenin göremeyeceği karanlık bir köşeye varınca hüngür hüngür ağlamaya başladı. Haykırdı: “Yalancılar, köpekler, dolandırıcılar, reziller!” diye. Haykırmasaydı, boğulacaktı. Son günlerin öfke, sabırsızlık, kızgınlık, merak, umutsuzluk ve aldatılmalara kadar her

şeyi, kendini büyük koyma sersemliğinin çocukça mücadelesi ile bastırılmış ne varsa, şimdi göğsünü parçalayıp, bir gözyaşı seli olmuştu. Bu aşırı öfke anında güven, sevgi, inanç gibi ne varsa her şeyini, bütün bir çocukluk dünyasını gözyaşlarında yitiriyordu.

Az sonra otele dönen çocuk pek çok değişmişti. Soğukkanlı ve temkinliydi. Önce odasına çıktı ve yüzünü iyice yıkayıp gözyaşlarını sildi, görüp de üzülüğünü anlayarak keyiflenmesinler diye. Sonra onlardan hesap sormaya hazırladı kendini. En ufak bir tedirginlik duymadan sabırla gelmelerini bekledi.

İki kaçağı getiren araba otelin kapısında durduğunda hol oldukça kalabalıktı. Birkaç erkek oturmuş satranç oynuyor, kimileri gazete okuyor, bayanlar da çene çalıyordu. Aralarında solgunca yüzlü ve titrek bakışlı bir çocuk hiç kıpırdamadan oturmaktaydı. Annesi ile baron onu birden karşılarında görünce çok şaşırdılar, önceden hazırladıkları bahaneleri kekelemeye başladılar. Edgar dimdik ve büyük bir soğukkanlılıkla yanlarına yaklaştı ve: “Herr Baron, size bir diyeceğim var!” diye konuştu.

Baron tedirginleşti. Suçüstü yakalanmış gibi oldu. “Pek, peki, az sonra... Tabii,” sözleri çıktı ağzından.

Fakat Edgar sesini yükseltti, salonda oturanların duyabileceği tiz ve üst perdeden bir sesle: “Fakat ben sizinle şimdi konuşmak istiyorum,” dedi. “Siz bana karşı çok aşağılık davrandınız. Bana yalan söylediniz. Annemin beni beklediğini biliyordunuz... Siz...”

Bütün bakışların kendine çevrildiğini gören anne: “Edgar!” diye haykırdı ve oğlunun üzerine atıldı. Sözlerinin gürültüye getirilmek istendiğini fark eden çocuk aniden haykırdı, ortalığı çın çın öttürdü: “Herkesin önünde bir daha söylüyorum. Yalan söylediniz bana! Çok iğrenç ve aşağılık davrandınız!”

Baronun yüzü sapsarı oldu. Salonda birkaç kişi gülümsedi. Anne, heyecandan titreyen çocuğu yakaladı: “Hemen odana çıkmazsan seni burada herkesin gözü önünde döverim,” diye kısık bir sesle kekeleydi.

Edgar biraz yatıştır gibi oldu. Böylesine ileri gitmiş olmasından üzüntü duymuştu. Yaptığını kendi de beğenmedi. Barondan soğukkanlılıkla hesap sormayı aklından geçirmişti. Fakat son anda gözünü öylesine bir öfke bürümüştü ki, kendini birden kaybetmiş, böyle ileri gitmişti. Sakin ve ağır ağır merdivenlere doğru yürüdü.

Kadın üzerlerine çevrilen biraz alaycı bakışlardan şaşırmıştı: “Bağışlayın Herr Baron!” diyebilirdi tutuk tutuk. “Siz de biliyorsunuz, çocuğumun sinirleri pek zayıf.”

Yaşamında en çok korktuğu şey, böyle rezaletlerdi. Bundan böyle çok dikkatli davranması gerektiğini biliyordu. Hemen ortadan kaybolacağına resepsiyona gidip, mektup gelip gelmediğini sordu. Sonra da hiçbir şey olmamış gibi merdivenleri çıktı. Fakat yine de arkasında, fısıltılar ve zorla tutulmuş kahkahalardan oluşan bir iz bıraktığının farkındaydı.

Kadın adımlarını yavaşlattı. Böyle durumlarda her zaman şaşırır, tartışmalardan hep ürkerdi. Suçlu olduğunu inkâr etmiyordu. Çocuğun gözlerindeki bu hiç alışmadığı yabancı ve tuhaf bakıştan korkuyor, eli ayağı kesiliyor, ne yapacağını şaşırıveriyordu. Korkusundan oğluna yumuşak davranmaya karar verdi. Ne de olsa bu aşırı heyecanla çocuğun çekişmelerde kendinden güçlü olduğunu öğrenmişti artık.

Kapının tokmağını usulca çevirdi. Oğlan sakin ve soğukkanlı oturuyordu. Annesine yönelttiği bakışlarında korku filan yoktu, bir merak belirtisi de. Kendine pek güveniyormuş gibi koltuğunda oturmaktaydı.

Kadın elden geldiğince yumuşak bir ses tonuyla: “Edgar!” dedi. “Neler geldi aklına? Senin yerine

ben utandım. Yetişkin birine karşı senin gibi bacak kadar çocuk nasıl böyle terbiyesizlik edebilir? Umarım, Herr Baron'dan hemen özür dileyeceksin.”

Edgar başını çevirdi, pencereden dışarıya baktı ve karşı ağaçlarla konuşuyormuş gibi: “Hayır!” dedi.

Oğlının böylesine kendine güvenliliği kadını hayrette bırakmaya başladı.

“Edgar, nedir bu davranışının nedeni? Bambaşka bir çocuk oldun! Seni tanıyamıyorum artık. Her zaman akıllı uslu bir çocuktun, laftan sözden anlardın. Birdenbire değişiverdin. Sanki içine bir şeytan girdi. Niçin hoşlanmıyorsun barondan? Birkaç gün önce ondan hoşlanıyordun? O da sana karşı çok iyi davranıyordu.”

“Evet, seninle tanışmış olmak için böyle davranmıştı bana...”

Kadın tedirginleşti:

“Saçmalama! Neler de geliyor aklına? Nasıl düşünebiliyorsun böyle şeyleri?”

Çocuk o anda patlayıverdi:

“Yalancının, sahtekârın biri o! Her yaptığında gizli bir hesap, bir adilik var! Seninle tanışmak istediği için bana güler yüz gösterdi ve bir de köpek vereceğini söyledi. Sana ne söz verdiğini ve niçin güler yüz gösterdiğini bilmiyorum, fakat anne, senden de mutlaka bir şeyler istiyor, yoksa böylesine güler yüzlü davranmazdı. Kötü bir adam o! Yalan söylüyor o! Dikkatlice bir bak ona, gözlerindeki sahtekârlığı hemen görürsün. Bu aşağılık yalancıdan, bu rezilden öylesine nefret ediyorum ki...”

Kadın: “Fakat Edgar sen neler söylüyorsun!” derken çok şaşırılmış olduğu sesinden anlaşılıyordu. Oğluna ne yanıt vereceğini bilemiyordu. İçindeki kıpırdayan bir duygu çocuğun haklı olduğunu söylüyordu.

“Evet, rezilin biri! Onun böyle olmadığına kimse inandıramaz beni. Bunu sen de fark etmelisin. Ne diye korkuyor benden? Benden niçin bucak bucak kaçıyor? Ciğerini okuduğumu, malın gözü olduğunu anladığımı biliyor da, ondan!”

Kadının beyni durmuş gibiydi. Kanı çekilmişti dudaklarından: “Nasıl söyleyebilirsin sen böyle şeyleri? Nasıl söyleyebilirsin sen böyle şeyleri” diye hep aynı cümleyi tekrarlıyordu. Korkmaya başlamıştı. Fakat barondan mı, yoksa oğlundan mı korkuyordu, bilemiyordu.

Edgar uyarısının etkili olduğunu fark etti. Annesini kendinden yana çekmek, ötekine duyduğu kin ve düşmanlığa karşı bir taraftar kazanmak hoş olacaktı. Annesine usulca sokuldu, kolundan tuttu ve heyecan dolu bir sesle: “Anne!” diye konuştu. “Onun hiç de iyi niyet beslemediğini fark etmiş olmalısın. Seni ne kadar da değiştirdi! Sen değiştin, fakat ben yine eskisi gibiyim. Seninle yalnız kalabilmek için bana karşı kışkırttı. Mutlaka seni de aldatmak istiyor. Sana ne sözü verdi, bilmiyorum. Bildiğim tek şey, sözünü tutmayacağı. Kendini ondan korumalısın. Birini aldatan ötekini de aldatır. Kötü adam o, onun hiçbir şeyine güvenilmez!”

Bu yumuşacık, bu gözyaşlı ses kadının kendi yüreğinin sesi gibiydi. İçindeki bir tedirginlik, buna benzer şeyler söylemeye başlamıştı. Fakat kendi çocuğuna hak vermektense de utanıyordu. Bunaltan bir duygudan kurtulmanın yolunu kabalıkta buldu, dikleşti:

“Çocuklar böyle şeylerden anlamaz. Aklın ermez böyle şeylere senin! Terbiyeli olmaktır sana düşen. Hepsi bu kadar!”

Edgar'ın yüzü yine donuklaştı. Sert bir sesle: “Nasıl istersen!” dedi. “Ben seni uyardım sadece!”

“Özür dilemek istemiyorsun, öyle mi?”

“Hayır!”

Karşılıklı sertleştiler. Kadın, otoritesinin söz konusu olduğunu hissetti.

“Öyle ise yemeklerini burada tek başına yiyeceksin. Özür dileyinceye kadar masamıza gelmeyeceksin. Sanırım sana terbiye dersi vermem gerekiyor. Ben izin vermeden bu odadan bir yere kılmıdamayacaksın. Anladın mı?”

Edgar gülümsedi. Bu hileci gülümseyişler dudaklarına sürekli yayılmış gibiydi. Fakat yine de kızyordu kendi kendisine. Şu yalancı kadını bir daha uyarmak için yine açık yürekli davranmış olması pek saçmaydı.

Anne, oğlunun yüzüne bile bakmadan hızla dışarı çıktı. Çocuğunun bıçak gibi kesici bakışlarından ürküyordu. Öğrenmek ve işitmek istemediği şeyleri, çocuğun gözlerinin söylediğini ve bakışların tetikte olduğunu hissedeli beri. Tedirginlik duymaktaydı. İçinden yükselen bir sesin, vicdanının sesinin, çocuk kılığına girmiş, kendi çocuğu kılığında çevrede dolaşan birisinin onu uyarmasını, küçümsemesini fark etmek ürkütücüydü. Bu çocuk şimdiye dek yaşamının bir parçası olmuştu. Bir süs, bir oyuncak, sevimli ve cana yakın bir varlık, kimi zaman belki bir yük... Fakat yine de kendi yaşam akışının bir parçası. Fakat şimdi ilk kez bugün direniyor, annesinin isteklerine karşı geliyordu.

Anne biraz yorgun, merdivenleri inerken, göğsünün içinden doğru: “Ondan kendini korumalısın!” diye bir çocuk sesi yükseldi. Bu uyarıcı sesi bir türlü susturamadı.

Kadın yürürken bir ayna parıltısı ile karşılaşınca, şöyle bir eğildi, soru dolu bakışlarla kendini süzdü. Aynada gördüğü dudakları gülümseyerek usulca açıldılar, sonra tehlikeli bir söz söyler gibi yuvarlaklaştılar. Omuzlarını kaldırdı, görünmez tasaları silkip atmak ister gibi. Aynaya bir kez daha baktıktan sonra elbisesini düzeltti ve elindeki son altını masaya şingirdatarak fırlatmak isteyen bir kumarcı kararlılığı ile merdivenleri hızla indi.

AY IŞIĞINDA İZLER

Cezalı Edgar'ın yemeğini odaya getiren garson çıkarken kapıyı kilitledi. Çocuk anahtarın kilitte dönüşünü duyunca öfkeyle yerinden fırladı. Onu kötü bir hayvan gibi odaya kapatmaları hiç kuşkusuz annesinin bir buyruğu gereği idi. İçini bir karanlık kapladı. Ben burada kilitli otururken kim bilir aşağıda neler oluyor? Ne kumpas kuruyorlar acaba? Ben büyük sırrı öğrenmekten yoksun mu kalacağım sonunda? Yetişkinlerin arasında olduğum zamanlar sırlarını hep hissederim. Geceleri kapılarını o sırra karşı kilitlerler, konuşurlarken ben girince seslerini alçaltırlar.

Günlerdir iyice yaklaştığım o büyük sırda da hâlâ elimi uzatamıyorum. Bir zamanlar babamın masasından kitaplar çalıp okurdum. Ne tuhaf şeyler yazılıydı onlarda. Sırrın ortaya çıkması için önce gizliliğin açıklanması gerekirdi. Hizmetçi kıza yaklaşım, yalvarmıştım, kitapların o sayfalarını bana açıklasın diye. Fakat o beni alaya almıştı. Çocuk olmak, meraktan kıvranıp da hiçbir şey soramamak ve yetişkinlerin önünde budalanın, işe yaramazın biri gibi gülünç duruma düşmek pek korkunç!

Fakat bunu öğreneceğimi seziyorum. Çok geçmeden öğrenmiş olacağım. Bazılarını şimdiden ele geçirdim. Fakat bütününü elde etmeden peşini bırakmayacağım.

Kulak verdi, bir gelen var mı diye. Dışarıda hafif bir rüzgâr esiyor ve ay ışığının donuk aynasını, ağaç dalları ile yüzlerce titrek parçaya bölüyor.

“İkisinin tasarladığında kötü bir yan olmasa benden kurtulmak için böylesine zavallı yalanlara baş vurmazlar. Kötüler, benden en sonunda kurtulabildikleri şu anda benimle alay ediyorlardır. Hiç kuşum yok bundan. Fakat en son gülen ben olacağım. Onlara balta olup her hareketlerini kollayacağıma, burada, kilit altında oturmaya boyun eğmek kadar budalaca bir şey olmaz. Büyükler her zaman dikkatsizdir. Bunlar da yakayı ele verecek. Bizi her zaman küçük yerine koyarlar, akşamları hep uyduğumuzu sanırlar, uykuda da tetik davranılabileceğini, budala görünen birisinin pek akıllı çıkabileceğini unuturlar.

Geçenlerde halamın bir çocuğu olacağını uzun süredir bilmelerine karşın, bana karşı şaşırıp kalmış göründüler. Çocuğun olacağını ben çoktan biliyordum. Çünkü haftalarca önce bir konuşmalarını duymuştum, beni uykuda sandıkları bir akşam. İşte şimdi de şaşırtacağım onları. Acaba zili mi çalsam? Belki o zaman kat hizmetçisi kız gelip kapıyı açar ve bana ne istediğimi sorar. Yoksa patırdı gürültü yapıp, kapıyı kırırsam, yine kapıyı açarlar. Ben de böyle bir andan yararlanıp, dışarı fırlarım. Böylece onları bulur, gözetirim. Fakat hayır, yapmayacağım böyle bir şeyi. Bana karşı nasıl alçakça davranmış olduklarını kimse bilmemeli. Onuruma düşkünüm, bilsinler istemem. Yarın ben onlardan bunun öcünü alırım.

Aşağıda bir kadın güldü. Edgar'ın ödü patlamıştı. Belki bu gülen kadın annesiydi. Şu sıra gülebilirdi, oğlunu alaya alabilirdi. Elinden hiçbir şey gelmeyen, üstüne kapı kilitlemiş küçük bir çocuğu, yük olmaya başlayınca ıslak bir elbise yığını gibi silkip, bir köşeye atıveren küçük Edgar'ı hor görebilirdi. Dikkatle pencereden sarktı. Hayır, gülen kadın annesi değildi. Bir oğlanı alaya alan hiç tanımadığı, kendini beğenmiş kızın biriydi.

İşte tam bu anda pencerenin bahçeden pek az yüksek olduğunu fark etti. Aynı anda da aklına aşağı atlamak geldi. Kendilerini güvende sandıkları şu sırada onları gizlice dinleyecekti. Verdiği bu karara çok sevindi. Çocukluk dünyasının en parlutulu sırrını elleri arasında tutuyormuş gibiydi. İçinde bir duygu: “Haydi, dışarı!” diye titriyordu. Tehlike filan yoktu. Sokaktan hiç kimse de geçmiyordu. Atlayıverdi aşağı. Çakılların çıkardığı sesi duyan olmadı.

Usulca izlemek, gizlice gözetlemek, şu son iki günde Edgar için hayatının tadı, amacı olmuştu. Otelin aydınlatan güçlü ışıklardan kaçınarak usulca binanın çevresinde dolandı. İçindeki korkunun hafif ürpertisi ona zevk veriyordu. Önce yüzünü dikkatle yemek salonunun camına dayayıp içeri baktı. Her zaman oturdukları masa boştu. Pencereden pencereye giderek gözetlemeyi sürdürdü. Otele girmeyi göze alamadı. Koridorlarda ya da salonda karşılarına çıkmaktan korkuyordu.

Onları hiçbir yerde bulamadı. Tam ümidi kesilmek üzereydi ki, kapının önünde iki gölge fark etti. Hemen bir adım geri sıçradı ve karanlığa gizlendi. Annesi ile ayrılmaz arkadaşı görünmüşlerdi.

Tam zamanında gelmiş olduğunu kavradı. Acaba ne konuşuyorlardı? Duyamıyordu. Çok usul konuşuyorlardı. Rüzgâr da ağaç yapraklarını tedirgin tedirgin hışırdatıyordu. Sonra aniden bir kahkaha duydu. Bu annesinin sesiydi. Şimdiye dek onun hiç alışmadığı tuhaf, keskin, sinirli ve zorlanmış bu kahkahasına yabancıydı. Korktu. Annesi gülüyordu. Öyle ise Edgar'dan gizlenecek kadar büyük ve önemli bir tehlike yoktu. O anda az buçuk da olsa hayal kırıklığına uğramadı değil.

Fakat niçin otelden çıkıyorlardı? Gecenin bu saatinde yalnız başlarına nereye gidiyorlardı? Yukarılarda, yükseklerde kocaman kanatlarla rüzgâr yayılıyor olmalıydı ki, gökyüzü ay ışığında pırıl pırıldı. Sonra görünmez ellerin fırlattığı kara kara örtüler ayı sarıverdi, ortalık karardı. Fakat hemen ardından ay kendini yine kurtarıp, pırıl pırıl ışıldadı. Kırlara serin bir gümüş yağmur dökülüyor gibiydi. Işık ve gölgelerin böylesine oynaşması, bir kadının açılıp saçılıp, sonra örtünmesi gibi kışkırtıcı bir oyundu.

Doğa bir anda vücudunu bütün çıplaklığı ile ortaya döküyordu. Edgar yola yanlamasına vurmuş gölgelerin sallanışını gördü. Tek bir gölge demek daha yerinde olacaktı. Çünkü içlerini kaplayan bir korku ile tek vücut olmuşcasına birbirlerine sokulmuşlardı. Fakat bu iki kişi şimdi nereye gidiyordu?

Çamlar rüzgârda inliyordu. Ormanda müthiş bir kıvılcımdanma vardı. Sanki vahşi hayvanlar her yanı altüst ediyordu. Edgar: "Arkalarından gideceğim," diye içinden geçirdi. "Ormanı rüzgârın hallaç pamuğu gibi attığı şu sıra adımlarımı duymazlar."

Onlar aşağıda geniş ve aydınlık yolda yürürken, Edgar da yukarıda, ormanda ağaç gölgelerine sığınarak yavaş yavaş ilerliyordu. İnatla peşlerinden gidiyor, rüzgârı hem övüyor, hem de yeriyordu. Çünkü bir yandan adımlarını duyurmuyor, fakat öte yandan da kadınla erkeğin konuştuklarını uzaklaştırıyordu. Sözlerini bir defacık olsun duyabilse, sırrı ele geçireceğinden emindi.

İki insan, hiçbir şeyin farkında olmadan ilerliyordu. Bu uçsuz bucaksız, bu sersemletici gecenin kucağında yalnızlık, mutlulukların mutluluğu idi. Gittikçe artan bir heyecanla kendilerinden geçmişlerdi. Yukarının dallar, dallar ve dallar karanlığında bütün adımlarının izlendiğinden, kin ve merak dolu bir çift gözün kendilerini kışkırdığından haberleri bile yoktu.

Birden kalakaldılar oldukları yerde. Edgar da hemen durdu, vücudunu bir ağaç gövdesine yapıştırdı. Çok korkmuştu. Yoksa dönecekler miydi? Onlardan önce otele kapağı atamaz da, annesi Edgar'ı odasında bulamazsa kim bilir ne olurdu? Böyle bir durumda her şey mahvolurdu. Gizli gizli peşlerine düşmüş olduğunu annesi anlayacak, böylece sırlarını ele geçirmek ümidi de ortadan kalkacaktı. Fakat annesi ile baron kararsız gibiydi. Aralarında bir görüş ayrılığı olmalıydı. Bereket ay ışığı vardı, Edgar her şeyi iyice seçiyordu. Baron vadiye inen karanlık ve dar bir yolu gösteriyordu. Ay ışığı, yukarıda olduğu kadar aydınlatıcı değildi. Sık dalların arasından damla damla süzülüyordu. Edgar'ın kafasında o anda bir şimşek çaktı. "Ne diye oraya gitmek istiyor bu adam?" diye sordu kendine. Annesi "hayır" diyor olmalıydı. Fakat baron ısrar ediyor gibiydi. Edgar el kol hareketlerinden bunu çıkardı. Korktu. Bu adam ne istiyordu annesinden? Bu rezil herif kadıncağızı ne diye karanlığa sürüklemek istiyordu? Onun çocuk dünyası olan kitaplarında okuduğu cinayet ve insan

kaçırmalar, esrarlı olaylar birden tüm canlılığı ile aklına geliverdi. Adamın annesini öldürmek istediğinden hiç kuşkusu yoktu. Onu bu nedenle otelden uzaklaştırmış, buralara getirmişti. “İmdat” diye bağırsa mıydı? Yoksa “katil” diye mi? Çığlık atmak istedi, fakat kupkuru dudaklarının arasından ses çıkmadı. Sinirleri heyecandan iyice gerilmişti. Güç duruyordu ayakta. Düşmek korkusuyla tutunacak bir yer aradı. Elini uzattığı dal çatırdadı.

Aşağıdakiler ürkererek arkalarına döndüler ve gözlerini karanlığa diktiler. Edgar soluğunu tutup ağaca yapıştı. Küçük vücudu ağacın loşluğunda iyice büzülmüştü. Bir ölüm sessizliği vardı çevrede. Aşağıdakilerin de iyice ürkmüş olduğu belliydi. Annesinin: “Dönelim!” dediğini duydu. Bu söz dudaklarının arasından korkuyla çıkmıştı. Annesi ve baron, iyice birbirlerine sokulmuş ağır ağır yürüdüler. Onların böylesine şaşkınlığı Edgar’ı mutlu kılmıştı.

Edgar ağaç diplerinden neredeyse yüzükoyun sürünerek, elleri kan içinde, ormanın dönemeç yerine kadar gitti. Oradan da soluğu kesilinceye kadar koşarak otele vardı. Bereket versin onu odaya hapsettikten sonra anahtarı kapının dışında, kilidin üzerinde bırakmışlardı. Anahtarı çevirip, odaya daldı ve kendini yatağın üzerine attı. Göğsünün içindeki yürek –çana vuran bir tokmak gibi– öylesine müthiş vuruyordu ki, bir süre hiç kıpırdamadan öyle yattı. Sonra yerinden doğruldu ve pencereye gidip, gelmelerini bekledi. Uzun süre beklemesi gerekti. Çok yavaş yürümüş olacaktı. Pencerenin gölgesini iyice siper alıp, dışarıyı dikkatle gözlüyordu. Sonunda ağır ağır yaklaştılar. Giysilerine ay ışığı vuruyordu. Bu yeşilimsi aydınlıkta hayaletleri andırıyorlardı. Edgar’ın her yanını tatlı bir ürperti sarıverdi. Az önce onun ormandaki varlığı korkunç bir olayı önlememiş miydi? Solgun yüzlerini şimdi daha iyi görüyordu. Annesinin yüzünde o güne değin hiç görmediği bir keyif vardı. Ötekinin yüzü ise sert ve somurtkandı. Amacını gerçekleştirememiş olmaktan herhalde! Şimdi otele iyice yaklaşmışlardı. Kapıya varmadan birbirlerinden ayrıldılar. Acaba yukarı bakarlar mıydı? Hayır, ikisi de odaya doğru bakmadı. Edgar çok üzüldü. “Beni unuttular,” diye bir an düşündü. Sonra gizlice sevindi: “Fakat ben sizleri unutmadım! Siz beni uykuda sanıyorsunuz, ya da bu dünyada yok biliyorsunuz. Fakat yanıldığımızı anlamalısınız. Her adımınızı gözetleyeceğim, uykularımı kaçırın o rezil sırrı bulup ortaya çıkarıncaya kadar. Aranızdaki anlaşmayı yakında parçalayacağım. Ben uyumuyorum!”

Annesi ve baron, biri önde, öteki arkada otelin kapısına doğru yürüdü. Aydınlık kapı ağzı, bir tek ve kapkara çizgi gibi, bir an dışarıya vuruveren gölgelerini yuttu. Sonra otelin önündeki alan, kar yağmış geniş bir çayırılık gibi ay ışığında uzandı yine...

SALDIRI

Edgar, derin bir soluk aldı ve pencereden çekildi. Vücudu bir an ürpertiyle sarsıldı. Bugüne değin yaşamında böyle bir sırta böylesine yakınlaşmamıştı. Heyecanlar ve gerilimli serüvenler ile dolu o cinayetler ve aldatmalar dünyası, okuduğu kitaplardaydı, hepsi de birer masaldı. Rüyalara, gerçek olmayanların, ulaşılamayanların hemen ardındaydı. Fakat şimdi o korkunç dünyanın ortasına düşüvermişti. Bütün varlığı bu yakıcı dokunuştan şiddetle sarsılmıştı. Annesinin sakin hayatına birden girmiş olan bu gizemli insan kimdi? Gerçekten bir katil de, hep kıyı bucak arıyor ve annesini karanlık yerlere mi sürüklemek istiyordu? Korkunç olaylar gelişebilirdi. Edgar ne yapması gerektiğini bir türlü bilemiyordu. Tek bildiği şey, hemen yarın babasına mektup yazmak ya da telgraf çekmek gerektiği idi. Fakat o kötü, korkunç ve akıl almaz olay ya bu gece gerçekleşirse? Annesi henüz odaya dönmemişti. Nefret duyduğu o yabancıyla beraber olacaktı.

Odanın iç kapısıyla dış kapısı arasında bir elbise dolabından büyük olmayan dar bir aralık vardı. Edgar koridorlardaki ayak seslerine kulak vermek için bu daracık ve karanlık yere sokuldu. Çünkü annesini bir an bile yalnız bırakmamaya kararlıydı. Gecenin bu ilerlemiş saatinde bomboş olan koridor tek bir ışıqla şöylesine aydınlatılmıştı.

Sonunda –dakikalar ne de korkunç bir ağırlıkla geçiyordu– dikkatli adımların basamakları çıktığını duydu. Heyecanla kulak verdi. Odasına girmek isteyen birinin aceleci adımları değildi duydukları. Sonu gelmeyen çetin ve dik bir yokuşta tırmanan bir insanın ağırlaşmış ve tutuk, sürüklenen adımlarıydı daha çok. Arada bir fısıltılar, susuşlar...

Edgar heyecanla titredi. Gelenler annesiyle o adam mıydı? Adam hâlâ annesinin yanında mıydı? Fısıltılar uzaktan geliyordu. Ancak adımlar henüz çekingen de olsalar yaklaşıyorlardı. Baronun nefret ettiği sesini yine duydu birden. Sesin usul usul ve kısıp kısıp söylediklerini anlayamadı. Hemen arkasından annesi çabuk çabuk ve kendini korumak istermiş gibi: “Hayır, bu gece değil! Hayır,” dedi.

Edgar titredi. İyice yaklaşmışlardı. Her şeyi duymak zorundaydı. Ona doğru atılan her adım içini sızlatıyordu. Hele o ses, büyük bir açgözlülükle her şeyi elde etmek isteyen adamın nefret ettiği iğrenç sesi ne de çirkindi.

“Böylesine acımasız davranmayın. Bu akşam öyle güzeldiniz ki!” Annesinin sesi tekrarlardı: “Hayır, yapamam, yapamayacağım, bırakın beni gideyim!”

Annesinin sesinde öylesine bir korku vardı ki, oğlanın ödü patladı. Daha ne istiyordu bu adam ondan? Annesi niçin korkuyordu böyle? Şimdi iyice yakına gelmişlerdi. Belki de şu kapının hemen önündeydiler. Oğlan hemen arkalarında, titreyerek gizlenmiş durmaktaydı. Aralarında sadece ince bezle kaplı bir kapı vardı. Sesleri artık çok yakınındaydı.

“Haydi gelin, Mathilde, gelin benimle!” Annesinin yine iç çektiğini duydu. Sesi şimdi daha güçsüzdü, direnci azalmış gibiydi.

Fakat bu da ne? Karanlıkta uzaklaşıyorlardı. Annesi odasına girmemiş, kapının önünden geçip gitmişti. Adam onu nereye sürüklüyordu? Annesi artık niçin konuşmuyordu? Herif annesinin ağzına tıkaç mı koymuştu? Yoksa gırtlığını mı sıkıyordu?

Bunları düşününce çılgına döndü. Elleri titreyerek kapıyı azıcık araladı. Şimdi koridorda ikisini de görüyordu. Baron kolunu annesinin beline dolamış, onu usulca götürüyordu ve annesi kendini bırakmışa benziyordu. Adam odasının önünde durdu. Oğlan: “Onu kaçırarak,” diye ürktü. “O korkunç olay işte şimdi gerçekleşecek!”

Hızla açtığı kapıyı şiddetle arkasından vurdu ve koridora fırladı, onlara doğru koştu. Karanlıktan birdenbire çıkıveren bir şeyin üstüne atıldığını gören annesi haykırdı, bayılacak gibi oldu. Baron onun yere düşmesini güçlkle önledi. Ne var ki tam o anda suratında küçük bir yumruğun ağırlığını duydu. Müthiş korktu, kadın hızla kaçtı. Baron kime karşı korunduğunu bilmeden bir yumruk salladı.

Oğlan daha güçsüz olduğunu bilmesine karşın gevşemedi. Birikmiş kinleri iyice boşaltacağı an, ne zamandır özlemine çektiği dakika işte sonunda gelip çatmıştı. Küçük yumruklarıyla durmamacasına vuruyordu. Çılgınca bir öfke ile adamı ısırılmıştı. Baron da şimdi onu tanımıştı. Şu son günlerini burnundan getiren ve tatlı serüvenini berbat eden bu casus bozuntusuna karşı o da müthiş bir kin duyuyordu. Baron da rastgele yumruklar savurdu. Edgar inledi, fakat ne vazgeçti, ne de, imdat, diye bağırdı. Gece yarısının bu bomboş koridorunda hiç konuşmadan ve müthiş öfkeli kapıştılar. Fakat baron az sonra bacak kadar bir oğlanla çekişmenin gülünçlüğünü kavradı ve kendinden zorla uzaklaştırmak için çocuğu sımsıkı tuttu. Adalelerin gevşediğini ve az sonra yenileceğini anlayan Edgar, onu ensesinden yakalayan güçlü eli hırsla ısırıldı. Baron elinde olmadan boşuk bir feryat kopardı ve oğlanı bıraktı. Edgar bu andan yararlanıp, odasına koştu ve kapıyı arkasından kilitledi.

Gece yarısı savaşı sadece bir dakika sürmüştü. Duyan olmamıştı. Her yer sessizdi, her şey derin uykuya dalmış gibiydi. Baron elindeki kanı mendili ile sildi ve tedirgin tedirgin karanlığa baktı. Koridor sessizliğe bürünmüştü. Sadece tavandaki güçsüz ışık onunla alay edercesine titriyordu.

FIRTINA

Ertesi sabah saçları dağınık ve şaşkınlık içinde korkulu bir rüyadan uyanınca: “Kötü ve korkunç bir rüya mı gördüm ben?” diye sordu kendi kendine. Kafasının içi bir uğultu ilke zonkluyordu. Oynak yerlerinde katılaştığı gibi bir duygu vardı. Giysilerinin hâlâ üzerinde olduğunu görüp ürktü. Yerinden fırlayıp, sendeleyerek aynaya gitti ve alnı kıpkırmızı, şiş şiş, kırış kırış solgun yüzünü görünce ürktü. Düşüncelerini güçlükle toparlayıp, olup bitenleri korkuyla anımsadı. Koridorda geceleyin çekişmesini, sonra koşarak odasına dönmesini ve her an kaçmaya hazır, titreyerek kendini yatağa atışını... Uyuya kalmış olmalıydı. Sıkıntılı bir uykuda rüyalar görmüş ve her şeyi yeni baştan yaşamıştı.

Aşağıda çakıllarda ayak sesleri vardı. Sesler uçuşuyordu yukarıya doğru, görünmez kuşlar gibi. Güneş odanın her yanına vurmuştu. Öğleyi geçmiş olmalıydı. Fakat ürkererek baktığı saat gece yarısını gösteriyordu. Dün gece heyecanından kurmayı unutmuştu saatini. Zamanın belirsiz bir yerinde kalıvermiş olmaktan gelen kararsızlık Edgar’ı tedirginleştiriyordu. Olup bitenlere akıl erdirememesi tedirginliğini daha da artırıyordu. Çabucak toparlandı ve aşağı indi. Hafiften bir suçluluk duygusu yüreğini sarmıştı.

Annesi kahvaltı salonunda her zamanki masada oturuyordu. Edgar düşmanının orada olmadığını, dün akşam öfke ile bir yumruk yapıştırdığı o hain suratı görmek zorunda kalmadığı için rahat bir soluk aldı. Masaya yaklaştı, çekinerek: “Günaydın!” dedi.

Annesi yanıt vermedi. Başını kaldırıp bakmadı da. Tuhaf ve donuk bakışlarla uzakları, kırları süzdü. Yüzü çok solgundu. Gözlerinin çevresi hafifçe morarmıştı. Burun deliklerindeki sinirli bir titreyiş, heyecanını belli ediyordu. Edgar dudaklarını ısırırdı. Annesinin böylesine susmasından şaşırılmıştı. Baronu dün akşam ağır yaralayıp yaralamadığını, annesinin gece çekişmesini öğrenip öğrenmediğini bilemiyordu. Bu kararsızlık onu çok sıkıyordu. Annesi, yüzü durgun, hiç sesini çıkarmadan oturmaya devam ediyordu. Edgar ona bakmayı göze alamadı. İyice sessizleşti. Fincanını dikkatle kaldırıp, içti, sonra yine dikkatle tabağına bıraktı. Annesinin ellerine baktı kaçamak. Kaşıkla sinirli sinirli oynayan bükük parmaklar gizlemeye çalıştığı öfkesini açığa vuruyordu. Gerçekleşmeyen bir şeyi beklemenin verdiği sıkıntılı duygu ile bir süre öyle oturdu. Annesinin ağzından onu rahatlatıcı tek kelime çıkmadı. Az sonra onun varlığını önemsemeyen annesi birden ayağa kalkınca ne yapacağını kestiremedi. Fakat sonunda yine de yerinden doğruldu ve onu görmezlikten gelen annesinin arkası sıra kolu kanadı kırık yürüdü. Yaptığının pek gülünç olduğunu hissediyordu. Aralarındaki mesafeyi biraz açmak için adımlarını küçülttü. Annesi bir an olsun ona bakmadan odasına girdi. Edgar, kapalı kapının önünde öylece kalıverdi.

Ne olmuştu? Ne yapacağını bilemiyordu. Kendine güveni gitmişti. Acaba dün geceki saldırısında haksız mıydı? Ona karşı yeni bir ceza, ya da yeni bir aşağılama mı hazırlıyorlardı? Bir şeyler olacağını seziyordu. Korkunç bir şeyler olacak gibiydi. Çok yakında. Yaklaşan bir fırtınanın bunaltıcılığı, dolu iki ucun elektrikli gerilimi aralarına girmişti. Şimşekler çakmak üzereydi. Bu önsezisini tek başına saatlerce oradan buraya sürükledi ve sonunda ince çocuk boynu görünmez bir ağırlığın altında çöküverdi. Öğle yemeğinde kolu kanadı kırılmış, masaya yaklaştı.

Yine: “Günaydın!” dedi. Üzerine kara bir bulut gibi çöken bu korkutucu sessizliği parçalaması gerekiyordu. Annesi yine yanıt vermedi, onu yine görmezlikten geldi. Edgar, o güne dek yaşamında hiç rastlamadığı, bilinçli ve birikmiş bir öfke ile karşı karşıya bulunduğunu dehşetle hissetti. Şimdiye

kadarki çekişmeleri duygudan çok sınırlara dayanan öfke patlayışları idi, araları bir gülümseyişle yine çabucak düzelirdi. Fakat bu kez benliğinin derinliklerinden yükselen vahşi bir duygu karşısında bulunduğunu fark ediyor ve gözü hiçbir şeyleri görmeyen bu güçten ürküyordu. Yemeğini zorla yedi. Gırtlığına tıkanan kupkuru bir şeyle boğulacak gibi olmuştu. Annesi bütün bunların farkında değil gibiydi. Ancak sofradan kalkarken şöyle bir arkasına dönüp: “Sonra yukarıya gel, Edgar,” dedi. “Seninle konuşacaklarım var.”

Sesinde ürkütücülük yoktu. Fakat yine de buz gibiydi. Bu sözleri duyan Edgar boynuna demirden bir zincir geçirilmiş gibi ürperdi. Direnci kırılmıştı. Dayak yemiş bir köpek gibi annesinin peşinden yürüdü.

Odaya girince annesi birkaç dakika sustu. Dışarıda çalan bir saatin sesi duyuldu, bir çocuğun gülmesi de. Edgar’ın göğsünün altındaki yüreği küt küt attı. Annesi de büyük bir kararsızlık içinde olmalıydı. Sonra konuştu. Oğlu ile konuşurken yüzüne bakmıyor, ona arkası dönük duruyordu.

“Dünkü davranışın üzerine seninle bundan böyle tek söz edecek değilim. Yaptığın görülmemiş bir şeydi, düşündükçe utancımın yerin dibine geçiyorum. Sana sadece şu kadarını söyleyeyim ki, bundan böyle büyükler arasında tek başına bulunamayacaksın. Az önce yazdım babana, sana bir uşak tutsun, ya da yatılı okula göndersin de, terbiye nedir öğren! Bundan böyle senin yüzünden başım ağrısını istemiyorum.”

Edgar başı önünde duruyordu. Bu sözlerin sadece bir başlangıç, bir gözdağı olduğunu seziyor ve tedirginlik içinde daha başka şeyler bekliyordu. “Şimdi hemen barondan özür dileyeceksin!” diye devam etti annesi. Edgar şöyle bir davrandı. Fakat annesi: “Baron bugün buradan ayrıldı. Sana yazdıracağım bir mektubu ona göndereceksin.” Edgar yine kıpırdandı, fakat annesi: “Karşılık istemem,” diye konuştu. “Kağıtla mürekkep şurada. Otur da, yaz!”

Edgar başını kaldırıp baktı. Annesinin gözlerinde baş eğmez bir kararlılık vardı. Onu hiç böylesine sert ve soğukkanlı görmemişti. Bir an korkuya kapıldı. Masaya oturup, kalemi eline aldı. “Yukarıya tarih! Yazdın mı? Bir satır boş bırak! Tamam. Çok sayın, Herr Baron! Ünlem işareti koy! Yine bir satır boş bırak! Üzülerek öğrenmiş olduğuma göre, Semmering’den ayrılmış bulunuyorsunuz. Semmering iki m ile yazılacak... Dünkü davranışından ötürü beni bağışlamanızı diliyorum. Annemin daha önce size söylemiş olduğu gibi ağır bir hastalığın iyileşme süresini henüz geçirmediğimden pek çabuk öfkeleniyorum. Bu durumlarda çok şeyi olduğundan daha fazla büyütüyor, fakat hemen sonra da yaptığımı pişman oluyorum...”

Masaya iyice eğilmiş olan Edgar doğruluverdi. Arkasına döndü, direnci yine ayaklanmıştı:

“Bunu yazmayacağım, bu doğru değil!”

“Edgar!”

Annesinin sesinde tehdit vardı.

“Doğru değil! Ben pişmanlık duyacak bir şey yapmadım! Kötü bir şey yapmadım ki, özür dileyeyim. Sen haykırınca sadece yardımına koştum.”

Annenin dudakları kireç gibi oldu. Burun kanatları açılıp kapandı.

“Ben mi yardım istedim? Sen delisin!”

Edgar öfkeleni. Oturduğu yerden fırladı.

“Evet, sen yardım istedin, dün gece koridorda o seni tutunca! ‘Bırakın beni’ diye bağırdın. Hem de öyle yüksek sesle haykırdın ki, ben odamdan duydum.”

“Yalan söylüyorsun. Ben hiçbir zaman baronla koridorda beraber değildim. O beni sadece merdivene kadar getirdi...”

Böylesine soğukkanlı bir yalan karşısında Edgar'ın yüreği duracak gibi oldu. Sesi tıkanı. Cam gibi bakışlarla süzdü annesini: "Demek sen... koridorda... değildin? O da... seni tutmadı? Zorla alıkoymak istemedi.?"

Kadın güldü. Buz gibi ve kupkuru bir gülüşle. "Sen rüya görmüşsün!"

Çocuk için bu kadarı fazla idi. Büyüklerin yalan söylediğini, küçük, zararsız kaçamaklar yaptıklarını ve ikiyüzlü olduklarını öğrenmiş bulunuyordu. Fakat böylesine yüzüstü, böylesine göz göre göre inkâr ediş oğlanı çıldırtmıştı:

"Peki, suratımdaki şu şişkinliği de mi rüyamda gördüm?"

"Kim bilir kiminle dövüştün? Fakat seninle daha çok tartışmaya girecek değilim! Sana düşen, söyleneni yapmak, hepsi o kadar. Yerine otur ve yaz!"

Kadının yüzü sapsarı olmuştu. Edgar'ın içine bir şeyler çöktü o anda. En son inanç alevi de söndü. Yere atılmış yanan bir kibrit söndürülür gibi bir gerçeğin ayak altında çiğnenmesini aklı almıyordu. İçi buz gibi oluverdi. Konuştu. Ağzından çıkanlar iğneli, acı ve ölçsüzdü:

"Ya, demek rüyamda gördüm bunları? Koridoru ve alnımdaki şişi? Dün ay ışığında ikinizin gezintisini ve onun seni aşağı yola sürüklemek isteğini de mi? Küçük bir çocuk gibi odaya kapatılabileceğimi mi sandın! Hayır, ben o kadar da budala değilim! Ben iyi bilirim ne yaptığımı ve gördüğümü!"

Çocuğun böylesine küstahça üst perdeden onu süzmesi kadının bütün gücünü yok etti. Kendi öz çocuğunun kin dolu bakışlarını üzerinde görmek! Öfke ile boşanıverdi:

"Devam, hemen yaz! Ya da..."

"Ya da, ne?"

Oğlanın sesi de küstahlaşmıştı şimdi.

"Ya da seni küçük bir çocuk gibi döverim!"

Edgar annesine bir adım yaklaştı ve alaycı alaycı güldü.

Aynı anda kadının eli suratına indi. Edgar haykırdı. Sonra da suda boğulan biri gibi, kulaklarında boğuk bir uğultu, gözlerinin önünde kırmızı kırmızı kıvılcımlar, körü körüne yumruklarını savurdu. Annesinin suratına vurduğunu hissetti, bir haykırış duydu.

Bu haykırış onu kendine getirdi. Birden toparlandı, çok kötü bir şey yaptığını, annesine vurduğunu kavradı. Aniden korku, utanç ve dehşete kapıldı. Şimdi, hemen buradan uzaklaşıverse, şu bakışlardan kurtulabilse! Kapıya koştu, merdivenleri hızla indi, otelden çıkıp, sokağa fırladı. Bir sürü av köpeği peşine düşmüş gibi koştu, koştu, koştu...

İLK KAVRAYIŞ

Yolun sonuna kadar indi ve durdu. Heyecan ve korkudan her yanı öylesine titriyordu ki, bir ağaca tutunması gerekti. Göğsü körük gibi inip çıkıyordu soluk alırken. Yaptığından duyduğu pişmanlık peşine düşmüş, onu gırtlığından yakalıyor, onu sarsıyordu. Şimdi ne yapmalıydı? Nereye kaçmalıydı? Çünkü daha burada, kaldığı otelin on beş dakika ötesinde şu ormanda yapayalnızlık duygusuna kapılıvermişti. Yalnız başına ve yardımsız kalalı beri her şey daha başka, düşmanca, kinli görünüyordu gözüne. Daha dün ona kardeşçe fısıldayan ağaçlar şimdi birden ürkütücü bir şekilde kafa tutuyordu. Onu daha kim bilir nice yabancılıklar ve bilinmezler bekliyordu? Bu kocaman ve bilinmezlerle dolu dünyanın karşısında yapayalnız oluşu çocuğun başını döndürüyordu. Hayır, bunlara katlanamayacaktı. Fakat nereye, kimin yanına kaçmalıydı? Babasından korkuyordu. Çabuk öfkelenir ve yanına yaklaşılmaz o davranışı ile onu hemen geri gönderirdi. Fakat o geri dönmektense bilinmezliğin tehlikelerle dolu yabancı dünyasına dönmeye razı idi.

İşte tam o anda büyükannesini anımsadı. Evde bir cezalandırma, bir haksızlıkla her karşılaşmasında onu koruyan, çocukluğundan bu yana şımartan güler yüzlü iyi ihtiyarcığı... Baden'de onun yanında gizlenip, ilk öfkelerin geçmesini bekleyecek ve oradan bir mektup gönderip, annesi ile babasından özür dileyecekti. Şimdi öylesine kolu kanadı kırılmıştı ki, o budalaca kendini beğenmişliğine bir an lanet etti. Yine eskisi gibi söz dinler, sabırlı, kibirsiz bir çocuk olmaktan başka bir isteği yoktu. Kendini beğenmişliğin o gülünç aşırılıklarını şimdi hissediyordu.

Fakat nasıl gitmeliydi Baden'e? Saatler saati yolculuğu nasıl yapacaktı? Her zaman yanında taşıdığı küçük deri para çantasına telaşla uzandı. Bereket versin, doğum gününde ona hediye edilen pırıl pırıl 20 kronluk altın duruyordu. Onu harcamaya bir türlü kıyamamıştı. Her gün, yerinde duruyor mu, diye onu uzun uzun süzer, baktıkça kendini zengin sayar, sonra da altını borçluluk dolu bir okşayıyla mendiliyle parlatur, küçük bir güneş gibi ışıldayınca kadar parlattı. Fakat bu para ona yetecek miydi? Bunu düşününce ürküdü. Hayatında çok tren yolculuğu yapmıştı. Fakat bunun için para ödemek gerektiğini hiç düşünmemiş, hele kaç para tutacağını, bir kron mu, yoksa yüz kron mu, aklına bile getirmemişti.

Hayatta şimdiye değin hiç düşünmediği gerçekler olduğunu ilk kez hissediyordu. Çevresini saran, kendilerince birer değer taşıyan ve olağanüstü ağırlıkları bulunan bir sürü şey vardı. Daha bir saat önce her şeyi bildiğini sanan Edgar, hiç farkında olmadan binlerce bilinmezin önünden geçmiş bulunduğunu ve pek zavallı bilgiçliğinin, hayatın daha ilk basamaklarında, sendelediğini hissediyordu.

İstasyona varıncaya kadar ürkekliği iyice arttı, güvensiz adımları gittikçe küçüldü. Bu kaçıışı ne çok düşlemişti. Hayatın kucağına atılmayı, imparator ya da kral, asker ya da şair olmayı hep kafasından geçirmişti. Şimdi ise şu aydınlık küçük binaya ürker bakıyor ve cebindeki 20 kronun büyükannesinin yanına gitmesine yetip yetmeyeceğinden başka bir şey düşünmüyordu.

Raylar parıldayarak uzanıp gidiyordu. İstasyon bomboştu. Edgar gişeye ürker yaklaşmış ve söylediğini hiç kimse duymasın diye fısıltıyla sordu: "Baden'e bir bilet kaç?"

Gişe camının loşluğundaki yüz hayretle ona baktı. Gözlüklü bir çift göz ürker çocuğu gülümseyerek süzdü.

"Tam bilet mi?"

Edgar: "Evet," diye kekeleydi. Fakat kendine güvenerek değil de, daha çok para tutarsa korkusuyla.

“Altı kron!”

“Verin lütfen!”

O anda rahatlamıştı. Elindeki o sevgili, pırıl pırıl altın parayı adama uzattı. Geri aldığı ufak paralar avucunda şıngırdadı. Edgar kendini müthiş zengin saydı yine. Ona özgürlüğünü sağlayacak kahverengi karton parçası şimdi elindeydi.

Tarifeye baktı. Treni 20 dakika sonra gelecekti. Bir köşeye büzüldü. Peronda aylak ve tatasız birkaç kişi duruyordu. Tedirgin oğlana, herkes sürekli kendisine bakıyor, tek başına tren yolculuğu yapacak diye hayret ediyormuş gibi geldi. Gittikçe daha çok büzüldü köşesine. Kaçışı ve suçluluğu alnından okunacakmış gibi geliyordu. Sonunda uzaktan doğru trenin ilk homurtuları duyuldu ve katar gürültüsüyle istasyona girdi. Bu trendi, onu başka bir dünyaya götürecek olan. Biletinin üçüncü mevki olduğunu ancak binerken fark etti. Şimdiye kadar hep birincide yolculuk etmişlerdi. Bu kompartımanın biraz daha başka olduğunu ve şimdiye kadar gözüne çarpmayan değişik şeyler bulunduğunu sezdi. Onunla birlikte seyahat eden yolcular da daha önce gördüklerinden başkaydı. İri elli ve kaba sesli İtalyan işçileri, kazma ve kürekleriyle karşısında oturmuş, donuk ve kederli gözlerle ona bakıyorlardı. Yol işinde iyice yorulmuş oldukları pek belliydi. Trenin sarsıntısında, sert ve pis tahta sıraya dayanmış, ağızları açık uyuya kalmışlardı. Edgar para kazanmak için çalışmışlar, diye aklından geçirdi. Fakat kaç paranın ellerine geçmiş olabileceğini düşünmedi. Ancak paranın her zaman sahip olunamayan, şu ya da bu yoldan ele geçirilmesi gereken bir şey olduğunu da sezdi.

Rahat bir hayatı çok olağan yaşamış olduğunu, sağında ve solundaki derin uçurumları bir gün bile fark etmediğini ilk kez şimdi kavırıyordu. Hayatta meslekler ve kurallar olduğunu, dokunuvorecek kadar yakından bir sürü bilinmezle çevrildiğini o an fark ediyordu.

Edgar tek başına kaldığı bir saat içinde çok şey öğrenmiş, pek çok şeyi görmeye başlamıştı. İçindeki derin korkusunda hafif bir ışık belirliyor gibiydi. Fakat buna henüz mutluluk değil, hayatın çok yönlülüğü karşısında şaşırıp kalmak denilebilirdi. Korku ve korkaklık nedeniyle kaçtığını şu anda hissediyordu. Ne var ki, ilk kez başına buyruk olmuş, şimdiye dek farkına varmamış olduğu hayat gerçeklerini yaşamaktaydı. Belki de şimdi ilk kez kendisi, anne ve babasının gözünde anlaşılmanın biriydi. Onun gözünde ise dünya bir anlaşılmazdı.

Trenin penceresinden dışarıları bambaşka bakışlarla süzdü. Bütün gerçekleri ilk kez gördüğünü, her şeyleri örten bir tülün sıyrıldığını ve gerçek niyetlerin, kaynaşmanın gizli yanlarının ortaya döküldüğünü sandı. Evler rüzgâra kapılmış gibi uçup gidiyorlardı. Bir an için o evlerde oturmakta olan insanları düşündü. Acaba zengin miydiler, yoksa fakir mi? Mutlu mu yoksa mutsuz mu? Acaba onlar da Edgar gibi her şeyi bilebilmek özlemi içinde miydi? Belki orada da çocuklar vardı... Onun yaptığı gibi bir şeylerle oynayan çocuklar. Bayrak sallayarak yolun kenarında duran hat bekçilerinin şimdiye kadar sandığı gibi cansız kuklalar, oyuncaklar, bir rastlantı sonucu oralara sıralanmış şeyler olmadığını, alinyazıları gereği, hayatla boğuşma sonucu bu işleri yaptıklarını ilk kez anladı.

Tekerlekler gittikçe daha hızlı dönüyor ve tren döne döne vadiye iniyordu. Dağlar gittikçe düzleşiyor, gittikçe uzaklaşıyordu. Ovaya varmışlardı. Bir daha baktı arkasına. Mavi gölgelere karışmış dağlar artık uzaklarda ve ulaşılmaz olmuştu. Puslu gökyüzünde ağır ağır eriyip kaybolan yukarılarda çocukluğu kalmış gibiydi.

ŞAŞIRTICI FIRTINA

Tren Baden istasyonunda durup, Edgar peronda tek başına kalınca, bol ışık ve uzaklardan parlayan işaret lambalarının kırmızı ve yeşil renklerinin karmaşık görüntüsü karşısında, yaklaşan geceden ürküverdi. Gündüz kendini daha güvende hissetmişti. Çünkü çevresinde insanlar vardı. Fakat şimdi insanların evlerinde kaybolduğu, hepsinin bir yatağı, konuşacak şeyleri, sonra da dinlendirici bir geceleri olduğu şu anda o nasıl dayanabilirdi yalnızlığa. Yabancı bir yerde tek başına avare avare dolaşmak zorundaydı. Ah, hemen bir dam altı bulsaydı, başını sokacak. Şu yabancı gökyüzü altında bir dakika bile kalmak istemiyordu.

İyi tanıdığı yolda hiç sağına soluna bakmadan acele acele yürüyüp, büyükannesinin köşküne vardı. Köşk geniş ve güzel bir yolun kenarındaydı. Fakat iyi bakımlı bir bahçe ve sarmaşıklerle çevrili olduğundan hemen göze çarpmıyordu. Yemyeşil bir bulutun arkasında saklı bir parlaklık gibiydi. Bu bembeyaz, sevimli yüzlü ve babacan ev...

Edgar, bir yabancı gibi parmaklıkların arasından içeriyi gözledi. Hiçbir hareket yoktu. Pencere kapalıydı. Herkes arka bahçeye geçmiş olmalıydı. Buz gibi tokmağa dokunurken çok tuhaf bir şey hissetti. İki saattir çok kolay, çok olağan saydığı şey, imkansız görünüyordu gözüne. İçeriye nasıl girecek, onları nasıl selamlayacak ve sorulara nasıl katlanıp, nasıl yanıtlayacaktı? Annesinin yanından kaçtığını anlatmak zorunda kalınca üstüne dikilecek bakışlara nasıl dayanacaktı? Şimdi kendi aklının bile almadığı o yaptıklarını onlara nasıl açıklayacaktı? O anda içerde bir kapı açıldı. Birisi çıkacak diye çılgınca bir korkuya kapıldı ve hızla yoluna devam etti.

Parkın önüne gelince, karanlıkta burada kimse olmaz diye düşündü ve durdu. Bir yere oturup, rahatça düşünebilir, iyice bir dinlenebilir ve bundan böyle başına gelecekleri gözünün önüne getirebilirdi. Çekine çekine girdi parka. Birkaç fenerin ışığı taze yapraklara vuruyor, onlara açık yeşil ıslak ve ürpertici bir parıltı veriyordu. Daha ötelerde, tepenin hafif bir meyil yaptığı yerde her şey kapkaraydı, erken çökmüş bir ilkbahar gecesinin şaşırtıcı karanlığında kaynaşan bir yığın gibi.

Edgar fenerlerin ışığı altında oturmuş, birbirleriyle konuşan ya da bir şeyler okuyan birkaç kişinin önünden ürpererek süzüldü. Yalnız kalmak istiyordu. Fakat aydınlatılmamış daracık yolların hafif gölgeli karanlığında da rahatı yoktu. Orada her şey, yaprakları sallayan rüzgârın soluğu, sürüklenen adımlar, çekingен seslerle karışık ve ışıktan ürken hafif fısıltılar, konuşmalarla doluydu. İnsanlardan, hayvanlardan ve tedirgin bir uykuya dalmış doğadan aynı zamanda yükselen korku dolu bir inilti, bir iç çekiş, bir bakıma şiddetli bir istekti bu. Büzülmüş, gizlenmiş ve ürkütücü bir gizeme bürünmüş tehlikeli bir tedirginlik soluyor, ormanı dehşetle karıştırıyordu. Şaşırtıp kalmış çocuğa tuhaf bir korku veriyordu.

Edgar derin karanlıktaki sıralardan birine yapışırcaasına büzüldü ve evdekilere ne söyleyeceğini düşünmeyi denedi. Fakat düşünceler daha oluşmadan kayboluverdiler. Hiç istememesine karşın karanlığın gizemli seslerine ve hafif fısıltılarına yeniden ve yeni baştan kulak vermek zorunda kaldı. Ne de korkunçtu bu karanlık! Fakat şaşırtıcı olduğu kadar gizemli bir güzelliği de vardı. Bütün bu çağıldayışları ve çatırtıları, bu vızıltıları ve çekici sesleri bir araya getiren insanlar, ya da hayvanlar mıydı? Yoksa rüzgârın gizemli eli miydi?

Edgar, kulak verdi. Ağaçlar arasında tedirgin bir rüzgâr dolaşıyordu. Aşağıdaki aydınlık kentten buralara tırmanıp, anlaşılması güç varlıkları ile şu karanlığı canlandıran insanlar da vardı. Ne istiyorlardı? Akıl erdiremiyordu buna. Birbirleri ile hiç konuşmuyorlardı. Edgar hiçbirinin sesini

duymuyordu. Sadece çakıllarda adım sesleri vardı. Şurada burada ağaçların seyrekleştiği yerlerde gölge gibi kayıp geçiveren kaçamak şekiller görüyordu. Hepsi de, geçenlerde annesi ile baronun yaptığı gibi, birbirlerine sokulmuştu. O büyük, ışıltılı ve uğursuz sır demek burada da vardı. Aynı anda gittikçe yaklaşan adımlar ve hafiften bir kahkaha duydu.

Korkuya kaptırdı kendini. Yaklaşanlar onu burada görebilirdi. Karanlığın daha da derinliklerine daldı. Fakat göz gözü görmeyen karanlıkta el yordamı ile ilerleyen iki insan onu fark bile etmedi, birbirlerine iyice sokulmuş geçip gittiler önünden. Tam Edgar rahat bir soluk alacaktı ki, adımlar duruverdi, oturduğu sıranın az ötesinde.

Gelenler yüzlerini birbirlerine iyice yaklaştırmıştı. Edgar pek seçemedi yüzleri. Bir kadının inlediğini, adamın adını, saçma sapan sözler kekeleyişini duyabildi ve sıkıntılı bir ön seziye kapıldı, korkusuna aşırı bir ürperti karıştı. Bir süre öyle kalan çift, ayaklarının altındaki çakılları gıcırdatarak yollarına devam etti. Adımlarının sesi az sonra karanlıkta kayboldu.

Edgar ürperdi. Kanı yine damarlarında dolaşmaya başlamıştı. Hem de şimdiye kadar olduğundan daha yakıcı ve daha sıcak sıcak. Bu sersemletici karanlığın ortasında kendini bir an için pek yalnız hissetti. Dostça bir ses, bir kucaklaşma, aydınlık bir oda, sevdiği insanlar arandı şiddetle. Bu karmakarışık gecenin bütün karanlığı, sersemleticiliği içine girmiş de, göğsünü parçalıyormuş gibiydi.

Yerinden fırladı. Yuvaya dönmeli, herhangi bir yerde de olsa, evde sıcak ve aydınlık bir odada insanlarla bir bağlantı kurmalıydı. Daha sonrası ne olabilirdi? İsterse dövüp küfür etsinlerdi, karanlığı içinde duyulu ve yalnızlıktan korkalı beri her şey ona vız geliyordu artık. Bu duygu ile, hiç farkında olmadan hızla yürüdü ve kendini yine köşkün önünde buldu. Eli o buz gibi kapı tokmağına yine dokundu. Pencerelerden sızan ışık bahçenin yeşilini aydınlatıyordu. Işıklı bütün camların arkasında tanıdığı odaları, odalardaki insanları gözünün önüne getirdi bir an. Bu yakınlık duygusu ile mutlu oldu. Onu sevdiklerini bildiği insanların yakınında bulunmak duygusu ile yatıştı. Fakat yine de şöyle bir duraksadı, önsezinin iyice tadına varmak için.

Tam o anda arkasında tiz bir çığlık koptu:

“İşte Edgar geldi!”

Büyükannesinin hizmetçisi onu görüp koşmuştu. Hemen elinden yakaladı. Kapılar ardına kadar açıldı. Bir köpek havlayarak üstüne atıldı. Ellerinde ışıklar insanlar çıktı dışarı. Sevinçle korku karışımı sesler duyuldu. Haykırışlar ve ayak seslerinden oluşan neşeli bir kargaşalık yaklaştı. Yanına gelenleri hemen tanıdı. Önce büyükannesini tanıdı. Ellerini ileriye doğru uzatmış. Sonra da onun arkasında, rüya gördüğünü sandı, annesini.

Edgar aşırı duyguların böylesine sıcak boşalımı ortamında ne yapacağını ve ne söyleyeceğini kestiremeden kalakalmıştı. İçindeki duyguların korku mu, mutluluk mu olduğunu kendi de bilemiyordu.

SON RÜYA

Olup bitenler şöyle gelişmişti: Onu burada saatlerdir beklemekte ve aramaktaydılar. Annesi bütün öfkesine karşın çocuğunun çılgınca kaçıp gitmesinin ardından çok korkmuş ve onu hemen bütün Semmering'de aratmıştı. Heyecan en korkunç noktasına varıp, en kötü olanaklar akla geldiğinde, adamın biri, çocuğu saat üçe doğru istasyon gişesinde gördüğü haberini getirmişti. Edgar'ın Baden için bilet aldığını istasyondan öğrenen anne, hiç beklemeden arkasından yola çıkmıştı. Baden'e ve Viyana'da babaya daha önceden telgraflar çekilmiş, heyecan herkese duyurulmuştu. Kaçak oğlan saatlerdir aranıyordu.

Şimdi onu ele geçirmişlerdi, hem de hiç zor kullanmadan. Edgar'ı, açığa vurmadıkları bir zafer sevinci ile salona götürdüler. Kendisine yöneltilen tüm sert suçlamaları hiç duymuyordu. İçini sevinç kaplamıştı. Büyükanne gözyaşları içinde boynuna atıldı. Oğlan, anlatılamaz bir üstüne titreyişle kendine geldi. Hizmetçi kız, üzerindeki ceketini alıp, daha iyi ısıtan bir başka ceket verdi. Büyükanne de karnının aç olup olmadığını sordu. İsteddiği bir şey var mıydı? Şefkatli bir ilgiyle sardılar Edgar'ı. Sonra çekingenliğini fark edip, sorup soruşturmaktan vazgeçtiler. Onu hor görenlerin şimdi araması çok hoşuna gitti. Sonra da tek başına olmanın aldatıcı keyfini, son günlerin aşırı kendini beğenmişliğini, ona üstünlük veren çocukluk yaşamına değiştiği için utanç duygusuna kapıldı.

Yandaki odada telefon çaldı. Annesinin sesini, söylediği tek tük sözleri duydu:

“Evet, Edgar döndü... Buraya geldi... Trenle...”

Edgar, annesinin öfke ile bağırıp çağırmamasına, onu tuhaf ve çekingen bir bakışla süzmesine şaşıtı. İçindeki pişmanlık duygusu gittikçe artıyordu. Büyükannesinin ve halalarının aşırı ilgisinden kurtulup, yandaki odaya girerek annesinden özür dilemeyi çok istiyordu. Yine çocuk olup, söz dinlemek istediğini başı önüne eğik ve yanlarında başkaları yokken annesine söyleyebilseydi. Fakat usulca ayağa kalkar kalmaz büyükanne korkuyla: “Nereye gidiyorsun?” diye sesini yükseltti.

Utandı ve olduğu yerde kalakaldı. Yerinden kımıldasa korkuyorlardı, ne yapacak, nereye gidecek diye! Hepsini çok korkutmuş olacaktı, yine kaçacak diye ürküyorlardı. Bu kaçıştan en çok kendisinin pişmanlık duyduğunu onlar nereden bilsindi.

Sofra kurulmuştu. Acele hazırlanmış akşam yemeğini getirdiler. Büyükanne yanı başına oturmuş, gözlerini ondan ayırmıyordu. Halalar ve büyükanne onu çembere almış gibiydi. Bu yakınlık Edgar'ı yatıştırmıştı. Sadece annesinin salona dönmemesinden tedirginlik duyuyordu. Şimdi onun nasıl söz dinlediğini ve başı önünde bir çocuk olduğunu annesi sezebilseydi!

Dışarıda bazı sesler duyuldu ve evin önünde bir araba durdu. Herkes ürktü. Edgar da tedirginleşti. Büyükanne hemen dışarı çıktı. Karanlıkta karşılıklı sesler yükseldi. Edgar, babasının gelmiş olduğunu anladı. Babası sertti. Korktuğu tek insan o idi. Dışarıya kulak verdi. Babası heyecanlı gibiydi. Yüksek sesle ve öfkeyle konuşuyordu. Bu arada büyükannesinin ve annesinin yatıştırıcı konuşmaları da kulağına geliyordu. Babasının sesi, yaklaşmakta olan adımları gibi sertti. Adımlar yaklaştı, kapıya vardı, durdular. Kapının iki kanadı ardına kadar açıldı.

Babası iri yarı idi. Sinirli, görünüşe göre öfkeli de, içeriye girince Edgar kendini onun karşısında iyice küçük hissetti.

“Ulan, nereden aklına esti kaçmak? Anneni nasıl üzebilirsin böyle?”

Babanın sesi oldukça öfkeli, elleri aşırı hareketliydi. Arkasında usul adımlarla annesi belirdi. Yüzü hüznü doluydu.

Edgar sesini çıkarmadı. İçinde bir duygu haklı olduğunu söylüyordu. Fakat onu aldattıklarını, annesinin onu dövdüğünü nasıl anlatmalıydı? Babası bunu anlayacak mıydı?

“Şimdi susarsın, değil mi? Ne oldu? Hiç çekinmeden anlat! Bir haksızlıkla mı karşılaştın? Kaçmak için bir nedenin olmalı? Canını sıkan bir şey mi yaşadın?”

Edgar durakladı. Anımsayınca yine öfkelenmişti. Yanıp yakınmak üzereydi. Babasının arkasında duran annesinin tuhaf bir hareket yaptığını gördü, kalbi duracak gibi oldu. Bu hareketin anlamını önce kavrayamadı. Fakat annesinin gözlerinde bir yalvarış, bir rica var gibiydi. Parmağını usulca ağzına götürmüştü, susması için.

O anda tüm vücudunu çılginca ve sonsuz bir mutluluğun, sıcak sıcak bir şeylerin sardığını hissetti. Edgar, korunması gereken bir sırrın ona bırakıldığını, küçük küçük dudakları arasında bir alınyazısı bulunduğunu anladı. Annesinin ona böylesine güveni, bütün varlığını sonsuz bir onurla sardı. Kendini feda edip, suçunu daha da büyük göstermek isteğine kapılıverdi. Onun nasıl da güvenilir bir insan, bir erkek olduğunu anlasınlardı artık. Kendini topladı:

“Hayır, hayır... Hiçbir neden yoktu. Annem bana karşı çok iyi davranıyordu. Fakat ben yaramazlık ettim, fena davrandım... ve... ve bundan ötürü de kaçtım... Çünkü korktum... korktum da...”

Babası şaşkın şaşkın baktı oğluna. Her şeyi beklemişti, fakat böyle konuşacağını hiç aklına getirmemişti. Öfkesi o anda geçti.

“Yaptığına pişman olduysan mesele yok. Bu akşam bundan bir daha söz etmeyeceğim. Bana kalırsa sen yine de bu yaptıklarını bir daha düşün! Düşün de bir daha yapma!”

Hiç kıpırdamadan olduğu yerde durmuş oğlunu süzüyordu. Sesi şimdi yumuşamıştı:

“Rengin pek solgun. Fakat sen biraz büyümüşsün gibi... Sanırım bir daha yapmazsın böyle çocuklukları. Gerçekten çıktın çocukluktan, artık aklını başına toplamalısın.”

Edgar ikide bir annesine bakıyordu. Kadının gözlerinde bir parıltı var gibi geldi. Yoksa şöminenin alevi mi vuruyordu? Hayır, annesinin gözlerinde ıslak ve aydınlık bir parıltı, ağzının çevresinde, borçluluğunu belirten bir gülümseyiş vardı.

Edgar'ı yatmaya gönderdiler. Çocuk onlardan ayrılıp tek başına kalacak diye üzülmedi. Düşünecek öylesine çok şey, öylesine renkli şeyler vardı ki! Son günlerin bütün acıları, bu ilk yaşantısının güçlü duygusunda geçivermişti. Gelecekte olacakların ön duygusundan sarhoş gibiydi. Dışarıda, kapkaranlık gecenin içinde ağaçlar hışırdıyordu. Onun artık hiçbir şeyden korkusu kalmamıştı. Hayatın çok yanlılığını öğreneli beri sabırsızlanmaları geçivermişti. Gerçeği bütün çıplaklığı ile ancak bu gece tanımış olduğunu sanıyordu. Hem de çocukluğun binlerce yalanından sıyrılmış olarak ve anlatılması güç o bütün yanlarıyla.

Günlerin acılı ve sevinçli geçitlerle tıka basa dolu olabileceğini hiç düşünmemişti. Daha nice nice böyle günlerin, yapraklarını henüz açmamış ve sürprizlerle dolu bütün bir hayatın kendisini beklediğini düşününce mutlu oldu. Gerçeğin çok yönlülüğünü ilk sezişiydi bu. İnsanların düşman görünseler de yine birbirlerine gerekliliğini, insanlar tarafından sevilmenin çok hoş bir şey olduğunu, onların gerçek varlığını ilk kez anladığını sanıyordu. Hiçbir şeyi, hiçbir kimseyi nefretle anımsamayacaktı. Hiç pişmanlık da duymuyordu. Hatta can düşmanı bildiği barona, şu baştan çıkarıcı insana bile yeni bir duygu, bu yepyeni duygular dünyasının kapısını ilk o açtı diye borçlu olduğunu hissetti.

Bütün bunları şimdi karanlıkta düşünmek çok tatlı ve hoştu. Tam uykuya dalmak üzereydi ki, kapının açıldığını, birinin usulca yaklaştığını fark etti. Önce pek anlayamadı ne olduğunu. Gözlerine ağırlık çökmüştü uykudan. Yumuşak, sıcak ve tatlı bir yüzün kendi yüzünü okşadığını hissetti. Onu öpen,

ellerini saçlarında gezdiren annesiydi. Öpücükleri ve gözyaşlarını ruhunda duydu, öpüp sevmelere aynı yumuşaklıkla karşılık verdi, bütün bunların, susmasının karşılığı borçluluk ve barışma belirtisi olduğunu anladı.

Edgar, yaşlanan kadının bu sessiz gözyaşlarında kendini bundan böyle sadece oğluna adayışı, serüvenlerin her çeşidine sırt çeviriş ve hayat zevklerinin her türünden elini çekmek anlatımı bulunduğunu ancak çok sonraları, yıllarca sonra kavrayabildi.

O yumuşak el kendi elini ve dudaklar dudaklarını bırakıp da, annesi usulca uzaklaşınca, geriye bir sıcaklık, dudaklarında tatlı bir soluk kaldı. Edgar, böylesine yumuşak dudakları sık sık hissetmek ve böylesine sevgiyle okşanmak özlemini duydu, tatlı tatlı. Fakat şiddetle özlediği o büyük sırrı hissettiren bu ön duyguya, uykunun gölgesi çökuverdi. Son anların bütün o renkli görüntüleri bir daha gözünün önünden geçti, genç yaşamının çekici resimlerle süslü albümün yapraklarını bir daha açtı, tek tek. Sonra uyuya kaldı, hayatının en derin düşüne daldı...

Çocuk Bakıcısı

İki çocuk odalarında şimdi yalnızdılar. Işık söndü. Aralarına karanlık girdi. Sadece yatakların hafif beyaz ışıltısı vardı. İkisi de çok hafif soluk alıyordu. Gören uykuya daldıklarını sanırdı.

Birinin sesi: “Bana bak!” dedi. Karanlıkta usulca, hatta korka korka soran bu küçük on ikisinde.

Öteki yatakta yatan kız kardeşi: “Ne var?” diye sordu. Ötekinden sadece bir yaş büyük.

“Daha uyanıksın. İyi oldu. Ben... ben sana bir şey anlatmak istiyorum da...”

Öte yandakinden hiç yanıt gelmiyor. Sadece bir hışırtı oluyor yatakta. Abla yatağında doğrulmuş bekleyen bakışlarla onu süzüyor. Gözlerinde kıvılcımlar parlıyor gibi. “Şey... Sana diyecektim ki... fakat önce sen bana şunu söyle: Son günlerde bizim Fraeulein’in davranışlarında bir başkalık çarpmadı mı gözüne?”

Öteki çocuk şöyle bir düşündükten sonra: “Evet,” diye konuşuyor. “Fakat pek kestiremeyeceğim ne olduğunu. Eskisi kadar sert davranmıyor şu sıralar. Son zamanlarda iki gün ödevimi yapmadım, ama bana hiçbir şey söylemedi. Tuhaf bir hali var, ne olduğunu anlayamadım. Sanırım bizlerle artık hiç ilgilenmiyor. Hep bir kenarda oturuyor, eskiden yaptığı gibi bizimle oynamıyor.”

“Sanırım çok kederli de, bunu belli etmek istemiyor. Piyano çaldığı da yok artık.”

Sonra yine sessizlik. Abla kardeşini uyarıyor:

“Hani, bir şey anlatacaktın!”

“Evet, kimseye söylemeyeceksin, hiç kimseye... Ne annemize, ne de şu arkadaşın kıza.”

Abla iyice sabırsızlanıyor:

“Hayır, hayır! Peki, anlat ne ise.”

“Bak, dinle... Az önce yatmaya giderken birden aklıma geldi, bizim Fraeulein’a ‘İyi geceler’ demediğim. Yatağa girmek içi ayakkabılarımı çoktan çıkarmıştım. Usul usul yürüyerek odasına gittim, biraz da sürpriz yapmak istiyordum. Kapıyı çok dikkatle açtım. Önce odada yok sandım. Işık yanıyordu, onu göremedim. Sonra aniden birinin ağladığını duydum ve çok korktum. Baktığımda Fraeulein’in giysileri üzerinde yatağına uzanmış olduğunu gördüm. Başını yastıkların arasına sokmuştu. Beni fark etmedi. Bunun üzerine kapıyı yine usulca kapattım. Öyle titriyordum ki, bir an olduğum yerde durdum. Bu sırada kapının aralığından yine o hıçkırık seslerini duyunca hemen aşağıya koştum.”

İkisi de sustu. Az sonra kızlardan biri çok usul bir sesle: “Zavallı Fraeulein!” dedi. Bu sözler boğuk ve perişan bir ses gibi odanın içinde titredi. Sonra yine sessizlik çöktü. Kızlardan küçüğü: “Onun neden ağladığını çok merak ediyorum,” diye yeniden başladı. “Son günlerde hiç kimse ile kavga filan etmemişti. Annem de o her zamanki eziyetlerinden sonunda vazgeçmişti... Bizim de ona bir şey yaptığımız yok. Fakat niçin ağlıyor?”

Abla önce bir duraksadı, sonra şöyle konuştu:

“Sanırım, o birisine tutkun!”

Küçük kardeşi şöyle bir heyecanlandı:

“Tutkun mu? Demek tutkun! Acaba kime?”

“Hiç fark etmedin mi?”

“Fark ettim. Otto’ya değil mi?”

“O da ona tutkun galiba? Üç yıldır bizde kalmasına ve üniversiteye gitmesine karşın bizimle bir gün bile arkadaşlık etmedi de, şimdi birkaç aydır onun yanından hiç ayrılmıyor. Ne diye? Fraeulein bize gelmeden önce Otto sana ya da bana karşı bir gün olsun güler yüz gösterdi mi? Şimdi ise her gün çevremizde dolaşıyor. Artık her yerde, sanki rastlantıymış gibi karşımıza çıkıyor... Halk bahçesinde, kent parkında, ya da Prater’de... Fraeulein ile beraber gittiğimiz her yerde. Hiç gözüne çarpmadı mı?”

Küçük kız korkuyla kekeledi:

“Evet... evet... Tabii farkına vardım. Ben de hep düşünmüştüm, bu bir...”

Sustu. Daha fazla konuşamadı.

“Ben de, önce öyle sanmıştım... Biz kız çocukları hep böyle budala oluyoruz. Fakat Otto’nun bizi sadece bahane ettiğini çok geçmeden anladım.”

Sonra ikisi de sustu. Konuşacak bir şeyleri kalmamış gibiydi. İkisi de düşüncelere, ya da rüyalara dalmıştı. Küçük olanı karanlıkta aniden şaşkın şaşkın konuştu: “Fakat niçin öyle ağlıyordu? Otto ondan hoşlanıyor. Birisine tutkun olmayı pek hoş bir şey sanıyordum ben...” Abla dalgın dalgın yanıt verdi: “Bilmem, ben de öyle sanırdım... Çok hoş bir şey olmalı diye düşünürdüm!” Uyku ile yorgunlaşmış dudaklardan, usul ve üzüntülü bir ses çıktı: “Zavallı Fraeulein!” Sonra odanın içine bir sessizlik çöktü.

Ertesi gün bu konudan bir daha söz açmadılar. Fakat düşüncelerinin hep aynı şeye odaklandığını karşılıklı seziyorlardı. Birbirlerinden uzak duruyorlar, bakışlarını kaçırıyorlar, fakat Fraeulein’a şöyle bir göz atınca bakışları ellerinde olmadan karşılaşıyordu. Yıllardır yanlarında kalan yeğenleri Otto’yu sofrada artık bir yabancı gibi süzüyorlardı. Onunla konuşmuyorlardı, fakat Otto Fraeulein’ları ile gizlice anlaşıyor mu diye göz kapaklarının altından şöyle bir bakmadan da edemiyorlardı. İkisinde de bir tedirginlik vardı. Yemekten sonra oyun oynamıyorlar, sırrı elde etmek isteğinin gerginliği ile rastgele bir sürü şey yapıp duruyorlardı. Akşam olunca biri ötekine, boş veriyormuş gibi bir soğukkanlılıkla: “Gözüne bir şey çarptı mı?” diye soruyordu. Öteki de: “Hayır,” deyip başka yana dönüyordu. Nedense karşılıklı konuşmaktan tuhaf bir korku duyuyorlardı.

Bu sessiz kollayış birkaç gün daha sürdü böylece. Pırıl pırıl bir sırrın çok yakınında olduklarını hisseden küçük kızlar, bilinçaltı bir tedirginlikle, çevreyi araştırmalarını sürdürdü.

Sonunda, günlerden bir gün, çocuk bakıcısının Otto’ya hafifçe göz kırptığını kızlardan biri fark etti. Otto da bir baş hareketiyle ona yanıt verdi. Kız heyecanından titredi. Ablasının eline masanın altından usulca dokundu. Ondan yana bakınca, gözüyle bir işaret etti. Bunun ne anlama geldiğini hemen kavrayan abla tedirginleşti. Yemekten kalkar kalmaz Fraeulein iki kıza dönüp: “Siz odanıza gidip oyalanın biraz,” dedi. “Benim başım ağrıyor, yarım saat kadar dinlenmek istiyorum.”

Çocuklar önlerine baktılar. Karşılıklı uyarmak istercesine birbirlerine elleri ile hafifçe dokundular. Fraeulein uzaklaşır uzaklaşmaz, kızların küçüğü ablasına koştu: “Dikkat et,” dedi, “Otto onun odasına gidecek şimdi!”

“Tabii! Bu nedenle de bizi uzaklaştırıyor!”

“Kapının önünden dinleyelim içerisini!”

“Fakat ya bir gelen olursa!”

“Kim gelir?”

“Annem.”

Küçük olanı pek korktu.

“Peki o zaman...”

“Biliyor musun ne yapalım? Ben kapıya kulak veririm, sen de az ötede koridorda durur, bir gelen olursa işaret edersin. Böylece yakalanmayız!”

Küçük olanın yüzü asıldı:

“Fakat sen sonra bana hiçbir şey anlatmazsın ki!”

“Her şeyi anlatırım!”

“Gerçekten anlatır mısın her şeyi? Fakat bir bir anlatacaksın!”

“Evet, söz veriyorum. Sen de, bir gelen olursa öksürürsün.”

Kızlar koridorda heyecandan titreyerek beklediler. Damarlarındaki kan hızlı hızlı akıyordu. Şimdi ne olacaktı? Birbirlerine iyice sokuldular.

Bir adım sesi. Karanlığa doğru kaçtılar. Doğru idi. Gelen Otto’ydu. Tokmağa uzandı, açtı ve içeri girdi. Kapıyı çabucak arkasından kapattı. Abla hemen ok gibi kapıya doğru fırladı, soluk almadan içerisine dinlemeye başladı. Küçüğü özlemle ondan yana bakıyordu. Meraktan yanıyor, yerinde zor duruyordu. Daha fazla dayanamadı, usul usul sokuldu, fakat abla öfkeyle ona doğru bir baktı. Küçük kız yine yerine döndü. Beklediği birkaç dakika ona yüzyıllar kadar uzun geldi. Sabırsızlığı giderek artıyor, sanki bütün vücudu yanıyordu. Ayaklarının altındaki toprak iki yana sallanıyormuş gibiydi. Ablasının her şeyleri duymasına, kapının aralığından görmesine karşın kendisinin hiçbir şey öğrenememesi onu öfkesinden neredeyse ağlatacaktı. Tam bu sırada koridordaki başka bir kapı açılır gibi olunca hemen öksürdü. İki kız hızla odalarına koştular. İçeriye girer girmez bir an soluksuz kaldılar. Yürekleri küt küt atıyordu. Az sonra küçüğü merakla sordu: “Haydi... anlat çabuk... Ne oldu?”

Ablanın yüzü düşünceliydi. Fakat az sonra dalgın dalgın, sanki kendisiyle konuşuyormuş gibi: “Bir türlü aklım ermedi,” dedi.

“Neye aklın ermedi?”

“Öyle tuhaf şeyler ki...”

Küçük kız kardeş soluk soluğa: “Ne... Ne gördün?” diye sordu. Abla görmüş ve duymuş olduklarını anımsamaya çalıştı. Küçük kız tek söz bile kaçırmamak için ablasına iyice sokulmuştu.

“Çok tuhaftı... Düşündüğüm gibi olmadı. Bir şey görmedim. Otto odaya girer girmez Fraeulein’i öpecek, ya da kucaklayacak oldu galiba, fakat o, bırak bunları, sana ciddi bir şey anlatacağım, dedi. Kapı içeriden kilitliydi, bir şey göremedim, fakat çok iyi duydum. Otto da, ne var, diye sordu. Sesi bugüne kadar hiç duymadığım kadar değişik çıkmıştı. Sen de bilirsin, o her zaman pek gürültülü konuşur. Fakat bu defa öyle çekinerek konuştu ki, bir şeyden korktuğunu hemen sezdim. Fraeulein hemen yanıt verdi. Bunu sen de biliyorsun, dedi. Onun da sesi hafifti. Otto hiç oralı değil gibiydi. Hayır, hiçbir şeyden haberim yok, diye konuştu. Bunun üzerine Fraeulein, ya öyle mi? diye karşı çıktı. Peki öyle ise niçin kaçır oldun, derken sesinden çok üzgün, çok kederli olduğu belliydi. Sonra hızlı hızlı devam etti: Sekiz gündür benimle tek söz etmedin, her fırsatta benden kaçırıyorsun... Parka da uğramıyorsun... Birden böylesine yabancı mı oldum sana? Benden aniden uzak duruşunun nedenini biliyorsun! Fraeulin sustu. Sonra Otto konuştu: Şu sıralar sınavlar var da... diyebildi. Çok çalışmam gerekiyor. Sınavdan başka şeylere ayıracak zamanım yok... Bu sözler üzerine Fraeulein ağlamaya başladı. Ardından da ağlamaklı, çok yumuşak ve iyi yürekli sesle, Otto, ne diye yalan söylüyorsun? dedi. Gerçeği söylesene! Ben buna hiç layık değilim. Senden hiçbir istekte bulunmadım. Fakat aramızda bunun konuşulması yine de gerekli. Sana ne söyleyeceğimi çok iyi biliyorsun... Gözlerinden okuyorum... Otto, neymiş...? diye kekeledi. Sesi yine pek güçsüz çıkmıştı. Bunun üzerine Fraeulein da...”

Abla titremeye başladı birden, heyecandan ötesini getiremedi. Küçük kardeşi iyice yanına sokuldu.

“Neymiş? Neymiş?” diye heyecanla sordu.

Ablası sonunda konuştu: “Fraeulein dedi ki, senden bir çocuğum oldu!”

Küçük kız, yıldırım çarpmış gibi olduğu yerde sıçradı:

“Bir çocuk, ha! Demek bir çocuk... Böyle bir şey...!”

“Evet, böyle dedi Fraeulein!”

“Yanlış duymuş olmayasın?”

“Hayır, hayır! Otto da senin gibi aynı tepkiyi gösterdi. Bir çocuk, ha! diye sesini yükseltti. Fraeulein uzun süre sustuktan sonra usul sesle konuştu: Ne olacak şimdi? dedi. Şimdi ne olacak?”

“Peki ne olacak şimdi...?”

“Sen tam o sırada öksürünce hemen uzaklaşmam gerekti.”

Küçük kız şaşkın bakışlarını yere dikti ve: “Bir çocuk, ha!” dedi.

“Fakat bu olamaz. Fraeulein onu nereden almış?”

“Bilmiyorum. Ben de bunu anlamadım ya!”

“Belki de evinde vardı, bizde işe girmeden önce. Annem, biz varız diye buraya getirmesine izin vermemiş olabilir...” Kardeşi karşı çıktı: “Haydi, sen de! O tarihlerde Otto’yu daha tanımamıştı bile!”

Yine sustular, şaşkınlık ve kararsızlıkla çevrelerine bakındılar. Düşündükçe meraktan daha çok kıvranıyorlardı. Küçük olanı yine konuştu:

“Bir çocuk, ha! Olmaz böyle bir şey! Fraeulein nasıl olur da, bir çocuk sahibi olabilir? O evli filan değil ki! Bildiğime göre sadece evliler çocuk sahibi olabilir.”

“Belki de evliydi!”

“Budalalığı bırak! Fakat Otto ile evli değildi ki...”

“Yani, ne demek istiyorsun...?”

Şaşkın şaşkın birbirlerine baktılar. Sonra küçük kız yine konuştu, üzgün bir sesle:

“Zavallı Fraeulein!”

Bu sözler hep bir acınma, bir iç çekişiyle söyleniyordu. Fakat biraz merak da yok değildi.

“Çocuk kız mıymış, oğlan mı?”

“Nereden bileyim!”

“Ne dersin, bir sorsam... Tabii çok dikkatli.”

“Sen delisin!”

“Neden deli olacaktım? Fraeulein bize karşı hep iyi davranır.”

“Neler de düşünüyorsun sen! Böyle şeyleri bize söylemezler. Bizden her şeyi gizlerler. Biliyorsun, biz odaya girdik mi konuşmalarını keserler, saçma sapan şeylerden söz ederler. Bizi çocuk yerine koyuyorlar. Fakat ben on üç yaşına geldim. Hem ne diye soracaksın, Fraeulein’a, hepsi bize hep yalan söylüyor.”

“Fakat o kadar isterdim ki, öğrenmeyi!”

“Ben istemez miydin sanıyorsun?”

“Biliyor musun ben gerçekte neye akıl erdiremiyorum? Nasıl olur da bunu Otto bilmez! Çocuğu olunca insan bilir bunu... Annemiz ve babamız biz olunca nasıl biliyordu!”

“Bence bilmezlikten geldi, serseri. O hep böyle yapar.”

“Fakat bize hiç böyle davranmamıştı.”

Tam bu sırada Fraeulein içeri girdi. Çocuklar hemen sustular ve ders çalışıyormuş gibi yaptılar.

Fakat yan gözle de genç kıza baktılar. Fraeulein'ın gözleri kızarmıştı. Sesi de her zamankinden biraz daha kalın ve titrekti. Çocuklar büyük bir sessizlik içinde, saygılı bir çekingenlikle ona baktılar ve "Bir çocuğu var," diye düşünmekten de kendilerini alamadılar. "Bundan ötürü böylesine üzüntülü..." Sonra onlar da kederlendiler.

Ertesi gün yemek masasında beklenmedik bir haberle karşılaştılar. Otto evden ayrılıyordu. Amcaya, sınavlara çok az kaldığını, bu nedenle de pek sıkı çalışması gerektiğini anlatmıştı. Burada başı hiç de dinç değildi. Bir yerlerde iki aylığına bir oda tutacaktı, sınavlar bitene kadar.

İki kız bunu duyunca pek heyecanlandı. Bu hareketle dünkü konuşma arasında gizli bir ilişki kurdular ve keskinleşmiş içgüdüleriyle bunda korkakça bir kaçış sezdi. Otto vedalaşmaya gelince ona kabaca arkalarını döndüler. Fraeulein'ın önünde durunca ise yan gözle baktılar. Dudaklarını ısırılmıştı. Fraeulein ise hiç sesini çıkarmadan ve çok rahat elini uzattı.

Aradan daha birkaç gün geçmeden kızlar bambaşka oluverdiler. Oyun oynamaz, gülmez oldular. Gözlerinin sevinçli ve tasasız parıltısı gitti. Bir tedirginlik ve güvensizlik kapladı içlerini, çevrelerindeki insanlara müthiş kuşku duyar oldular. Söylenenlere inanmıyorlar, her sözün arkasında bir yalan, bir maksat arıyorlardı. Bütün gün her şeyi gözlüyor, araştırıyorlardı. Her hareketi kolluyor, her kıpırdanmayı, en küçük değişikliği hemen fark ediyorlardı. Gölge gibi her şeyin peşine düşüyorlar, kapıların arkasına kulak veriyorlar, bir şeyler yakalamak istiyorlardı. Omuzlarına çöken bu kocaman sırdan silkinip kurtulmak, ya da gerçekler dünyasına bir budak deliğinden hiç değilse bir göz atabilmek için müthiş bir çaba gösteriyorlardı. İkisinde de çocuksu inançtan, o neşeli ve tasasız umursamazlıktan eser kalmamıştı. Sonra da olayların sıkıntılı gelişimine bakıp yeni bir patlama seziliyor, kaçırmaktan korkuyorlardı. Çevrelerinin yalan dolanla sarılı olduğunu öğrendiklerinden bu yana sanki yedi canlı olmuşlardı. Yapmacık bir bölünle büyüklerin yakınına sokuluyorlar, sonra aniden hareketleniyorlardı. Bütün varlıklarını sinirli tedirginlik sarmıştı. Eskiden tatlı bir parıltısı olan gözleri çakmak çakmak olmuş, derinden bakıyor gibiydi. Durmamacasına kollamaları ve gözetlemeleri sonucu öylesine perişandılar ki, birbirlerine karşı daha içten, daha sevgi duyar olmuşlardı. Bazen birbirlerini çılgınca kucaklıyor, hiçbir şey bilmemekten gelen aşırı bir sevilme duygusuna kendilerini bırakıyorlardı. Kimi zaman da hüngür hüngür ağlıyorlardı. Görünüşte hiç neden olmadan hayatlarında bir bunalım başlayıvermişti.

Ancak şimdi duymaya başladıkları bir sürü üzüntüden bir tanesi onlara çok dokunuyordu. Pek kederli olan Fraeulein'ı elden geldiğince sevindirmeyi, aralarında bu konuda tek söz konuşmadan, kendilerine görev bildiler. Ödevlerine büyük bir dikkatle çalışıyor, birbirlerine yardım ediyor, çok uslu oturuyorlar, hiçbir şeyden yakınmıyorlar ve onun her isteğini önceden seziyorlardı. Fakat bir süre sonra Fraeulein'ın hiçbir şeyin farkında olmadığını görünce çok üzüldüler.

Fraeulein son zamanlarda pek değişmişti. Arada bir kızlardan biri ona bir şey söyleyecek olsa, uykusundan uyandırılmış gibi ürperiyordu. Saatler saati oturup, gözlerini yere diyor, hayallere dalıyordu. Bunu gören kızlar, onu yatıştırmak için ayaklarının ucuna basarak yanına sokuluyordu. Kim bilir şu anda nerelerde yaşayan çocuğunu aklından geçiriyor diye düşünüyorlardı. Artık gittikçe uyanan dişi yanlarının derinliğinden gelen bir duygu ile, şimdi çok yumuşak ve tatlı bir insan olmuş olan Fraeulein'ı gün geçtikçe daha çok seviyorlardı. Eskiden canlı ve kendine güvenli olan davranışlarına şimdi bir temkin gelmiş, hareketlerine daha çok dikkat eder olmuştu. Çocuklar bütün bunlarda gizli bir keder sezmekteydi. Ağladığını hiç görmediler, fakat göz kapakları çoğu zaman kızarıktı. Fraeulein'ın acısını kendilerinden gizlemek istediğini fark ediyor, ona yardım edemedikleri için umutsuz oluyorlardı.

Bir gün Fraeulein pencereden dışarısını seyredirken mendilini gözlerine götürünce küçük kız birden yüreklenip, yanına sokuldu, elini tuttu. “Fraeulein,” dedi, “son günlerde çok kederlisiniz. Bunda bizim suçumuz yok, değil mi?”

Fraeulein heyecanla küçük kıza baktı ve elini onun yumuşacık saçlarında dolaştırarak: “Hayır, çocuklar, hayır!” diye konuştu. “Sizin hiç suçunuz yok.”

Sonra hafifçe eğilip küçük kızın alnından öptü.

Kızlardan biri, çevresini kollayarak ve gözetleyerek, olup bitenlerin hiçbirini kaçırmayarak günün birinde salona girdi ve önemli bir söz yakaladı. Sadece bir cümle idi duyabildiği. Ancak bu bile binlerce tahmine yol açıyordu. Anne: “Buna benzer bir şey benim de gözüme çarptı,” demişti. “Onu ben de sorguya çekeceğim.”

Bu sözleri önce kendisi için sanan çocuk, korkarak kız kardeşine koştu, akıl danışmak istiyordu. Öğle yemeğinde anne ve babalarının bakışlarının, hiçbir şeyi umursamadan hayallere dalmış Fraeulein’in yüzünde dolaştığını fark ettiler. Birbirlerine baktılar. Anne yemekten sonra, Fraeulein’a önemsemez gibi: “Sonra lütfen odama gelin,” dedi. “Sizinle konuşacaklarım var.”

Fraeulein hafifçe başını eğdi. Kızlar titrediler, bir şey olacağını sezmişlerdi.

Annesi ile Fraeulein odaya girer girmez de, arkalarından atıldılar. Böyle kapılara yapışıp dinlemek, köşe bucak karıştırmak, kulak kabartıp çevreyi kollamak onlar için olağan olmuştu artık. Çirkin ve aşırı, diye bir şey yoktu onlar için.

İçeriye kulak verdiler. Fakat fısıltılı konuşmalardan başka bir şey duyamadılar. Vücutları sinirden titriyordu. Hiçbir şey duyamayacaklar diye korkuyorlardı.

O anda içerde bir ses yükseldi. Bu annenin sesiydi. Öfkeli ve kavgacı ses şöyle diyordu:

“Herkesi kör mü sandınız, olup biteni fark etmeyecek kadar? Kafanızda böyle düşüncelerle ve böyle bir ahlak anlayışı ile görevinizi nasıl yerine getirdiğinizi şimdi anlıyorum. Çocuklarımın, kızlarımın yetiştirilmesi için ben size güvendim... Siz ise kim bilir nasıl ihmal ettiniz onları!”

Fraeulein bir şeyler söylemiş olmalıydı. Fakat öyle usul sesle konuşuyordu ki, çocuklar hiçbir şey duyamadı. “Bir sürü bahane! Düşüncesiz kişiler her zaman bir bahane bulur. Böyleleri hemen kendilerini bırakır, doğru dürüst hiçbir şey düşünemez. Tanrı yardımcıları olsun. Böyle biri çocuk bakıcısı olup da, kızlarımı yetiştirecek, öyle mi! Yüzsüzlük derler böylesine. Bu durumda sizi evimde daha fazla alıkoyacağımı sanmazsınız herhalde!”

Çocuklar dışarıda dikkat kesilmişti. Vücutları ürperdi duydukları karşısında. Olup bitenden hiçbir şey anlamıyorlardı. Fakat annelerinin sesini böylesine öfkeli duymak onları çok korkuttu. Hele Fraeulein’in tek yanıt olarak sadece usul usul hıçkırması! Kızların gözlerinden yaşlar boşandı. Anneleri daha da öfkelenmiş gibi devam etti:

“Tek bildiğiniz ağlamak! Fakat böyle yapmakla beni yumuşatamazsınız! Sizin gibilere hiç acımam. Ne olacağınız da umurumda değil. Nereye baş vuracağınızı siz kendiniz bilirsiniz. Ben bunu merak bile etmiyorum. Tek bildiğim şey, görevini böylesine utanmazca savsaklayan birini bir gün bile evimde alıkoyamayacağım!”

Yanıt yerine sadece hıçkırıklar, umutsuz ve kendinden geçmiş hıçkırıklar duyuldu. Kapıya sokulmuş çocuklar nöbet geçirmiş gibi sarsıldılar. Böyle bir ağlayış hiç duymamışlardı. Fraeulein gibi bu kadar çok ağlayan bir insanın haksız olamayacağını belli belirsiz hissediyorlardı. Anneleri susmuş, yanıt bekliyor gibiydi. Bir süre sonra tekrar konuştu: “İşte size söyleyeceklerim bunlardı! Öteberinizi toplayın. Yarın da paranızı almak için gelin! Hepsi bu kadar!”

Çocuklar kapının önünden koşarak uzaklaştılar ve odalarına kapağı attılar. Ne idi bu olanlar? Tam

önlerine bir yıldırım düşmüş gibiydi. Gerçeği ilk kez seziyor gibiydiler. Anne ve babalarından yana çıkmamayı da ilk kez göze alıyorlardı.

Abla: “Annem Fraeulein’la böyle konuşmakla çok ayıp etti,” dedi ve dudaklarını ısırıldı.

Küçük kız annesinin sözlerinden korkmuş gibiydi. “Fakat Fraeulein’ın ne yaptığını bilmiyoruz ki,” diye yakınırken kekeledi.

“Elbette kötü bir şey yapmadı. Fraeulein kötü bir şey yapmaz. Annem onu tanımıyor.”

“Hem nasıl da ağladı. Beni öyle korkuttu ki!”

“Evet, beni de. Annem de ona çok bağırdı. Çok ayıp etti.”

Kız ayağını yere vurdu. Gözleri dolu dolu oldu. Bu sırada Fraeulein içeri girdi. Pek yorgun gibiydi.

“Çocuklar bugün öğleden sonra bir işim var,” dedi. “Siz yalnız kalırsınız, değil mi? Akşama yine yanınıza geleceğim.”

Sonra kızların çok heyecanlandığını fark etmeden çıktı gitti.

“Gördün, değil mi, gözleri ağlamaktan nasıl kıpkırmızı olmuş. Annemin ona nasıl da böyle davranabildiğini bir türlü anlamıyorum.”

“Zavallı Fraeulein!”

Bu sözler de acınmalı ve ağlamaklı bir sesle söylenmişti. Kızlar Fraeulein’ın arkasından şaşkın kalakalmışlardı. O anda anneleri içeri girdi ve onunla gezmeye gidip gitmeyeceklerini sordu. Çocuklar onun bu isteğine karşı çıktılar. Annelerinden korkmuşlardı. Fraeulein’a yol vermiş olduğunu söylememesine de öfkelenmişlerdi. Burada, odalarında kendi kendilerine kalmak onlar için daha iyi idi.

Acaba Fraeulein’ın odasına gidip, annelerinin haksız olduğunu söyleyerek onu burada kalmaya razı etseler miydi? Fakat onu kırmaktan da çekindiler. Utandılar da. Ne de olsa öğrendikleri her şeyi gizlice dinlemişlerdi. Budala görünmeleri gerekiyordu. O gün öğleden sonrayı tek başlarına geçirdiler. Sıkıntıdan patladılar, gözyaşları döktüler. Annelerinin korkunç, acımasız ve öfkeli sesi, Fraeulein’ın hıçkırıkları hep kulaklarında kaldı.

Akşam olunca Fraeulein şöyle bir uğrayıp iyi geceler diledi. Odadan çıkarken bir şey söylemek istediler, fakat sesleri çıkmadı, sadece titrediler. Fraeulein kapıda bir an durdu, arkasına döndü ve kızlara doğru baktı. Gözlerinde ıslak ve üzgün bir parıltı vardı. Aynı anda yüksek sesle hıçkırmaya başlayan çocukları kucaklayıp öptü ve hızla odadan çıktı. Kızlar gözyaşlarıyla kalakaldılar. Bunun bir ayrılık olduğunu hissetmişlerdi.

Küçük kız: “Onu bir daha göremeyeceğiz,” diye ağlamaya başladı. “İnan bana, yarın okuldan dönünce onu burada bulamayacağız.”

“Belki ilerde onu görmeye gideriz. O zaman bize çocuğunu da gösterir.”

“Evet, evet. Çok iyi yürekliydi...”

“Zavallı Fraeulein!”

Kızın sesinde kendi alınyazısına acırmış gibi bir iç çekiş vardı.

“Bundan böyle onsuz durumun nasıl olabileceğini düşünebiliyor musun?”

“Ben başka Fraeulein istemem!”

“Ben de istemem.”

“Hiç kimse onun kadar iyi davranamaz bize. Sonra...”

Düşündüğünü söylemeyi göze alamadı. Bilinçaltı bir kadınlık duygusu ile çocuğu olduğunu öğreneli beri Fraeulein’ı saygıdeğer buluyorlardı. Çocukça bir merakla değil, derin bir duygulanma ve acımayla ikisi de bunu düşünüyordu.

Kızlardan biri: “Bak, dinle!” dedi.

“Evet, söyle!”

“Buradan gitmeden önce Fraeulein’ın hoşuna gidecek bir şey yapmak istiyorum. Onu sevdiğimizi ve annemiz gibi olmadığımızı anlatsın diye. Sen ne dersin?”

“Buna bana sormana gerek yok...”

“Beyaz karanfilleri çok severdi... Yarın okula gitmeden birkaç karanfil alıp odasına koyalım diye düşündüm de...”

“Ne zaman yapalım?”

“Öğleye doğru...”

“Fakat belki o saatte gitmiş olacaktır. İyisi mi ben erkenden gider, kimseye göstermeden alıp getiririm. Hemen odasına koyarız.”

“Evet, çok erken kalkarız yarın sabah!”

Kumbaralarını alıp, salladılar, içinde ne kadar para varsa çıkardılar. Sessiz ve içten sevgilerini Fraeulein’a gösterebilecekleri için keyifleri yine yerine gelmişti.

O sabah çok erken kalktılar. Az sonra güzel ve kocaman karanfiller titreyen ellerinde, Fraeulein’ın kapısını tıklattılar. Fakat içerden ses gelmedi. Fraeulein uykuda herhalde diye düşündüler ve sessizce kapıyı açıp içeri süzıldüler. Fakat oda boştu. Yatak bozulmamıştı. Her şey karmakarışık, oraya buraya saçılmıştı. Koyu renkli masa örtüsünün üzerinde bazı mektuplar göze çarpıyordu. Çocuklar çok korktu. Ne olmuştu?

“Ben gidip anneme sorayım,” dedi abla. Sesi pek kararlı çıkmıştı.

Az sonra annesinin yanındaydı. Dik başlı ve somurtkan sordu: “Nerede bizim Fraeulein?”

Anne büyük bir hayretle: “Odasında olmalı!” dedi.

“Odası boş. Yatağa da dokunulmamış. Dün akşam gitmiş olmalı. Bunu bize niçin söylemediniz?”

Anne, kızının sesinin öfkeli ve kafa tutar çıktığını fark etmişti. Sarardı, babanın yanına gitti. O da koşarak Fraeulein’ın boş odasına gitti ve uzun süre dönmedi. Çocuk öfkeli bakışlarla annesini süzmeye devam ediyordu. Kadın kızının bakışlarından kaçmaya çalıştı.

Az sonra baba dönüp geldi. Yüzü sapsarıydı, elinde bir mektup vardı. Anneyi yanına alıp, yan odaya geçti, orada usul usul konuştular. Kızlar hiç hareketsiz dışarıda durmuş bekliyorlardı. İçeride neler konuşulduğuna kulak kabartmayı bile göze alamıyorlardı. Babalarının yüzü öyle tanınmaz bir haldeydi ki, ikisinin de ödü patlamıştı.

Az sonra odadan çıkan anne perişandı, gözleri yaşlar içindeydi. Çocuklar bilinçaltı bir korkunun itişiyiyle ona doğru yürüdüler, bir şey sormak istediler. Fakat anne sertçe konuştu: “Haydi okula, geç kaldınız!”

Çocuklar, gitmeyeceğiz, diyemediler. Okulda öteki çocuklarla dört beş saat oturdular, kulaklarına hiçbir şey girmedi. Rüyada gibiydiler. Okul bitince çılgınlar gibi eve koştular.

Evde sanki hiçbir şey değişmemişti. Fakat yine de korkunç bir düşünce herkesin beynine yerleşmiş benziyordu. Kimse ağzını açıp bir şey söylemiyordu, fakat evdekilerin, hatta uşakların bile bakışlarında bir tuhaflık vardı.

Anne çocuklara doğru yürüdü. Onlara bir şey söylemek istiyor gibiydi. Sonra: “Çocuklar sizin Fraeulein bundan böyle gelmeyecek... O...” Sözü devamını getiremedi. Çocuklarının gözlerinde öylesine kafa tutan ve korkutan kıvılcımlar vardı ki, bakışlarını kaçırdı, onlara yalan söylemeyi göze alamadı. Yanlarından ayrıldı, odasına çekildi.

Öğleden sonrabirden Otto görüldü. Onu çağırtmışlardı, sana bir mektup var, diye. Onun da yüzü

sapsarı idi. Şaşkın şaşkın dolaşıyordu ortalıkta. Onunla hiç kimse konuşmuyordu. Yanına sokulan da yoktu. Bir köşeye çömelmiş kızları gördü, selamlayacak oldu.

Kızlardan biri, midesi bulanırmış gibi ürperdi. “Sokulma bana!” diye karşı çıktı. Öteki kız da Otto’ya doğru tükürdü. Genç adam bir süre daha şaşkın, ne yapacağını bilmez dolaşıp durduktan sonra çıktı gitti.

Çocuklarla hiç konuşan yoktu. Onlar da ağızlarını açmadılar. Sapsarı, şaşkın ve perişan yüzlerle odada bir aşağı, bir yukarı –kafese kapatılmış hayvanlar örneği– dolaştılar. Birbirleriyle karşılaştıkça yaşlı gözlerle bakıştılar. Şimdi artık her şeyi biliyorlardı. Onları aldattıklarını, bütün insanların da kötü ve alçak olabileceğini öğrenmişlerdi. Annelerini babalarını artık sevmiyorlardı. Onlara inanmıyorlardı da. Kimseye güvenmemeleri gerektiğini, koskoca dünyanın bütün yüzünün zayıf omuzlarına çöktüğünü biliyorlardı. Çocuklar dünyalarının rahatlığından bir uçurumun dibine yuvarlanmış gibiydiler. Çevrelerinde olup biten korkunç şeyleri henüz iyice kavrayamamışlardı, fakat düşündükçe boğulacak gibi oluyorlardı. Yanaklarına kan hücum ediyordu. Bakışları kötü ve kızgındı. Bütün vücutları titriyordu. Hiç kimse, anne ve babaları bile onlara bir şey söylemeyi göze alamıyordu. Herkese fena fena bakıyorlardı. Durmamacasına dolaşmaları, içlerini dolduran heyecanı açığa vuruyordu. Gömüldükleri sessizlik, sorumsuz derin sessizlik, ağlayıp haykırmaz, içine kapanık ve pusuda bir acılı hal, onları herkese yabancı ve tehlikeli yapıyordu. İç dünyalarına giren kapılar kapalıydı. Bu belki de yıllarca böyle sürecekti. Çevrelerindeki herkese amansız düşman kesilmiş olduklarını, kimseyi bağışlamayacaklarını hissediyordu. Onlar dünden bu yana artık çocuk değillerdi.

Bu bir tek öğleden sonra, onları yetişkin ve birçok yıl daha yaşlı yapmıştı. Fakat akşam olup da, odalarının karanlığında yalnız kalınca, çocukça korkular içlerini kapladı yine. Yalnız olmaktan, ölmüş yakınlarının fotoğraflarından ve belirsiz daha birçok şeyden korkuyorlardı.

Bütün evi saran heyecan yüzünden uşaklar, çocukların odasındaki sobayı yakmayı unutmuştu. Yatakta titreyerek birbirlerine sokuldular, birbirlerinin henüz gelişmemiş zayıf vücutlarını cılız çocuk kolları ile sımsıkı sardılar, içlerini dolduran korkudan kurtulmak ister gibi.

Saatlerdir aralarında konuşmayı bir türlü göze alamamışlardı. Sonunda küçük kız gözyaşlarını tutamadı. Ablası da onunla birlikte ağlamaya başladı. Birbirlerine iyice sarıldılar, hüngür hüngür ağladılar, birbirlerinin yüzünü sıcak gözyaşları ile yıkadılar. Hıçkırıklarla sarsılan göğüslerini birbirlerine yaklaştırdılar, sonra titreyerek geri çekildiler. İki çocuk karanlıkta tek bir vücut, ağlaşan tek bir kişi idi.

Yitirdikleri Fraulein ve anne babaları için ağlamıyorlardı. Bugün ilk kez görüp dehşete kapıldıkları şu bilinmez dünyada başlarına daha neler gelecek diye üstlerine çökuveren bir korku ile sarsılıyorlardı. Yetiştikleri hayattan, içinden geçmeleri gereken karanlık bir orman gibi korkunç ve ürkütücü önlerinde uzanan dünyanın yollarından korkuyorlardı.

İçlerini allak bullak eden korku duygusu gittikçe silindi, rüyalaştı ve hıçkırıkları gittikçe hafifledi. Soluk alışları yumuşadı, az önce gözyaşlarının birbirine karışması gibi tek bir soluk oldu. İki kız kardeş sonunda uykuya daldı.

Prater’de İlyaz

Fırtına gibi girdi odaya.

“Elbisem geldi mi?”

“Hayır, sayın bayan,” dedi hizmetçi kız. “Bu saatten sonra da geleceğini hiç sanmam.”

“Tabii gelmeyecek! O tembeli çok iyi tanırım,” diye bağırır gibi konuştu genç kadın. Sesinde hıçkırma, bir titreme vardı. “Şimdi saat on iki, Prater’deki at yarışlarına gitmek için bir buçukta yola çıkmak zorundayım. Fakat şu salak yüzünden gidemeyeceğim! Hava da ne kadar güzel!”

Ve kızgın, çok öfkeli, narin vücudunu, örtülerle, saçaklarla kaplı, fantastik ve zevksiz döşenmiş küçük odanın bir köşesinde duran İran işi kanepeye bıraktı. Bütün vücudu öfkesinden tir tir titriyordu. At yarışlarına katılamayacak, böyle önemli bir günde tanınmış bir bayan ve ünlü bir güzel rolünü oynayamayacaktı. Yüzüklerle dolu ince parmakları arasından ılık gözyaşları aktı.

Uzanmış olduğu yerde birkaç dakika hiç hareketsiz kaldı. Sonra elini yanındaki, üzerinde çeşitli çikolataların durduğu İngiliz işi küçük masaya uzattı. Birbiri ardına birkaç tanesini ağzına attı ve ağır ağır erimelerini bekledi. Yorgunluğu, hoş geçen gecenin mahmurluğu, loş odanın serinliği ve o andaki büyük öfkesi birbiriyle kaynaştı, yavaş yavaş gözleri kapandı.

Hafif ve düşsüz uykusu bir saate yakın sürdü. En çekici yeri olan o neşeli, fırıl fırıl dönen gözleri, şu anda kapalı olsalar da çok güzel bir kadındı. Dikkatle boyanmış kaşları yüzüne, eğlenceyi seven biri olduğu görünümü vermeye yetiyordu. Yoksa incecik, hatları çok orantılı, uykunun öfkesini silmiş olduğu bu yüzü gören, onu düşlere dalmış bir çocuk sanırdı.

Saat bire doğru uyandı ve uykuya dalmış olduğuna şaşırırdı. Sonra her şeyi yavaş yavaş yine anımsadı. Öfkeyle, peş peşe çaldığı zili duyan hizmetçi koşarak yanına geldi.

“Elbisemi getirdiler mi?”

“Hayır, sayın bayan!”

“Şu lanet olası kadın! Bana ne kadar gerekli olduğunu çok iyi biliyor. Şimdi bitti, artık hiçbir yere gidemem.”

Öfkeyle ayağa fırladı, dar odasında bir aşağı bir yukarı yürüdü, sonra pencereden uzanıp, arabanın gelip gelmediğine baktı.

Araba tabii gelmişti, aşağıda duruyordu. Tam zamanında yola çıkabilirdi, şu lanet olası terzi kadın elbisesini getirmiş olsaydı. Fakat şimdi evde kalmak zorundaydı. Öfkesi giderek arttı. Şu anda dünyada ondan mutsuz başka kadın yoktu. Buna kendini iyice inandırdı.

Fakat hüzünlü olmanın da neredeyse onu neşelendiren bir çekiciliği vardı. Ne de olsa öz varlığına karşı çıkmayı başarmıştı. Bu duygularla dolu hizmetçi kıza arabayı geri yollamasını emretti. Arabacı bunu sevinçle kabul etti, çünkü yılın en önemli at yarışlarının yapıldığı bugünde çok iyi iş yapacağından emindi.

Fakat kadın, daha şık fayton hızlı bir tırısla uzaklaşırken, vermiş olduğu karardan pişmanlık duydu. Elinden gelse pencereyi açar geri dönmesi için haykırırdı. Fakat bundan utandı, ne de olsa Viyana’nın en kibar semti Graben’de oturuyordu.

Evet, şimdi her şey bitmişti. Cezalı olduğu için kışlayı terk etmesi yasaklanmış bir asker gibi

odasına hapis olmuştu.

Camı sıkın bir aşağı, bir yukarı yürüdü. Bu daracık odada kendini çok rahatsız hissediyordu. Her köşe gereksiz bir sürü şeyle tıka basa doluydu. Mezat malı değersiz eşyalarla seçme sanat eserleri karmakarışık, iç içe sağa sola tıklıyordu. Her yere sinmiş sigara kokusuyla yirmiye yakın parfümün oluşturduğu kompozisyon da havayı dolduruyordu. İlk kez o gün her şeyden tiksindiğini hissetti. Prevost'un sarı kapaklı roman ciltlerinin bile o anda hiç çekiciliği yoktu. Prater, onun Prater'i ve Freudenu'daki at yarışları bir türlü aklından çıkmıyordu.

Giyecek şık bir tuvaleti olmadığı için şimdi bu duruma düşmüştü.

Neredeyse hüngür hüngür ağlayacaktı. Kafasından her türlü düşünceyi attı ve kendini koltuğa bırakıp yine uyumayı denedi. Hiç olmazsa akşamüstünü böyle geçirirdi. Fakat başaramadı. Gözkapakları, ışığı özlemişler gibi tekrar açıldı.

Ayağa kalktı ve pencereye gidip, aşağı baktı. Graben'in güneşte ışıldayan kaldırımlarında insanlar çabuk çabuk gidip geliyordu. Gökyüzü masmaviydi, hava sıcak... Dışarıya çıkmak özlemi giderek arttı. Ve sonunda Prater'e tek başına gitmeye karar verdi. Geçit törenindeki arabalarından birinde yer alamasa bile, hiç olmazsa seyircilerin arasına karışmalıydı. Bunun için de şık ve pahalı tuvalete gereksinimi yoktu, üzerine basit bir şey giymesi yeterliydi. Hem o zaman onu hiç kimse de tanıyamazdı.

Kafasındaki bu planı hemen gerçekleştirmeliydi. Dolabı açıp, giyeceği bir elbise aradı. Parıl parıl, rengarenk, küstahça, renkleri bağırان elbiseler dolabın karmaşıklığı arasından ona bakıyordu. Seçmeye başladı, peş peşe ipek kumaştan giysiler, önemli davetlerde, dikkatleri üzerine çekmek için giyeceği tuvaletlerdi eline aldıkları. Fakat bugün niyeti başkaydı. Uzun süre aradıktan sonra birden yüzüne çocuksu, neşeli bir gülümseme yayıldı. En arka köşede, tozlanmış, buruşmuş, basit, fakir işi bir elbise bulmuştu. Onu gülümseten, bulduğu elbiseden çok yeniden canlanan geçmişti. Sevgilisinin peşi sıra baba evinden üzerinde bu elbiseyle kaçtığı günü anımsadı; o erkekle geçirdiği mutlu zamanı da. Sonra giysisini şık tuvaletlerle değiştirmişti, bir kontun sevgilisi olmuştu, sonra bir başkasının ve daha başkalarının...

Bu eski elbise niçin hâlâ dolabındaydı, bilmiyordu. Fakat onu yine bulduğuna çok sevindi. Az sonra elbiseyi üzerine geçirdi ve çok değerli, Venedik işi kocaman aynada kendini görünce gülmeden edemedi. Ne kadar da namuslu, halktan biri, çocuksu ve cana yakın görünüyordu.

Dolabı biraz daha karıştırdı, elbiseye uygun bir de şapka buldu. Gülümseyerek aynaya bir kez daha baktı. Halktan bir kız da aynadan ona bakıyordu. Gülümseyerek selam verdi ve yürüdü, odayı terk etti. Az sonra caddeye çıktığında gülümsemesi hâlâ dudaklarındaydı.

Bir an için yanından her geçenin, olmaya çalıştığı o insan gibi olamadığını yüzüne söyleyeceklerini sandı.

Fakat öğle sığağında aceleyle yanından geçip giden birkaç kişinin ona bakacak pek zamanı yoktu. Az sonra, içinde bulunduğu yeni duruma alıştı ve düşünceli düşünceli Rotenturm caddesine doğru yürüdü.

Burada her şey güneş ışığında, parıl parıl ve ıslıl ıslıl yüzüyordu. Bakımlı, şık ve neşeli insanlardan hayvanlara dek çevresindeki her şey o günün pazar olduğunu haykırıyor gibiydi. Her şey göz kamaştırıcıydı, coşkuluydu, neşeliydi ve onu selamlıyordu. O güne dek hiç tanımamış olduğu coşku dolu bu insan kalabalığına şaşkınlıkla baktı. Sağa sola bakılmaktan, olup biteni izlemekten az kalsın bir faytonun altında kalıyordu. "Kente gelmiş saf bir köylü kızından farkın yok!" diye kendi kendine söylendi.

Yürüyüşüne biraz dikkat etti. Fakat az sonra Prater caddesine çıkar çıkmaz, coşkusu yeniden sınır tanımadı. Yanından geçen şık faytonlardan birinde ona tapan bir erkeğin oturduğunu fark etti. Fayton o kadar yakınından geçti ki, bir an için elini uzatıp adamın kulağından çekmek istedi. Fakat arkasına rahatça yaslanmış kibar görünümlü adam onu fark etmedi. Genç kadın yüksek sesle güldü, adam hemen arkasına döndü. Elindeki mendili anında yüzüne bastırmasaydı, onu görür, hatta belki de tanıyabilirdi.

Sonra neşeyle yoluna devam etti. Az sonra da kendini, o pazar günü Viyana'nın kutsal mekanı sayılan, iki yanı asırlık ağaçlarla kaplı Prater yollarına akın akın gelen insanların ortasında buluverdi. Bu ağaçlıklı gezinti yolları, korularla kaplı Prater düzlüklerinde, yemyeşil çayırlara uzatılmış bembeyaz kalasları andırıyordu. Sonsuz coşkusu çevresindeki insanlardan yayılan neşeli havaya karıştı. Bir doğa coşkusu ve pazar keyfi, o günü sarıp sarmalayan, haftanın geride bırakılmış bunaltıcı ve yorucu altı gününü insanlara unutturuyordu.

Genç kadın kalabalığın akışına bıraktı kendini. Denizde, plansız ve hedefsiz, fakat köpürerek ve güç dolu, coşkuyla devrile devrile tek başına ilerleyen bir dalga gibiydi.

Bir an için, terzi kadının elbisesini getirmeyi unutmuş olmasına sevindi. Şu anda kendini, çocukluğunda Prater'i ilk tanımış olduğu günlerdeki kadar mutlu hissediyor, yaşamında hiç tatmadığı bir özgürlüğü yaşıyordu.

Sonra o günlerin tüm anıları ve resimleri bir bir gözünün önüne geliverdi. Neşesi altın rengi güneş ışınlarından oluşmuş bir kenar süsü örneği sarıverdi anılarını. Yine o günlerdeki ilk aşkını düşündü, bir şeye istemeye istemeye dokunurken yaptığı gibi öfkeli bir inatla değil, neşeyle, satın alınmamış, hediye edilmiş olan o aşkı bir daha yaşama şansını elde ettiği için...

Derin rüyalara dalmış yoluna devam etti. Çevresindeki insanlardan yükselen sesler boğuk dalga uğultularına dönüştü. Konuşulanların tek kelimesini bile anlayamıyordu. O anda kafasından geçenlerle kendi başına kalmıştı. Burada, kalabalığın ortasında, evindeki İran işi dar kanepeye tembel tembel uzanmış, odanın bunaltıcı havasına sigara halkaları üflerken bile kendini şimdiki kadar yalnız hissetmemişti...

Birden başını kaldırdı.

İlk anda bunu niçin yaptığını bilemedi. Sadece bir an, düşüncelerinin üzerine peçe gibi inen, kaçıp kurtulamadığı belli belirsiz bir şeyi hissetmişti. Sonra dikkatle ve sürekli kendisine bakan bir çift gözü seçti. Kadınca bir içgüdüyle, başı önünde olmasına karşın o bakışların kendisini izlediğini fark etmiş, düşlerinden uyanmıştı.

Bakışlar, bir genç adamın, sakalına karşın çocuksu ifadesini yitirmemiş sempatik yüzündeki bir çift kara gözden geliyordu. Üzerindeki giysiye göre bir üniversite öğrencisi olabilirdi. Ceketinin yakasında da bir parti rozeti göze çarpıyordu. Başındaki kocaman kara şapka yan yatmış, yüzünün düzgün hatlarına hafif bir gölge düşürüyor, ona az da olsa sanatçı görünümünü veriyordu.

Yaptığı ilk hareket, kaşlarını üst perdeden şöyle bir çatmak ve gururla başka yöne bakmak oldu. Bu hiçbir özelliği olmayan insan ondan ne isteyebilirdi? O, bir kenar mahalle kızı değildi ki, o...

Birden durdu, aynı anda gözlerinde oldukça küstah bir gülümseme belirdi. Kendini bir an için yine sosyete hanımı hissetmiş, o gün basit bir aile kızı görünümüne büründüğünü unutmuştu. Sonra üzerindeki giysilerin ne kadar etkileyici olduğunu fark etti ve buna çocukça sevindi.

Gülümsemesini bir "davet" kabul eden genç adam, bakışlarını üzerinden çekmeden yanına sokuldu. Yüzüne erkekçe, zafer kazanmış birinin görünümünü vermeyi denedi, fakat başaramadı. Çekingenlik ve kararsızlığı ona engel oluyordu. Fakat bu görünümü kadının hoşuna gitti. Ne de olsa erkeklerin bu

yanını o güne dek hiç tanımamıştı. Karşısındaki genç adamın yüzünde, belirtileri hâlâ sezilen çocuksu ifade, onun hiç tanımadığı, yepyeni, doğallığı erişilmez bir olağan üstünlüktü. Üniversite öğrencisi gencin bir şeyler söylemek için dudaklarını oynatması, tam bir şey söyleyecekken, ürkekçe ve utangaç bir korkuyla susmasını izlemek, kadına esprilerle dolu bir komediyi anımsattı. Karşısındakinin yüzüne bakarken gülmek için dudaklarını ısırıldı.

Bu gencin iyi yanlarından biri de, kör olmamasıydı. Yoksa cesaretini arttıran, kadının zarif dudaklarındaki o ele verici titreşmeyi fark edemezdi.

Beklenmeyen bir anda nezaketle sordu, acaba bayana biraz eşlik edebilir miydi? Bir nedeni yoktu, bütün çabasına karşın da işe yarar bir neden bulamamıştı.

Kadın, bütün beklentisine ve her şeye hazır olmasına karşın, genç erkeğin bu sorusuyla şaşırmadı değil. Acaba kabul etse miydi? Niçin olmasındı? Daha şimdiden düşünmenin hiç gereği yoktu, bu tanışma nerede sona erecek diye. Elbisesini üzerine geçirmiş olduğuna göre o oyunu da oynamalıydı. Halktan herhangi bir kadın gibi sevgilisiyle Prater'e gitmeliydi. Bu oyun niçin hoş olmasındı?

Bu oyunu oynamaya karar verdi. Genç adama, eşlik etmesine gerek olmadığını söyledi. Çok zaman yitirebilirdi... Fakat bu ikinci cümleden "Evet" demek istediği belli oluyordu.

Genç adam karşısındaki kadının ne demek istediğini kavradı ve yanına iyice sokuldu.

Az sonra çene çalmaya başlamışlardı bile.

Genç üniversite öğrencisi hoş sohbeti. Liseyi geride bırakalı çok olmamıştı. O yıllardaki küstahlığını yeni yaşamına almış sayılırdı. Başından pek bir şey geçmemişti, deneyimi de yok sayılırdı. Genç insanların çoğu kez özlemini çektiği o maceraları yaşamamıştı. Çünkü bu gibi maceralar için gerekli olan atılganlık kendisinde yoktu. Onun aşkları özlemden öteye gidememişti. Uzaktan hayranlıkla bakmış, şiirlerle düşlerde kaybolup sona ermişti...

Kadın kendindeki değişime hayret etti. Bir anda çenebazın biri olmuştu. Hiç aklına gelmeyecek konulardan söz ediyordu. Hatta hiç farkında olmadan, en az beş yıldır ağzına almadığı Viyana lehçesiyle konuşmaya başlamıştı. Sanki son beş yılın o şık, kibar ve şatafatlı yaşamı hiç iz bırakmadan geride kalmıştı. O yine, Prater'i ve büyüsunü seven, hayata aç, cılız kenar mahalle kızı oluvermişti.

Hiç farkında olmadan kaynayan insanlar kalabalığından kopmuşlar, göz alabildiğine uzanan, ilkyaz dolu Prater çayırlarına girmişlerdi.

Asırlık, kalın dallı kestane ağaçları yeşillerin ortasından dev gibi yükseliyordu. Çiçekler taşan dallar hafif rüzgârda ağır ağır sallanarak birbirlerine dokunuyor, âşıkların fısıldaşmasını andıran sesler çıkarıyorlardı. Ağaçlardan beyaz tozlar, incecik kar taneleri örneği, rengarenk çiçeklerle kaplı koyu yeşil çayırlara dökülüyordu. Tatlı ve ağır bir koku topraktan yükseliyor, yumuşak dalgalar gibi dağılıyor, sımsıkı sokuluyor, zevkin bilincine ulaşmak isteyen insanları tatlı, çekici ve uyuşturucu duygularla sarıp sarmalıyordu. Gökyüzü, masmavi ve pırıl pırıl, ağaçların üzerini bir yakut gibi örtüyordu. Güneş de altınlarını, yaratılmışların en mükemmelinin, en eşsizinin, en ölümsüzünün üzerine saçıyordu... Prater ilkyazının.

Prater'de ilkyaz!

Bu söz havada uçuşuyordu. Her insan onun inanılmaz büyüsunü çevresinde yaşıyor, tomurcuğunun sayısız çiçekler açtığını ruhunda hissediyordu. Kol kola girmiş sevgililer sınırsız, göz alabildiğine uzanan çayırlarda mutlu geziniyordu. Bu duyguları henüz tanımayan çocuklar ise hoplayıp sıçırıyor, bağırıyor, attıkları neşeli çığlıklar ta ötelere uzanıyor, rüzgârda ve ormanın derinliklerinde kaybolup gidiyordu.

İki insan, her şeyin bir büyü gibi yavaş yavaş ruhlarını sarıp sarmaladığını fark etmemişti. Şaka dolu konuşmaları az sonra içten bir samimiyete dönüşmüştü. Sanki beklenmeyen, fakat geldiğine sevinilen bir misafirdi... Çok yakınlaşmışlardı birbirlerine. Genç bu çekici, heyecanlı ve neşeli kıza hayran olmuştu. Sanki kıyafet değiştirmiş bir prenses vardı karşısında. Genç kadın da bu taptaze, dinç erkekten hoşlanmış gibiydi. Az önce onunla oynamaya başlamış olduğu komedi şimdi ciddileşiyor gibiydi. Üzerine geçirdiği eski günlerin giysisi ile genç kızlığındaki duyguları da ruhunu kaplıyordu. Birdenbire içi arzularla doldu, ilk aşkın mutluluğunu özledi... Her şeyi bir daha, yepyeni yaşamak istiyordu.

Genç sessizce koluna girdi, kadın sesini çıkarmadı. Onun sıcak nefesini saçlarında hissetti. Anlattığı binlerce şeyi dinledi, çocukluğunu, başından geçen ilginç şeyleri, adının Hans olduğunu, üniversiteye gittiğini ve ondan çok, ama çok hoşlandığını... Sonra biraz şaka, biraz ciddi, ona âşık olduğunu söyledi, genç kadın neşeyle karışık bir mutluluk duydu... Daha önce benzeri sözleri belki yüzlerce kez duymuştu, hatta daha güzel, seçme kelimelerle bezenmişleri. Fakat hiçbir kez yanakları, bu içten, kulağına fısıldanan, titrek, heyecanlı kelimelerde olduğu kadar kızarmamıştı. Gerçek olması özlenen tatlı bir düş örneği titredi kelimeler, yayılan dalgalar bütün vücudunu doldurdu, hazla ürperdi tepeden tırnağa. Yanındaki erkeğin, çılgınca, kendinden geçmiş bir sevecenlik dolu, giderek daha güçlü kolunu kavradığını coşkuyla hissetti.

Çayırarda ötelere, insansız derinliklere varmışlardı. Arada sırada uzaklardan bir yerlerden otomobil sesleri duyuluyordu. Burada sanki onlardan başka hiç kimse yoktu. Yeşillerin arasından kimi açık renkli yazlık elbiseler ışıltıyor, sonra yoluna giden, uçuşan bembeyaz kelebekler örneği gözden kayboluyordu. Tek tük insan sesi de geliyordu kulaklarına. Doğada hareket yoktu. Sanki her şey güneşten yorgun düşmüş, derin bir uykuya dalmıştı...

Tek bir ses, o hiç susmadı, birbiri ardına, binlerce şefkat dolu, biri ötekenden daha candan, daha değişik sözler fısıldadı durdu. Genç kadın uyuşmuş gibiydi. Sanki uykuya dalarken ötelere gelen bir müziğe kulak kabartıyor, nağmenin ritmini, melodisini içinde hissediyordu.

Biraz sonra yanındaki genç erkek başını iki elinin arasında alıp, öpünce de karşı çıkmadı. Uzun, çok uzun bir öpücüktü, sır dolu sayısız aşk sözleri ile bezenmişti.

Ve bu öpücüklerle bütün geçmişi geride kalmış, unutulmuştu. Sanki hayatının ilk öpücükleriydi onlar. Bu genç insanla oynamak istediği oyun birdenbire yaşam ve duygularla doluvermişti. Tüm vücudunu kaplayan sevgi ve yakınlık ona geçmişte yaşadıklarını bir anda unutturmuştu. Sanatının zirvesinde kendini kral ya da kahraman hisseden, gerçek yaşamını ve mesleğini unutan bir sahne sanatçısı gibiydi...

Sanki doğüstü bir olay ona şu anda hayatının ilk aşkını yaşatıyordu...

Böyle, kol kola, aşkın tatlı coşkusuyla dolu, birkaç saat gezinip durdular. Gökyüzü kıpkırmızı yanmaya başlamıştı. Ağaçların tepeleri simsiyah eller gibi uzanıyor, her şey akşamın loşluğunda görünmezleşiyor, siliniyordu. Hafif akşam rüzgârında yapraklar hışırdıyordu.

Hans ve Lise –gerçek adı Lizzie idi ve sevinçle gence söylemişti– geriye döndüler, Prater'e doğru yürüdüler. Karmakarışıklığın gürültüsünü duymamak imkansızdı, ta oralara kadar geliyordu.

Yaklaştılar. Rengarenk insan seli ışıltı ışıltı kulübelerin arasından akıyordu. Sevgilileri kollarında hafta sonu iznine çıkmış askerler, gençler, nereye bakacaklarını bilemeyen neşeli çocuklar. Bütün bu insan kalabalığının ortasından yükselen bir müzik karmaşası. Karşılıklı birbirlerini susturmaya çalışan askeri bandolar ve her çeşit orkestra... Bağılmaktan sesleri kısılmış çığırkanlar, nişancıların patlayan tüfekleri ve çocukların bağırışmaları... Her türlü halk burada bir araya gelmişti. Beklenti ve

isteklerini lunaparkçılar, lokanta sahipleri yerine getirmeye çabalıyordu. Yığının çeşitliliği burada birleşmiş, bir bütün olmuştu.

Lizzie için o akşam Prater, çocukluk yıllarının yeniden keşfettiği, daha doğrusu tekrar bulduğu ülkeydi. Son yıllarda süslü faytonlarına binmiş şık sosyete insanların gezindiği, iki yanı ağaçlıklı geniş ana yoldan başka bir yeri tanımamıştı. Şimdi ise sanki oyuncakçı dükkanına götürülmüş bir çocuk örneği ne görürse heyecanlanıp seviniyor, elini uzatıp her şeye dokunmak istiyordu. Birden küstahlaşıp, neşelenmiş, hayalciliği, duygusallığı kayboluvermişti. Az önce birbirini yeni tanımış bu iki insan şimdi el ele tutuşmuş, sonsuz insan denizinde haşarı çocuklar örneği gülüyor, hiç kimseyi umursamıyordu.

Hemen hemen her kulübenin önünde duruyor, çığırkanların birbirini andıran haykırmaları ile neşeleniyorlardı... “Dünyanın en büyük kadını”, “Kıtamızın en küçük kadını”, “Yılan insan”, “Denizlerin tuhaf yaratıkları”, “Ünlü falcı”... Sonra dönme dolaba bindiler, falcı kadının birine fal baktırdılar, akıllarına ne eserse onu yaptılar, güldüler, neşelendiler, kimi insanlar tuhaf tuhaf arkalarından baktı...

Az sonra Hans, “Midemizi de düşünmemizin zamanı geldi,” diye konuştu. Genç kadın bunu hemen kabullendi. Biraz ilerdeki lokantanın kapısından içeri girdiler. Burası curcunadan ve gürültüden biraz uzaktı. Gürültü uğultuya dönüşüyor, giderek sessizleşiyordu.

Masalardan birine oturdular, yan yana, birbirlerine iyice sokuldular. Genç adam ona bir sürü neşeli şeyden söz etti, anlattıklarını bazı komplimanlarla süsledi, kadının neşesinin kalıcı olmasına dikkat etti. Arada sırada ona gülünç takma adlar verdi, kadını kahkahalarla güldürdü, çocukça şaklabanlıklar yaptı, Lizzie neşesinden çılgınlık attı. Başka zaman olsa davranışlarında kibarlığa, sakinliğe dikkat eden genç kadın şimdi giderek küstahlaşıyordu. Çoktandır unutmış olduğu, çocukluğunda başından geçmiş komik olayları birden anımsamaya başlamıştı. O da büyülenmiş, aniden gençleşmiş gibiydi.

Uzun uzun sohbet ettiler, güldüler.

Gece çoktan kara peçesini üzerlerine çekmişti. Havadaki nem ise hiç kıpırdamamış, bütün ağırlığı ile kalmıştı. Ötelerde bir yerde şimşekler çaktı, sessizliği yardı, giderek sıklaştı. Işıklar yavaş yavaş söndü, insanlar değişik yönlerde uzaklaştılar, evlerinin yolunu tuttular.

Hans da yerinden kalktı.

“Gel Lizzie,” diye konuştu. “Biz de gidelim.”

Genç kadın sesini çıkarmadan peşinden gitti. Arkalarından kapkaranlık ve gizem dolu bakan Prater’den çıktılar kol kola. Sessiz sessiz dalları hışırdayan ağaçların arasından son renkli ışıklar hayvan gözleri gibi ışıldıyordu.

Ay ışığında pırıl pırıl uzanan Prater caddesine çıktılar. Bomboştur, neredeyse insansız ve çok sessiz. Adımlar asfaltta yankılar yapıyor, gölgeler, çok az ışık veren sokak lambalarının altından ürkek ürkek hızla geçip gidiyordu.

Nereye gideceklerine önceden karar vermemişlerdi. Hans hiç konuşmadan yönlerini belirlemiş gibiydi. Genç kadın onun evine doğru yürüdüklerini hissediyor, fakat sesini çıkarmıyordu.

Pek konuşmadan yürüdüler. Tuna üzerindeki köprüyü geçtiler, Ring’e yönelip, çoğunlukla üniversite öğrencilerinin yaşadığı 8. bölgeye doğru ilerlediler. Üniversitenin koskocaman taş yapısının, belediye sarayının önünden geçip, dar ve bakımsız sokaklara girdiler.

Birden Hans konuştu.

Ateş dolu, yakıcı sözler çıktı dudaklarının arasından. Genç aşkın arzularıydı bunlar. Vahşice isteğinin ateşle yanan kelimeleri idi... Bir gencin çılgınca mutluluk ve aşk özlemiyle dolu sözleriydi...

Kelimeler giderek daha akıcı, daha arzu dolu oldu, aç alevler gibi yükseldi ve erkek ruhu sonunda doruğuna ulaştı. Bir dilenci örneği aşk istedi genç kadından...

Erkeğin dudaklarının arasından çıkan kelimelerle bütün vücudu tir tir titriyordu.

Kulakları, sözlerin ve çılgın kelimelerin uğultusu ile mutluluk dolu çınılıyordu. Genç adamın söylediklerini pek anlamıyordu. Fakat ısrarlı sözleri onun da ruhundan çıkıyor, yükseliyor, özlemle ötekilerle birleşmek istiyordu.

Çok değerli, masallar dünyasından bir armağan gibi ona söz verdi. Sonra bir an düşündü... Bu gibi sözleri o güne kadar başkalarına dilenciye sadaka verir gibi vermişti...

Eski, dar binanın kapısında durdular. Genç adam zili çaldı. Bakışlarında mutluluk ışıltıları vardı.

Kapı hemen açıldı.

Dar, nemli ve soğuk koridoru hızla geçtiler. Bir sürü, aşınmış tahta basamakları çıktılar. Kadın hiçbir şeyin farkında değildi. Genç adam onu az önce güçlü kollarıyla kapıldığı gibi kucaklamış, bir Badminton topu hafifliğinde taşıyordu. Titreyen ellerinin depremini genç kadın vücudunda hissediyor, sanki rüyadaymış gibi yükseklere uçuyordu.

Az sonra yukarı vardılar. Genç adam kapıyı açtı. Dar ve karanlık bir odaya girdiler. Tek tük eşyalar seçiliyordu. Küçük tavan arası penceresinin yırtık, beyaz tül perdesinden içeri sızan mehtap ışığı odayı pek aydınlatamıyordu.

Genç, kadını sessizce kollarından kaydırdı, ayakları yere değer değmez daha ateşli kavradı. Yanan öpücükler damarlarından kan gibi aktı, okşamalarıyla bütün vücudu tir tir titredi, dudakları arasından dökülen kelimeler ihtiras, özlem dolu fısıldamalara dönüştü...

Karanlık ve dardı oda. Sonsuz bir mutluluk kanatlarını açmıştı, huzur dolu sakinliğin üzerine. Ve aşkın yakıcı güneşini karanlığı aydınlatıyordu...

Daha erkendi. Belki sabahın altısıydı.

Lizzie az önce eve dönmüştü, o şık odasına. Yaptığı ilk iş, her iki pencereyi ardına kadar açıp, serin sabah rüzgârını ciğerlerine çekmek oldu. Odayı dolduran, onu eski yaşamına döndüren sıkıcı ve tatlımsı parfüm kokusundan iğrenmişti. O güne kadar yaşamı üzerine hiç kafa yormamış, kör kör yaşamış, alınyazısına inanmış, her şeyi olduğu gibi kabullenmişti. Fakat dün başından geçenler, apaydınlık ve mutluluk dolu bir gençlik rüyası gibi alınyazısını belirlemiş, birdenbire aşka özlem duymuştu...

Fakat yaşadıklarına geri dönüş olacak mıydı? Sanmıyordu. Yeni bir sevgili gelecekti, ardından bir başkası ona sokulacaktı. Bu düşünce ile ürperdi, irkildi.

Yavaş yavaş aydınlanmaya başlayan yeni günden korktuğunu hissetti.

Fakat az sonra kendine gelir gibi oldu, yine dün akşamı, yitirilmiş bir güneş ışıltısı gibi kapkaranlık ve sıkıcı yaşamına girmiş olan saatleri anımsadı. Ve onu bekleyen her şeyi unuttu.

Dudaklarında, çok güzel bir rüyadan mutluluk dolu uyanan küçük bir çocuğun gülümsemesi belirdi...

Yalnız İki İnsan

Fabrika işçileri akın akın kocaman kapıdan çıkıyor, büyük ve kapkara bir nehir gibi hızla akıyordu. Bu kalabalık caddede bir an duraksıyor, insanlar birbirleri ile el sıkışıp vedalaşıyor, sonra herkes gruplar halinde evlerinin olduğu mahallelere doğru yola çıkıyor, az ötede caddelerde, sokaklarda yine bölünüyor, gruplar gittikçe küçülüyordu.

Kente uzanan geniş toprak yolda gruplar henüz bir aradaydı. Rengarenk, neşeli ve bağırıp çağrışmalarla ilerliyorlardı. Sesler birbirine karışıyor, uğultuya dönüşüyordu. Kızların tiz kahkahaları akşam sessizliğinin üzerine gümüşten büyük bir çan örneği iniyordu.

Akın akın ilerleyen büyük insan kalabalığının en sonunda bir işçi tek başına yürümekteydi. Yaşlı değildi, çelimsiz de sayılmazdı, fakat ötekilerin hızına ayak uyduramıyordu. Çünkü sakat ayağı çabuk yürümesine engel oluyordu. Önlerden gelen neşeli sesler kulaklarında çınılıyordu. Dinliyor, fakat insanların bu mutluluğundan rahatsız olmuyordu. Sakatlığı nedeniyle çoğu kez yalnız kalmaya alışmıştı. Yalnızlığı onu içine kapanık bir filozof yapmıştı. Yalnız bırakılmışların umursamazlığı ile akıp gidiyordu yaşamı.

Hafif topallayarak yürüyordu. Çok uzaklardaki kara tarlalardan burnuna gelen, akşam serinliğinin yok edemediği derin kokular ürünlerin pek yakında olgunlaşacağına habercisiydi. Az sonra neşeli sesleri duymaz oldu. Çok geride kalmıştı. Arada sırada bir cırcırböceği tek başına ötüyordu. Sessizlik her yeri kaplamıştı. Sessiz düşüncelerde konuşmaya başlayan çok hüznü bir sessizlikti...

Birden dikkat kesildi. Sanki bir yerlerden hıçkırık sesleri kulağına gelmişti. Durdu, çevresini dinledi. Her şey rüyasız bir uyku örneği sessizdi. Fakat aniden iç çekme daha derinden, daha acı dolu duyuldu. Akşamın loşluğunda az ötede, yolun kenarında üst üste konmuş raylara oturmuş ağlayan o insanı fark etti. Önce önünden yürüyüp geçmeyi düşündü. Fakat yaklaşınca, hiç aralıksız ağlamakta olan kızı tanıdı.

Aynı fabrikada çalışıyorlardı. Herkes gibi o da kızı 'acuze' Jula diye tanıyordu. Çirkinliği çok göze çarpıcı olduğu için ona bu adı vermişlerdi, ta çocukluğundan bu yana. Yüzü kaba ve biçimsiz, kirli sarı cildi iticiydi. Vücut yapısı da çok çarpık, uyumsuzdu. Belinden yukarısı inceikti, bir çocuğu andırıyordu. Kalçaları ise geniş ve çarpıktı. Bu kızın tek güzel yanı sakın ve pırıl pırıl bakan gözleriydi. Bütün aşağılayıcı ve tiksinti dolu bakışlara yumuşak ve dostça yanıt veriyordu...

O da bu yaşına kadar sayısız hüznü içine atmıştı. Şimdi gaddarca kızcağzının önünden geçip gidemezdi. Yanına yaklaştı ve yatıştırmak ister gibi elini omzuna koydu.

Kız sanki görmekte olduğu bir rüyadan kendine gelir gibi heyecanla yerinden fırladı.

“Dokunma bana!”

O anda kiminle konuştuğunun farkında değilmiş gibiydi. Acıyla haykırdı. Sonra yanına sokulmuş olan yabancıyı tanıdı ve sakinleşti. Bu adam fabrikada onunla alay etmeyen ender işçilerden biriydi. Başı önünde zor anlaşılan bir şeyler mırıldandı.

“Bırak beni! Ben kendi başımın çaresine bakmasını bilirim!”

Adam sesini çıkarmadı, kızın yanına oturdu. Fakat o ağlamayı sürdürdü, hıçkırıkları giderek arttı. Adam ona doğru eğilerek konuştu:

“Bırak bunları, Julia! Ağlamakla hiçbir şey düzelmez.”

Kadın sustu. Yanında oturan adam dikkatle sordu:

“Ne yaptılar sana?”

Bu soruyla birden kendine geldi. Yüzünü kan kapladı, yanakları renklendi. Anlatmaya başladı, heyecan dolu kelimeler acele acele birbirini kovaladı:

“İş bittikten sonra, tam herkes eve gitmeye hazırlanırken, yarın, yani pazar günü ne yapabileceklerini konuşmaya başladılar. İçlerinden birinin kent dışına, köylere doğru bir gezinti yapalım önerisi hemen kabul gördü. Sonra kim gitmek istiyor diye sorduklarında, budala gibi ben de parmak kaldırdım. Tabii hepsi gülüp alay etmeye başladı, kötü kötü şeyler söylediler. O kadar ileri gittiler ki, kendimi tutamayıp öfkelenim, çılgına döndüm. Nasıl oldu bilmiyorum, sabrım tükenmişti, dayanamadım, ne kadar vicdansız, alçak adamlar olduklarını suratlarına bağırđım. Bunun üzerine... evet... bunun üzerine bana vurdular...”

Kız tekrar hıçkırıp, ağlamaya başladı. Yanında oturan adam anlattıklarına çok üzölmüşü, bu zavallıya sakinleştirici birkaç söz söylemek ihtiyacını hissetti. Hiç olmazsa biraz teselli olsun diye kendi alınyazısından söz etti.

“Bak, Jula, böyle şeyleri hiç ciddiye almamak gerek. Sen de yarın gezintiye tek başına çıkarsın. Böyle günleri yalnız geçiren o kadar çok insan var ki. Gezintilere gidemeyenler de var, ayaklarının fabrikadan eve zor taşıdığı insanlar da... Sen onların yaşamı kolay mı sanıyorsun? Sürekli topallıyorlar, başkaları onlarla bir arada olmaktan sıkıldığı için de hep tek başlarına kalıyorlar. Bu kadar öfkelenmene gerek yok, Jula! O heriflere boş ver!”

Kız yine heyecanla konuştu. Hızlı hızlı. Üzöntüsü öyle pek kolay azalacak gibi değildi. Her acı çeken gibi o da doluydu.

“Beni üzen sadece onlar değil. Her şey, daha doğrusu bütün yaşamım. Kimi zaman düşünüyorum da, kendimi çok iğrenç buluyorum. Ben niçin bu kadar çirkinim? Böyle olmak elimde değil ki. Fakat bunu hayatım boyunca taşıdım durdum. Arkadaşlarımla gülüp, benimle alay etmelerine daha çocukluğumda katlanmak zorundaydım. Çekindiğim ve kıskandığım için de onlarla pek oynamazdım!”

Yanında oturan erkek titreyerek, acılarından, dertlerinden söz edişini, her şeyi hiç çekinmeden anlatışını dinliyordu. Onu çok iyi anlıyordu. Yaşamındaki korku dolu, çoktan öldü diye düşündüğü sonsuz birikimi kendi dertlerinin şimdi uykularından uyandığını hissetti. Yanındaki kıızı teselli etmek istediğini bir an için unuttu. Pek fazla düşünmeden kendi alınyazısından söz etmeye başladı. Şimdi yanında oturan insanın onu anlayacağını hissetmişti. Usul bir sesle konuşmaya başladı:

“Bir zamanlar bir çocuk vardı. O da arkadaşları ile oynamak istiyordu, fakat bunu beceremiyordu. Haylazlık yapıp, koşuştururken, atlayıp sıçrarken, o zorla bacağını sürüyerek peşlerinden gider, her oyunda en sona kalırdı. Beceriksizin biriydi, kendini korumasını da bilmiyordu. Arkadaşları onunla hep alay ederdi. Onun yaşamı mutlaka seninkinden daha zordu. Ne de olsa sana sağlıklı bacaklarıyla dünyanın bütün kapıları açık.”

Genç kadının heyecanı giderek artmaktaydı. Hissediyordu, hayatının tüm acıları bilinçaltının tüm derinliklerinden taşıyordu.

“Hiç kimse benim çektiğim kadar çekmemiştir. Ben hayatımda anne nedir bilmedim. Tek insan bana şefkat dolu, güzel sözler söylemedi. Bütün kızlar sevgilileri ile dolaşırken, ben yalnızdım. Ve bunun hep böyle kalacağını, böyle kalmak zorunda olduğunu hissediyorum. Duygularım başkaları gibi olsa da benim için hiçbir şey değişmeyecek. Tanrım, bu niçin böyle, nedir benim alınyazım, bir bilebilsem!”

O güne kadar hiç kimseye söz etmemiş oldukları, kendi kendilerine bile itiraf etmemiş oldukları şeyleri, şimdi birbirlerine anlatıyorlardı. Doğru dürüst tanışıyorlardı bile. Fakat dudaklarının arasından çıkan her şikayet karşılık buluyordu. Ne de olsa üzüntüleri birbirinin çok benzeriydi. Genç adam anlatmaya devam etti. Hiçbir gün sevgilisi olmamıştı. Çünkü sakat bacağı ile hangi kıza arkadaşlık teklif edebilirdi. Hangi kız onu kabullenir, onunla yan yana yürürdü. Başka şeylerden de söz etti. Eline geçen haftalıktan önemli bir miktarı kirli sokak kadınlarına harcamak zorunda kalıyordu... Her geçen gün daha hüzünlü oluyor, yaşamdan daha çok beziyordu.

Yaklaşan adımların sesi karşılıklı hüznü dolu itiraflara ara vermelerini gerektirdi. Yanlarından birkaç kişi geçti. Akşamın loşluğunda kim oldukları pek seçilmiyordu. Onlar uzaklaştıktan sonra genç adam oturduğu yerden kalktı ve kıza tek bir kelime söyledi: "Gel!" Alçakgönüllü ve rica eder gibi...

Kız da ayağa kalktı ve onunla yürüdü. Hava kararmıştı. Adam yanındaki yüzü seçemiyordu. Kız adımlarını yanındaki insana uydurmuş olduğunun farkında değildi. Yavaş yavaş yürüdüler, yan yana. Birbirlerini anlamamanın görünmeyen duygusu bu yalnız iki insana aynı anda getirmişti mutluluğu. Dudaklarının arasından çıkan kelimeler giderek içtenleşiyor, konuşmaları sessizleşiyordu. Az sonra birbirlerine iyice sokulmuşlardı.

Ve genç kadın, yanındaki erkeğin elini yavaşça uzatıp, yumuşakça geniş, biçimsiz kalçasına dokunduğunu, onu sardığını hissetti...

Masalımsı Bir Gece

Aşağıdaki notlar, 1914 güzünde, bir Avusturya hafif süvari alayı yedek üst teğmeni olarak katıldığı Rawaruska savaşında vurulan baron Friedrich Micaıl von R...’in yazı masasında, mühürlü bir pakette bulundu. Sayfalara ve başlığa bakıp, bunları sadece bir edebiyat çalışması sanan ailesi, gözden geçirip yayınlayayım diye bana verdi. Bana kalırsa bu sayfadakiler uydurma değil, savaşta ölmüş bir insanın gerçekten başından geçmiş şeylerdi. İç dünyasını ortaya döken bu notları, adını gizleyerek, hiç değiştirmeden ve bir şey katmadan yayınlıyorum.

O masalımsı gecede başımdan geçenleri, bütün olayları sırasıyla toparlayıp bir göz atayım isteğine kapıldım bu sabah. O andan sonra da bu serüveni yazıyla canlandırmak için anlatılmaz bir duygu beslemeye başladım. Olup bitenlerin akıl almazlığını az buçuk anlatabileceğimden kuşku duymuyor da değilim. Sanat yeteneği denen şeyden yoksunum, edebiyatla hiç uğraşmışlığım yok. Theresianum lisesinde daha çok laf olsun diye yaptığım bir iki karalamadan başka yazarlığı bir gün bile denemedim. Sözceliği, dış olaylarla birlikte gelişen iç yansılarını sırasınca düzenlemeyi öğreten özel bir metot var mıdır, bilmem! Anlama tam uygun bir söz, söze de tam anlamını bularak bir denge nasıl sağlanır diye kendime hep sormuşumdur. Yine de her gerçek öyküde bunun hep böyle olduğunu bilinç altından sezerim.

Ne var ki, ben bu satırları sadece kendim için yazıyorum. Bu satırlar, kendime bile açıklayamadığım bir şeyi başkalarına anlatsın diye yazılmadı. Yakamı hiç bırakmayıp, acı veren bir kaynağıyla içimi kabartan bir algılamayla karşısına geçip, bütünlüğü ile kavrayayım, hiç değil şöyle bir kurtulayım diye yapılmış bir deneme.

Bu olup bitenleri hiçbir dostuma açmadım. Çünkü en önemli yanını anlatabileceğimi sanmıyorum. Böylesine bir rastlantı nedeniyle bu kadar sarsılıp, allak bullak olmaktan ne de olsa utanıyorum. Çünkü gerçekte büyük olay küçücük bir yaşantı. Fakat bunu şimdi buraya yazarken, yazıda sözleri yerli yerinde kullanmanın bir acemiye nasıl da zor geleceğini, en kolay bir sözün bile başka anlamlara, yanlış anlaşmalara yol açabileceğini kavramaya başlıyorum. Çünkü başımdan geçene “küçük” derken, milletlerin gidişine yön veren büyük heyecanlı olaylarla karşılaştırıp, zaman bakımından hepsi hepsi altı saate sığmış olduğunu düşünüyorum. Fakat geniş anlamı ile böyle önemsiz ve sudan bir olay o derece büyüktü ki –o masalımsı geceden dört ay sonr –, hâlâ heyecanlıyım ve onu içimde korumak için bütün moral güçlerimi zorlamam gerekiyor. Her gün, her saat onu tüm ayrıntıları ile kendi kendime tekrarlıyorum. Çünkü kendi varlığım için bir bakıma dönüm noktası oldu. Ne yapsam, ne söylesem, bilinç dışı bir güçle hep onun etkisindeyim. Aklım fikrim, o tepeden inme olayı hep tekrarlamak ve bu tekrarlayışla onu elimde tutmak.

On dakika önce kalemi elime aldığımda bilemediğimi şimdi kavradım. Başımdan geçenleri buraya yazmam, bile bile ve olduğu gibi yazmış olarak gözden geçirmek, yeniden duyup, tadına vararak anlamına akıl erdirmek için. Bunları yazmakla bir yükten kurtulmak istediğimi az önce söyledim, fakat hiç doğru değil. Bunun tam tersi. Ben sadece pek hızlı yaşadıklarımı daha canlı elde etmek, sıcaklığı ve soluk alışı ile yanı başımda bulmak, onu hep ve hep çevremde görmek istiyorum.

Hiç korkmuyorum. O bunaltıcı öğle sonrasının, o masalımsı gecenin bir saniyesini bile

yitirmeyeceğim. O saatleri anılarımda adım adım yeniden yaşamak için ne bir işaret, ne de kilometre taşları gerekir bana. Gece olsun, gündüz olsun her an ve bir rüyada gezer gibi –zayıf hafızamın değil de ancak gönlümün başarabileceği bir kavrayışla– kendimi o anların ortasında bulabiliyorum. Bir ilkbahar yeşilliğine bürünmüş doğadaki her yaprağı tüm kıvrımları ile kağıda çizebilirim. Kestane çiçeklerinin hoş ve tozlu buğusunu şu sonbaharda hâlâ bütün yumuşaklığı ile duyuyorum. O saatleri şimdi yeniden anlatmam onları yitirmek korkusundan değil, yeniden bulma sevincinden. O gece olup bitenleri şimdi tam sırası ile anlatırken düzeni bozmamak için kendimi zorluyorum. Çünkü o ayrıntıları düşünür düşünmez duygularım coşuyor, bir sarhoşluğa kapıyorum kendimi. Anıları, renkli bir çağlayan gibi birbirine karışmaması için sıraya koymam gerekiyor.

Başımdan geçenleri heyecanla, ihtirasla yeniden yaşıyorum hep: Günlerden 8 Haziran 1913 idi... Öğle üzeri bir arabaya bindim.

Fakat burada bir ara vermem gerekiyor. Çünkü tek bir sözün çok anlamlılığını, iki taraflı kesiciliğini dehşetle bir daha fark ediyorum. Parmaklarımın arasından kayıp gitmesine ve canlılığımı koruyabilme zorluğuna karşın, ilk kez derli toplu bir şey anlatmak istediğimi şu sıra kavriyorum.

Az önce”ben” diye yazdım ve 8 Haziran 1913’de öğle üzeri bir arabaya bindiğimi söyledim. Fakat bu “ben” sözü anlamını yitirdi. Çünkü o günlerin 8 Haziranının “ben”i değildim çoktan. O günlerdeki “ben”in evinde oturmama, masa başında onun eli ve kalemi ile yazmama karşın. Hem başımdan geçenler nedeniyle o günlerin “ben”i hiç değildim. Ona uzaktan yabancı ve soğuk bakıyordum. Onun üzerine çok ve önemli şeyler bilmeme karşın çünkü “ben” ile hiç benzerliği olmayan bir arkadaş, bir oyun arkadaşı, bir dost gibi anlatabilirim onu. Onunla konuşur, onu paylar ve suçlayabilirim. O bir zamanki “ben” değilmişim gibi...

Bir zamanlar “ben” olan bu insan, özellikle bizim Viyana’da, herhangi olağanüstü bir övme ile değil, pek alışılmış bir deyişle “yüksek tabaka” denilen insanlardan –dış ve iç görünüşü ile– çok az değişikti. Otuzaltı yaşına basmıştım. Erken ölen anne ve babamın erginlik yaşından az önce bıraktığı miras, ekmek kazanmak ve bir iş tutmak düşüncelerinden beni yüzde yüz kurtarmıştı. Hiç beklenmedik bir anda böylece ağır bir yükten sıyrılmış ve tedirginliğim geçmişti. Çünkü tam da o sırada üniversiteyi bitirmiş, yarınımı hazırlayacak bir mesleğe karar vermeye hazırlanıyordum. Bizimkilerin yüklü serveti tek mirasçı olan bana kalıp da en aşırı, hatta lüks istekleri hiç çalışmadan karşılayacak durumu elde ettiğimde, çabasız bir yükseliş ve imrenilecek bir yaşayış sağlayan devlet hizmetini –beliren eğilimim ve aile ile ilişkilerimiz nedeniyle– seçmeye hazırlanıyordum.

Hiçbir zaman aşırı istekler peşinde koşmamışımdır. Bu nedenle de, beni çekecek bir çalışma alanı buluncaya dek birkaç yıl bekleyip hayatı tanımaya karar verdim. Fakat hayatı tanımak ve beklemekten öteye geçemedim. Hiçbir tutkum olmadığı için, aradığım her şeyi isteklerimin dar çevresinde buluyordum. Çünkü başka yerlere hiç benzemeyen incelikler ve eğlenceler kenti Viyana’da gezip tozmak, aylıklık, etrafa bakınmak, şıklık, tam bir sanat eşsizliği, hayatın amacı olmuştu. Gerçek çalışma alanı niyetimi büsbütün unutmuşum. İyi giyinen, soylu, varlıklı, yakışıklı, fakat aşırı istekleri olmayan bir genç adamın –oyun, avlanma, yolculuk ve gezintilerin yerli yerinde dinçleştirmeleri gibi– her çeşit zararsız keyfine kavuşmuşum. Bu imrenilecek hayatı çok geçmeden bir sanatçı eğilimi ve bilgili bir dikkatle gittikçe geliştirmeye başladım. İçimden gelen güçlü bir istekten çok bilgili ve hiç çabasız bir amaca ulaşabilmek sevinci ile az bulunur cam bardaklar topluyordum. Evimi bir çeşit İtalyan Barok stili masalar ve Canaletto üslûbunda manzara resimleri ile süslüyor, bunları koltukçularda, ya da açık arttırmalarda ele geçirmek için avlanmada olduğu gibi –ama yine de zararsız– heyecanları göze alıyordum. Bazı şeylere ince bir düşkünlük gösteriyor, önemli

konserlerden, ressamlarımızın atölyelerinden hiç eksik olmuyordum. Kadınlardan yana da şansız sayılmazdım. İç dünyanın aylaklığından gelme o gizliden gizliye koleksiyon yapmak isteği ile, değerli pek çok anı, eşsiz yaşantı anları toplamış ve bu alanda da sadece bir eğlence düşkününü olmaktan kurtulup, bilgili uzmanlığa yükselmiştim. Günümü güzelleştiren ve hayatımı zenginleştiren ne varsa hemen hemen hep yaşamıştım. Canlılığı olduğu kadar sarsıntısız bu gençliğin ılık ve hoş havasını gittikçe daha sevmeye başlamıştım. Hemen hemen hiçbir isteğim yoktu. Ne de olsa günlerimin küçük bir yaprak bile kıvılcıdamayan havasında en önemsiz şeylerden sevinç duyabiliyordum. İyi seçilmiş bir kravat beni hoşnut edebiliyordu. Güzel bir kitap, bir otomobil gezintisi, ya da bir kadınla geçen saatler sonsuz mutluluk getiriyordu bana. Bu yaşam tarzımın en hoşuma giden yanı kusursuz bir İngiliz elbisesi gibi hiç kimsenin gözüne çarpmamasıydı. Sanırım beni hoş bir görüntü sayıyorlardı. Hoşa gidiyor ve aranıyordum. Beni tanıyanlar mutlu bir insan olduğumu söylüyordu.

Gözümün önünde canlandırmaya çalıştığım o tarihlerin genç adamı, başkalarının düşündüğü gibi kendisini mutlu bulur muydu, şimdi artık kestiremiyorum. Çünkü o yaşantıdan her his için daha dolu ve yerine getirilmiş duyu arzuluyorum ve geçmişi anımsatan her değerlendirme hemen hemen olanak dışı görünüyor bana. Fakat o günlerimde kendimi hiç de bahtsız bulmadığımı yine kesinlikle söyleyebilirim. Çünkü bütün arzularım gerçekleşiyor ve hayat bana her istediğimi karşılıyor. Ancak bu da her isteğim karşılanmış ve hayattan artık bir isteğimin kalmamış olması da heyecanı gittikçe yitiriyor, cansız bir hayata yol açıyordu. O sıra tam bilememenin bazı anlarında beni –bilinç dışı bir özlemle –harekete geçiren şeyler gerçek istekler değil, daha güçlü, başı boş, ihtirasla ve doymadan arzulamak, daha çok yaşamak ve belki de daha çok acı çekmek isteği idi. Karşı koyacak her şeyi aşırı aklı başında bir teknikle varlığımdan atmıştım, fakat bunlardan yoksunluk da yaşama gücümü uyuşturmuştu. Arzularımın gittikçe azalıp, zayıfladığım duygularıma bir uyuşukluk getirdiğini ve –sanırım en uygun bir deyimle söylüyorum– ruhumda bir iktidarsızlık başladığımı, hayatı ihtirasla korumasını beceremez olduğumu da görüyordum. Bu eksikliği önce küçük küçük belirtilerden fark ettim. Tiyatro ve sosyetenin gürültülü bazı gösterilerinden gittikçe uzak kaldığım dikkatimi çekti. Şunun bunun övdüğü kitapları aldıktan sonra elimi bile sürmeden haftalarca masada bırakıyordum. Eski meraklarımı alışkanlıkla sürdürüp, bardaklar ve antika eşya satın alıyordum, fakat bunları sonradan düzenlemiyor, çoktan aranan ve az bulunan bir parçayı hiç ummadığım bir anda ele geçirince pek seviniyordum.

Ruh gücümde baş gösteren bu değişiklik ve zayıflamayı fark ettiren olayı şimdi de iyice anımsarım. Yazı –hiçbir yeni şeye karşı heyecan duymayan o tuhaf gevşeklikten olacak– Viyana’da geçiriyordum. Tam o günlerde bir kaplıca kasabasında yaşayan bayan arkadaşşımdan bir mektup alıverdim. Üç yıldır içli dışlı bağlılığım olan bu kadını gerçekten sevdiğimi sanıyordum. Heyecanlı satırlarla dolu on dört sayfalık mektubunda, orada geçirdiği haftalarda bir erkekle tanıştığını, sonbahara da onunla evleneceğini, aramızdaki bağın son bulması gerektiğini yazıyordu. Benimle geçirdiği yılları pişmanlıkla değil, mutlulukla anımsıyordu. Evlendikten sonra da beni unutmayıp, geçmiş günlerinin en güzel anısı sayacaktı. Bu ani kararı için kendisini bağışlayacağımı umuyordu. Heyecanlı mektupta bu gerçekçi açıklamalardan sonra gerçekten pek dokunaklı yalvarmalarla ona kızmamamı, bu ani ayrılış için çok üzülmememi, onu zorla vazgeçirmek, ya da herhangi bir çılgınlığa kalkışmak gibi davranışlardan kaçınmamı istiyordu. Gittikçe daha ateşli satırlar birbirlerini kovalıyordu. Daha ilginç başka bir kadınla avunmalı, ona da hemen yazmalıydım. Çünkü bu yazdıklarımı nasıl karşılayacağımı bilmek istiyor, korkmuyor da değildi. En sonunda not olarak kurşun kalemle: “Bir çılgınlık yapma, beni anla ve bağışla!” diye yazmıştı aceleyle.

Mektubu, yazdıklarına önce şaşırarak okudum. Sonra ikinci okuyuşumda utanca benzer bir duygu içimi doldurdu. Durumu kavrayınca da korktuğumu hissettim. Çünkü sevgilimin çok olağan sayıp, yazdığı o sarsıcı duygulardan hiçbiri ruhumda en küçük bir kıvılcığa neden olmamıştı. Mektubuna hiç üzülmemiştim. Ona kızmamıştım da. Ona ve kendime karşı herhangi bir zorlama ya da kötülüğü de aklımdan geçirmemişim. İçimi kaplayan böylesine buz gibi duygusuzluk olağanüstüydü. Hayatımın birçok yıllarında benimle beraber olmuş, sıcak vücudunun bütün kıvraklığı ile bana yaslanmış, uzun gecelerde soluğu soluğuma karışmış bir kadın benden kopuyordu da, benim kılım bile kıpırdamıyordu. Ben hiç direnmiyorum, onu yeniden kazanmak için hiçbir şeye başvuruyordum. Bu kadının temiz bir içgüdü ile gerçek insanda çok olağan saydığı o bir sürü şeyden hiçbiri yoktu benim duygularımda. İçimde başlayan uyuşmanın çok ilerlemiş olduğunu o gün fark ettim.

Akıp giden parlak sular üstünde kayıyor, hiçbir şeye tutunamıyor, kök salamıyordum. Bu soğuyuşta bir ölüşün, bir cesetleşmenin başladığını çok iyi biliyordum. Çürüyüşün kötü kokusu henüz çıkmamıştı, fakat önlenemeyecek bir uyuşma, bir katılaşma, korkunç ve buz gibi bir duygusuzluk, dış çöküşten öncenin, vücudun gerçek ölümünden önceki dakikalar başlamıştı. Kendimi ve içimdeki bu tuhaf duygu uyuşmasını o andan sonra, hastalığını ilgi ile izleyen bir hasta gibi dikkatle gözledim. O günden az sonra ölen bir dostumun tabutu arkasından yürürken kendime bir kulak verdim. Çocukluk günlerinden bu yana çok yakını olduğum bu insanı yitirmiş olmak bilincimde bir değişiklik yapmış mıydı, duygularım nasıldı? Hiçbir kıpırdanma yoktu. Olayları aydınlatıp da içine giremeyen camdan bir şey gibiydim. Bu ölüm nedeniyle ve buna benzer başka olaylarda biraz duygulanayım diye aklımla duygulanmaya zorladım kendimi, fakat ruhum öyle taşlaşmıştı ki hiç karşılık bulamadım. İnsanlar yanımdan uzaklaşıyor, kadınlar geliyor ve gidiyorlardı. Ben ise odada oturup, pencerenin dışındaki yağmura bakan birinden daha fazlasını hissetmiyordum.

Çok yakınımda olan sonla, aramda camdan bir duvar vardı da, onu itecek gücü kendimde bulamıyordum gibiydim.

Bunu açık açık hissetmeme karşın, çok tedirginleşmiyordum. Çünkü benimle doğrudan doğruya ilgili şeylere de boş veriyordum, az önce söylediğim gibi. Acı çekmeye yetecek duygu da kalmamıştı içimde. Bu ruh çöküntümü, güçsüzlüğü ortaya çıkan bir erkek örneği, başkalarından saklayabiliyordum. Ruhumun ilgisizlik ve uyuşukluğunu yakından tanıyordum, başkalarının arasında bulunurken yapmacık bir tutkuyu, duygulanmanın içten geliveren acıklılığı ile örtbas etmek istiyordum. Dış görünüşümle her zamanki rahat ve tasasız hayatımı, hiçbir yön değişikliği yapmadan yaşıyordum. Haftalar, aylar kayıp geçiyor, yıllar yılları kovalıyordu. Bir sabah aynaya bakıp, şakaklarımda bir kırışma görünce, gençliğimin yavaş yavaş bir başka dünyaya doğru yola çıktığını anladım. Başkalarının gençlik dediği şey beni bırakmıştı. Üzülmedim. Çünkü kendi gençliğimi yeterince sevmiş değildim. İnatçı duygusuzluğum buna da boş vermişti.

Bu iç durgunluğu, olayların ve oyalanmaların çeşitliliğine karşın günlerimi gittikçe tek düze yapıyordu. Günler sessizce birbirini kovalıyor, bir ağacın yapraklarıymış gibi gelişip sararıyordu.

Şimdi yeniden canlandırmak istediğim o tek bir gün de, hiçbir özelliksiz ve içerimde hiçbir ön belirtisiz başladı. O 8 Haziran 1913 günü erken uyanmıştım. Okul yıllarımdan benliğimde yer etmiş pazar günü duygusu vardı. Banyo yapıp, gazeteleri okudum, kitapları karıştırdım. Sonra da yakın bir dost gibi odama sokulan sıcak yaz güneşine kapılarak gezintiye çıktım. Alışkanlıkla önce Graben'de şöyle bir piyasa edip, tanışlarla, dostlarla selamlaştım, birkaçı ile ayaküstü çene çaldım. Daha sonra kimi dostlarla öğle yemeğine gittim. Öğleden sonrası için hiçbir şey kararlaştırmamıştım. Çünkü öğleden sonraları, hele pazarları, birkaç saati kendime ayırıp, serbestçe, keyfimce ya da rastgele bir

şeyler yapmayı severdim.

Dostlarımdan ayrılıp, Ring caddesini geçerken güneşli kentin güzelliği pek hoşuma gitmiş, yaz başlangıcının renkliliği ile keyiflenmişim. Bütün insanlar neşeliydi. Hepsi de caddenin göz alıcılığına tutkun gibiydi. Pek çok şey, hele taze yeşil yaprakları ile asfaltta yükselen ağaçlar ilgimi çekiyordu. Hemen her gün buradan geçmiş olmama karşın, bu pazar günü insan seli bana çok olağanüstü geliyordu. Elimde olmadan bol yeşilin, aydınlığın, renk cümbüşünün özlemine duydum. Prater’i biraz da merakla anımsadım. Bu bahar sonu ve yaz başlangıcı günlerde yüzyıllık ağaçlar, araba dolu geniş yolun iki yanında yeşil giysili iri-yarı uşaklar gibi hareketsiz durur, pırıl pırıl şık insanlara ak çiçekli yüreklerini uzatırlardı. En küçük bir isteğimi hemen yerine getirmek alışkanlığı ile rastladığım ilk arabacıya Prater’e götürmesini söyledim. Adam alışkanlıktan gelen bir olağanlıkla “yarışlara değil mi, Herr Baron?” karşılığını verdi. O zaman yarış programının bugün pek parlak olduğunu anımsadım. Bütün Viyana sosyetesini at yarışlarında buluşacaktı. Arabaya binerken, ne tuhaf, diye düşündüm. Daha birkaç yıl önce böyle bir günü nasıl kaçırır, ya da unutabilirdim! Kendimi kaptırdığım bu unutkanlık, bu her şeye boş veriş uyuşukluğu, yarasını unutup, sert bir hareket yapan birisi gibi bir daha fark ettim.

Vardığımızda gezi yolu oldukça boştu. Yarış başlayalı çok olmalıydı. Her zamanki alacalı araba dizileri görünürlerde yoktu. Sadece üç, beş araba, elden kaçırdıkları bir görünmezi kovalar gibi dörtnala gidiyordu. Arabacı oturduğu yerden bana dönüp, daha hızlı sürsem mi, diye sordu. Hiç acelem olmadığını, atları rahat sürmesini söyledim. Pek çok yarış ve yarış yerinde insan görmüştüm. Biraz geç varmak umurumda değildi. Arabanın yumuşak sallanışında masmavi havayı –bir gemiden denizi seyredermiş gibi– tatlı bir hışırtı ile hissetmek, sıcak sıcak sokulan rüzgâra arada sırada birkaç çiçek düşüren geniş kümeli kestane ağaçlarını, çiçeklerin yere düşerken uçuşmasını seyretmek, içimi kaplayan gevşekliğe daha uygundu. Bir beşikte gibi böyle sallanmak, gözleri kapalı baharı hissetmek ve hiçbir çabasız taşınmış olmak duygusu haz veriyordu. Freudenu’ya varıp da, araba giriş yerinde durunca nedense biraz üzüldüm. Geriye dönüp bu yaz başlangıcı pazarının yumuşak kollarında yine sallanmayı istedim. Fakat geç olmuştu. Araba yarış yerinin önünde durmuştu. Tribünlerin arkasında bir denizin boşuk ve uğultulu çağlıtı vardı. Oradaki insanları göremiyordum.

Bir an için Ostende’i anımsadım. Çukurda kentin küçük yan sokaklarını kıyıdaki gezinti yoluna doğru tırmanırken –bakışlar, gümbürtülü dalgalar ve gri köpüklü sonsuzlukla henüz karşılaşmadan– tuzlu tuzlu ve keskin bir rüzgâr tepemde uğuldar, uzaktan uzağa boşuk bir gürültü duyulurdu. Yeni bir koşu başlamış olacaktı. Fakat atların ok gibi ileri atıldığı çayırda benim aramda –fırtınanın allak bullak ettiği bir sis gibi– alacalı bir uğultu, seyirciler ve müşterek bahis oynayanlar yığını vardı. Koşu pistini göremiyordum, fakat büyük heyecanı olduğu gibi yaşıyordum. Jokeyler koşuya başladığı anda insan yığını tribünlerden ileri atılmış, çekişmeler başlamış olacaktı. Benim göremediğim koşunun hareketliliğini yaşayanlardan heyecanlı sesler, haykırışlar yükseliyordu. Başlarının yönelmesine bakarak, atların ve jokeylerin şu anda koşu pistinin dönemecine varmış olduklarını sezdim. Kargaşalık gittikçe toparlanıp, birbirine sokuluyor, göremediği bir noktaya bakan tek bir boyun gibi uzanıyordu. Sonuna kadar uzanmış bir boyundan çıkan binlerce ve binlerce tek tek sesin uğultusu ve gürleyişi kıyıyı döven kocaman dalgalar gibiydi. Kıyıyı döven dalgaların uğultusu gittikçe yükselmeye, mavi göklere kadar her yanı kaplamaya başlamıştı. İnsan yüzlerinden birkaçını süzdüm. Bir iç çekişme ile kırış kırış yüzler. Her bir yere bakan gözler çakmak çakmak, dudaklar üzüntülü, çeneler hırsla ileriye çıkık, burun delikleri atlarda olduğu gibi kabarıktı. Böylesine kendinden geçmiş bu insanlara çekinerek bakmak hem eğlendirici, hem de korkunçtu. Yanı başımdaki bir koltuğa çıkmış

iyi giyimli bir erkek hop oturup, hop kalkıyordu. Yaşamında mutlaka efendi yüzlü biriydi. Şimdi ise sanki görünmeyen bir şeytan her yanını sarmış da, görünmeyen bir şeyi kamçılıyıp, ileri itmek istermiş gibi bastonunu havada sağa sola sallıyordu. Vücudu –onu seyreden için pek gülünçtü– hızlı sürüşün bütün hareketlerini canla başla tekrarlıyordu. Tabanlarını üzengiye geçirmiş gibi koltukta bir yukarı, bir aşağıya yaylanıyordu. Sağ eli bastonu bir değnek gibi boşluğa sallıyor, sol eli bir beyaz kağıdı sinirli sinirli buruşturuyordu. Beyaz kağıtlar gürültü ile kaynayan gri akıntıya serpiştirilmiş köpükler gibi gittikçe daha çok dalgalanmaktaydı. Tam bu anda birkaç at az farkla dönemece varmış olmalıydı. Uğultu bir anda ikiye, üçe, dörde bölünmüş, ayrı ayrı gruplar birer savaş haykırışı gibi bağrışarak kıyametleri koparıyorlardı. Haykırıp bağırılmalar yığının çılgın sarhoşluğu için bir çeşit boşanmış oluyordu.

Bu uğultulu kudurganlığın ortasında, kabaran dalgalardaki bir kaya gibi durmaktaydım. O anda neler hissettiğimi şimdi bile olduğu gibi anımsıyorum. Bu delice hareketlerin önce bir gülünç yanı, boşanıştaki kabalığın alaycı bir hor görüşü vardı. Fakat kendime istemeyerek itiraf ettiğim bir şey de buluyordum. Böylesine heyecanı, hayata karşı böylesine ateşli ihtirası az buçuk da olsa kıskanıyordum. Böylesine heyecanlanıp, nöbetler geçiren vücudumun ateşler içinde titremesi ve hiç istemediğim halde sesimin ağzımdan kaçması için ne olmuştu? Hiçbir para beni böylesine heyecanlandırmaz, hiçbir kadın beni böylesine kışkırtamazdı. Duygularımın uyşukluğundan beni böylesine ateşlendirecek hiç, ama hiçbir şey yoktu! Aniden burnuma dayanan bir tabanca karşısında bile yüreğim son anımda –çevremdeki binlerce insanda bir avuç para için olduğu gibi– böylesine küt küt vurmazdı.

Atlardan biri şimdi hedefe pek yaklaşmış olmalıydı! Çünkü gittikçe tizleşen binlerce ses bir tek isim haykırıyor; iyice gerilmiş bir yay gibi havaya fırlatıyordu. Sonra sesler parçalandı, müzik başladı, yığın dağılıp, yayıldı.

Bir koşu bitmiş, bir çekişmenin sonu belli olmuştu. Gerilimin yerini, şimdi ancak gevşek gevşek bir kımıldanmış, bir titreşme almıştı. Az önce yanan bir ihtiras yumağı olan insan yığını ayrı parçalara bölünüyor, gülen, konuşan insanlar ve sakin yüzler ortaya çıkıyordu, o heyecan maskesinin arkasından. Binlerce insandan tek bir heyecan korosu yapmış olan kumar tutkusundan şimdi yine birbirinden ayrı topluluklar ortaya çıkıyor, birbirlerinden ayrılıyorlardı.

Tanışlarımı selamlayanlarını, birbirlerini buz gibi bir nezaketle süzüp gözden geçirenleri görüyordum. Kadınlar birbirlerinin tuvaletlerini süzüyor, erkekler onlara istekli istekli bakıyordu. Aylakların meraklı gezinmeleri başlamıştı. Kimler var, şıklar kim diye araştırılıyor, bir bir sayılıyor ve gözden geçiriliyordu. Az önceki rüyalarından uyanmış bütün bu insanlar, bir araya gelmelerinin gerçek amacı şu gezip tozma oyunu mu, yoksa kumar mı, bilemiyorlardı artık.

Bu aylaklar kalabalığının arasına karışıp, tanışları selamladım, selamlayanlara başımla şöyle bir teşekkür ettim, alacalı görüntüden yükselen –yaşayışımın havası saydığım– güzel kokuları ve güzel kıyafetleri, keyifle ciğerlerime doldurdum. Yaz sıcaklığı sinmiş ormandan arada bir buralara, insanların arasına uzanıp, kadınların beyaz ince kumaşlarını şehvetle okşayan bir meltemi daha da bir istekle içime çektim. Beni gören kimi tanışlar konuşacak oldu, locada oturan güzel aktris Diana çağrıcı bakışlarla bir baş selamı gönderdi. Fakat ben bugün şu modern kişilerle konuşmak istemiyordum. Onlarda kendimi görmek can sıkıntısı veriyordu bana. Sadece bir sahne oyunu seyretmek, günün ilerlemiş saatini dolduran canlı heyecanı yaşamak istiyordum. Bana göre hiçbir şeyle ilgilenmeyenler için en hoş oyun başkalarının heyecanlanmasıdır.

Güzel birkaç kadın önümden geçti. Peşlerinden sırnaşık sırnaşık baktım, ancak ince tülün altında her

adım atışta titreyen göğüsleri içten gelen bir istekle çekmedi beni. Hiçbiri isteklerimi kamçılıyordu. Kafalarından geçenler beni neşelendiriyor, vücutlarına hayalimde dokunmak, sadece çekici titreyişi gözlerde hissetmek yetiyordu bana. Çünkü iç dünyası soğumuş her insan gibi ben de kendimi ateşlendirmek değil, başkalarını heyecanlandırmak ve tedirginleştirmekten bir şehvet duygusuna erişmek isterdim. Ben sadece, kadın varlığının akla getirdiği kuş tüyü yatak sıcaklığını duymayı severdim. Gerçek bir ateşlenip, heyecanlanmayı değil. Bu nedenle bugün de dolaşıp, bakışları yakalıyor, sonra bir top gibi geri fırlatıyor, parmaklarımı dokundurmadan tat alıyor, kadınları tutmadan onları hissediyordum. Oyunun gevşek duyguları ile hafifçe ısınmış olmak yetiyordu.

Fakat çok geçmeden bundan da sıkıldım. Hep aynı insanlar önümden geçiyordu. Yüzlerini ve hareketlerini ezberime almıştım. Yakınımda bir koltuk duruyordu. Oturdum. Çevremdeki insanlarda grup grup yeni hareket başlamıştı. Gelip geçenler daha tedirginleşmiş, birbirlerine çarpıyorlardı. Yeni bir yarış başlayacak olmalıydı. Ben hiç ilgilenmeden gevşek ve dalgın oturuyor, bahar mavisinde eriyen küçük bir bulut gibi gittikçe daha aydınlanan gökyüzüne doğru sigaramın dumanını savuruyordum.

Bir eşi daha duyulmamış olan ve hayatıma günümüzde de yön veren o yaşantı işte bu anda başlamıştı. Saatime baktım. Akreple yelkovan bir an için üst üste kalmıştı. O 8 Haziran 1913 günü öğleden sonrasında saat üçü on altı geçiyordu. Elimde sigaram saatin beyaz kadranına bakarken çocuksu ve tuhaf bir oyalanma duyuyordum. Birden tam arkamda yüksek sesle bir kadın güldü. Böyle heyecanlı ve keskin kadın gülüşlerini pek severdim. Zevkin sıcak kuytulduğundan ürkek ılık ılık fırlayıvermiş bir kahkaha idi. Elimde olmadan başım geriye gitti. Tasasız hayallerime gürültülü zevki ile –sığ ve çamurlu dereye düşen parıltılı beyaz bir taş örneği– böyle paldır küldür çarpan kadına bakmaya davranırken, kendimi tuttum. Ruh oyunlarına, küçük ve zararsız psikolojik deneylere karşı çoğu kez duyduğum o tuhaf istekle bir duraladım. Gülen kadını hemen görmek istemiyordum. Hayalimi bir çeşit ilk hazlarla oyalayıp, onu gözümün önünde canlandırarak kahkahayı bir yüz, bir ağız, bir gırtlak, bir ense, bir göğüs ve canlı bir kadınla tamamlamak istiyordum.

Kadın şimdi tam arkamda olmalıydı. Kahkahanın yerini konuşma almıştı. Heyecanla kulak verdim. Hafif bir Macar şivesi ile çabuk çabuk ve hareketli, heceleri şarkı söyler gibi yayarak konuşuyordu. Duyduklarımdan bir kadın görünümünü gözümün önüne getirmek ve bunu elden geldiğince ayrıntılı yapmak hoşuma gidiyordu. Hayalimdeki kadına kara saçlar, kara gözler, geniş ve anlamlı kıvrımları bir ağız, küçücük, hokka gibi, azıcık ileriye fırlamış, delikleri titreyen bir burun yakışırdı. Sol yanağına küçük bir ben oturttum, eline de –gülerken kalçalarına vursun diye– bir kamçı verdim.

Kadın konuşuyor ve konuşuyordu. Dudakları arasından çıkan her söz, yıldırım gibi gelişen hayal kadınıma yeni ayrıntılar getiriyordu: Dar bir genç göğsü, yanlamasına takılmış pırlanta bir iğne, koyu yeşil bir elbise, beyaz tüylü açık renk bir şapka. Arkamda duran göremediğim bu yabancı kadını, aydınlatılmış bir alanda duruyormuş gibi iyice seçmeye başlamıştım. Fakat arkama dönmek değil, hayalimdeki oyunumu daha da güçlendirmek istiyordum. Bu aşırı rüyada bir çeşit zevk damlaları birikmişti. Gözlerimin ikisini de yumdum. Göz kapaklarımı kaldırıp, ondan yana dönünce hayalimde canlandırdığım kadını karşımda bulacağımdan hiç kuşkum yoktu.

Tam da bu anda kadın ileri doğru bir adım attı. Gözlerimi açtım ve pek canım sıkıldı. Hiç de tutturamamıştım. Her şeyi ile bambaşka idi. Evet, hayalimdeki kadınla hiçbir ilgisi yoktu. Giysisi yeşil değil, beyazdı. İncecik değil, tombul ve geniş kalçalı idi. Kara sandığım saçlar, miğferi andıran şapkanın altındakızıl kumral parlıyordu. Benim yakıştırdığım özelliklerin hiçbiri bu kadında yoktu.

Fakat güzeldi. Kendini beğenmişlikten gelen budalaca hırs ve yanıldığımı görmeyen alınganlığı ile kabule yanaşmasam da, baştan çıkarıcı bir güzelliği vardı bu kadının. Ondan yayılan sert olduğu kadar yumuşacık tombulluğu, isteklendirici çekiciliği, güçlü kıskırtıcılığı seziyordum. Sağlam ve beyaz dişleri ışıltıyordu. Sıcak gülüşü dolgun vücuduna yakışıyor, diye bir an düşündüm. Kabarık memeleri, gülerken ileri çıkan çenesi, keskin bakışları, kemerli burnu, şemsiyesini yere sertçe dayamış eli ve her yanı ile isteklendirici ve yamandı. Dişilik, büyük güç bilinci ve etkileyici çekiciliği ile etten bir şehvet feneri gibi karşımdaydı. Yanında duran şık ve biraz yapmacık tavırlı bir subay onunla çabuk çabuk konuşuyordu. Kadın dinliyor, gülümsüyor, gülüyor, karşılık veriyordu. Fakat bütün bu davranışları sanki yapmacık gibiydi. Bakışları hızla oradan buraya kayıyor, burun delikleri sürekli titriyordu. Önünden her geçen, çevresindeki bütün erkeklerin ilgi, gülümseyiş ve bakışlarını neredeyse emiyordu. Her yerde dolaşan bakışları zaman zaman tribünleri gözden geçiriyor, sevinçli bir farkına varışla bir selama karşılık veriyordu. Bir yandan subayı hep o kendini beğenmiş gülümseyişiyle dinlerken, öte yandan da sağını solunu tartıyordu. Görüş alanındakilerden sadece bir beni, yanındaki erkeğin engel olması nedeniyle, henüz fark etmemişti. Kızıp ayağa kalktım, fakat beni yine görmedi. Daha sokuldum. O ise bakışlarını yine tribünlere doğru çevirdi. Bunun üzerine kesin bir kararla kadına yaklaştım, şapkamı çıkarıp selamladım ve oturmuş olduğum koltuğu ona verdim. Hayretle yüzüme baktı, gözlerinde gülümser bir parıltı dolaştı, sokulgan bir gülümseyişle dudaklarını büzdü. Sonra kuru bir teşekkürle koltuğu aldı, fakat oturmadı. Dolgun ve dirseğe kadar açık kollarını koltuğun arkasına dayadı. Vücudunu hafifçe eğerken hatlarının daha da belirginleşmesini sağlamıştı.

Yanlışı davranışımın öfkelerini çabucak unuttum. Bu kadınla oyunda bir kıskırtıcılık vardı. Göze çarpmadan ve bakışlarımı rahatça ona dikmek için tribünlerin duvarına doğru birkaç adım geriledim. Bastonuma dayandım ve bakışlarımla bakışlarını aradım. Fark etti. Durduğum yere doğru, bir rastlantı gibi şöylece bir döndü. Bakışlarımdan kaçamadı, hatta bir ara karşılık verir gibi yaptı. Durmadan çevresinde dolaşan bakışları her şeye bakıyor, fakat hiçbir yere takılıp kalmıyordu. Bu bakışların esrarlı bir gülümseyiş yolladığı tek insan ben miydim, yoksa herkese mi bunu yapıyordu? Kestiremedim. Bu kararsızlık beni şaşırttı. Arada bir üzerimde dolaşan bakışlarında umutlandırmalar ışıltıyordu. Fakat yine o çelik göz bebekleri hiçbir ayırım yapmadan ve bu çapkınca oyundan sadece hoşlanarak ona her bakamı atlatıyordu. Yanındaki adamın anlattıklarını da sanki hiç kaçırmadan dinliyormuş gibi yapıyordu. Kadının ateşli gösterisinde göz alıcı bir umursamazlık, bir çapkınlık ustalığı, ya da birikmiş şehvet duygusunun boşalışı vardı. Elimde olmadan ona doğru bir adım yaklaştım. Gözüpek soğukkanlılığı bana da geçmişti. Sadece gözlerine bakmakla yetinmedim, onu tepeden turnağa ustaca bir süzdüm. Bakışlarımı hiç alınmadan izledi ve konuşmasını aralıksız sürdüren subaya dudaklarının ucu ile gülümsedi. Bu bilgili gülümseyişi ile kafamdan geçenleri onayladığı gözümünden kaçmadı.

Beyaz elbisesinin altından görünen küçük ve zarif ayağına baktım, giysilerini tepeden turnağa şöyle bir süzdüm. Sonra hemen arkasından bir rastlantı gibi ayağımı kaldırdı, az önce vermiş olduğum koltuğun alt tahtasına dayadı. Aralanmış etek, çorapları dizkapağına kadar ortaya çıkarmıştı. Yanındaki adama gülüşlerine de bir alaycılık, bir kötülük gelmişti. Benimle de ilgisizce oynarmış gibiydi. Bu derece cüretkâr olabilmesine nefret dolu bir hayranlık duydum. Çünkü vücudunun bütün zevklerini yapmacık bir gizlilikle sunarken, yanındaki erkeğin fısıldayışlarına istekle kendini veriyor, tıpkı bir oyunda olduğu gibi hem vermesini, hem de almasını başarıyordu. Doğrusu öfkelenmiştim. Çünkü böylesine bilinçli, soğukkanlı ve şeytanca zevk almayı, benim hesaplı kitaplı duygusuzluğuma

pek benzetemediğinden olacak hiç hoş karşılamazdı.

Heyecanlanmışım. Arzulamaktan çok nefretten gelen bir duygu ile. Hiç çekinmeden ona yaklaştım ve bakışlarımı hoyratça üzerine diktim. Gizli kapaklısı olmayan bu davranışım: “Seni arzuluyorum, ey güzel hayvan!” diyordu. Hiç farkında olmadan dudaklarımı oynatmış olmalıyım ki, hafif bir hor görüşle gülümseyip, başını başka yöne çevirdi ve elbisesini çekerek bacağımı kapattı. Karanlık göz bebekleri karşılarda dolaştı. Benim kadar duygusuz ve bana uygun olduğu çok belliydi. Her ikimiz de kendimizin olmayan bir ateşle bu oyunu sürdürüyorduk. Belki ateşi yalancıkıttandı, fakat sıkıcı bir günde seyretmesi yine de güzel ve neşelendirici bir oyundu.

Yüzündeki gerginlik birden kayboldu, kıvılcımlı parıltı söndü, az önce gülümseyen ağzın çevresinde bir küçük öfke kırışığı belirdi. Bakışlarının yönünü izledim. Giysileri ütüsüz, ufak tefek, şişman bir bey heyecandan terlemiş yüzünü mendiliyle sinirli sinirli kurulararak, çabuk çabuk ona doğru yürüyordu. Aceleden çarpık giymiş olduğu şapkanın altından dazlak bir kafa görünüyordu. Şapkayı çıkarırsa altındaki ter damlalarının havaya uçacağını sandım. Adamdan o anda tiksindim. Yüzüklü elinde bir deste bilet tutuyordu. Gerçekten heyecanlı heyecanlı soludu, karısına bakmadan subaya bağıra çağıra Macarca bir şeyler söyledi.

Koşulara pek düşkün, at yarışı üzerine oynamayı hayatlarının tek sarhoşluğu sayan biri olduğunu hemen anladım. Bu arada karısı uyarıcı bir şey söylemiş olacaktı ki, şapkasını şöyle bir düzeltti, ona doğru keyifli bir gülüş yolladı ve saf bir incelikle omzuna dokundu. Yanına gelmesinden kadının sıkıldığı ve güven duygusunun sarsıldığı belliydi. Kadın kaşlarını öfkeyle kaldırdı. Adam subayla yine Macarca konuştu ve kibar, alçak gönüllü bir davranışla karısının koluna girdi. Kocasının bu hareketlerinden kadının utandığı ve karşımızda küçük düştüğü için öfkesini alay karışımı bir duygu ile içine attığını hissettim. Fakat kendini yine de bir an için topladı, kocasının koluna hafifçe yaslandı. Bana çevirdiği bakışlarıyla: “Görüyorsun, senin değil, onunum!” demek istiyor gibiydi. Hem kızmış, hem de keyfim kaçmıştı. Böyle basit bir şişkonun eşini umursamadığımı ona göstermek için arkamı dönüp uzaklaşmak istedim. Olmadı. Kadının baştan çıkarıcılığı ağır bastı. Durduğum yerden kıpırdamadım.

Tam o anda yeni başlayacak yarışın düdüğü ortalığı çın çın öttürdü. Laf atan, üzgün, ya da tutuk yığın, birisi onu itiyormuş gibi parmaklıklara doğru hızla ve kargaşa içinde harekete geçti. İnsanlar yığını ile sürüklenmemek için biraz güç kullanmam gerekti. Ben bu kargaşalıkta onun yakınında kalmak istiyordum. Belki bir fırsat çıkar da, keskin bir bakış, bir dokunuş kendiliğinden bir pervasızlık olabilirdi. Koşuşan insanların arasından ona doğru dirençle ilerlemeye çabaladım. Şişko kocası da tribünlerde iyi bir yer kapmak için sağını solunu ite kaka hızla ilerliyordu. Aynı anda, sanki canavarın fırlattığı ben ve adam öyle bir şiddetle birbirimize çarptık ki, başında iğreti duran şapkası yere düştü, kenarına ilişirmiş olduğu biletleri kırmızı, mavi, sarı ve beyaz kelebekler gibi etrafa saçıldı. Hemen özür dilemek istedim, fakat içimden gelen bir duygu ile dudaklarımı ısırdım, küstah, kışkırtıcı ve buz gibi bir bakışla adamı süzdüm.

Onun bakışlarında ürkek bir çekingenlikle karışık bir öfke sezdim. Fakat sonra başını korkakça yere eğdi. Hiç unutamayacağım dokunaklı bakışımı bir saniye için gözlerimde hissettim. Sonra anımsamış gibi şapkasını yerden kaldırmak ve biletlerini toplamak için yanımdan ayrıldı, az ötede yere eğildi. Yüzü heyecandan kıpkırmızı olan kadın gizlemediği bir öfke ile bana doğru baktı. O anda tokat atmamak için kendisini zor tuttuğunu görmek pek hoşuma gitti. Ben ise soğuk ve kayıtsız davranışımı sürdürdüm, şişko kocasının eğilmiş, oflaya poflaya ayaklarımın dibinde yerde sürünüşüne gülümseyerek ve hiç istifimi bozmadan baktım. Eğilirken yakası, kabarmış bir tavuğun kanatları

örneği iki yana açıldı. Kırmızı ensesinde kalın bir yağ tabakası ortaya çıkmış, her harekette astımlı gibi soluyordu. Aynı anda kötü ve hiç de hoş olmayan bir düşünceye kapıldım. Onu evlilik gereği eşiyile yalnız gözümün önüne getirdim ve kendime aşırı bir güvenle, öfkesini artık gizleyemeyen kadına gülümsedim. Yüzünün rengi atmış, tedirginleşmişti. Kendini güç tuttuğu belliydi.

Bu sahneyi elimden geldiğince uzatmayı çok isterdim. Kocanın biletleri yerden bir bir toplamak için pek sıkıntı çektiğini soğukkanlı bir zevkle seyrettim. Sanki içime şakacı bir şeytan girmiş, durmadan kıkır kıkır ediyor, beni zorla güldürmek istiyordu. O şeytani içimden gülerek dışarı atmak isterdim. Yoksa önümde kımıldanan şu et yığınının sopa ile bir okşasa mıydım? Doğrusu üst perdeden görünmek isteyen şu kadını alçaltarak kazandığım bir anlık parlak zaferde olduğu kadar hiç böylesine alçakça bir sevince kapılmamıştım. Adamcağz bu arada bütün biletlerini toplayabilmiş, sadece bir tanesi, mavi bir bilet uça uça bana gelmişti, şimdi ayaklarımın dibinde duruyordu. Adam soluyarak döndü – oturtma gözlüğü ter içinde burnunun ucundaydı– ve miyop gözlerini kırıştırarak mavi bileti arandı.

İçimdeki şeytanca muziplik duygusu, bu durumu sürdürmemi söylüyordu. Bir okul çocuğu arsızlığı ile o şeytana boyun eğdim ve ayağımı uzatarak biletin üzerine bastım. Artık, ben istemedikçe ne kadar arasa biletini bulamazdı. Adamcağz sağı solu aradı, derin bir nefes alıp elindeki tomarla bileti tekrar tekrar saydı. Biletlerden bir tanesinin –bendekinin– eksik olduğu belliydi. Sonra tekrar yerlere eğilip, gürültülü kalabalığın arasında aramaya devam edince, alaycı bakışlarımdan yüzündeki acı ifadeyle kaçınan kadın öfkesini yenemedi ve: “Lajos!” diye emreder gibi sesini yükseltti. Adam, borazan sesi duymuş bir at gibi yerinden sıçradı, araştıran gözlerle yerlere son bir kez bakındı. Ayağımın altında gizlediğim bilet beni sanki gıdıklamıştı. Kahkahamı zor tuttum.

Adam, gittikçe daha çok kaynaşan kalabalığa doğru onu göze çarpan bir acele ile çekip, benden uzaklaştıran karısına boyun eğdi.

Arkalarından gitmek için hiçbir istek duymadım, olduğum yerde kaldım. Serüven benim için son bulmuştu. O aşırı sevişme gerilimi duygusu rahatlatıcı bir neşeyle sona ermiş, içimdeki her tür heyecan yitip gitmişti. Başardığım oyunun verdiği küstah ve kendine çok güvenen bir hoşnutluk duygusunun, ortaya çıkıvermiş kötülük isteğinin verdiği tam bir doymuşluk vardı şimdi içimde.

Önümde insanlar itişip kakışıyordu. Heyecan kaynaşmaları, tek ve kocaman bir kara dalga gibi parmaklıklara yaklaşmaya başlamıştı. Ben ise hiç oralı değildim. Yine sıkılmaya başlamıştım. Karşıya, Krieau’ya gitmeli ya da eve dönmeliydim. Adımı ileri attım ve aynı anda o mavi biletin yerde durduğunu anımsadım. Uzanıp aldım ve ne yapacağımı kestiremeden parmaklarımın arasında evirip çevirdim. Onu Lajos’a geri vermeyi bir an düşündüm. Karısı ile tanışmak için bundan daha uygun bir olanak olamazdı. Fakat kadının beni artık hiç ilgilendirmediğini de aynı anda fark ettim. O kısa serüvenin bende bıraktığı gelip geçici ateş her zamanki adamsendeciliğimle çoktan sönmüştü. Bakışların çekişmeli ve istekli gidip gelişinden ötesini istemiyordum Lajos’un karısından. Sinirlerimin ürpertisi geçmişti. Şimdi sadece daha çok gevşek bir merak, bir rahatlamışlık duyuyordum.

Koltuk yüzüstü ve tek başına orta yerde durmaktaydı. Bir güzel yerleştim ve bir sigara yaktım. Az ötede yine heyecan dalgalanmaları patlamıştı. Fakat ben o yana kulak bile vermedim. Tekrarlamalar beni isteklendirmiyordu. Sigaramın dumanını boş veren bakışlarla süzdüm ve iki ay önce Meran’da Gilf parkında oturup, köpük köpük düşen çağlayanı seyredişimi düşündüm. Orası da tıpkı buraya benziyordu. Orada da ne ısıtan, ne de serinleten güçlü bir çağlıtı, sessiz doğanın maviliğine dökülen anlamsız melodiler vardı.

Şimdi kumar oynamanın heyecanı giderek artmıştı. Kara kara insan dalgaları üzerinde şemsiyeler,

şapkalar, bağrışmalar ve mendiller beyaz köpükler oluşturuyor, sesler birbirine çarpıp havalarda uçuşuyor, yığının dev ağzı daha bir başka haykırıyla sarsılıyordu. Sevinçle çığlık çığlığa, kendinden geçerek, umutsuzca tek bir ad bin kez, on binlerce kez tekrarlanıyordu: “Gressy! Gressy! Gressy!”

Az sonra yine müzik başladı, kalabalık dağıldı. Kazanan atları bildiren tahta levhalar yukarı çekildi. Elimde olmadan bakışlarım oraya gitti. En başta bir yedi rakamı göze çarpıyordu. Parmaklarımın arasında tuttuğumu unutmuş olduğum mavi bilete göz attım. Bilette de yedi rakamı vardı!

Elimde olmadan güldüm. Biletim kazanmıştı. Bizim Lajos iyi oynamıştı. Kötülüğüm şişman kocayı zarara sokmuştu. Aşırı keyiflendim. Onu ne kadar zarara sokmuş olduğumu öğrenmeliydim. Mavi bilete yine baktım, bu kez alıcı gözüyle. Lajos’un kazanan at üzerine oynadığı bilet 20 kronluktu. Yüklüce bir para olabilirdi. Daha fazla kafa yormadım ve merakımın kıskırtmasına uyup, aceleci yığının akışına kendimi bırakarak gişelere doğru sürüklendim.

Rastgele bir kuyrukta durup, bileti uzattım. Gişede oturan, yüzünü göremediğim birisinin kemikli ve aceleci elleri, mermere 9 tane 20 kronluk banknot bıraktı. 20 kronluk banknotların, sahici paraların önüne bırakıldığı an boğazıma bir şey tıkandı. Hiç de hoş olmayan bir duygu hissettim içimde. Benim olmayan paralara dokunmamak için ellerimi hemen geri çektim. Mavi mavi banknotları mermerde bırakmak istiyordum. Fakat kazandıkları parayı almak için arkamda bekleyenler sabırsızlanıyordu. Üzülsem de banknotları istemeye istemeye almaktan başka çıkar yol yoktu. Avucumda mavi mavi alevler vardı sanki. Banknotları tutan ellerimi benim değilmiş gibi kendimden uzaklaştırmak istedim. Durum benim için hiç de hoş değildi. Şakanın isteğim ötesinde yarattığı bu sonuç, dürüst bir insana, bir centilmene, bir yedek subaya yakışmazdı. Bunun gerçek adını söylemeye bile dilim varmıyordu. Çünkü bu verilmiş bir para değil, hile ile başkasının elinden alınmış, çalınmış bir para idi.

Çevremde sesler uğulduyor, uçuşuyor, gişeye yönelen ve gişeden ayrılmış insanlar itişip kakışıyordu. Ben ise ellerimi vücudumdan uzak tutarak öyle duruyordum. Ne yapmalıyım? En iyisi kazanan biletin gerçek sahibini arayıp bulmak ve ondan özür dileyip, parasını vermektir. Fakat bu pek mümkün değildi. Hem ben bir yedek subaydım, rütbemi yitirebilirdim. Çünkü bileti bulmuş olsam bile parayı gişeden çekmek hiç de hoş değildi.

Parmaklarımı titreten içgüdüye uyararak paraları buruşturup, atmaya düşündüm. Fakat bu kadar çok insanın arasında göze çarpar ve kuşku uyandırır. Benim olmayan bu paraları bir saniye bile yanımda bulundurmamak, hele sonra birisine vermek için bile olsa cüzdanıma koymak hiç doğru değildi. Çocukluğumdan bu yana temiz çamaşır giymek kadar önem verdiğim temiz kalmak duygum, beni bu banknotlara şöyle bir dokunmaktan tiksindiriyordu. İçimdeki bir duygu, bu paraları uzaklaştır, ne olursa olsun onları kendinden uzaklaştır, diyordu. Şöyle bir çevreme bakındım. Saklayacak bir yer, göze çarpmadan gizleyecek bir köşe var mı, diye düşündüm çevremi süzerken. İnsanlar ellerinde paralarla yine gişelere koşuyordu. Kurtuluş yolunu bulmuşum. Paraları, rastlantı denen güvenilmeze, gümüş ve kağıt paraları hırsıyla yine yutmakta olan şu aç gözlü büyük çukura bırakmalıydım. Evet, onlardan gerçekten kurtulmanın tek yolu bu idi.

Ben de hızla gişelere doğru koştum ve itişip kakışanların arasına zorla sokuldum. Önümde sadece iki kişi vardı. O anda aklıma geldi, hangi ata oynayacaktım, hiç bilgim yoktu. Çevremde konuşulanlara candan kulak verdim. Biri: “Ravachol’e mi oynuyorsunuz?” diye sordu yanındakine. Adam: “Elbette Ravachol’e!” yanıtını verdi. Öteki bu kez: “Teddy’nin de şansı yok mu dersiniz?” diye konuştu. “Teddy mi?” dedi tanış. “Onun sözü bile olmaz! Maiden koşusunda metelik etmediğini ortaya koymuştu. Bana sorarsanız, o şişirilmiş bir balon!”

Susuzluktan ağzı kurumuş bir insan gibi bu sözleri yuttum. Demek, Teddy pek parlak değildi, şansı

yoktu. Sıram gelince paraları gişede oturan adamın önüne sürdüm ve “Teddy” dedim. Bir el bana biletleri uzattı. Şimdi parmaklarımın arasında tek bir bilet yerine kırmızı beyazlı dokuz bilet vardı. Tedirginlik duygusundan henüz kurtulamamıştım. Fakat yine de beni küçük düşüren nakit para gibi parmaklarımı yakmıyordu.

Hemen hafifledim, hatta tasasızlaştım. Paradan, serüvenin hoş olmayan sonucundan kurtulmuş sayılırdım. Rastlantı, başladığı gibi şaka ile bitiyordu. Koltuğuma rahatlıkla yerleştim, bir sigara yakıp dumanını keyifle havaya savurdum. Fakat uzun süre oturamadım. Ayağa kalkıp, şöyle bir dolaştıktan sonra yine yerime oturdum. İlginçti, haz verici hayallerim sona ermişti. Tuhaf bir sinirlilik vücudumun her yanına iğneler gibi batıyordu. Galiba bu, önümden geçenler arasında Lajos ve karısı ile karşılaşmak düşüncesinden oluşan bir rahatsızlıktı. Fakat onlar, şimdi elimde tuttuğum şu dokuz biletin kendilerinin olduğunu nereden bilecekti! Çevremdeki insanların tedirginliği değildi beni rahatsız eden. Onları ilgiyle süzüyordum, yine hızla ileri atılıp koşacaklar mı diye bakıyordum. Yarış başlayınca direğe çekilecek bayrağı görmek için ikide bir yerimden doğrulduğumun da farkındaydım. Yarış başlasın da şu kötü durum bir sona ersin diye sabırsızlanma, yerinde duramayan bekleyiş nöbeti demek bu idi!

At yarışları gazetesi satan bir oğlan önümden koşarak geçti. Seslendim, o günkü programı aldım. Hiç anlamadığım yabancı bir dille yazılmış sözleri, örnekleri teker teker gözden geçirdim. Sonunda Teddy’yi, binicisinin ve ahır sahibinin adlarını bulabildim, o gün kırmızı-beyaz renklerde yarışacağını öğrendim. Fakat bütün bunlar beni niçin ilgilendiriyordu? Gazeteyi öfke ile buruşturup, yere attım, ayağa kalktım, sonra yine yerime oturdum. Birden her yanıma ateşler basmıştı. Mendilimi nemli alımda dolaştırdım. Yakalığım da sıkıyordu. Yarış niçin bir türlü başlamak bilmiyordu?

Sonunda çanın sesi duyuldu. İnsanlar ileri doğru atıldı. Bu çan sesinin beni derin bir uykudan çalar saat örneği uyandırdığımı dehşetle hissettim. Oturduğum yerden öyle hızla fırladım ki, koltuk yere yuvarlandı. Çok acelem vardı. Hızlı yürümüyor, koşuyordum. Hırsıyla iler atıldım, biletler parmaklarımın arasında. Geç kalıp da, çok önemli bir şeyi elimden kaçırmak korkusu ile titreyerek insan yığımına daldım. Önüme çıkanları hoyratça sağa sola iterek en öndeki parmaklıklara vardım ve bir kadının oturmak için almak istediği koltuğu zorla çektim elinden. Kadının şaşkın bakışlarından, kabalığının ve çılgınlığının ne derece inanılmaz olduğunu kavradım. İyi bir tanışım olan kontes R. kaşlarını öfke ile çatmıştı. Ben ise utanç ve inatla, bakışlarımı buz gibi bir inatla başka yöne çevirip, koltuğa oturdum. Yarışı en iyi yerden izlemeliydim.

Oldukça uzakta bir yerde, alacalı palyaçoları andıran küçük jokeylerin güç tuttuğu tedirgin atlar, yarışa başlamak için huzursuzlanıyordu. Aralarında benim atı aradım. Fakat gözlerim bu işin acemisiydi. Hem bakışlarımın önünde tuhaf bir şeyler uçuşuyordu. Renk noktacıları arasında kırmızı ile beyazı ayırt edemedim.

Aynı anda çan ikinci kez duyuldu ve atlar, yayın fırlattığı renkli yedi ok gibi yaylanıp, yeşil yolda ileriye doğru atıldılar. İnce endamlı atların ayakları yerden kesilmiş gibi birbirlerini geçişini bir güzellik duygusuyla sessizce seyretmek çok hoş olmalıydı. Fakat bende bu duygulardan hiçbiri yoktu. Ben atımı ve binicisini seçeyim diye umutsuzlukla çırpınıyor, yanıma dürbün almadığım için kendi kendime lanet ediyordum. Ne kadar öne eğilip, ileri doğru uzansam da, uçan alacalı bir yumakta silikleşmiş dört beş böcek görebiliyordum ancak. Şekil şimdi yavaş yavaş değişiyor, küçük sürü dönemeçte kama biçimini alıyor, bir uç ortaya çıkıyordu. Birkaçı şimdiden ötekilerden kopmaya başlamıştı.

Yarış sertleşmişti. Dört nala koşarken birbirlerinden iyice ayrı düşmüş atlardan üçü, ya da dördü

renkli kağıttan şeritler gibi düzleşip yakınlaşıyor, sonra kimi biri, kimi öteki az öne geçiyordu. Elimde olmadan bütün vücudumu iyice gerdim. Tekrarlayan, yaylanan, gerilimi son aşamada hareketlerimle onların hızını arttırabilir ve sürükleyebilirmişim gibi.

Çevremde de heyecan iyice artmıştı. Bu işlerden anlayanlar dönemeçteki renkleri tanımış olmalı ki, somurtkan kargaşalıktan bir sürü ad, tiz sesli roketler gibi havaya yükseldi. Yanımda duran, ellerini sert bir hareketle uzatmış bir adam, o anda atlardan biri bir baş öne fırlayınca, ayağını yere vurup, çiğ ve çirkin bir zafer çığı attı: “Ravachol! Ravachol!” Gerçekten o atı, binicisinin mavi ışıltısını görüyordum. Yanımdaki iğrenç heriften yükselen cırlak feryat gittikçe daha çok sinirime dokunuyordu. Sessiz bir öfke ile kuduruyordum. Haykırmak için sonuna kadar açtığı ağzının bir kuyu gibi karanlık boşluğuna yumruğumu yapıştırmayı o anda çok istedim. Öfkeden titriyordum. Nöbet geçiriyordum sanki. Her an budalaca bir davranışta bulunabileceğimi hissediyordum.

Fakat o ne! Evet, en öndeki atın hemen arkasındaki at benim Teddy idi! Belki de... Bu umut beni yeniden heyecanlandırdı, ateşlendirdi. Gerçekten de eğeri aşip atın sağrısına hızla bir şey indiren kolun kırmızı kırmızı ışıldadığını görür gibi oldum. Bu benim at olabilirdi! Evet, evet! Fakat köpek herif benim atı niçin öne geçirmiyordu? Bir kamçı daha! Haydi, haydi, haydi! Şimdi ötekine iyice yaklaşmıştı. Bir karış ara kalmıştı. Ne diye Ravachol? Ne diye o? Hayır, Ravachol kazanmasın! Haydi, Teddy! Haydi Teddy! İleri Teddy, ileri!

Birden kendimi güçlkle toparladım. Bu da neydi? Bu bağırın da kimdi? Teddy, Teddy, diye kıyametleri koparıyordu! Bendim böyle haykıran. İhtirasın bu derecesinden ürktüm. Kendimi tutmak, kendime hakim olmak istedim. Sinir nöbeti geçirirken ani bir utançla da kıvranıyordum. Fakat gözlerimi de bir türlü atlardan ayıramıyordum. İki at pek az bir ara ile sanki birbirlerine yapışmıştı. Büyük bir hırsla nefret ettiğimi hissettiğim o atın hemen ardındaki Teddy olmalıydı. Evet, gerçekten de o idi! Şimdi çevremde başkaları da yüksek sesle, hep bir ağızdan çığlık çığığa bağırmaya başlamıştı: “Teddy! Teddy!” Bu sesler beni yeniden hırsa sürükledi. O kazanmalıydı! Onun kazanması gerekiyordu. Gerçekten de şimdi, evet şimdi, uçar gibi koşan atın ardından o bir baş daha ileri atıldı... Sonra biraz daha... Sadece bir karış kaldı... Bitiş çizgisine vardılar... Boyun boyuna. Çan sesi gürültü ile yükseldi, sevinçle umutsuzluk, öfkeyle kızgınlık karışımı feryatlar gürledi. Şiddetle özlenen ad bütün gökyüzünü ta yukarılara dek doldurdu. Sonra yavaş yavaş dağıldı, bir yerlerden müzik sesi duyuldu.

Her yanımda ter içinde ve kalbim küt küt atarak koltuktan kalktım. Fakat aynı anda yine oturmam gerekti. Heyecanın böylesine zevklisinden başım dönmüştü. Bugüne değin tatmamış olduğum kadar aşırı bir kendinden geçiş bütün vücudumu sarmıştı. Şansın isteğime böylesine kul köle olmasından çılginca bir sevinç duymuştum. Bu at benim isteğim dışında kazandı, ben paraları kaybetmek istemiştim, diye kendimi boş yere kandırmaya çalıştım. Vücudumda hissettiğim korkunç bir akım beni çekip, bir yerlere sürüklüyordu. Beni götürmek istediği yeri biliyordum. Ben zaferi görmek, onu hissetmek, ellerimle tutmak, bir sürü paraya, mavi mavi, gıcır gıcır banknotlara parmaklarımı dokundurmak ve bu damla damla doluşu bütün sinirlerimde duymak istiyordum. Hiç tanımadığım kötü bir arzusunun pençesine düşmüştüm. Ona kendimi bırakmaktan hiçbir utanç beni alıkoyamıyordu.

Tekrar ayağa kalktım ve gişelere doğru koştum. Bekleşenleri hoyratça dirsekledim, heyecanla herkesi kenara ittim ve en öne geçtim. Paraları bir an önce görmek istiyordum. İttiklerimden birisi: “Saygısız herif!” diye homurdandı. Hiç orali olmadım. Anlatılması güç bir hastalığa tutulmuş sabırsızlıktan titriyordum. Sonunda sıram geldi. Mavi banknotlar destesini ihtirasla yakaladım. Sevinçten titreyerek parayı saydım. Altı yüz kırk Kron idi.

Paraları hırsıyla çektim, cebime doldurdum. İlk düşündüğüm şey, yine oynamak ve daha çok ve pek çok kazanmak oldu. Yarış gazetem neredeydi? Ah, evet, heyecanla bir kenara atmıştım. Yeni bir gazete bulmak için etrafıma şöyle bir bakındım. Fakat o anda insanların uzaklaştığını, çıkış yerine doğru aktığını, gişelerin kapandığını ve bayrağın indirildiğini gördüm ve inanılmaz bir korkuya kapıldım. Müşterek bahis bitmişti. Az önceki son yarışı!

Bir an olduğum yerde kalıverdim. Haksızlığa uğramış biri gibi öfkelen dim. Bütün sinirlerimin gerilip, titrediği, kanımın yıllardır görülmemiş bir sıcaklıkla damarlarımda dolaştığı şu anda her şeyin sona ermiş olmasını kabul edemezdim. Fakat alacalı kargaşalık da gittikçe daha hızla seyrekleşiyordu. Çiğnenmiş çayır ların yeşili seçiliyordu. Bütün sinirlerim ayakta, hâlâ burada durmamdaki gülünçlüğü yavaş yavaş kavradım ve şapkamı alıp, –bastonumu heyecandan turniked e bırakmış olacaktım– çıkış yerine doğru yürüdüm. Saygı ile kasketini sallayan bir uşak bana doğru koştu. Arabamın numarasını verdim. Adam ellerini ağzına götürüp, alanın öte yanına doğru seslendi. Az sonra sert nal sesleri yaklaştı. Arabacıya geziden aşağı sürmesini söyledim. Heyecanın keyifle yatışmaya başladığı bu anda bütün olup bitenleri kafamın içinde yeniden yaşamak için şiddetli bir istek duyuyordum.

İşte tam bu sırada yanımdan bir başka araba geçti. Elimde olmadan o yana doğru baktım ve gözlerimi hemen kaçırdım. O kadınla sümsük kocası idi. Beni görmemişlerdi. Fakat yakayı ele vermiş gibi boğulacak gibi oldum. Yanlarından elden geldiğince çabucak uzaklaşmak için arabacıya seslenmek, atlarını kırbaçlamasını söylemek geldi içimden.

Renk renk kadınlarla dolu ve çiçekten kayıkları andıran arabalar, kestane ağaçlı gezinin yeşil kıyıları arasında, lastik tekerlekleri üstünde hafifçe sallanarak kayıp geçiyordu. Hava yumuşacık ve hoştu. Akşamın ilk serinliği tozlu yoldan doğru güzel bir koku estiriyordu. Fakat az önceki o tatlı rüyamsı duygu yoktu artık. Aldattığım adama rastlamak beni sarsmıştı. Soğuk bir hava akımı aşırı ihtirasımı dondurmuş gibiydi. Bütün olup bitenleri çekinerek yeniden kafamdan geçirdim. Yaptıklarım a kendim de akıl erdiremedim. Ben bir centilmen, yüksek tabaka bir kişi, bir yedek subay, saygı gören bir insan, benim olmayan parayı hiçbir zorunluluk olmadan almış, çantaya yerleştirmiş, hatta bundan –her çeşit bağışlama yolunu ortadan kaldıran– aşırı bir sevinçle zevk duymuştum. Ben, daha bir saat önce doğru ve kusursuz insan olan ben, çalmıştım. Ben hırsızdım. Kendimi korkutmak ister gibi –araba hafif bir tırısla yol alırken– kendim için yargımı, nal seslerinin temposuna uyarak: “Hırsız! Hırsız! Hırsız!” diye bilinçsizce tekrarlayıp durdum.

Fakat tuhaf, şimdi olanı nasıl anlatmalı, öyle güç anlatılır, olağanüstü şeylerdi ki! Evet kendime: “Hırsız, hırsız, hırsız!” dedim. Bunu çok tuhaf, bomboş bir an izledi. Hiçbir şey olmayan, benim sadece kulak kesildiğim, kendi iç erime kulak verdiğim bir an. Kendime seslenmiş, kendimi suçlamıştım. Şimdi de sanığın yargıcına yanıt vermesi gerekiyordu. Evet, kulak kesilmiştim. Fakat... hiçbir şey olmadı. Beni ürkütüp, sonra da utançtan yerin dibine geçirmesini beklediğim bu “hırsız” sözü tokadı içimde hiçbir tepki uyandırmadı. Birkaç dakika sabırla bekledim. Kendimi dinledim. Bu inatçı suskunluğumun altında bir şeylerin kımlıdadığını iyice hissetmekteydim. Bu kendi kendimi suçlamayı izlemesi gereken umutsuzluğu, öfkeyi, bulantıyla haykırışı, hâlâ duyulmayan yankıyı ürpererek bekliyor ve ona kulak veriyordum.

Fakat yine de hiçbir şey olmadı. Hiç yanıt çıkmadı. Bir kez daha: “Hırsız! Hırsız!” sözünü kendi kendime tekrarladım, vurdum duymazlaşmış ve uyuşmuş vicdanımı uyandırmak için. Hem de yüksek sesle. Yine yanıt gelmedi. Sonra birden –karanlık çukurlara çakılan bir kibrit örneği bilinç altının çığ şimşek ışığı aydınlığında– utanç duymak istediğimi, hatta yaptığım bir çılgınlık nedeniyle mutlu

olduğumu kavradım.

Nasıl olabilmişti bu? Bu beklenmedik farkına varıştan ürkererek direndim. Kavgacı ve kafa tutan bir duygu şimdi içimde dalgalanıyordu. Hayır, utanç, kızıp köpürmek, kendimden öğrenmek değildi, aşırı güvenin aydınlık ve sivri kıvılcımlarıydı kanımı kaynatan ve içimde alevler tutuşturan, sevinçti, sevinç sarhoşluğu idi. Çünkü yıllardır canlılığımı yitirmediğimi, duygularımın henüz ölmüş değil; sadece uyuşmuş olduğunu, adamsendeciliğimin kumla örtülü kıyısı altında o sıcak ve esrarlı ihtiras dalgalarının gizlendiğini, şimdi ise rastlantının değneği dokununca, ta kalbime kadar sıçradıklarımı hep o birkaç saniye içinde hissettim.

Demek o bütün canlıların patlamaya hazır çekirdeği allak bullak eden arzu itişleri ile taşıp ruhumu, soluk alan o parçayı da yakıyordu. Ben yaşıyordum. Canlıydım, kötü yanları ve ateşli ihtirasları olan bir insandım. Bu ihtiras kasırgası ile bir kapı açılmış, ruhumda bir uçurum ortaya çıkmıştı da ben, beni hem korkutan, hem de mutlu kılan o bilinmezi bir şehvet baş dönmesi ile süzüyor, süzüyordum.

Düshlere dalmış vücudum burjuva kibarlığı dünyasında ağır ağır bir araba yolculuğu yaparken, içimde henüz yaşayan insan yanımin derinliklerine basamak basamak iniyordum. Bu sessiz yürüyüşte anlatılmaz yalnızlıklar içindeyim. Bilincimin sert bir davranışla tuttuğu meşalenin çiğ ışığı vardı sadece.

Çevremde binlerce kişinin kahkahaları ve gevezelikleri dalgalanıyordu. Ben ise kendimi, o yitirilmiş insanı arıyordum ruhumda. Hatırlayışların çekici yolunda el yordamı ile aranıyordum. Hayatımın tozlanmış ve körlenmiş yansımasından, çoktandır kaybolmuş şeyler çıkıyordu birden ortaya.

Okul yaşında bir çocukken bir arkadaşımın çakısını çalmış olduğumu, çakısını her yerde arayıp, herkese sormasını aynı şeytanca sevinç ile seyrettiğimi anımsadım.

Bazı cinsel saatlerin esrarlı tedirginliğini aniden kavradım ve ihtirasların, toplumun boş kuruntularının sadece büzüşmüş, kibarlığın kendini beğenmişliği ile sadece ezilmiş olduğunu da anladım. İçimde de, fakat yalnız derinliklerinde, çok derinliklerin gizli çeşmelerinde ve borularında – başkalarında olduğu gibi– hayatın heyecan akıntısı geçiyordu. Ah, ben yaşamış, fakat yaşamının tadını çıkarmayı göze alamamıştım. Elim kolum bağlı, kendimden bile kaçınarak yaşamıştım. Birikmiş güçler boşanmış, zengin, son derece güçlü hayat beni alt etmişti.

Karnındaki çocuğun kımıldadığını fark eden bir kadının mutlu alışkanlığı ile hayatın gerçek değişmezliğinin içimde yeşerdiğini hissettim. Bu sözleri buraya yazmaktan utanıyorum, fakat sıfırı tükettiğimi sandığım ben birden canlandığımı, damarlarımdaki kanın kıpkırmızı ve tedirgin dolaştığını, duygularımın sıcaklıkta usulca teker teker açılıp derinliklerinde ve açıklıkların bilinmez ve acılıkların o bilinmez meyvesine ulaştığını duydum. Bir yarış alanının apaydınlığına açılan binlerce insanın uğultusunda Tannhaeuser mucizesini yaşamıştım. Yeniden hissetmeye başlamış, kurumuş gövde yeşermiş ve tomurcuk vermişti. Yanımdan geçen bir arabadaki bey selam verdi, daha önceki selamını görmemiş olacağım ki, adımı da seslendi. İçime tatlı tatlı sızan bu durumda, bugün tattığım en derin rüyada rahatsız edildiğime kızarak, öfke ile şöyle bir davrandım. Fakat selamlayana bakınca düşüncelerimden sıyrıldım: Şimdi savcı olan çok sevdiğim eski okul arkadaşım Alfons'du. O anda ürperir gibi oldum. Seni kardeşçe selamlayan bu insan şimdi senin üstünde ilk kez bir güce sahip. Yaptıklarımı öğrendiği anda elinden kurtulamazsın. Olup bitenleri, yaptıklarımı bilse, seni bu arabadan indirmesi, burjuva varlığının bütün rahatlıklarından uzaklaştırıp, demir parmaklıkların arkasındaki boğucu dünyaya üç-beş yıllığına tıkmaması gerekirdi.

Hayattan uzaklaşman, yoksulluğun tokadını yiyip, o pis hücrelere atılmış öteki hırsızların yanına

tıklıydım. Fakat sadece bir an için buz gibi titreten bir korku ellerimi sardı, kalp atışımı bir an için durdurdu. Sonra bu düşünce sıcak bir duyguya, çevresindeki insanları kendine güvenen adeta alaycı ve üst perdeden süzen, inanılmaz bir gurura yerini bıraktı. Benim nasıl bir insan olduğumu sezmiş bulunsaydınız, kendiniz gibi samip, kardeşçe beni selamlayan tatlı gülüşünüz, dudaklarınızda nasıl da donardı diye düşündüm. Selamımı hor görüp öfkeli bir el hareketi ile, çamurmuş gibi üstünüzden uzaklaştırırdınız. Fakat siz beni aranızdan çıkarmadan, ben sizi silkip attım. Sizin soğuk bir taştan farksız dünyanızdan bugün öğleden sonra dışarı attım kendimi. Duygusuz pistonları ile gürültüsüz –ve her şeyin üstünden bakarak– kendi çevresinde dönen büyük makinenin çarkından başka bir şey değildim ben bu dünyada. Tanımadığım bir çukura düşmüştüm. Fakat bu bir tek saatte, çevrenizde bir cam dolaptaymış gibi geçmiş o yıllardan yine de daha canlıydım.

Ben şimdi sizlerden değilim. Bundan böyle sizin değilim. Ben şimdi sizin dışınızda, yükseklerde, ya da çukurda bir yerdeyim. Fakat sizlerin burjuva rahatlığımızın dümdüz kumsalında da değilim artık. İnsanda iyiye ve kötüye karşı duyulan istekleri ilk kez hissettim. Fakat sizler nerede bulunmuş olduğumu hiçbir zaman duyamayacaksınız, beni hiçbir zaman tanıyamayacaksınız. Ey insanlar, siz benim sırrımı nereden bilirsiniz!

Kurulduğu arabasında –renk vermeyen bir yüzle selamlayıp, teşekkür ederek– geçen ben şık giyimli centilmenin o saatte duyduklarını nasıl anlatsam bilemiyorum.. Çünkü dış maskem olan geçmişteki ben, geçenler arasında, tanış yüzleri hâlâ bulup çıkarırken, iç dünyamda öylesine baş döndüren bir müzik çağıldıyordu ki, bu allak bullak edici kargaşalıktan bir şeyleri dışarıya haykırmamak için kendimi baskı altında tutmam gerekiyordu. Bu iç dalgalanmanın ruhuma verdiği azap duygusu ile öylesine doluydum ve boğulacak bir insan gibi elimi göğsüme öyle bir güçle bastırdım ki, kalbim acıdı, heyecanım arttı. Fakat acı, arzu, korku, ürkme, ya da üzülme gibi değişik duygulardan hiçbirini ayrı ayrı, tek tek duymuyordum. Her şey birbirine karışmıştı. Yaşadığımı, soluk aldığımı ve hissettiğimi seziyordum yalnız. Yıllardır hissetmediğim bu çok basit, çok ilkel duygu beni sarhoş ediyordu. 36 yıllık ömrümün bir tek saatinde bile, kendimi geçen bu saatte olduğu kadar canlı ve haz içinde yüzer bulmamıştım.

Araba hafif bir sarsıntı ile durdu. Atların dizginini çekmiş olan arabacı, oturduğu yerden uzandı, eve mi götürmesi gerektiğini sordu. Daldığım iç dünyamdan sendeleyerek çıktım, bakışlarımı kaldırıp çevremde dolaştırdım ve rüyanın ne kadar uzun sürdüğünü, saatlere ne de uzun sarhoşluk anları dökülmüş olduğunu fark ettim, şaşırıp kaldım.

Ortalık kararmıştı. Yaprak kümelerinde yumuşak bir dalgalanma vardı. Kestaneler akşam serinliğine sinmiş güzel kokularını içlerine çekiyordu. Ağaç tepelerinin ardından doğru ayın hafif bir tülle örtülü bakışı ortaya çıkıyordu. Bu kadarı yeterdi, yetmeliydi. Fakat şimdi eve dönmemeliydim, her zamanki dünyama geri gitmemeliydim. Arabacının parasını ödemek için cüzdanımı çıkarıp, saymak için paralara dokununca, elimin oynak yerlerinden parmak uçlarıma kadar hafif bir elektrik çarpması oldu. Ruhumda uyanık bir yan, utanç duygusunu yitirmemiş bir zamanların insanı benden bir şeyler kalmış olacaktı. İçimde gittikçe sönen doğruluk duygusu henüz titreşmekteydi. Fakat parmaklarım çalınmış parayı keyifle bir bir sayarken sevincimden cömertleştim. Arabacıya parasını uzattım. Adam öylesine aşırı teşekkür etti ki, sen bir bilseydin, diye düşündüm ve kendimi tutamayıp gülümsedim. Atlar çekti, araba uzaklaştı. Bir gemiden mutlu günler geçirilmiş kıyıya bakar gibi uzaklaşan arabanın peşinden baktım.

Mırıldanan, gülen, müzikle dalgalanan yığın ortasında bir an dalgın ve şaşkın durakaldım. Saat yedi olmalıydı. Prater gezisinden sonra başka zamanlar tanışlarla yemek yediğim Sacher bahçesine

doğru yürüdüm. Kibarların uğrak yeri olan bahçenin demir parmaklıklı kapı topuzuna uzanırken bir an durakladım. Hayır, dünyamın hemen geri gelmesini istemiyordum. Beni gizemi ile saran bu olağanüstü heyecandan uzaklaştıracak boş söyleşilere dönmek, saatlerdir beni sımsıkı bağlayan serüvenin ışıltılı büyüünden ayrılmak istemiyordum.

Bir yerlerden boğuk ve karışık bir müzik duyuluyordu. Farkında olmadan o yana yürüdüm. Çünkü bugün her şey beni çekiyordu. Kendimi büsbütün rastlantıya bırakmaktan zevk duyuyordum. Hafifçe dalgalanan kalabalığın arasında böylesine bunaltıcı sürüklenişte inanılmaz bir heyecan vardı. Bu kaynar ve karmakarışık insan yığını arasında kanım kızışıyordu. İnsan soluğu, toz ve tütün dumanlı bir geniz yakıcı kokuyla birden sinirlerim gerilmiş, bütün duyularım iyice ayaklanmıştı. Çünkü bütün bunlar, daha önceleri, hatta daha dün bile aşağılık, bayağılık ve ayak takımı işi diye kendimden uzak tuttuğum ne varsa, kılı kırk yaran centilmenlik duygumun ömrüm boyunca burnu havada uzak durduğu her şey, şimdi yeni iç güdümü müthiş çekiyordu. Hayvanlardakine benzer hareketlerle, bayağılıklarla bir yakınlık duyuyormuş gibiydim. Burada, kentin kenar semtinde, askerler, hizmetçi kızlar ve serseriler arasında kendimi öyle rahat hissediyordum ki! Anlamını bir türlü kavrayamıyordum, bu havanın ısırıcılığını anlayamadığım bir hırsla emiyordum. Üst üste yığına itilmekten ve bastırılmaktan hoşlanıyordum. Ben isteksiz kişiyi bu gizemli an nereye sürükleyecekti, ihtiraslı bir merakla bekliyordum.

Prater'den doğru çimballar ve teneke gibi bir müzik gittikçe tizleşerek ve gürültüyle yaklaşıyor, gümbürtülü valsler çalıyordu.. Oyun barakalarından da boğuk patlayışlar duyuluyor, cırlak kahkahalar yükseliyor, sarhoş naraları gürlüyordu. Çocukluk günlerimin dönme dolabının şaşırtıcı ışıkları ile ağaçların arasında döndüğünü şimdi yine görüyordum. Alanın ortasında durup, bütün bu kargaşalığı içime doldurdum, gözlerime ve kulaklarıma akıttım. Bu gürültülü çağlayanlar, böylesine cehennem kargaşalığı hoşa gidiyordu. Çünkü bu karmakarışıklıkta içimdeki dalgalanmayı yatıştıracak bir şeyler vardı.

Dönme dolabın gözlerinde kabarmış etekleri ile kızgın zevk çığlıkları atarak gökyüzüne doğru savrulan hizmetçi kızlara, gülererek ağır balyozları gürültüyle vurup, kuvvet gösterisi yapan kasap çıraklarına, boğuk bir gümbürtü ile çalan laternayı bastıran kısık sesli çığırtkanlara, bütün bunların durmamacasına kımıldanan ve binlerce ses çıkaran yığınla –teneke müziğın ucuz sarhoşluğu, ışıkların titreşmesi ve bir arada bulunuşun sıcak zevki ile başı dönmüş– nasıl da çalkalanıp kaynaştığına baktım.

Kendime geldiğimden bu yana başkalarının hayatını hisseder olmuşum. Milyonluk kentin ateşli halini, öfkesini, birikmiş kızgınlığını kendi bolluğu ile fışkırpıp, boğuk, hayvanca, fakat sağlıklı ve içten bir hazla pazar gününün birkaç saatine boşaltıvermesini seziyordum. Sıcak bir ihtirasla sokulan vücudundan taşan ateşliliğın, arkası kesilmeyen dokunuşlar ve dürtüşlerle, bana da geçtiğini yavaş yavaş hissediyordum. Keskin bir kokunun kamçıladığı sinirlerim derimi delecek kadar gerilmişti. Duyularım sendeleyerek gürültü ile oynuyor, ağır basan her aşırı hazzın olağan sonucu o sersemletici uyuşukluğu hissediyorlardı. Yıllardan bu yana ilk kez, hatta belki de bütün hayatımda ilk kez, yığını hissediyor, insanların bir güç olduğunu ve benim herkesten uzakta varlığıma hazlar kattıklarını seziyordum.

Bir engel yıkılmıştı, damarlarımdakiler önümdeki bu dünyaya geçiyor ve ahenkle geriye doğru akıyorlardı. Bu yabancı, ateşli ve zorlayan insanlar dünyası ile birleşeyim diye aramdaki son sert kabuğu da dağıtmak için yeni ve şiddetli bir isteğe kapıldım. Bu ateşli dev vücudun yaratıcı kucağını erkekçe bir arzu ile özlüyor, her dokunuşu, seslenişini, çağırını ve her sarışı dişice bir istekle

arzuluyordum. Şimdi anlamıştım, içimde aşk uyanmıştı, aşk aramak isteği belirmişti. Çocukluk yıllarının belli belirsiz kıpırdanmaları ile.

Ah, şu canlılığa bir girebilsem, başkalarının bu titreyen, gülen, soluk alan arzularılarına bir akabilsem, onların damarlarına dökülebilsem! Kargaşalığın arasında küçücük ve adsız yaşasam, şu dünyanın çamurunda görünmez bir hayvancık, on binlerce gürültüsü arasında arzu ile titreyen ışıltılı bir varlık olsam! Fakat önce şu boşluğa katılmalı, şu kocaman topaca itilmeliydim. Kendi gerilimine fırlatılan bir ok gibi bilinmezliğe, bir arada yaşamamın rastgele köklerine...

Şimdi anlıyorum. O gün ben sarhoş gibiydim. Atlı karıncanın çingirakları, erkeklerin şöyle bir dokunmasından zevk alan kadınların hoş kahkahaları, kargaşalık müziği, giysilerin titreşimli hareketlerine kadar ne varsa her şey kanımda uğultu ile kayarak birleşiyordu. Tek tek her ses, her gürültü sivrilmesi bana batıyor, sonra bir kez de şakaklarımdan al al geçiyordu. Her dokunuşu, her bakışı, sınırların inanılmaz bir ayaklanması ile. Fakat bütün bunlar sersemleten bir birleşmeyle oluyordu. Bu çapraşık durumumu sözlerle anlatamayacağım. Belki bir karşılaştırma yaparak bunu başarırım olsa olsa... Gürültüler, sesler ve duygularla öylesine dolup taşıyorum ki, aşırı ısıtıldığı için her an kazanı patlamak üzere olan makinenin o müthiş basıncından kurtulayım diye bütün çarklarını çılginca döndürerek ileri atılışı gibiydim. Parmak uçları titriyor, şakaklarımda kan pıhtılaşıyordu. Yıllarca süren bir duygu gevşekliğinden sonra öyle bir nöbete tutulmuştuym ki, yapıp kül oluyordum.

Şimdi açılmam, bir söz ve bir bakışla kendi dışıma çıkmam, kendi dışıma boşalmam, teslim olup kendimi vermem gerektiğini hissediyordum. Dağılıp topluma katılmalıyım. Sıcak, canlı ve yükselen çevreden beni ayrı tutan bu sert kabuktan ne yapıp edip çıkmalı, kurtulmalıyım. Saatlerdir hiç konuşmamış, hiç kimsenin soran ve ilgi duyan bakışını bakışlarımda duymamıştım. Şimdi ise olayların birden dökülmesi ile heyecan artmaktaydı. Binlerce ve on binlerce kişinin arasında dalgalanıp, her yanımdan sözler ve sıcaklıklarla sarılı durumda, bu topaç gibi dönen bolluktan yine de ayrı kaldığım kadar başka hiçbir gün, bir insana açılmak gereksinimini böylesine duymuş değildim. Denizde susuzluktan kıvranan biri gibiydim. Ve çevremdeki yabancılığın sağdan sola her an okşayarak –cıva yuvarcıkları örneği– bir araya gelip benimle birleştiğini, baktıkça artan bir üzüntü ile görüyordum.

Genç delikanlıların yanlarından geçen hiç tanımadıkları kızlara seslenip, daha ilk sözle onları durdurmasını, her şeylerin birbirini bulup birlikte davranışlarını gördükçe kıskanıyordum. Atlı karıncada bir selam, gezinirken bir bakışma yetiyordu ve yabancılık yerini, birkaç dakika sonra belki yine unutulmak üzere söyleşiye bırakıyordu. Fakat bu bile bir bağlantı, bir birleşme, bir açılmaydı. Ben de bunu istiyordum, bütün sınırlarım kavrularak. Fakat topluluk içinde konuşmaya alışkın, söyleşisi çekilir ve davranışları güvenli bir kişi olan ben, bu geniş kalçalı hizmetçi kızlardan birine laf atmaktan utanıyor, korkudan bitiyordum. Birisi rastgele yüzüme baksa, benimle alay edecek korkusu ile bakışlarımı yere indiriyordum. Fakat içimden, bir söz edebilsem, diye de istekleniyordum. İnsanlardan ne istediğimi ben de pek bilmiyordum. Ne var ki, yalnız kalmak ve nöbetler içinde yanmaya dayanamıyordum. Fakat herkes bana boş veriyor, bütün bakışlar beni geçiştiriyor, varlığımı kimseler fark etmek istemiyordu. Sonra bir oğlan çocuğu yanıma yaklaştı, on iki yaşlarındaydı, partallar içindeydi. Işıkların keskin aydınlığı vurmuş özlemlilik bakışlarımı hep dönen tahta atlardan hiç ayırmıyordu. Dar dudaklı ağzı susuzluktan yanar gibi açılmıştı. Atlı karıncada dönmek için parası kalmamış da, başkalarının kahkaha ve haykırışlarını hızla yutup içine çekiyor gibiydi.

Kendimi zorlayarak yanına yaklaştım ve: “Siz de atlı karıncaya binmek ister misiniz?” diye sordum. Sesim ne diye titremiş ve pek tiz çıkmıştı bilmem. Oğlan beni şöyle bir süzdü. Ürkmüştü. Tek söz söylemeden, kıpkırmızı bir yüzle koşup uzaklaştı. Fakat neden? Ne diye? Yalınayak bir çocuk bile sevinç istemiyordu benden! Pek yaban bir yanıml olacaktı ki, hiçbir yerde insanlara karışmıyor, koca yağında, akan sularda bir damla zeytinyağı örneği ayrı kalıyordum. Bunun farkındaydım.

Fakat kendimi yenilemem gerekiyordu, daha uzun süre yalnız kalamayacaktım. Tozlu rugan ayakkabılarımın içinde ayaklarım yanıyordu. Gırtlığım da kurumuştü. Çevreme şöyle bir bakındım. Sağımda solumda akan insan selleri arasında küçük, yeşil adacıkları andıran gazinolar vardı. Kırmızı örtülü masaların tahta sıralarına oturmuş dar gelirli yurttaşlar biralarını içiyor, pazar gününe özgü Virginia purolarını tütürüyorlardı. Gördüklerim benim için ilginçti, çekiciydi. Birbirlerini tanımayan insanlar oturmuş, konuşuyorlardı. Sinir nöbetleri geçiren bir kimse için böylesi az buçuk yatıştırıcı idi.

Oraya doğru yürüdüm, bir yer bulmak için masaları gözden geçirdim. Şişman ve hantal, esnafı andıran bir adamla karısı, neşeli iki kız ve küçük oğuldan oluşan orta halli bir aile dikkatimi çekti. Konuşurken başlarını iki yana sallıyor, birbirleri ile şakalaşıyorlardı. Görünüşlerinden hoşnut ve hayatı kolaydan alan bakışları beni rahatlatmıştı. Saygı ile selamlayıp, bir sandalyeye doğru uzandım ve oturabilir miyim, diye sordum. Gülüşmeleri dudaklarında donuverdi. Hepsi sustu. Biraz sonra kadın: “Buyrun, buyrun!” diye konuştu.

Oturdum ve oturamla da her şeye boş veren keyiflerini bozmuş olduğumu hissettim. Masayı tedirgin bir sessizlik sarmıştı. Dökülen toz ve biberle kirlenmiş kırmızı kareli masa örtüsünden gözlerimi kaldıramadım, fakat ailenin beni bir tuhaf süzdüğünü hissettim. Üzerimdeki at yarışlarına özel giysim, Paris modası silindir şapkam, güvercin grisi kravatımdaki ince iğne ile bu uşaklar ve hizmetçiler lokali için aşırı şık olduğumu, pahalı parfümüm ve şıklığım nedeniyle burada da düşmanlık ve şaşkınlık çemberi ile sarılıverdiğimi hemen fark ettim. Beş insanın böylesine susuşu beni gittikçe daha çok masaya yaklaştırdı. Başımı iyice önüme eğdim ve örtünün kırmızı karelerini acı bir umutsuzlukla tekrar tekrar saydım. Utancımdan yerime çivilenmiş gibiydim. Bir türlü kımıldamıyor, kuşkulu bakışlarımı da yukarı kaldıramıyordum. Sonunda garsonun görünüp, kocaman bira bardağını önüme bırakması ile biraz rahatladım.

Şimdi elimi kımıldatabiliyor, biramı içerken bardağın üzerinden çevreme ürkek ürkek bir göz atabiliyordum. Gerçekten de beşi –kinle değil, sessiz bir yabancılıkla– beni süzmekteydi. Uyuşuk dünyalarına sokulan bu kişiyi fark etmişler, benim onlardan bir şeyler istediğimi, kendi dünyamda olamayan bir şeyleri burada aradığımı, beni buraya sevginin, hoşlanışın, ya da vals, bira, rahatça bir pazar dinlenmesi gibi sudan bir keyfin değil de, onların akıl erdiremeyerek kuşkulandığı herhangi bir tutkunun ittiğini, sınıflarının basit içgüdüğü ile sezmişlerdi. Buradakilerin dışındaki on binlerce adsız da benim şıklığımdan, aşırı kibar davranışlarımdan, farkında olmadıkları bir düşmanlıkla uzaklaştırdı.

Fakat şimdi saf, basit, içten, gerçekten duygulu bir konu bulup da onlarla konuşabilseydim, belki anne ya da baba yanıt verecek, kızları hoşlanarak gülümseyecekti. Oğlanı karşıdaki nişancıya götürüp, onunla çocukça şakalaşabilecektim. Beş on dakika olsun kendi dünyamdan kurtulacak, orta halli insanların saf havası, güler yüzlü ve içten yakınlıkları ile sarılıverecektim. Fakat bu kolay sözü bulamıyor, konuşmaya nasıl başlayacağımı bilemiyordum. Yapmacıklı, budalaca, fakat çok güçlü bir utanç boğazımı sıkıyordu. Pazarlarının son birkaç saatini tatsız varlığımla zehir etmenin üzüntüsü ile bu kendi halinde insanların masasında –başımı suçlu gibi önümden kaldıramadım– oturuyordum. Bütün bu boş veren kendimi beğenmişlik, milyonlarca ve milyonlarca kardeş insanı görmezcesine

geçip gidişin, sadece kendi dar parıltılı çevremın başarı ve zevklerine dalmış olmamın cezasını şimdi yerin dibine geçerek oturuşumla şurada çekmekteydim. Bu tek başıma bırakılmış saatimde çok gerekli olan serbestçe konuşmak çıkar yolunun, iç dünyamın dört duvarı ile kapatıldığını seziyordum.

Şimdiye kadar özgür bir kişi olan ben üzüntü ile büzülüp, masa örtüsünün kırmızı karelerini yeni baştan sayarak –garson görününceye kadar– hep öyle oturdum. Çağırıp hesabı ödedim. Pek az içmiş olduğum bira kadehini masada bırakıp kalktım ve aileyi kibarca selamladım. Hayretle ve güler yüzle teşekkür ettiler. Arkama bakmadan biliyordum, ben sırtımı döner dönmez yine canlı ve neşeli olacaklar, sıcak söyleşilerine devam edeceklerdi. Yeter ki, ben yaban kişi bir an önce buradan uzaklaşayım!

İnsanların hayhuyuna bıraktım kendimi yine. Daha hırslı, daha ateşli ve daha da istekli idim. Gökyüzünü kara kara örten ağaçlar altındaki kalabalık şimdi biraz seyrekleşmişti. Atlı karınca ışıklarının çevresinde didişip kakışmalar, haykırışlar azalmıştı. Ancak alanın en uzağında, şöylesine ses titreşimleri vardı. Yığının zevkle soluyormuşcasına derinden ve uğultulu gürültüsü de, o anda dağılıveren küçük seslere bölünüyordu. Müzik, uzaklaşanları bir daha çekip getirmek istermiş gibi sert ve öfkeli başlamıştı yine. Ellerinde balonlar ve kağıt düdüklere olan çocuklar çoktan evlerine dönmüştü. Pazar günlerinin aileleri de uzaklaşıp kaybolmuştu. Şimdi naralar atan sarhoşlar, aylaklar ve kollayan adımlarla yan sokaklardan çıkıveren çapaçul delikanlılar görünmeye başlamıştı. Ben tanımadığım kişilerin masasında çivilenmiş gibi otururken, bu tuhaf dünya daha da bayağılaşmıştı. Fakat bayağı bir tehlikenin bu parıltılar saçan havası, ne de olsa orta sınıf insanların pazar yaşamlarından daha hoşuma gitmekteydi. Kışkırtılmış iç güdüm bunda bir çeşit arzulanış kokusu alıyordu. Bu ne idiği belirsiz kişilerin, toplum dışına atılmış insanların aylak aylak dolaşmasında kendimi buluyordum. Onlar da tedirgin bir bekleyişle, bir titreşimle karşılıklarına çıkıverecek bir serüven, çabuk bir heyecan kolluyorlardı. Bu çapaçul oğlanların açık yürekliliğini kısıkmıyordum. Ben ise bir atlı karıncanın direğine yapışmış, sessizliğin baskısını, yapayalnızlığının üzüntüsünü içimden atmaya çabalayarak tedirginlikle soluyordum, ancak herhangi bir davranışta bulunamıyor, bir ses bile çıkıramıyordum. Işıkların titreşim aydınlığı vurmuş alanda durup uzakları süzdüm. Bulduğum ışık adasında durmuş, gözlerimi hiç ayırmadan karanlığa bakıyordum.

Çılgınca bir bekleyişle herkesi süzüyor, bir an için üstüme vuran keskin ışığın çekiciliğinden kurtulamıyordum. Fakat bütün gözler üzerimden buz gibi kayıp geçiyordu. Beni hiç kimse istemiyordu. Beni hiç kimse rahatlatmıyordu.

Benim gibi kültürlü, kibar bir zengin, özgür, milyonluk kentin ileri gelenleri ile dost bir toplum kişisinin tatsız gacırtılarla çılgınca dönen bir Prater atlı karıncasının direğinde o gece bütün bir saat durup –hep o gümbürtülü polkalar ve valslerle– önümden geçen boyalı tahtadan budala at kafalarını yirmi, kırk, yüz defa seyretmesini birilerine anlatmak, ya da açıklamaya çalışmak pek saçma olurdu. Umutsuz bir direnç, büyüleyici bir duygu ile alınyazısını isteklerime boyun eğdirmek için yerimden kılmıdamıyordum. Yaptığının saçmalığını biliyordum. Fakat bu saçma dirençte duyguların gerilimi, bütün adalelerin çelikleşmişcesine gerilmesi, insanların ancak ölümden az önce duydukları o düşüş vardı. Bomboş geçip gitmiş bütün ömrüm şimdi geriye doğru akıyor, gırtlığımı yığılıyordu. Bir insan bakışı beni rahatlatır diye yerimden kılmıdamıyor, saçma bir çılgınlıkla direniyordum. Acı arttıkça üzüntümün daha da tadına varıyordum. Atlı karınca direğinin yanında dururken o hırsızlık olayından pişmanlık duydum, fakat uyuşuk, gevşek ve bomboş eski yaşamımda olduğu kadar değil. Alınyazısının beni özgür kıldığının bir belirtisini görünceye dek buradan uzaklaşmamaya yemin ettim.

Saatler ilerledikçe gecenin karanlığı iyice bastırıyordu. Barakaların ışıkları birbiri arkasından

sönüyordu. Sonra karanlık, suların yükselişi gibi, ileri atıldı, çayırıldaki ışıklı noktaları yutuverdi. Bulduğum aydınlık ada gittikçe daha ıssızlaştı. Titreyerek saatime baktım. Daha bir on beş dakika geçsin, tahtadan atlar duruverecek, dümdüz alınlardaki kırmızı, yeşil ampuller söndürülecek ve laterna susacaktı. Alçak seslerle dolu gecenin içinde, herkesin bıraktığı, herkesten uzak bir insan olacaktım ben tek başıma ve karanlıkta. Evlerine dönen çiftlerin çabuk çabuk geçtiği, ya da sarhoş bir-iki delikanlının sendeleyerek yürüdüğü alan loşlaşıyordu. Gittikçe artan bir tedirginlikle bakıyordum çevreme.

Alanın öte yanındaki yarı loşlukta son bir hayat belirtisi tedirgin bir kıskırtıcılıkla titriyordu. Arada bir önümden geçen erkekler ıslık çalıyor, dillerini şaklatıyorlardı. Sonra da, çağrıya uyarak karanlığa dalıyorlardı. Loşluktan kadın fısıltıları geliyor, arada bir rüzgâr bölük pörçük cırlak kahkahalar getiriyordu. Kahkahalar karanlığı pervasızca aşıp aydınlık alanın kıyasına usulca sokuluyor, geçen bir polisin miğferi fenerin ışığında parıldıyor ve kayboluyordu. Fakat polisin dolaşmasını sürdürüp, uzaklaşınca hayalet gibi gölgeler yine ortaya çıkıyordu. Gece kuşları dünyasının son kalıntıları, akıp giden insan selinden arta kalmış çamurları ışığa iyice yaklaşmıştı. Ana çizgilerini şimdi seçebiliyordum. Birkaç sokak kadınıydı...

Yatacak yerleri olmayan, gündüzleri bir şilteye uzanıp uyuyan, geceleri tedirgin tedirgin sokakları arşınlayan, çökmüş, kirletilmiş, cılız vücutlarını her isteyene bir gümüş meteliğe şurada karanlıkta veriveren, polisin izlediği, ya da bir serserinin kovaladığı ve hep karanlıklarda volta atan, hem avlayan, hem de avlanan insanlar.

Aç köpekler gibi koklaya koklaya aydınlık alana sokuluyor, bir erkek, bir gece kuşu aramıyorlar. Sonra bir halk kahvesine gidiyor, yakında bir hastanede, ya da bir cezaevinde sona erecek kasvetli ve titrek hayatçıklarını elden kaçırmamak için sıcak bir kadeh şarap yuvarlıyorlar.

Şehvet ölçüsünü kaçırmış pazar kalabalığının son yarası, son kalıntısı bunlar. Karanlığın içinden aç kurtlar gibi baktıklarını sonsuz bir korku ile görüyorum. Fakat bu korkuda da çekici bir zevk var. Çünkü bu kirlilerin kirlisi aynada bile çoktan unuttuğum, uyuşmuş kalmış bir şey buluyordum. Yıllarca önce arkamda bırakmış olduğum bu bataklık dünyaya şimdi karanlıkta bir fosfor parıltısı ile kafamda ışıldıyordu yine.

Ne tuhaf, bu masalımsı gece bir şey gösteriverip, kapanıklığını yaprak yaprak aralamıştı. Geçmişimin en karanlık köşesi, eğilimlerimin en gizlisi şimdi, önümden apaçık duruyordu.

Unutulup gitmiş, çocukluk yıllarım bunaltıcı bir duygu ile geri geldiler. Ürkek bakışlar, meraklı, ama yine de korkak bir şaşkınlıkla takılıp kalırdı bu gibilere. Gacırtılı ve ıslak merdivenler, bir kadının arkasından ilk kez çıkılır ve yatağına girilirdi. İşte o saat yine anılarda canlanmıştı. Bir şimşeğin gece gökyüzünü parçalaması gibi, o çoktan unutulmuş saati bütün ayrıntıları ile görmekteydim. Karyolanın yanındaki duvarda bir yağlı boya baskısı, kadının boynunda bir muska vardı. Kararsız bunalım, tiksinti ve çocuğun duyduğu o ilk güvenle o anın her titreyişini, her nöbetini hissediyordum. Bütün bunlar ruhumu altüst ediverdi.

Sonsuz bir anlayış kapladı içimi. Böylesine yakan bir acıma ile beni onlara bağlayan her şeyi anlayıverdim. Çünkü onlar hayatın son tortusu idi. Suçlulukla kıskırtılmış içgüdümün –bu masalımsı gecede duyduğum zevke çok benzeyen– doymak bilmez arzulanışı, her dokunuşta, rastgele her yabancı dokunuşun verdiği zevke bütün kötülüğü ile açıktı. Beni mknatis gibi çekiyor, oraya sürüklüyordu.

Sonunda karşı yanda canlılar, insanlar, yumuşak, soluk alan kişiler fark edince, çalınmış paraları koyduğum cüzdan göğsümü birden ateş gibi yaktı. Başka canlılardan, belki de benden bir şeyler istiyorlardı. Ben ise şiddetli bir uysallıkla kendimi başkalarına vermek isteği ile kıvranıyordum.

Erkeklerin kanlarındaki kızışma, aşırı bir arzulamadan ötürü böyle durumlara pek az sürüklendiğini kavradım. Onlar daha çok yapayalnız kalış korkusundan –yanan duygularım bu korkuyu bugün ilk kez duyuyordu– böyle yapmaktaydı.

Bu bunalımı en son nerede duymuş olduğumu anımsadım. İngiltere’de, Manchester’de idi. Karanlık gökyüzü altında –bir tünelde gibi– gürültüyle uğuldayan, yalnızlık ürpertisi ile insanın içine işleyen o çelik kentinde.

Orada üç hafta kadar kalmıştım. Akşamları hep tek başıma barlar, kulüpler ve pırlıl pırlıl müzikhollerde sürtmüş, bir insan yakınlığı aranmıştım. İşte o sırada bir akşam böyle birisini, külhanbeyi İngilizcesini zor anladığım bir kadın bulmuştum. Sonra odasında yabancı bir ağzın kahkahalarını işitmiştim. Sıcak bir varlık karşımdaydı, bütün maviliği ve yumuşaklığı ile. Durup bekleyen, geleni yutup dağıtan ve bütün buzları eriten bilinmez herhangi bir varlık olarak –gürültücü, karanlık bir yalnızlık– kara ve buz gibi kent kayboluvermişti. Yine özgürce bir soluk almış, çelikten zindanda hafif bir aydınlıkla hayatı hissetmişim. Kendi içlerine kapanmış yapayalnız kişiler için, korkularının tutulacak bir dayanak olduğunu bilmek –tutuna tutuna pek kirlenmiş, eskilikten aşınmış ve paslanmış, çürümüş de olsa– ne mükemmel idi. Battığım yalnızlığın en alt basamağından sendeleyerek o geceye çıkarken bunu unutmuşum, bir yerlerde, son bir köşede, bu en son kişilerin hâlâ beklediğini. Her kendini verişi kendilerinin bilir, yüzüstü bırakılmış herkesi solukları ile dinlendirir, her yanı sıra serinletirlerdi. Bunu küçük bir para karşılığı yaparlardı. İnsancıl varlıklarının büyük armağana, her zaman ve her şeye hazır oluşlarına, verdikleri çok yüce şeye göre pek önemsiz bir paraya...

Yanı başımdaki atlı karıncanın laternası gürültüyle yine çaldı. Son dönüş, ışıklı dönüşün karanlıklara son seslenişi idi. Az sonra pazar günü bitecek, yine sıkıcı bir hafta başlayacaktı. Fakat bu son dönüş hiç binen olmadı. Boş atlar çılgınca tek başlarına dönüp durdular. Gişedeki kadın yorgunluktan bitkin günlük geliri toplayıp saymaya başladı. Ayak işlerine bakan oğlan kancası elinde, son dönüş biter bitmez barakanın kepenklerini gürültü ile indirmeye hazır bekliyordu. Yalnız ben, bir ben, direğe dayanmış boş alana bakıyordum. Gece kuşları benzeri kişilerden başkası kalmamıştı. Benim gibi aranıyor, benim gibi bekliyorlardı. Fakat aramızda yine de aşılabilir bir yabancılık, bir boşluk vardı.

Biri beni seçmişti. Ağır ağır yanıma yaklaştı. Yerden kaldırmadığım bakışlarımı üzerinde dolaştırdım. Ufak tefek, çarpık çurpuk, hastalıklı bir kadındı. Şapkasızdı. Biçimsiz giysisinin altından eski püskü balo iskarpinleri görünüyordu. Üstündekileri pazarcılardan, ya da eskicilerden birer ikişer alıp, o gün bugün yağmurda buruşturarak, yüz karası serüvenlerde ıslak otlarda kirleterek sırtından çıkarmamış olmalıydı. Yavaş yavaş sokulup, yanı başımda durdu. Bakışlarını bir olta sivrililiği ile bana çevirmişti. Çürük dişlerinde çağırıcı bir gülümseme vardı. Soluğum kesildi. Yerimden kımlıdayamadım. Ne ona bakabiliyor, ne de buradan çekip gidebiliyordum. Yanı başımda bir insanın beni arzularak dönendiğini, beni elde etmek isteyen bir insanın varlığını, bu dayanılmaz yalnızlığı manyetize edilmiş gibi seziniyordum da, yerimden kımlıdayamıyordum. Yaslandığım direkt farksızdım, odunlaşmıştım. Atlı karıncanın iyice yorgun ezgileri sendeleyerek uzaklaşırken, yakınımdaki varlığı, beni elde etmek isteyen birisini zevk veren bir baygınlıkla hissettim ve gözlerimi bir an sımsıkı kapadım. Karanlıklar dünyasından bir mıknaş gibi beni çeken o rastgele kişi daha iyi sarsın diye.

Atlı karınca durdu. Vals son bir inilti ile söndü. Gözlerimi açtım ve yanımda duran insanın uzaklaşmaya hazırlandığını gördüm. Şurada odundan farksız duran birisinin yanında beklemekten sıkıldığı belli idi. Ürktüm. Her yanımda buz gibi oldu aniden. Bu masalımsı gecede bana yardımcı

çıkılmış, bana kollarını açmış tek insanın uzaklaşmasına niçin izin vermişim? Arkamda ışıklar söndü, kepenk gürültüyle indi. Bitmişti.

Ve birden –ah, ateşli bir sertlikle üzerime sıçrayan o köpürüşü nasıl anlatsam?– evet, birden öyle sert, öyle ateşle, öyle kıpkırmızı çöktü ki, göğsümün bir damarı koptu sandım. Kendini beğenmiş, kibarlık ve saygıdeğerliğin arkasına büyük bir serinkanlılıkla gizlenmiş insandan, onuruna düşkün benden –sessiz bir dua, bir sinir tutukluğu, bir feryat gibi– çocuksu olmasına karşın gözümde pek büyüttüğüm bir dilek çıkıverdi. Bu ufak tefek, pasaklı, kemik hastalıklı orospu başını bir defa olsa benden yana çevirse de, onunla konuşsam istedim. Çünkü arkasından gitmeyecek kadar onurlu değildim. Onurum kırılmış, çiğnenmiş, bambaşka duygularla uzaklaşmıştı. Zayıf ve kararsızdım.

Karanlığın içinde bir işkence kazığına bağlanmış gibi yapayalnız duruyor, titreyip sarsılıyor, çocukluğumdan bu yana görülmemiş bir bekleyiş ile bekliyordum. Böylesini ancak o günlerde bir tek kez beklemiştim. Bir akşam, yabancı bir kadın pencerenin arkasında kararsızlıkla ve yavaş yavaş soyunurken. Şimdi de yine böyle bekleyerek duruyor, tanıyamadığım bir sesle Tanrıya haykırıyordum. Şu çarpık şey, şu insanlık tortusu yaratık beni elde etmeyi bir daha denesin, bakışlarını bir daha bana çevirsin diye!

Ve benden yana döndü bir daha. Makine gibi döndü, geri geldi. Fakat titreyişim öyle belli, gergin duygularımın bakışlarıma vuruşu öyle güçlü olmalıydı ki, sessizce durdu ve beni şöyle bir süzdü. Sallanarak karanlıkta bana iyice baktı. Gülümsedi ve alanınboş yanına doğru çağırır gibi bir baş işareti yaptı. İçimdeki müthiş donuş büyüsunün sonunda yumuşadığını hissettim.

Görünmez anlaşma olmuştu. Kadın önümden yürüdü, boş alana doğru gitti. Arada bir dönüp, geliyor muyum diye arkasına bakıyordu. Peşinden gidiyordum. Dizlerimdeki kurşun çözülmüştü. Ayaklarımı yine hareket ettirebiliyordum. Mıknatısla çekiliyor gibiydim. Esrarlı bir güçtü beni sürükleyen. Barakaların arasındaki yolların karanlığında kadının adımları ağırlaştı. Şimdi yanı başındaydım.

Kadın birkaç saniye kuşku ile beni süzdü. Alana hiç uymayan şıklığım ve garip bir ürkeklikle duruşumdan kuşkulandığı belliydi. Birkaç kez çevresine bakındı. Tereddüt ediyor gibiydi. Sonra başıyla, bir maden kuyusu ağzını andıran, kapkaranlık uzayan sokağı işaret ederek: “Oraya gidelim,” dedi. “Sirkin arkası iyice karanlıktır.”

Sesimi çıkarmadım. Bu karşılaşmanın müthiş bayağılığı her yanıma uyuşturmuştu. Eline biraz para verip, bir bahane ileri sürüp, buradan kurtularak uzaklaşmayı pek isterdim. Fakat artık kendimi idare edecek gücüm kalmamıştı.

Virajı ok gibi dönüp, çılgın bir hızla karlı bayırı inen bir kızakta gibiydim. Ölüm korkusu ile aşırı hız sarhoşluğu bilinmez bir hızla birbirine karışıyor ve fren yapacağıma sendeleyerek, fakat bilinçli bir dirençsizlikle kendimi uçuruma isteksiz bırakıyordum.

Bundan sonra geriye dönemezdim. Hem bunu belki hiç istemiyordum da. Kadın yakınlıkla bana sokulunca, elimde olmadan kolunu tuttum. Pek sıskaydı. Bir kadının değil, büyümemiş raşitik bir çocuğun kolu gibiydi. İncecik mantosunun altındaki koluna dokununca –sonuna kadar gerilmiş duygululuğum ile– bu gece beni saran şu zavallı varlığa karşı sıcak bir acıma yükseldi içimde. Parmaklarım bu sıska, hastalıklı kolun oynak yerlerini, o güne kadar hiçbir kadına göstermediğim bir saygıyla okşadı.

Soluk ışıklı bir yolu seçtik. Koruluğa girdik. Sık yapraklı ağaç kümeleri altında boğucu ve ağır kokulu bir karanlık vardı. Hemen hemen hiçbir çizgi seçilmemesine karşın kolumdaki kadının büyük bir dikkatle arkaya baktığını, birkaç adım sonra ikinci kez bunu tekrarladığını fark ettim.

Tuhaf şey, bu kirli serüvene uyuşmuş gibi kendimi bırakırken, duyularım son derece uyanık ve

uyarıcı idi. Arkada, az önce geçtiğimiz yolun bitiminde gölgemsi bir şeyin ardımızdan süzüldüğünü – hiçbir şeyi kaçırmayan ve her kıvılcığıyla bilerek yakalayan ileri görüşle– hissettim.

Birden –şimşeğin doğayı gürültüyle kaplayıp aydınlatması gibi– her şeyi kavradım. Bu orospunun tellalları peşimizde pusudaydı. Karı beni, bir av örneği, önceden kararlaştırılmış bir yere sürüklüyordu.

Ölümlerle yaşam arasına sıkışmış saniyelerdeki o insan gücünün bütün belirtileri ile bunu fark ettim. Çabucak düşündüm. Henüz kaçabilirdim. Ana yol yakın olmalıydı. Tramvay raylarının gıcirtısı duyuluyordu. Bir haykırma, bir ıslık herkesi buraya koşturabilirdi. Kaçıp kurtulmanın bütün olanakları keskin çizgilerle içimi titretti. Fakat ilginç, bu ürkütücü düşünce elimi ayağımı keseceğine daha da kıskırttı. Bugün, sonbahar günlerinin aydınlık ışığında ve bu uyanık anında, yaptığının saçmalığını pek açıklayamayacağım. Boş yere bir tehlikeyi göze aldığımı –vücudumun her ürpertisi ile– anlayıvermişim. Biliyordum. Fakat önsezi, çok kibar bir çılgınlık gibi sinirlerime sızıyordu. İğrenç, hatta belki de öldürücü bir şeyi önceden biliyordum. İç bulantısı ile titriyordum. Burada bir suça, bayağı ve kirli bir yaşantıya zorlanıyordum. Fakat o ana değin hiç tanımadığım, hiç tatmadığım yaşama sarhoşluğuna öylesine kendimi kaptırmışım ki, ölüm bile karanlık bir meraklanma kalırdı bunun yanında.

Beni bir şey itiyordu. Korkumu göstermek utancı mı, yoksa iradesizlik mi? Hayatın en son çirkef çukuruna inmek, tek bir günde bütün geçmişi kumarda gibi oynayıp, bitirmek beni kıskırtıyor, içimden gelen korkusuz bir zevke bu serüvenin bayalığına karışıyordu. Bütün sinirlerimin tehlikeyi sezdiği, bütün duyularım ve sağduyumun apaçık kavramasına karşın, vücudu beni çekmekten çok iğrendiren şu Prater orospusunun kolunda koruluğa yine de gittim. Karının beni suç oraklarına sürüklediğini bile bile. Artık geriye dönemiyordum. Öğleden sonra yarış yerinde üzerime çökmüş olan suçluluk yer çekimi beni daha da aşağılara, derinlere sürüklüyordu. Yeni uçurumların dibine ve belki de en sonuncusuna. Ölümüne doğru yuvarlanışın baş döndürücü uyuşmasını şimdi daha da çok duymaktaydım.

Birkaç adım sonra kadın durdu. Bakışları güvensizlikle yine çevrede dolaştı. Sonra, umutlanarak beni süzdü:

“Haydi, hediyem ne olacak?”

“Ah, evet!” Bunu unutmuşum. Fakat sorusu beni heyecanlandırdı. Hediyeye vereceğim, vereceğim, har vurup harman savurabileceğim için pek sevindim. Aceleyle elimi cebime attım. Bütün gümüş param ve buruşmuş birkaç banknotu açık duran eline bıraktım. İşte o anda, düşündükçe bugün bile kanımı kızıştıran akıl almaz bir şey oldu.

Bu zavallı yaratık, ya parayı çok bulup şaşırılmıştı, ya da ateşli, aceleci, hatta çok mutlu vermiş olmamda alışılmamış bir yan, yepyeni bir şeyler bulmuştu! Bir adım geriledi. Ağır kokan zifiri karanlıkta büyük bir şaşkınlıkla yüzüme bakıyordu. Çoktandır yoksun kaldığım şeyi sonunda bu akşam ele geçirmiştim. Arar gibi, sorar gibi yüzüme bakan biri vardı. Bu dünyada bir kişi için ben ilk kez yaşıyordum.

Gözlerini gözlerime çevirerek, insan yanımı arayan kişinin çökmüş vücudunu karanlıkta bir mal gibi taşıyan ve alıcıya şöyle bir bakmadan yaklaşıveren bir düşkün olması baş dönmesi ile uyanıklık arası ilginç sarhoşluğumu daha da artırıyordu. Büyüleyici bir bunalımla öğrenmiş ve rahatlamışım. Bu yabancı varlık şimdi bana iyice sokuluyordu, fakat ödenmiş görev karşılığı bir işi yerine getirmek için değil –bana kalırsa tam tersi– bu davramışında bir dişilik isteği, farkında olmadığı bir borçluluk duygusu bulabilmek için.

Sıska ve hastalıklı çocuk kolunu hafifçe yakaladım. Küçük ve sakat vücudunu hissettim. O anda bu

olup bitenlerin ötesini gözümün önünde canlandırdım:

Bir kenar semt kira evinde, başkasının malı bir karyolada, bir sürü çocuk arasında, sabahtan akşama uyuyordu. Onu sızdıran tellalı, karanlıkta hoyratça üzerine atılan sarhoşları, hastanede onu götürdükleri servisi, çökmüş ve hastalıklı vücudunun ders salonunda toplananlara gösterilişi ve jandarma ile gönderildiği ilçe belediyesinde ölüme bırakılışı ve sonunu bir bir gördüm...

Bütün bunlardan sonra ona karşı sonsuz bir acıma duygusu belirdi içimde. Şefkatle dolu bir yakınlık. Zayıf ve küçük kolunu okşamaya devam ettim. Sonra hafifçe eğildim ve şaşkın şaşkın bana bakan kadını öptüm.

Aynı anda arkamda bir hışırtı oldu. Bir dal çatırdadı. Geriye doğru bir adım attım. Kalın ve bayağı bir erkek kahkahası duyuldu:

“Enseledik. Biliyordum.”

Yüzlerini görmeden kim olduklarını anladım. Kollandığımı, sarhoşlukla uyuşukluk arası şu durumda da sezmiştim. Hatta uyanık bir kuşku ile de beklemiştim.

Ağaçların arasından bir adam çıktı. Peşinden biri daha geldi. Serseri kılıklı iki oğlan karşıma dikilmişti. Bayağı kahkahalarını yine attılar:

“Böyle utanmazlıklar yapmak, hem de kibar bir bey! Bunun hesabını şimdi ondan soracağız!”

Hiç kıılmadan olduğum yerde duruyordum. Şakaklarım zonkluyordu. Korkmuyordum. Ne olacak diye bekliyordum. Şimdi en sonunda çukurda, bayağılık uçurumunun en dibindeydim. Farkında olmadan itilmekte olduğum son, dağılıp parçalanış şimdi gelip çatacağı.

Kadın yanımdan sıçrayıp uzaklaşmıştı, fakat onların yanına da gitmemişti. Ortalarda bir yerde duruyordu. Önceden hazırlanmış bu baskından pek hoşlanmamışa benziyordu. Delikanlılar da benim hareketsiz kalmama kızmışlardı. Birbirlerine baktılar. Benden bir karşı çıkış, bir yalvarış, bir korku beklemedikleri belliydi. Sonunda biri tehdit eder gibi bağırdı: “Hiç sesi çıkmıyor efendinin!” Öteki yanıma sokuldu, öfkeyle konuştu: “Bizimle beraber karakola geleceksiniz!” dedi.

Yürüdüm. Hiç direnmedim. Direnmek istemiyordum. Olağanüstü durum, bayağılık ve tehlike beni uyuşturmuş gibiydi. Fakat beynim hep uyanıktı. Benden daha çok onların polisten korkacağını, birkaç Kron verdim mi beni bırakacaklarını biliyordum. Ancak iğrençlik çukurunu bütün derinliği ile tatmak, durumdaki korkunç alçalışın tadına –bir çeşit isteye isteye baygınlık içinde– varmak istiyordum. İttikleri yöne, acelesiz ve iradesiz yürüdüm.

Fakat tek söz söylemeden böyle yumuşak başla aydınlığa doğru yürümem oğlanları iyice şaşırtmış gibiydi. Usulca aralarında fısıldaştılar. Sonra da –bile bile– yüksek sesle konuşmaya başladılar. Yüzü çiçek bozuğu olan ufak tefeği: “Bırak gitsin!” dedi. Fakat öteki sertçe karşı çıkarmış gibi: “Hayır, olmaz!” diye sesini yükseltti. “Yiyecek bir lokma ekmeği olmayan bizlerden biri onun gibi davransa hemen deliğe tıklarlar. Böyle kibar bir bey ise... Hayır, o da cezasını görmeli!”

Beceriksizlikle gizlemeye çalıştıkları isteklerini, pazarlığa girişmemi isteklerini çok iyi anlıyordum. İçimdeki suçlu, onların içindeki suçluyu çok iyi anlıyordu. Korkutup, bana eziyet vermek istiyorlardı. Ben ise boş vererek onlara eziyet ediyordum. Aramızda bir savaş oluyordu. Ve ben, ah, bu gece ne de zengindi, şu öldürücü tehlikenin ortasında... Prater çayırıların bu pis kokulu ağaçlık yerinde serserilerle bir orospu arasında –on saatte ikinci kez– kumarın çıldırtıcı büyüsü, hem de bu kez en yüksek değer için, bütün bir burjuva varlığım, hatta hayatım üzerine oynandığını hissetmekteydim. Bu korkunç oyuna, rastlantının büyüsüne kendimi verebilirdim, tir tir titreyen sınırlarımın koparcasına gerilişiyle.

Seslerden biri arkamdan doğru: “Hah, işte polis orada!” dedi. “Kibar bayımız için pek hoş

olmayacak.. Bir haftacık yatar içerde!” Sesin korkutucu olması gerekirdi. Fakat kararsız ve tutuktu. Işığa doğru sakin sakin yürüdüm. Gerçekten de bir polis miğferi parlıyordu. Yirmi adım daha yürüsem yanına varacaktım. Arkamdaki oğlanlar konuşmayı kesmişti. Ağır ağır yürüdüklerini fark ettim. Az sonra karanlığa korkakça dalıp, kendi dünyalarına döneceklerdi. Bunu biliyordum. Oyunu becerememiş olduklarına kızarak öfkelerini zavallı kadından çıkaracaklardı belki de.

Oyun bitmişti. Bugün ikinci kez kazanmıştım. Yine bir yabancıyı, tanımadığım bir insanı kötü zevkinden etmiştim. Karşıdaki fenerlerin solgun ışığını seçiyordum artık. Arkamı döndüm ve iki oğlanın yüzüne ilk kez baktım. Güvensiz bakışlarında öfke ve gizli bir utanç vardı. Hayal kırıklığına uğramış, yine karanlığa dalmaya hazırdılar. Güçlerini yitirmişlerdi, şimdi onlar benden korkuyordu.

İşte o anda, sonsuz ve kardeşçe bir acıma duyuverdim bu iki insana. İçimdeki heyecan göğüs kemiklerimi parçalamış da, kanıma sıcak sıcak duygu karışmış gibi olmuşum. Partallar giymiş şu iki aç oğlanın benden, tokluktan patlayan bir parazit kişiden istediği, birkaç Kron, değersiz birkaç Kron’du. Şurada karanlıkta beni boğabilirler, soyabilirler, öldürebilirlerdi. Fakat böyle yapmamışlar ve cebimde hiçbir işe yaramadan duran küçük gümüş paralar için beni korkutmayı beceriksizce denemişlerdi. Keyif için hırsızlık yapan ben, sinirlerimin zevki için suç işleyen ben, şu zavallı serserilere hâlâ eziyeti nasıl göze alabilirdim?

Sonsuz acımama sonsuz bir utanç karıştı. Korkuları ve sabırlarıyla keyif için oynamıştım. Kendimi toparladım. Şimdi, tam da güvene çıktığım şu anda –ne de olsa yakındaki cadde ışıkları beni koruyordu– onların isteğine uymalı, bu öfkeli ve aç bakışlarındaki hayal kırıklığını silmeliyim.

Arkama döndüm ve birinin suratına baktım. “Beni niçin ele vereceksiniz?” diye konuştum. “Ne geçecek elinize bundan? Belki beni içeri atarlar, belki de atmazlar. Fakat bu size hiçbir şey kazandırmaz. Hayatımı niçin bozmak istiyorsunuz?”

Birden şaşırdılar, uzun uzun bana baktılar. Köpekler gibi homurdanarak kaçmak, bir feryat atmak, bir gözdağı, sözün kısası benden her şey beklemişlerdi de, böyle bir uysalca karşı çıkmayı asla. Sonunda biri, korkutmak ister gibi değil, daha çok özür dilermiş gibi konuştu: “Hak yerini bulsun diye... Görevimizi yapıyoruz sadece,” dedi.

Konuşması acemiceydi, böyle durumlar için ezberlemiş olduğu belliydi. İki de yüzüme bakamıyordu. Suskun durmaya devam ettiler. Neyi beklediklerini bilmiyordum. Acıma dileneyim, onlara para teklif edeyim istiyorlardı belki de.

O anın her ayrıntısını hâlâ anımsıyorum. İçimde kıpırdanan tüm sinirler, şakaklarımın arkasında titreyen her düşünceyi de biliyordum. O anda içimdeki kötülük duygusunun ilk olarak neyi istediğini de biliyordum. Onları bekletmek, onlara daha uzun süre eziyet etmek, bekletmenin derin zevkini tatmak. Fakat hemen kendimi toparlayıp, yalvardım. Çünkü bu iki insanın korkusunu gidermem gerekiyordu. Korkmuş numarası yapmaya başladım. Acımaları için, konuşmamaları için yalvardım. Karşımdaki acemi şantajcılarının nasıl da şaşırdığını, aramıza yumuşak bir sessizliğin girdiğini fark ettim.

Sonunda, evet sonunda, nicedir susadıkları sözü ağzımdan çıkardım:

“Ben size... size... yüz Kron...”

Birden ürkererek sıçradılar. Her şeyi yitirdikleri bir sırada bu kadarını hiç beklemiyorlardı. Sonunda biri, yüzü çiçek bozuğu olanı, tedirgin bakışlarla kendini topladı. Bir şey söylemek istedi, fakat ağzından tek kelime çıkmadı. Sonun başardı. “İki yüz Kron,” diye konuştu. Nasıl da utandığı yüzünden belli oluyordu.

Kadın birden atıldı: “Yeter be!” diye yüksek sesle karıştı. “Sizlere bir şeyler verdiği borçluluk

duyun! Ne yapti ki! Sadece benim kolumu tuttu. Aşırılığa kaçmayın!”

Kadın gerçek bir öfke ile bağıyordu gençlere. Yüreğim oynamıştı. Bayağı kişilerin içine iyilik duygusu girmiş gibiydi. Bir dolandırıcılık yerini belli belirsiz bir hak severliğe bırakmıştı. Hayır, bu insanlarla şimdi daha fazla oynamamalı, korku ve utançlarına artık daha çok eziyet etmemeliydim. Yeterdi! Bu kadarı yeterdi!

“Pekala, iki yüz Kron olsun!”

Üçü de susuyordu. Cüzdanımı çıkardım, iyice açık tutarak banknotları ellerine doğru yavaş yavaş uzattım. Bir tutuşta elimden alıp karanlıkta kaybolmaları işten bile değildi. Fakat ürkek ürkek çevrelerine bakındılar. Aramızda gizli bir anlaşma var gibiydi. Savaş ve oyun artık sona ermişti. Doğruluk, güven, insanca ilişki başlamıştı. Hırsızlık malı para destesinden aldığım iki banknotu gençlerden birine uzattım.

Genç adam elinde olmadan: “Teşekkür ederim,” dedi ve parayı kapıldığı gibi hemen uzaklaştı.

Vurgunla elde edilen bir para için teşekkürün gülünçlüğünü o da fark etmiş olmalıydı. Utanmış olmalıydı. Bu utanç beni de eziyordu. Bir insanın benden utanmasını, benim önümde utanç duymasını istemiyordum. Çünkü ben de onun gibiydim. Hırsızın tekiydim. Zayıftım, korkaktım da. Onun alçalması beni üzüyordu ve ben onu bu utançtan kurtarmak zorundayım. Teşekküre karşı çıktım. “Ben size teşekkür borçluyum,” diye konuştum ve sesimdeki gerçek içtenlik payının çokluğuna kendim de şaşım. “Beni ele verseydiniz mahvolacaktım. Kendimi vururdum. Sizin elinize de bir şey geçmezdi. Böylesi daha iyi. Ben şimdi karşıya geçer, uzaklaşıyorum. Siz de sanırım şu yana doğru çekip gidersiniz. İyi geceler!”

Bir an sustular. Sonra onlar da: “İyi geceler!” dedi, gençlerin ardından orospu da. Sıcacık, içtenlikle söylemişti. Her üçünün de varlıklarının karanlık derinliğinde benden hoşlanmış olduklarını seslerinde hissetmişim. Bu olağanüstü anı hiç unutmayacaklardı. Belki günün birinde hapishanede, ya da hastanede bunu bir daha anımsayacaklardı. Benden olan bir şey şimdi içlerinde yaşamaya devam ediyordu. Onlara bir şeyler vermişim. Bu vermiş olmak zevki o güne değin hiç bilmediğim bir duygu ile dolduruyordu içimi...

Karanlık gecede Prater’ın çıkış yerine doğru tek başıma yürüdüm. İçimde baskı altında olan ne varsa birden boşanıvermişti. Uçsuz bucaksız dünyaya o ana kadar tanımadığım bir bollukla boşandığımı hissediyordum. Her şey benim için yaşıyormuş, ben de onlara her şeyimle bağlıymışım gibi hissettim kendimi.

Çevremde kara kara ağaçlar vardı. Bana doğru hışırdıyor, hoşuma gidiyorlardı. Üzerimdeki yıldızların parıltısı aşağıya vuruyor, ak selamları içimi dolduruyordu. Bir yerlerden sesler geliyordu. Ben onları benim için söylenmiş şarkılar sanıyordum. Göğsümün çevresindeki kabuğu parçalayalı her şey benim oluvermişti. Kendini verişin, eli açıklığın sevinci beni her şeylere sürüklüyordu. İnsan için sevindirmek ve bu sevinçle kendi de sevinmek ne kolaydı. Şimdi bunu hissediyordum. Bağrımı açmak yetiyordu. Canlı bir akım yükseklerden derinliğe düşüp, derinliklerden köpürerek yine uçsuz bucaksızlığa yükseliyor, insandan insana geçiyordu.

Prater’in çıkış yerinde bir araba durağında yere çömelmiş bir satıcı kadın gördüm. Önünde duran birkaç parça şeyin üzerine yorgun argın eğilmişti. Tozlanmış çörekleri ve bir yemişi vardı. Sabahtan beri burada böyle oturmuş olmalıydı. Birkaç metelik duruyordu önünde ve yorgunluktan bitkindi. Ben sevinirken, sen neden sevinmeyeceksin, diye düşündüm. Şekerli bir çörek alıp, bir banknot attım önüne. Hemen üstünü vermeye kalktı, fakat ben yoluma devam ettim. Mutluluktan nasıl da ürktüğünü, büzülmüş vücudunun nasıl da sertleştiğini ve şaşkınlıkla dudakları arasından bana binlerce iyi

dilek yolladığımı sezdim. Parmaklarımın arasında tuttuğum şekerli çörekle, ağaca bağlı bir atın yanına yaklaştım. Hayvan neşeyle soludu. Pembe burun deliklerini okşayıp, şekerli çöreği uzatınca donuk bakışlarında borçluluk duygusu belirdi. Bu içimi daha çok sevinçle doldurdu. Daha çok sevindirmenin, birkaç gümüş para, renkli birkaç kağıt parçası ile tasaları yok etmenin, korkuları giderip, neşeler uyandırmanın nasıl olabildiğini daha çok tatmak istedim. Ne diye dilenciler yoktu ortalıkta? Balon isteyen çocuklar neredeydi? Az ötede somurtkan ve ak saçlı bir topal, bir yığın balonla evine doğru ayak sürüyordu. Uzun ve müthiş sıcak günün kötü gitmiş satışından ötürü canı sıkkın gibiydi. Yanına yaklaştım ve: “Balonları bana verin!” dedim. Adam kuşkuyla: “Tanesi 10 Heller,” diye konuştu. Öyle ya bu şık aylak herif gecenin bu saatinde renkli balonları ne yapacaktı? Ona: “Verin hepsini!” dedim ve 10 Kron’luk bir banknotu uzattım.

Adam sendeler gibi oldu, gözleri kamaşmış gibi suratıma baktı ve bir yığın balonun bağlı olduğu ipi eli titreyerek uzattı. Parmaklarımın yukarı doğru çekildiğini hissettim. Balonlar uzaklaşmak, özgür olmak, göklere yükselmek istiyordu. Gidin öyle ise, dilediğiniz yere uçun. Özgür olun! İpi bıraktım ve balonlar renk renk bir yığın ay gibi gökyüzüne doğru yükseldi. Her yandan insanlar koşup geldi. Karanlıktaki çiftler de yaklaştı. Arabacılar kamçı şaklattı, insanlar başıboş kalmış yuvarlak balonların ağaç kümeleri üzerinden evlere, damlara doğru sürüklenişini birbirlerine gösteriyordu. Herkes birbirine neşeyle bakıyordu. Benim mutlu çılgınlığımdan herkes keyiflenmişti.

Sevindirmenin ne kolay ve ne güzel bir şey olduğunu şimdiye kadar hiç mi hiç bilmemiştim! Cüzdanımdaki banknotlar yakmaya devam ediyordu. Az önce balonların ipini tutarken olduğu gibi parmaklarım yine titredi. Paraları, Lajos’tan yürüttüklerimi ve kendimin olanları –çünkü artık ikisi arasında fark göremiyordum– elime aldım. Az ötede sokak süpüren bir adama doğru yürüdüm. Bomboş Prater yolunu canı sıkkın süpürüyordu adamcağız. Ona bir adres filan soracağımı sanıp, ters ters suratıma baktı. Ben ise kahkahayı basıp, bir yirmi Kron uzattım.

Ne olduğunu anlamadan bir süre baktı, sonra elini uzatıp aldı ve ondan ne isteyeceğim diye bir an bekledi. Ben ise gülümsemeye devam ederek: “Hoşuna gidecek bir şey al bu parayla kendine!” dedim ve yoluma devam ettim. Acaba benden bir şeyler isteyenlere rastlar mıyım diye çevreme bakıp duruyordum. Fakat hiç kimse bulamayınca, laf atan bir orospuya bir, bir fenerciye iki Kron verdim. Bodrum katındaki bir fırının açık penceresinden de bir banknot fırlattım. Arkamda şaşkınlık, borçluluk ve sevinçler bırakarak yoluma devam ettim.

Sonunda buruşturup teker teker sokağın boşluğuna, bir kilisenin basamaklarına da fırlattım paraları. Sabah duasına gelecek kadınların yüz Kronlukları bulunca sevinip Tanrıya şükürler edeceklerini, fakir bir üniversiteli, bir genç kız, ya da bir işçinin yolu üstünde bulacağı paralara hayretle bakıp şaşıracağını, fakat hepsinin de mutlu olacağını düşünerek sevindim.

Banknotları ve benim gümüş paraları nerelere saçtığımı söyleyecek durumda değildim. İçimde bir sendeleyiş vardı. Bir kadının gönlüne akar gibiydim. En son banknotlar uçuşarak şuraya buraya yanımdan uzaklaşınca uçacak kadar hafiflediğimi hissettim. Caddeler, gökyüzü, evler hep birden içime dolup taşıyorlardı.

Bütün ömrümün, hatta en ateşli anlarımda bile böyle şeylerin gerçekten var olduklarını, yaşadıklarını, kendimin de yaşadığını, hayatlarımızın birbirinin tıpkısı olduğunu, o büyük, güçlü ve hiçbir gün yeterince mutlu hissedilmemiş hayatı böylesine güçlü duymamıştım.

Sonunda en son karanlık gelip çattı. Mutluluktan uçar gibi eve döndüm, kapıyı anahtarı sokup açtım ve koridorun kapkara karşıma çıkmasıyla birdenbire korkuya kapıldım. Şimdi odama girecek ve eski yaşamıma dönecektim. O yatağa uzanacak ve gecenin benden uzaklaştıracağı güzel şeylerle bağlantı

kuracaktım. Hayır, ben o insan olmamalıyım bir daha. Bir zamanların doğru, duygusuz ve dünyadan uzakta centilmeni olmaktansa, suçlulukların ve sefaletlerin en derin uçurumlarına yuvarlanmayı yeğlerdim. Yeter ki hayatın gerçekleri içinde olayım!

Yorgundum. Fakat uyku bastırır da, bu gece içimi tutuşturan bu sıcak, yakıcı, canlı şeylerin hepsi gidiverir, bütün bu yaşantı masalımsı bir rüya gibi uçup kaçar diye korkuyordum.

Fakat ertesi gün, yeni başlayan sabahta neşem yerindeydi. Uyanıktım ve borçluluk taşan duygulardan hiçbiri kaybolmamıştı. O günden bu yana sadece dört ay geçti aradan. Eskinin uyuşukluğu bir daha da geri dönmedi. Aydınlik gündüzde sıcacık geliyorum. Kanımın sıcaklığını her gün hayatın yeni yeni zevkleri ile duymaktayım. Artık bir başka insan olduğumun farkındayım. Duyularım başka duygululuk ve bilincim daha başka. Daha iyi insan olduğumu iddia edecek değilim. Sadece daha mutlu olduğumun bilincindeyim. Artık hiçbir şeyi yasaklamıyorum kendime. Çünkü toplum düzeninin ölçülerini ve biçimlerini önemsemiyorum. Ne başkalarından, ne de kendi kendimden utanıyorum. Onur, suç, engel gibi sözler cansız ve tenekemsi bir anlam oluverdi artık. Bunları ürpermeden söyleyemiyorum. O gün bütün büyüsunü ilk kez tattığım o büyük güç sayesinde hayatı yaşıyorum. Beni nereye sürüklüyor diye sormuyorum. Başkalarının engel diyeceği yeni bir uçuruma belki, ya da çok yüce bir amaca doğru! Sanıyorum ki, alınyazısının çizdiği yolu bir sır olarak yaşayan kişi hayatı gerçekten yaşar.

Fakat ben –bundan hiç korkum yok– hayatı hiçbir zaman böylesine ateşli sevmedim. Yaşamının biçimleri ve kurallarından herhangi birisine boş veren kişinin büyük suç işlediğini şimdi öğrenmiş bulunuyorum. Kendi kendime anlamaya başladığımdan bu yana pek çok başka şeyleri de anlamaya başladım. Bir vitrinin önünde duran insanın hırslı bakışları beni sarsıyor. Bir köpeğin sıçramaları da keyiflendiriyor. Birden her şeye ilgi duyuyorum. Hiçbir şeye boş vermiyorum. Başka zamanlarda sadece eğlenceler ve açık arttırmalar için karıştırdığım gazetede şimdi her gün yüzlerce değişik şeyi bulup heyecan duyuyorum. Can sıkıntısı veren kitapları da artık anlar oldum. En tuhafı, şimdi insanlarla söyleşiler dışında da konuşabiliyorum. Yedi yıllık uşağımın yaşamı beni ilgilendirmeye başladı. Artık onunla sık sık konuşuyorum. Eskiden benim için önemsiz biri olan adam geçenlerde kızımın ölümünden söz edince, Shakespeare trajedilerinden daha çok dokundu bana.

Bu değişme yavaş yavaş ortaya çıkıyor, kendini belli ediyor. Bazı kişiler bana karşı dost olmaya başladı. Bu hafta üçüncü kez başkasının köpekleri sokakta yanıma sokuldu. Dostlarım –hastalık atlatmış biri gibi– hem de çok sevinç içinde beni gençleşmiş bulduklarını söylemeye başladı.

Gençleşmiş mi? Ben ise daha yeni yaşamaya başladığımı hissediyorum. Kendi ölçüme dayanarak, sıcacık ve canlı elle tutulan buz gibi bir kalemle kuru kağıt üstüne yazmanın gerçekten yaşamak olduğunu anlıyorum. Yaptıklarım çılgınlık da olsa, beni mutlu kılıyor, kanımı ısıtıyor, duygularımı uyandırıyor. Hayatımdaki bu uyanış mucizesini burada anlatırken bunu yalnızca kendim için yapıyorum. Bütün bunların anlamını sözlerden daha iyi kavrayan kendim için. İç dünyamın ne kadar ölmüş olduğunu hiç kimse bilmedi. Bu anda nasıl canlı olduğumu da hiçbir zaman bilemeyecekler. Şu canlı hayatı yaşarken ölüme rastlarım da, bu satırlar başkasının eline geçerse, bu nedenle ne ürkeceğim, ne de üzüleceğim. Çünkü böyle bir anın büyüsunü hiçbir zaman tanımamış olan kimse bu gibi kaçamak ve hemen hemen gelip geçici, tek tek akşamlık serüvenlerin sönmek üzere bir alınyazısını nasıl da tutuşturacağını –bir yıl öncesine kadar ben de böyle idim– kavrayamaz. Ondan utanç duymayacağım. Çünkü beni anlayamaz. Bağlılığın ne olduğunu bilen de düzeltmeye kalkmaz, beni anlar. Kendi benliğini bulan kişi şu dünyada hiçbir şeyi yitirmez. Kendi içindeki insanı tanımış olan bütün insanları da tanır...

Karlarda

Almanya'da küçük bir ortaçağ kenti, Polonya sınırına çok yakın, on dördüncü yüzyıldan kalma yapılara özgü rahat görünümlü evler... Kentin renkliliği o akşam tek düze. Parıldayan, ışıldayan bir beyaz kalın duvarların, sivri kulelerin üzerine inmiş, yaklaşan gece donuk sisli peçesini yaymış...

Hava çok çabuk karardı. Sokaklardaki karmakarışık hareketlilik, çalışan, sağa sola giden insanların gürültüsüyle karışıyor, uzaklardan duyulan sesleri andırıyordu. Sadece kilise çanlarının tek düze sesi kentten yükselen gürültüyü parçalayıp bölüyordu. Her yerde mesai bitimi yorgunluk, uyku özlemi çeken işçilerin üzerine bütün ağırlığı ile çöküyor, ışıklar giderek azalıyor, kayboluyordu. Kent kocaman bir yaratık gibi derin uykuya dalıyordu...

Bütün sesler ölmüştü. Fundalıklardan gelen rüzgârın titrek sesi de usul bir uyku şarkısını andırıyordu. Yolculuklarının sonuna gelmiş kar tanecikleri uçuşuyor, sanki usulca hışırıyorlardı...

Birdenbire tok bir ses duyuldu.

Uzaklardan gelen, gittikçe yaklaşan nal seslerini andırıyordu. Kapıların bekçisi, şaşkın ve uykulu, dışarıda ne olduğunu anlamak için pencereye sokuldu. Gerçekten de atının biri dört nala yaklaşıyordu. Az sonra kapıda durdu ve buz gibi soğukta körleşmiş kısık sesiyle içeri girmek istediğini söyledi. Kapı açıldı, adam kente girdi, teri duman duman tüten atını yularından tutup kapı görevlisine teslim etti. Ne olduğunu soran adamın merakını birkaç sözle ve bol parayla yatıştırdı. Sonra da güvenli attığı acele adımlarla, ıssız ve bembeyaz ışıldayan pazar meydanını geçti, kentin öteki ucuna uzanan sessiz karlı sokaklarda yürüdü.

Küçük evler, yan yana, sıkışmış, birbirlerine destek vermek istermiş gibi omuz omuza yaslanmışlardı. Bakımsız, çirkince, boyları dökülmüş, hafif yana eğik, gözden uzak bu sokaklarda sessiz, kendi hallerinde öyle durmaktaydılar. Sanki coşku dolu, taşan bir sevinç bu evlerin kapısından içeri girmemiş, küçük pencerelerin camları neşeli çılgınlıklarla titrememiş, altın sarısı parıldayan güneş ışınları odalarını tek bir gün bile ziyaret etmemişti. Ürkek ve yalnız, birbirlerinden korkan küçük çocuklar gibi bu Yahudi mahallesinde yan yana duruyorlardı.

Yabancı, içlerinden en büyüğü ve göze güzel görüneninin önünde durdu. Ev, bu mahallede yaşayan küçük cemaatin en zengin kişisindi ve aynı zamanda sinagog olarak kullanılıyordu.

Çekili perdelerin aralığından dışarıya ışık sızıyordu. Aydınlık odadan da dini bir şarkı söyleyenlerin sesi duyuluyordu. Cahnuka bayramı idi. Dostluk ve özgürlük içinde kutlanan bir bayram... Sürülmüş ve boyunduruk altında yaşamış bir toplumun insanların kutladığı ve yasaların izin verdiği çok az mutlu günlerden biriydi. Fakat içerden duyulan şarkılarda hüznün ve özlem vardı. Seslerin parlak madeni, dökülmüş binlerce gözyaşıyla pas tutmaya başlamıştı. Bu şarkı, ümitsizlik dolu bir ağıt gibi ıssız sokakları dolduruyor, uzaklara uçup gidiyordu...

Yabancı bir süre hiç kıpırdamadan evin önünde durdu. Düşüncelere ve hayallere dalmıştı. O çok eski dini melodilere ruhunun derinliklerinden, tüm yürekte katılırken gözlerinden yaşlar dökülüyor, yutkunurken boğazı düğümleniyordu. Kendini içerdeki ayine vermişti.

Sonra birden toparlandı, kendine geldi. Ürkek adımlarla kapalı kapıya doğru yürüdü. Tokmak bütün ağırlığı ile kapıya indi, kapının tahtası boğuk bir sesle titredi.

Bu titreme sanki bütün eve, bütün odalara yayıldı, dalga dalga...

Bir an için yukarı odadan duyulan şarkılar kesildi. Sanki o anda önceden belirlenmiş bir işaret verilmişti. İnsanların yüzlerinin rengi attı, korka korka birbirleriyle bakiştılar. Törenin coşkulu havası gitmiş, düşlerinden uyanmışlardı. Şimdi yine titreyen, zavallı ve çaresiz Yahudilerdi. Gerçek yeniden dirilmişti.

Bunaltıcı bir sessizlikti odayı kaplayan. En ön sırada dua eden adamın titreyen elinden dua kitabı kayıp yere düştü, diğerlerinin dudaklarının rengi attı. Odayı aniden müthiş bir sıkıntı kaplamıştı. Sanki demirden bir yumruk toplanmış olanların boğazlarını tıkamıştı.

Herkes nedenini biliyordu.

Çok kötü bir haber kulaklarına gelmişti; yepyeni, o güne kadar hiç duymadıkları, kanlı anlamı toplumlarına uzanan bir sözü de duymuşlardı. Almanya'da kamçılılar ortaya çıkmıştı. Bu adamlar zevk ve hayranlık dolu, yaptıklarından mest olmuş, çılgınlıkla kudurmuş, binlerce Yahudi'ye zulüm çektirmiş, işkence yapmış, onları katletmişti. Dedelerinin kalıtı inançlarını da kaba kuvvet kullanarak ellerinden almak istiyorlardı. İşte en çok korktukları da bu idi.

Kovulmuşlardı, darbe yemişlerdi, mallarına mülklerine el konmuştu, köle yapılmışlardı. Hüzün dolu, başları önünde her şeye sabırla katlanmışlardı. Gece yarıları baskınları, talan ve yangınları hemen hemen hepsi yaşamıştı. O günleri anımsadıklarında herkesin tüyleri ürperirdi.

Daha birkaç gün önce bir dedikodu yayılmıştı ortalığa, kırbaçlılar akın akın topraklarına da girmek için yola koyulmuşlardı ve pek uzakta değillerdi. Belki şimdi kentlerine ulaşmak üzereydiler.

Bu müthiş korkuyla insanların yüreği duracak gibi oldu. Şarapla kendinden geçmiş, kana susamış güruhların çılgın adımlarla, ellerinde alev alev meşaleler evlere saldırdığı gözlerinin önüne geliyor, katillerin vahşi zevklerini kanlarıyla ödeyen kadınların yardım dilenen kısık haykırışları kulaklarda çınılıyordu. Işıldayan silahları da vücutlarında hissediyorlardı. Her şey çok canlı, çok berrak kötü bir rüya idi...

Dışarıdaki yabancı bir an bekledi. Kapı açılmayınca tokmağı bir daha vurdu. Boğuk uğultu, ürkek ve sessiz evde titreyen dalgalarla yine yayıldı...

Bu arada ev sahibi, az önce duasını kesmiş olan, uzun beyaz sakalı ve ilerlemiş yaşıyla bir patriği andıran adam kendini ilk toparlayan oldu. Usul sesle mırıldandı: "Tanrı ne istiyorsa, o olsun!" Sonra yanındaki torununa doğru eğildi. Korku içinde duran güzel kız, iri yalvaran gözleriyle peşinden gelen avcıya bakan bir karacayı andırıyordu. Yaşlı adam konuştu: "Bak bakayım dışarı, kim gelmiş, Lea!"

Odakilerin bakışlarını yüzünde toplayan kız, ürkek adımlarla pencereye yaklaştı, perdeyi titreyen ve rengi atmış parmakları ile tutup, kenara çekti. Sonra yüksek, ruhunun ta içinden gelen bir sesle konuştu: "Tanrıya şükür, gelen tek başına bir adam!"

"Tanrıya şükürler olsun!" Odakiler hep bir ağızdan iç geçirir gibi mırıldandılar. Az öncesine kadar korkudan buz kesilmiş insanlar hareket ettiler, gruplar oluşturdular. Kimileri dualar mırıldandı, kimileri de korku ve şüphe dolu, yabancıнын niçin gelmiş olacağından söz etti. Bu arada dışarıda bekleyen adam içeri alınmıştı.

Büyük odada bunaltıcı bir hava vardı. Sobada yanan odunlardan yükselen ağır kokuyla üzerinde sayısız yemeğin göze çarptığı zengin ziyafet masasını çevreleyen insanların korkusu odayı doldurmuştu. Masanın ortasında duran yedi kollu büyük şamdanın mumları da ağır ağır yanıyor, içerisini kaplamış olan buğuda ışık vermeye çalışıyorlardı. Kadınların üzerinde meşe renginde, taşlarla bezenmiş, yerlere kadar uzun giysiler vardı. Erkeklerin uçuşan giysileri de beyaz kurdelelerle süslüydü. Çok dindar insanların önemli bir dini günü kutladıkları hemen belli oluyordu.

Yabancıнын basamakları hızlı hızlı çıkan adımları duyuldu. Ve adam içeri girdi.

Aşağıdaki açık kapıdan gelen keskin rüzgâr aynı anda sıcak odayı doldurdu. Karın getirdiği buz gibi hava herkesi ürpertti. Şamdanda mumların titreşen alevi söndü, sadece biri zar zor ışık vermeye devam etti. Mumların sönmesiyle oda birdenbire rahatsız edici, derin bir karanlığa bürünmüştü. Sanki buz gibi bir gece duvarlardan aşağı inmişti. Odanın rahat ve huzur dolu havası aniden değişmişti. Kutsal mumların sönmesinin kötü anlama geldiğini herkes biliyordu. Bu boş inanç odadakileri yeniden ürpertti. Kimse ağzını açıp bir şey söyleyemiyordu.

Odanın kapısında iri, uzun boylu, kara sakallı bir adam durmaktaydı. En fazla otuz yaşındaydı. İçeri girdi, soğuktan korunmak için sarınmış olduğu kumaş ve örtüleri çabucak üzerinden sıyırdı. Ve son mumun ışığında yüzünün hatları belli olunca Lea hızla yanına sokuldu ve ona sarıldı.

Gelen Josua idi, komşu kentten nişanlısı.

Diğerleri de bir an heyecanlandılar. Adamın çevresini sarıp, neşeye onu selamladılar. Fakat sonra yine sustular. Lea'nın nişanlısının yüzü ciddiydi, hüznü doluydu. Alnındaki kırışıklar çok üzüntülü bir haber getirmiş olduğunun belirtisiydi. Odadaki herkes korkuyla ona bakıyordu. İri yarı adam yanında duranların ellerini kavradı ve getirmiş olduğu sırrı dudaklarının arasından fısıldar gibi açıkladı:

“Kamçılılar geldi!”

Karşısındaki insanların soru dolu bakışları bir anda donmuş gibiydi. Ellerini tuttuğu adamın nabzının bir an için durduğunu hissetti. Az önce yüksek sesle dua etmiş olan yaşlı adam hemen yanındaki masaya tutundu. Üzerindeki kristal bardaklar titreyen tonlarla usul bir şarkıya başladı. Korku yine geçirmişti pençelerini ürkek insanların yüreklerine, çekiyordu en son kan damlasını haberi getirene bakan bitkin yüzlerden.

Şamdandaki tek mum en son bir kez titredi ve söndü...

Odanın bir köşesindeki küçük masa lambasının donuk ışığı, az önce duydukları ile sarsılmış ve yıkılmış insanları aydınlatmaya çalışıyordu.

Odadakilerin biri kadere inanmış, her şeyi kabullenmişlerin “Tanrı böyle istedi!” sözünü hafifçe mırıldandı.

Diğerleri şaşkın, ne yapacaklarını bilmeden öyle duruyordu.

Yeni gelen konuşmaya devam etti. Heyecanlı, kopuk kopuk cümlelerle, söylediklerini duymak istemez gibi...

“Geliyorlar... yüzlerce... yığınla... Peşlerinde başkaları. Ellerine kanlar bulaşmış... Öldürmüşler... binlerce insan... Hepsi de bizlerden, doğuda. Bizim kente de geldiler...”

Bir kadın çığlığı adamın sözlerini kesti. Akan gözyaşları çığlıklarına engel olamadı. Genç kadındı, daha yeni evlenmişti, adama saldırır gibi üzerine gitti.

“Onlar orada! Annemle babam, kardeşlerim de! Onların başına bir şey geldi mi?”

Adam başını eğdi, kadının yüzüne bakarak usul bir sesle konuştu. Sözleri onu teselli etmek istemiş gibiydi. “Bu kişiler insan kederi nedir bilmiyor!” diye konuştu.

Odaya yine bir sessizlik yayıldı, derin bir sessizlik... Ölüm korkusunun o iğrenç hayaleti şimdi aralarına girmiş, hepsini ürpertiyordu... Beyazı gümüşe çalan uzun sakalından gözyaşları inen yaşlı adam kısık sesiyle, kopuk kopuk kelimelerle çok eski, dini törenlerde söylenen bir ölü duasına başladı. Diğerleri de yavaş yavaş ona eşlik ettiler. Fakat hiçbiri şarkı söylediğinin doğru dürüst farkında değildi, melodisinin, sözlerinin de. Sadece yaşlı adama eşlik ediyorlardı, bütün düşünceleri sevdiklerindeydi. Şarkı giderek güçlendi, sesler yükseldi, duyguları frenlemek gittikçe daha zorlaştı, sözler birbirine karıştı. Ve sonunda inanılmaz bir hüznü hepsinin içini doldurdu. Sonsuz acı insanları

kardeşçe bir araya getirmişti.

Derin bir sessizlik...

Arada bir tutulamayan bir iç çekmesi, derinden gelen bir hıçkırık...

Sonra haberci kalın, buğulu sesiyle anlatmaya devam etti:

“Hepsi şimdi Tanrının huzurunda. Kimse kurtulamadı ellerinden. Sadece ben kaçabildim, Tanrının alınyazısı...”

“Ona şükürler olsun!” Herkes aynı anda derinden mırıldandı. Yıkılmış, korkudan titreyen insanlar ardı ardına bu sözleri tekrar etti.

“Ben bir yolculuktan dönmüştüm kente. Yahudiler mahallesini çoktan yağmacılar doldurmuştu... Beni tanımadılar... Hemen kaçabilirdim... Fakat içimdeki bir duygu beni, şehit olmuş kardeşlerimin arasına itti. Aniden atının biri üzerime saldırdı, elindeki kırbaçla beni yuvarlamak istedi, fakat beceremedi, eyerin üzerinde dengesini kaybeder gibi oldu. İşte o anda yaşama gücüm bütün ruhumu kapladı, bana cesaret verdi. Adamı çekip, attan aşağı devirdim ve atladığım gibi atı uzaklara, gecenin karanlığına sürdüm, sizlerin yanına vardım. Bir gün ve bir gece...”

Bir an için sustu, derin bir nefes aldı ve güç gelen sesiyle devam etti: “Yeter bunlar! Şimdi düşünelim, ne yapabiliriz?”

Odadaki insanlar hep bir ağızdan bağırdı:

“Kaçalım!” – “Kaçmamız gerek!” – “Karşıya kaçalım, Polonya’ya!”

Kaçmak, hep kullanılan, utanılacak da olsa, güçsüzün güçlü karşısındaki tek mücadele olanağı idi. O anda kimse karşı çıkmayı düşünmüyordu. Bir Yahudi’nin savaşması, kendini koruması mı? Şimdi onların gözünde bu gülünç, üzerinde düşünülemez bir şeydi. Kölelik dönemi yine gelmişti. Toplumlarına güçsüz ve köle damgasını vuruyorlardı. Yüzyıllar bunu silememişti.

Öyle ise kaçacaklardı!

İçlerinden biri, kentteki diğer insanların koruması altına girmeyi önermiş, fakat ötekilerin yanıtı sadece aşağılayıcı bir gülümseme olmuştu. Köleliğin alınyazısı onları sonunda hep kendi kendilerine ve Tanrılarına götürmüştü. Bir başkasına hiç güvenmemişlerdi.

Sonra oturup, kaçıışı nasıl yapacaklarını planladılar. O güne kadar para biriktirmiş olan, zenginliği insan mutluluğunun ve hükmetmenin doruğu kabul eden bu insanların hepsi şimdi aynı düşüncedeydi: Bir an önce buradan kaçmak için her türlü özveriye göze alacaklardı. Elleriindeki bütün serveti, değer yitirecek olsa da, atlı arabalar ve soğuğa dayanıklı giyim eşyaları almak için bir an önce paraya çevirmeleri gerekiyordu. O anda ölüm korkusu bütün özelliğini yitirmiş, insanlar tek bir istekle birleşmişti. Solgun ve yorgun yüzlerden okunuyordu, artık hepsinin tek bir hedefi vardı.

Sabahın meşaleleri alev alev yanmaya başlarken her şey düşünülüp taşınılmış, kararlar verilmişti. Bütün dünyaya yayılmış toplumun insanların esnekliği ile içinde buldukları durumun ağır alınyazısını kabullenmişlerdi. Aldıkları kararlar şimdi ağızlarından dua gibi çıkıyordu.

Sonra herkes üzerine düşen görevi yapmaya gitti.

Parıldayan sokaklarda yığınlar oluşturmuş kar tanelerinin usul şarkısında kimi oflama kaybolup gidiyordu...

Kocaman kent kapısı en son atlı arabanın arkasından gürültüyle kapandı...

Gökyüzünde ay çok güçsüz parılıyordu, ışıltısında gümüş renginde kar taneleri küstah danslar yapıyor, insanların giysilerine konuyor, kumaş aralarına saklanıyor, nefes nefese atların burun deliklerinin çevresinde oynuyor, kalın karlarda zorla yol açan araba tekerleklerinin altında hışırdıyordu.

Arabalardan birbirleriyle fısıldaşan insanların sesleri duyuluyordu. Kadınlar, uzaklaşmaya başladıkları, fakat henüz gözden kaybolmamış doğup büyüdüğüleri o kentten hüznü, şarkıyı andıran kelimelerle söz ediyor, ince sesli çocuklar merakla binlerce soru soruyor, sonra susuyorlar, tuhaflaşıyorlar, sesleri çınlayan erkekler aralarında geleceğin planlarını yapıyor, sessizce dualar ediyorlar... Birbirlerine bağlı olduklarının bilincinde ve her açık yerden, her delikten içeri giren, buz gibi nefesini üzerlerine üfleyen, sürücülerin ellerini donduran soğuktan korunmak için insanlar iyice birbirlerine sokuluyordu.

En önde giden araba birden durdu. Peşinden giden diğerleri de hemen duruverdi. Arabaların üzerini örten tentelerin arasından, durmalarının nedenini bilmek isteyen soluk yüzler görüldü. Öndeki arabada giden en yaşlıları aşağı indi. Onu diğerleri takip etti, herkes arabalardan aşağı atladı. Durmalarının nedenini anlamışlardı.

Kentten pek uzaklaşmış sayılmazlardı. Lapa lapa yağın karın arasından, ovanın ötesinde, ihtar eden bir parmak gibi gökyüzüne uzanan kule henüz seçiliyordu. Kulenin ucu, bir elin parmağındaki değerli bir yüzük taşı gibi ışıldıyordu.

Burada her yer buz tutmuştu, bembeyazdı. Üzeri donmuş dümdüz bir gölü andırıyordu. Şurada burada, ağaçların arasında küçük tepelikler göze çarpıyordu. Arabalardan inmiş insanlar buralarda sevdiklerinin yattığını biliyordu. İtilmiş, dışlanmış, yapayalnız bu topraklarda bulmuşlardı sonsuz huzuru...

Her yeri ölüm sessizliği kaplamıştı. Sadece birkaç hıçkırık duyuldu. Donmuş, ıstırap dolu yüzlerden sıcak gözyaşları aktı, karlara damlayıp donuverdi.

Bu derin, suskun huzurun karşısında insanlar bir an için ölüm korkularını unuttu. Sonsuz, çılgınca bir özlem duydular, sevdikleri insanlarla birlikte bu mekânın huzuruna... Şu bembeyaz örtünün altında, ömürlerinde bir daha yaşayamayacakları ne mutlu anılar, ne çok mutluluklar yatıyordu... Bu duyguları hepsi içinde taşıyordu. Her biri bu huzur dolu mekânın özlemini ruhunda hissediyordu.

Fakat yine yola devam etmek zorundaydılar.

Arabalarına bindiler, köşelerine sıkıştılar, yine birbirlerine iyice sokuldular. Az önce dışarıda o kesici soğuğu fark etmemişlerdi. Şimdi ise dondurucu soğuk yine ürperen, titreyen vücutlara giriyordu. Arabaların karanlığında sonsuz korku ve sonsuz acı dolu bakışlar birbirlerini buluyordu...

Düşünceleri, tekerleklerin karlarda bırakmış olduğu derin izleri takip ediyor, özlemlerinin yerine, o huzur dolu mekâna geri gidiyordu.

Çoktan gece yarısı olmuştu. Arabalar kentten artık çok uzaklaşmışlardı. Şimdi mehtap ışığında apaydınlık uzanan, ışıldayan karların yansımalarının oluşturduğu bembeyaz peçelerin dalgalanarak sardığı koskocaman ovaya çıkmışlardı. Güçlü beygirler artık gittikçe kalınlaşan, tekerlere yapışıp, ilerlemelerini güçleştiren, arabaları sarsan karlarda ilerlemeye çabalıyordu. Sanki her an duracaklardı.

Gittikçe artan soğuk, hareketleri zorlaşan insanları kemiklerine kadar buzdan bıçaklar örneği kesiyordu. Bu arada rüzgâr da uyanmıştı. Giderek sertleşiyor, çılgınca şarkılar söylüyor, arabaları sarsıyordu. Kendine kurban aramış gibi aç ellerini uzatıyor, tenteleri yırtmak istiyordu. İnsanlar donmuş elleriyle ipleri güçlkle yine bağlıyor, sağlamlaştırıyorlardı.

Fırtına gittikçe daha yüksek sesle şarkı söylüyor, erkeklerin zor oynattıkları dudakları arasından fısıldar gibi çıkan, sözleri pek anlaşılmayan dualar fırtınanın şarkısına karışıyordu. Rüzgârın keskin ıslığının altında, soğukkanlılıklarını çoktan yitirmiş, başlarına geleceklerden korkan kadınların

hıçkırıkları ve soğuktan yorgunluklarını unutmuş çocukların aralıksız ağlamaları hemen hemen duyulmaz olmuştu.

Tekerlekler inleyerek karlarda yol açmaya çabalıyordu.

En arkadaki arabada Lea nişanlısına iyice sokulmuştu. Erkek ona hüznü, tekdüze sesiyle sonsuz dertlerden söz ediyordu. Güçlü koluyla, onu sanki soğğun saldırısından ve acılardan korumak istermiş gibi genç kadının kızımsı, incecik vücudunu sarmıştı. Lea'nın bakışlarında teşekkür borcu vardı. Arabadakilerin acı dolu sözlerine fırtınanın sesi karışıyor, kadınla erkeğin birbirlerine söyledikleri özlem ve şefkat dolu sözler onlara ölümü ve tehlikeleri unutturuyordu.

Birdenbire araba sallandı, insanlar oturdukları yerde düşer gibi oldu. Ve durdular.

Az öteden, en öndeki arabalardan, rüzgârın uğultusu arasından bağırıp çağrılar, kırbaç sesleri, heyecanlı insanların yüksek sesle homurdanmaları kulağa geldi. Arabalardan aşağı indiler, kesici soğukta zorla ön tarafa doğru yürüdüler. Arabalardan birinin atı tökezlenmiş, yuvarlanırken ötekini de devirmişti. Atların çevresinde toplanmış erkekler yardım etmek için çaba gösteriyor, fakat ellerinden bir şey gelmiyordu. Hızla esen rüzgâr insanları küçücük oyuncak bebekler örneği sağa sola savuruyor, donmuş parmakları ince sopaları andırıyordu. Hiçbir yerden yardım gelemezdi onlara. Göz alabildiğine, sonsuzluğu ile gurur duyan ova dümdüz uzanıyor, fırtına insanların bağrılarını önemsemiyor, yutuyordu.

İnsanlar içinde buldukları durumun hüznü dolu bilincini kavradılar. Ölüm bu kez, yeni, korkunç bir görünümde yine onlara doğru ellerini uzatıyordu, doğanın mücadele edilmesi, yenmesi mümkün olmayan güçlerine, dondurucu soğğun baş edilemeyen silahına karşı çaresiz ve korunmasız öyle duran insanlara...

Fırtınanın borazamı sürekli, arka arkaya kulaklarına hep aynı sözleri üflüyordu: Sen burada öleceksin... öleceksin...

Ve insanların içindeki ölüm korkusu teslim olmaya dönüştü, kendilerini ümitsizce alınyazılarına bıraktılar.

Hiçbiri kafasından geçenleri ötekilere söylemedi, hepsi aynı anda aynı şeyi düşündü. Vücutları tutulmuş, bitkin, zorla arabalara bindiler, yan yana oturup birbirlerine sokuldular ve ölümü beklediler.

Yardım geleceğinden ümitlerini kesmişlerdi.

İyice birbirlerine sarıldılar, ölümden birleşmek için her biri en çok sevdiğine. Yola çıktıklarından bu yana onlara sürekli eşlik etmiş olan fırtına dışarıda bir ölüm şarkısı söylüyor, kar da arabaların çevresine kocaman, parıldayan bir tabut örüyordu...

Yavaş yavaş geliyordu ölüm. Buz gibi ısırıcı soğuk arabaların her yanından, her köşesinden giriyor, başarısından emin bir zehir gibi vücutlara ağır ağır işliyor, organlar elde ediyordu...

Dakikalar yavaş yavaş geçiyordu, sanki ölüme, insanları kurtuluşa götüren çabasını gerçekleştirilmesi için ona zaman tanımışlardı... Zor, sonsuz saatler geçiyor, ümidini yitirmiş ruhları yavaş yavaş sonsuzluğa götürüyor.

Fırtına ise neşeye şarkılarını söylüyor, oynanan trajediyle alay eder gibi kahkahalar atıyor. Mehtap da umursamazca gümüş ışığını yaşamla ölümün üzerine serpiyor...

En arkadaki arabada derin bir sessizlik var. Birkaçı ölmüş, bazıları ise artık olup biteni algılamaktan uzak, bambaşka bir dünyada donarak ölmenin güzelliğini yaşıyor... Hiç kimse konuşmuyor, hepsi cansız gibi. Sadece düşünceler yakıcı şimşekler gibi karmakarışık çakıyor...

Josua soğuk parmakları ile nişanlısına sarılmış. Genç kız çoktan ölmüş, fakat adam bunun farkında

değil...

O, düş görüyor...

Sıcacık, büyük bir salonda oturuyor, altın şamdanda yedi mum yanıyor, bütün dostları da aynı salonda, hep bir arada oturuyorlar, her zamanki gibi. İnsanların gülümseyen yüzlerinde, dostça sözlerinde ve dualarında bu bir arada olmanın mutluluk ışığı belirtisi var... Ve çok yıllar önce ölmüş insanlar kapıdan içeri giriyor, annesiyle babası da... O hiçbir şeye şaşırıyor. Herkes birbiriyle cana yakın öpüşüyor, senli benli konuşup, sohbet ediyor. Ve gelenler artıyor, yüzyıllar önce ölmüş Yahudiler, toplumlarının kahramanları, çok eski, renkleri atmış, yerlere kadar uzanan kisveler ve giysiler içinde. Hep birlikte oturuyorlar, yan yana, konuşuyorlar, hepsi de neşeli... Gelenlerin ardı arkası kesilmiyor. Oda bir sürü insanla doluyor, hızlı hızlı gelip gidiyorlar, karmakarışık, hangisine bakacağını şaşırıyor, gözleri yoruluyor, konuşmalarla kulakları uğulduyor... Nabzı aralıksız atıyor, hızlanıyor, giderek bir ateş içini daha çok yakmaya başlıyor...

Ve birden her yere bir sessizlik çöküyor, her şey bir son buluyor...

Güneş çıkmıştı. Lapa lapa yağmaya devam eden kar elmas gibi parıldıyordu. Ovanın bir kenarında gece yağın karın oluşturduğu tepelikler de güneşte değerli taşlar gibi ışıltıyorlardı...

Neşeli, güçlü bir güneşti az önce ışınlarını yollamaya başlayan, parıldayan, sanki bir ilkyaz güneşiydi. Ve gerçekten de ilkyaza az kalmıştı. Kısa süre sonra çiçekleri tomurcuklandırarak, her yeri yeşertecek ve yollarını kaybetmiş, donarak ölmüş zavallı Yahudilerin, ömürleri boyunca ilkyazı yaşamamış o insanların üzerindeki bembeyaz keten örtüyü kaldıracaktı...

Unutulmayacak Bir İnsan

Bana, yaşamın en önemli iki şeyi üzerine ders vermiş olan bir insan vardır ki, onu ömür boyu unutmam mümkün değil. Bu kişi bana şunları öğretmiştir: Tamamen kişisel özgürlüğe dayanarak, bu dünyaya hükmeden en büyük güce, paranın gücüne esir olmamayı ve içinde yaşanan toplumda tek bir düşman bile edinmemeyi...

Bu çok ilginç insanı çok basit bir rastlantı sonucu tanıdım. Bir gün öğleden sonra –o sıralar küçük bir kentte yaşıyordum– küçük av köpeğim ile bir gezintiye çıktım. Köpek birdenbire çok tuhaf hareketler yapmaya başladı. Yere yatıp, yuvarlandı, ağaçlarda sırtını kaşdı ve sürekli inledi, vızıldadı.

Şaşkın şaşkın ona bakıp ne olduğunu anlamaya çalışırken, otuz yaşlarında, kötü giyimli bir adamın yanımdan geçtiğini fark ettim. Dilencinin biri olacak, diye düşündüm ve elimi cebime sokup sadaka vermeye hazırlandım. Fakat yabancı sakince yüzüme baktı ve gülümsedi. Canlı, mavi gözlerinde eski bir dostun bakışı vardı.

Eliyle köpeğimi gösterip: “Zavallı hayvanın bir derdi var gibi,” dedi. “Gel bakayım yanıma, derdine hemen bir çare buluruz.”

Sanki iki yakın dostmuşuz gibiydi. Davranışlarında içten gelen bir dostluk vardı. Peşinden yürüdüm. Sıralardan birine yan yana oturduk. Keskin bir ıslık çalıp, köpeği yanına çağırdı.

İşte o anda çok tuhaf bir şey oldu. Benim Kaspar, tanımadığı insanlara hiç sokulmayan köpeğim, hemen geldi ve başını söz dinlermiş gibi bu yabancıya dizine dayadı. Adam elini köpeğin tüylerin arasına soktu ve dikkatle her tarafını inceledi. Az sonra memnun bir “Ah, işte...” çekti ve parmakları ile belli bir şeye sertçe dokunmuş olacak ki, Kaspar birkaç kez arka arkaya ulur gibi sesler çıkardı. Fakat yine de adamın yanından uzaklaşmadı. Birkaç dakika sonra da yabancı elini köpeğimin tüylerinden çekti.

“İşte, bulduk,” diye gülümsedi ve elinde tuttuğu bir şeyi şöyle havaya kaldırdı. “Sevgili köpek, yine koşuşturabilirsin.” Kaspar koşarak uzaklaşırken, adam da oturduğu yerden kalktı, başıyla şöyle bir selam verip, “hoşça kalın” dedi ve yoluna devam etti. O kadar çabuk gözden kayboldu ki, değil yardımına teşekkür etmek, ona bir şey vermeye bile fırsat bulamadım. Aniden ortaya çıkmış, aniden de kayboluvermişti.

Eve geldiğimde, hâlâ o adamın tuhaf davranışını düşünüyordum. Az sonra yaşlı aşçı kadına bu karşılaşmadan söz ettim.

“Adı Anton’dur,” diye konuştu kadın. “Bu gibi şeyler hiç dikkatinden kaçmaz.”

Mesleğinin ne olduğunu sordum, ne iş yapıyordu, hayatını nasıl kazanıyordu, bilmek istedim.

Çok şaşırtıcı bir şey sormuşum gibi tepki gösterdi:

“Meslek mi? Onun mesleği filan yoktur!”

“Peki, anladım, fakat her insanın yaşaması, bir mesleğe gereksinimi vardır...”

“Anton’un yoktur,” diye konuştu aşçı kadın. “Gereksinimi olan şeyleri başkaları ona severek verir. Paranın Anton için hiç önemi yoktur. Ona para gerekmez.”

Gerçekten de tuhaf biriydi şu Anton. Dünyanın her yerinde olduğu gibi benim yaşadığım küçük

kentte de bir dilim ekmek alsanız, ya da bir kadeh bira içseniz bedelini ödemeniz gerekirdi. Konakladığınız yer bedava değildi, alacağımız üst baş da... Peki ama pek dikkati çekmeyen, pantolonu yırtık adam bu kuralların nasıl dışına çıkabiliyor ve yaşamını dertsiz nasıl sürdürebiliyordu?

Yaşamının sırlarına bir göz atmaya, araştırmaya karar verdim ve kısa süre sonra da aşçı kadının haklı olduğunu gördüm. Gerçekten bu Anton'un doğru dürüst bir işi filan yoktu. Sabahtan akşama, sanki hiçbir şeyle ilgilenmezmiş gibi kentte gezinip duruyor, fakat çevresinde neler olup bittiğine tilki gibi dikkat ediyordu. Bazen arabanın birini durduruyor, atlarının iyi bağlanmamış olduğuna arabacının dikkatini çekiyor. Bir başka zaman da bir bahçeyi, ya da araziyi çevreleyen çitte sopaların çürümeye başladığını görüyor ve sahibini arayıp buluyor, çitin tamir görmesi gerektiğine dikkatini çekiyordu. Çoğu zaman da bu iş ona veriliyordu. Herkes biliyordu ki Anton para hırslısı değildi, sadece yardım etmek istediği için böyle cana yakın davranıyordu.

Araştırmalarım sürdükçe ne kadar çok insana yardımcı olduğunu fark ettim. Bir gün bir kunduracı dükkanında oturmuş ayakkabı tamir ettiğini gördüm, bir başka gün bir toplantıda garson olarak çalıştığını, bir kez de çocukları gezdirdiğini. Küçük sorunlarına çıkar yol bulamayan bir sürü insanın Anton'dan yardım istediğini anladım. Hatta bir defasında pazar yerinde pazarcı kadınların arasına oturmuş elma sattığı gözüme ilişti. Tezgahın sahibesi kadın loğusa yatağında idi ve Anton'dan o gün malını satmasını rica etmişti.

Mutlaka birçok kentte elinden bir sürü iş gelen benzeri çok insan vardır. Fakat Anton'u onlardan ayıran özelliği, yaptığı iş ne kadar zor olursa olsun, o gün gereksinimi olan kadar para alırdı, daha fazlasına gerek görmezdi. Hatta parasal durumu iyi olduğu günlerde yaptığı işe hiçbir karşılık istemezdi.

“Bir şeye ihtiyacım olduğunda,” derdi, “sizi ararım ben.”

Zamanla şunu da fark ettim: Çalışkan, üstü başı dökülen bu ufak tefek adam kendine uygun yepyeni bir ekonomi dalı geliştirmişti! Birlikte yaşadığı insanların dürüstlüğüne inanıyordu. Bir banka hesabında para biriktirmektense, çevresindekilerin ahlaksal yükümlülüklerinden oluşan bir ‘alacak hesabı’ açmıştı... Bu onun için küçük bir birikimdi ve ona görünmez krediler sağlıyordu... En yüreksizler bile, kendilerine dostça yardım eli uzatan ve para filan istemeyen bu adama yaptığının karşılığında bir şey vermeden yapamıyordu.

İnsanların ona nasıl bir ilgi gösterdiğini anlamak için sokakta Anton'un peşinden gitmek yeterliydi. Karşılaştığı herkes onu cana yakın selamlıyor, elini sıkıyordu. Açık sözlü, kendi halinde, üstü başı dökülen bu insan da, arazilerini herkese kullandıran, davranışları dostça, eli açık bir toprak sahibi havasında kentin sokaklarında dolaşıp duruyordu. Ona bütün kapılar açıktı. İsteddiği lokantaya giriyor, istediği masaya oturuyordu. Anton'a her şey serbestti. Yarınını düşünmeyen, alınyazısını Tanrısına bırakmış bir insanın böylesine bir güce sahip olabileceğini şimdiye kadar hiç kavramamıştım.

Gerçeği söylemeliyim, köpeğime yardım ettiği o günden sonra Anton'un, sokakta yanımdan geçerken beni, sanki onun için yabancı biriymişim gibi sadece başıyla şöyle bir selamlamasına ilk günlerde kızmıştım. Herhalde yapmış olduğu yardım için benden, küçük de olsa bir teşekkür bekliyor, diye düşünmüştüm. Kendimi, onun bu saygılı önem vermezliği ile büyük ve dost canlısı toplumun dışında bırakılmış hissediyordum. Günün birinde evde bir tamir işi gerektiğinde –delinmiş bir yağmur olduğundan sular akıyordu– aşçı kadına Anton'u çağırmasını söyledim.

“Onu bulup çağırmak öyle pek kolay değildir,” dedi kadın. “Hiçbir zaman uzun süre aynı yerde kalmaz. Ona birileriyle haber yollayacağım.”

Bu ilginç insanın doğru dürüst kalacak bir yerinin olmadığını da işte böylece öğrendim. Fakat ona

ulaşmak yine de pek zor olmadı sayılır, telsiz bir telgraf hattı Anton'u bütün kentlin insanlarına bağlıyordu. En basiti, rastladığınız ilk insana: "Anton'u görürseniz söyleyin, işime yarayabilir," demektir. Böylece haber kulaktan kulağa gidiyor, sonunda da mutlaka biri Anton'a rastlıyor ve kimin onu aradığını söylüyordu.

İşte biz de böyle yaptık ve aynı günün akşamüstü Anton çıkageldi. Önce şöyle bir etrafına bakındı, sonra bahçeyi geçip, eve doğru yürürken, laf arasında söylemiş gibi, çitin bazı yerlerinin budanması ve az öteye yeni dikilmiş olan ağacın da yerinin değiştirilmesi gerektiğini belirtti. Sonra da tamir olacak su oluğunu şöyle bir gözden geçirdi ve hemen işe koyuldu.

İki saat sonra, her şey yine yolunda, deyip, ben doğru dürüst bir teşekkür etmeye bile fırsat bulamadan çekip gitti. Fakat bu kez, Anton'a ne gerekiyorsa vermesi için aşçı kadına önceden söylemişim. Gider gitmez hemen sordum, Anton memnun kalmış mıydı?

"Tabii," oldu kadının yanıtı, "o her zaman memnundur. Ben altı Şilin vermek istedim, fakat Anton sadece iki Şilin aldı. Bu kadarının kendisine bugün ve yarın için yeterli olduğunu söyledi. Acaba doktor beyin eski bir paltosu var mı, diye de sordu."

O anda içimi bir sevinç kapladı. Ne de olsa, bu adamın –verilenden azını alan ilk insandı o hayatımda rastladığım– bir isteğini yerine getirebilecektim. Hızla peşinden koştum.

"Anton, Anton," diye bağırdım yamaçtan aşağı, "tam sana göre bir paltom var!" Yanına vardığımda, bana gözlerindeki o pırıl pırıl, sakın bakışlarla baktı. Peşinden koşmama hiç şaşırmamış gibiydi. Kullanmadığı paltosu olan birinin onu, çok gereksinimi olan başka birine vermesi Anton için çok olağandı.

Aşçı kadın bütün eskilerimi çıkarıp, ortaya koydu. Anton yığına şöyle bir göz attı, sonra içinden bir paltoyu seçip eline aldı. Üzerine giyip prova etti ve sakince: "Bu tam bana göre!" dedi.

Yüzünde, bir dükkanda önüne getirilen değişik modellerden birini seçen beyefendinin ifadesi vardı. Sonra diğer eski giysilerime de bir göz attı.

"Şu ayakkabıları Salser sokağındaki Fritz'e hediye edebilirsin. Onun şu sıralar bir çift ayakkabıya çok ihtiyacı var! Bu gömlekleri de ana caddedeki Joseph'e ver, biraz tamir ettirir... Eğer istersen ben ayakkabılarla gömlekleri götürür, onlara veririm."

Anton bunları, karşısındakine iyilik eden birinin ses tonuyla söylemişti. Artık kullanmadığım giysileri hiç tanımadığım birilerine götürüp vereceği için o anda kendisine teşekkür etmem gerektiği hissine kapıldım. Anton ayakkabılarla gömlekleri şöyle bir paketledi, sonra da bana dönüp:

"Bütün bunları hediye ettiğin için sen gerçekten iyi adamın birisin," dedi. Ve çekip gitti.

O güne dek kitaplarımla ilgili aldığım olumlu eleştiriler bile beni bu adamın yalın övgüsü kadar sevindirmemişti. Yıllar sonra bile sık sık büyük minnettarlıkla Anton'u düşünmüşümdür. Çünkü hiçbir dostum bana onun kadar duygusal destek vermemiştir. İleri yıllarda parayla ilgili kimi sorunlar olduğunda da hep o adamı anımsamışımıdır. Çünkü Anton, sadece o gün için gereksinimi olandan fazlasını istemeyen, hep huzur ve güven içinde yaşayabilen birisiydi. Sık sık düşünmüşümdür. Dünyadaki insanlar birbirlerine güvenebilseydi, ne polise, ne mahkemelere, ne de hapishanelere gerek kalırdı... Para da gereksizleşirdi. O zaman şu karmaşık ekonomi sisteminin getirdiği sorunlar ortadan kalkmaz mıydı? Bizler de, her zaman herkese yardıma koşan, karşılığında ise kendine gerekli olandan fazlasını almayan şu Anton gibi yaşamaz mıydık?

Yıllardır ondan haber alamıyorum. Fakat Anton'u merak etmeme hiç gerek yok. Tanrı bu adamı yalnız başına bırakmaz, hele insanlar hiç...

Kadın ve Doğa

Yağmursuzluk ve kurak nedeniyle bütün ülkede ürünlerin bozulup, insanların uzun yıllar korkuyla anımsayacağı o müthiş sıcaklar sırasındaydı. Haziran ve Temmuz aylarında kuraktan çatlamış tarlalara tek tük yağmur serpiştirmişti. Ancak takvimler Ağustos'u gösterdiğinden bu yana bir damla bile düşmüyordu. Benim ve benim gibi birçoğunun biraz serinlemeyi umduğu Tirol'lerin yüksek ovasında bile, havadan safran rengi bir ateş ve toz yağıyordu sanki. Güneş daha sabahtan, ateşler içinde yanan bir insanın sarı ve donuk bakışları örneği, göklerin boşluğundan, kurumuş doğaya saplanıp kalıyor, saatler ilerledikçe de tunçtan kazanında kaynattığı beyazımsı ve bunaltıcı buharı ile ovayı ağır ağır boğuyordu. Ufkun bir yanında yükselen güçlü Dolomitler'de pırıl pırıl ve tertemiz karlar parıldasa da, bu serinlik ışıltısını sadece gözler bir anı gibi hissediyordu.

Kavurucu, sığağın gece gündüz artıp, binlerce dudağı yarmış gibi her ıslaklığı emdiği ovada o anda belki de serin rüzgârların uğuldadığını düşünerek dağları seyretmek bir işkenceydi. Batmakta olan bu evrende solan bitkiler, kuruyan asmalar ve suyu çekilen derelerin bütün canlılığı ve hareketliliği de ölüyor, saatler boş, aylak geçiyordu. Bu bitip tükenmez günleri ben de, başkaları da hep evde geçiriyorduk. Yarı soyunmuş, perdeler inik, yağmur ve kasırgayı uyuşuk uyuşuk düşleyerek havanın değişmesini isteksizce bekleyiyorduk. Fakat bu düş de yitirilmiş gibiydi. Sıcaktan kavrulan otların isteksiz ve uyuşuk hareketsizliği beyaz dumanlarla çevrili ormanın sıkıntılı düşü gibi...

Sıcak günden güne artıyor, fakat yağmurun bir türlü geleceği yok. Güneş günün ilk saatlerinden akşama dek cayır cayır yakıyor, sarı ve işkence veren bakışlarına çılgınca bir inatçılık geliyordu gittikçe... Bütün bir yaşam duracak gibi. Her şeye bir sessizlik çökmüş, hayvanlar gürültü etmez olmuştu. Havada titreşen sıcaklığın sessizce uyumundan, dünyanın fokur fokur kaynayan uğultularından başka hiçbir ses gelmiyordu beyaz tarlalardan. Gölgelelerin ağaçlar arasında mavi mavi titreştiği ormana gidip şöyle bir uzanmak, güneşin bu sarı sarı ve inatçı bakışlarından kaçıp kurtulmak için dışarıya çıkmayı denedim. Fakat daha ilk adımlardan sonra sığağa dayanamayıp vazgeçtim. Sonunda çatının kenarından çakıllara vuran daracık gölgeye sıkışıp, otelin önündeki bambu sandalyelerden birinde saatler saati oturmak zorunda kaldım. Bir defasında, incecik bir dikdörtgeni andıran gölge daha da küçülüp, ellerime vurunca biraz öne çıktım. Fakat hemen sonra zaman duygusundan yoksun, arzu ve isteklerden yoksun sandalyeme yine yaslanıp kaldım. Bu korkunç yapış yapış havada zaman erimiş, saatler anlamsız düşlerde uçup gitmişti. Dışında, kavrulan derimin hava açıklığından ve içimde cayır cayır yanan kanımın çabuk vuruşlarından başka hiçbir şey duymaz olmuşum.

Bir yerlerden doğru sıcak ve özlem dolu bir iç çekiş yükseliyor, doğada sessiz, çok sessiz bir soluk dolaşıyor sandım. Hemen toparlandım. Rüzgâr değil miydi? Rüzgârın nasıl olduğunu da unutmuşum. Havasızlıktan kurumuş ciğerler onun serinliği ile doymayalı çok olmuştu. Rüzgâr sıkışıp kaldığım dam altı gölgesine kadar henüz sokulmamıştı. Fakat karşı yamaçlardaki ağaçlar yabancı bir varlık hissetmiş olacaklar, birbirleriyle fısıldaşır gibi usul usul sallanmaya başlayıverdiler. Ağaç gölgeleri tedirginleşti, heyecanlı canlılar gibi sağa sola gidip geldi gölgeler...

Sonra birden, uzaklarda bir yerde derinden derine ve döne döne bir ses perdesi yükseldi. Doğru...

fısıltı, bir esiş, bir dokunuş, derinden derine gümbürdeyen çağlıtı gibi rüzgâr gelmişti dünyaya. Şimdi daha da güçlü, daha kudretli çarpıyordu. Yolda duman duman toz bulutları, müthiş bir korkuya kapılmış gibi, hepsi de aynı yöne doğru koşuştular. Karanlık bir köşeye toplanmış kuşlar çığlık çığlığa havaya uçtu. Atlar, köpüklü burun deliklerini titrettiler. Vadinin uzaklarından davar böğürmeleri duyuldu. Güçlü bir şey uyanmış, çok yakınlara gelmiş olmalıydı. Toprak, orman ve hayvanlar bunun şimdiden farkındaydı. Gökyüzüne hafif bir parlaklık gelmişti.

Heyecandan titriyordum. Kızgın sıcağın inceden inceye kışkırtmaları ile kanım kızışmış, sinirlerim kopacak gibi gerilmişti. Kasırganın mutlu kılan sevincini, rüzgârın hızını böylesine derinden hiç duymamıştım. Kasırğa geliyor, yaklaşıyor ve gelişini önceden bildiriyordu. Rüzgâr hafif bulut kümelerini getiriyor, dağların arkasında birisi çok ağır bir yük yuvarlıyormuş gibi ağzından burnundan soluyordu. Bu gürültülü solumalar yorulmuş gibi kesiliveriyorlardı. O zaman çamlar kulak verir gibi hafiften, sessizce bir titriyor, yüreğim de onlarla titriyordu. Nereye baksam, benim içimdekini andıran bir bekleyiş vardı. Toprakta çatlaklar artıyordu. Susuzluktan kavru lan küçük küçük hayvan ağızları gibi açılmışlardı. Kendi vücudum da böyle idi. Derimin ter delikleri serinliği, yağmurun ürpertici ve soğuk tadını aramak için sonuna kadar açılmıştı. Parmaklarım, bulutları yakalayıp, şu bitkin yeryüzüne çekmek ister gibi farkında olmadan gerildi.

Fakat gelmişlerdi onlar... Görünmez bir elle itilen yuvarlak, yumru torbalar gibi ağır ağır ve kapkara yaklaşıyorlardı. İşte bunlar, yüklü kara yağmur bulutları idi. Birdenbire çarpınca sağlam ve ağır eşyalar gibi, öfke ile gümbürdüyorlardı. Bazı bazı kibrit çıtırdısını andıran bir sesle hafif bir şimşek çakıyordu, kara kara düzlüklerinde. Sonra mavi ve tehlikeli aydınlanıyor, gittikçe yakınlaşıyor ve kümeleri gittikçe daha fazla kararıyordu. Kurşundan bir gökyüzü, tiyatroların demirden yangın perdesi örneği yavaş yavaş iniyor, iniyordu. Şimdi hemen her yer kapkara olmuş, alıkonulmuş sıcak hava iyice sıkışmıştı. Artık sessiz ve korkunç son bir bekleyiş molası başlıyordu. Derinliklere çöken kara ağırlığın altında her şey boğulmuştu. Kuşlar cıvıldaşmıyor, ağaçlar soluğunu tutuyor, hatta küçücük otlar sallanmayı göze alamıyordu.

Gök, ilk şimşegi bekleyişiyle her şeyi tutuklaşmış yeryüzünü madenden bir tabut gibi sarıyordu. Olduğum yere çivileyen mükemmel tatlı bir korku ile ellerim kenetlenmiş, soluğumu tutarak duruyordum. Arkamdan insan sesleri duydum. Ormandan geliyor, otelin kapısından çıkıyor ve her yerden kaçışıyorlardı. Hizmetçi kızlar panjurları indirip, pencereleri gürültüyle kapatıyorlardı. Her şeyde birdenbire hareket ve heyecan, hazırlık ve çaba başlamıştı. Sadece ben titreyerek ve hiç kıılmıdamadan duruyordum. Çünkü ilk şimşegi görünce atacağım coşku çığlığını gırtlığımda hissediyordum.

Bu sırada, tam da arkamdan, sıkışmış bir göğüsten zorla çıkmış gibi bir iç çekiş ve yalvarırcasına özlemlili bir sesle: “Yağmur bir yağabilse!” denildiğini duydum. Bu ses öylesine yaban ve ilkeldi, boşanmış öylesine sıkıntılı duygularla doluydu ki, göklerin müthiş ağırlığı altında susuzluktan kavru lan, işkence ile kıvranan doğanın çıplak dudaklarından çıkmış sanılırdı. Dönüp baktım. Arkamda duran bir kız söylemiş olacaktı bu sözleri. Solgun ve incecik dudakları susuzluktan yanarmışçasına hâlâ aralıktı ve kapıya yaslanmış kolu hâlâ titriyordu. Fakat o sözleri ne bana, ne de başkasına söylemişti. Bir uçuruma bakar gibi doğaya doğru eğilmiş, hareketsiz bakışları dışarıdaki çamlara çöken karanlığa saplanmıştı.

Boş ve dipsiz bir uçurum gibi durgun bakışı gökyüzünün sonsuzluğuna dikilmişti. Bakışlar benimle ilgilenmiyor, sadece ve sadece yukarılara, bulut kümelerine asılı fırtınaya tutkuyla uzanıyordu. Yabancı genç kızın göğsünün inip kalkışını, boğazına bir şey tıkanmışçasına yukarı doğru sarsılışını,

yakası açık elbiseden sıyrılıp görünen incecik gırtlığın titrediğini ve sonunda ürperen dudakların müthiş bir susuzlukla açılıp: “Ah, yağmur bir yağsa,” diye tekrarladığını gördüm. Bunalmış bir dünyanın iç çekişini duyar gibi olmuştum. Hareketsiz vücudunda ve dalgın bakışlarında uyurgezerlerin rüyamsı görünüşü vardı. Açık renk giysilerinin içinde bembeyaz görünüşüyle gökyüzünün griliğine karşı, yağmur bekleyen bütün bir doğanın susuzluğu ile duruyordu.

Yakınımdaki otlar hafifçe cızırdadı. Saçakta sert tıkırtılar oldu. Sıcak çakıllardan bir sesler geldi. Her yerde hep aynı vızıldayışlar başlamıştı. O anda kavradım, benliğimde duydum. Ağır ağır düşüp hemen uçuşuveren ilk yağmur damlaları, serinlikler getirecek şakır şakır yağmurun mutlu habercileri idi duyduklarım! Ah, işte başlamıştı! Başlamıştı! Bir unutuveriş, mutlu bir sarhoşluk çöktü üzerime. Hiç böylesine uyanık olmamıştım. İleriye fırlayıp, bir yağmur damlası yakaladım. Parmaklarıma ağır ve buz gibi çarptı. Çabucak kasketimi çıkardım. Islak duyguyu saçlarımda, alnımda duyayım diye. Sabırsızlıkla titremeye başlamıştım. Yağmurun şarıltıları ile çevrilmek, onu cayır cayır yanan derimde, sonuna kadar açılmış ter deliklerinde hissetmek, fokurdayan kanıma karıştırmak istiyordum. Fakat ben onların, kapakları açılmış bentler gibi şakır şakır ve çağıl çağıl bollaştığını şimdiden duyuyor, sıcaktan bunalmış bir dünyaya, ormana gökyüzünün mutluluklar getiren çöküşünü hissediyordum.

Fakat ilginç bir şey.. Damlalar hızlanmadı. Teker teker sayılabildiler. Her yanda gıcırtilar, cızırtılar, uğultular vardı, fakat birleşip yağmurun yüce müziğini yükseltmiyorlardı. Damlamışlar, damlamışlar ve hızlanacak yerde gittikçe ağırlaşır, –bir saat ibresinin tik-taklarının kesiliverip, zamanın durması gibi– damlamaz olmuşlardı. Sabırsızlıktan yanan yüreğim buz gibi oldu bir anda. Bekledim, uzun süre bekledim. Hiçbir değişme yoktu. Alnı susuzluktan kavru lan gökyüzü, kara kara bakışlarımı ayırmadan ve müthiş bir sessizlikle dakikalarca öyle kaldı. Fakat sonra, usul ve acı bir aydınlık dolaşıyormuş gibi bir şeyler oldu. Batıdan doğru gökler aydınlandı, bulut duvarları ağır ağır açılıp, gümbürtülü yuvarlanışlarını sürdürdü. Bulutların kapkara düzensizliği, ağırlaştıkça ağırlaştı. Parıltılı ufuk çizgisindeki doğa, aradığını bulamamaktan gelen ezilmiş bir düş kırıklığı içinde uzanıyordu. Son ve sessiz bir öfkenin ürpertiği ağaçlar eğilip büküldüler. Fakat sonra heyecanlı eller örneği uzanmış yaprak kümeleri bitkin ve ölgün düşü düşüverdiler. Buluttan peçe gittikçe aralandı, ezilmiş yeryüzünün üzerinde tehlikeli ve korkunç bir aydınlık yükseldi. Hiçbir şey olmamıştı. Fırtına uzaklaşmıştı.

Bütün vücudum titriyordu. İhanete uğrayıp da, elinden bir şey gelmeyenlerin anlamsız kızgınlığı ile müthiş öfkelen dim. Haykırabilir, ya da çılgınca koşabilirdim. Bir şeyler kırmak, tehlikeli bir şey, bir kötülük yapmak, budalaca öç alma isteği ile doluydum. İhanete uğramış bütün bir doğanın kavranişını içimde hissediyor, küçük küçük otların susuzluktan yanışını, yolların kavurucu sıcaklığını, ormanın sık dumanlarını, kireç taşlarının keskin kızgınlığını, aldatılmış dünyanın bütün susuzluğunu benliğimde duyuyordum.

Sinirlerim elektrik almış teller gibi sarsıldı, iyice yüklü havaya doğru uzandı, sonuna kadar gergin derimin altında alevcikler yandı. Her şey canımı acıtıyor, her gürültü batıyor, her yanı m küçük küçük alevlerle sarılmış gibi oluyor, ne görsem yakıyordu. Benliğimin en derin yanı ortaya dökülmüşü. Başka zamanlar uyuşuk beynimde sessiz ve ölü yatan bir sürü duyunun, küçük delikler gibi açıldığını, her biriyle yeniden dağıldığımı hissediyordum.

Bütün bunların hangilerinin benim ve hangilerinin bu dünyanın heyecanı olduğunu bilmiyordum. Dünya ile aramdaki tek ortak heyecan, düş kırıklığı incecik bir duyu zarı parçalamıştı.

Yavaş yavaş ışık dolan ovaya gözlerimi ayırmadan ve titreyerek bakarken, her ışığın içime

işlediğini, her yıldızın kanımı tutuşturduğunu duyuyordum. Çevremde ve içerimde aynı sonsuz ve ateşli heyecan vardı. Çevremde kabaran her şeyin içerime de sokularak yayıldığını ve yaktığını, acı veren bir büyü gibi hissetmekteydim. Çok yüklü, teklerden meydana gelmiş o esrarlı ve canlı çekirdek, benliğimin derinliklerinde yanar gibi oluyordu. Devlerin sihirli uyumluluğu ile her şeyi hissediyor, tek tek her yaprağın öfkesini, sönük bakışları önünde bir köpeğin kapıdan usulca girişini, her şeyleri duyuyordum. Bütün bunlar müthiş acı veriyordu. İçerimdeki bu yangın sanki gerçek bir yangın olmuştu. Parmaklarımı dokundurduğum kuru bir kav gibi çatırdılar çıkarıyordu.

Akşam yemeğinin başladığı haberini veren gong duyuldu. Bakıra vurulunca yükselen ses acılar vererek içime sokuldu. Arkama döndüm. Korku ve heyecanla hızlı hızlı geçen o insanlar şimdi neredeydi? Susuzluktan yanmış bir dünya gibi burada duran genç kız şimdi neredeydi? Düş kırıklığının şaşkın dakikalarında onu büsbütün unuttum. Şimdi her şey ortadan kaybolup gitmişti. Susan doğanın ortasında tek başıma idim. Bakışlarımı gökte ve ufukta bir kez daha dolaştırdım. Gökyüzü şimdi bomboştu, fakat arınmış değildi. Yıldızların üzerine yeşilimsi bir tül gerilmişti. Yükselmekte olan ay, bir kedi gözü gibi, kötü kötü ışıldıyordu. Yukarıda her şey donuk, alaycı ve tehlikeli idi. Fakat bu kararsız alanın altında, düş kırıklığına uğramış bir kadının acı şehvetli soluğu gibi, sıcak ülke denizleri gibi ışıldayan, gecenin alacakaranlığı vardı. Yukarıda son bir aydınlık, aşağıda yorgun, bezgin bir bunalım vardı. İki düşman gibiydiler. Göklerle yeryüzü arasında korkunç bir savaş oluyordu. Derin derin soluk alıyor, heyecandan boğuluyordum. Otlara uzandım, kuru odunlardan farksızdılar. Parmaklarımın arasında çıtırdadılar.

Yemek gongu bir daha vuruldu. Buz gibi titreşimlerinde ürperdim. Aç değildim. İnsanları da aramıyordum. Fakat dışarının bu ıssız bunalımı pek korkunçtu. Gök bütün ağırlığı ile sessizce göğsüme çökmüştü. Kurşun gibi ağırlığına uzun süre dayanamayacağımı hissediyordum. Yemek salonuna girdim. İnsanlar masalara oturmuştu çoktan. Usul usul konuşuyorlardı aralarında. Fakat konuşmaları bana yine de çok gürültülü geldi. İyice gerilmiş sinirlerim hiçbir şeye dayanamıyordu. Dudakların usulca fısıltısı, çatal bıçakların şingirtisi, tabakların şangirtisi, tek bir hareket ve tek bir soluk bana işkenceydi. Her şey benliğime dokunuyor, acı veriyordu. Bir sersemlik yapmamak için kendimi zor tuttum. Bütün duygularımın titreştiğinin farkındaydım.

Ben yapıp tutuşurken burada tasasız oturmuş, yavaş yavaş tıkınan şu insanları bir bir süzdüm ve her birine karşı nefret duydum. Kuraktan kavrulmuş yeryüzünün içten içe kudurmasını umursamayarak, dünyanın işkenceler içinde kıvrınması ile hiç ilgilenmeden böylesine tok ve içleri rahat oluşlarını bir yerde kıskandım. Olup bitenleri hisseden biri var mı diye, bakışlarımla bir bir yokladım, fakat hepsi de uyuşuk ve tasasız benziyordu. Burada herkes sakin, soluğu düzgün, içi rahat, duygusuz, sağlıklı idi. Nöbetler içinde yanan dünyada tek hasta bendim. Garson yemeği getirmişti. Bir lokma alayım dedim, fakat boğazımdan geçmedi. Hiçbir şeye dokunamıyordum. Hasta, sisler içinde acı ile kıvranan doğanın boğucu sıcaklığı canıma tak etmişti.

Yanıbaşımında bir iskemle çekildi. Ürküp sıçradım. Şu anda her gürültü vücuduma yapışmış sıcak bir demir gibiydi. Gürültünün geldiği yana baktım. Tanımadığım insanlar, yeni komşular, yabancılar vardı şimdi az ötemde. Yaşlıca bir adamla karısı oturuyordu. Sakin, kendi halinde, durgun bakışlı, çeneleri oynayan kişilerdi. Karşılarında da sırtı yarı bana dönük bir genç oturmaktaydı. Kızları olacaktı. Beyaz ve ince boynu, çelik bir miğfer gibi dökülen mavimsi kara ve gür saçlarını gördüm. Hiç kımlıdamadan oturuyordu. Dalgın bakışlarından daha önce terasta susuzluktan kavrulmuş beyaz bir çiçek gibi duran genç kız olduğunu fark ettim. Küçük, sağlıksız ve dar parmakları çatal bıçakla tedirgin ve sessizce oynuyordu. O da bir şey yemiyordu. Sadece bir kez elini hırsıyla ve acele acele

bardağa uzattı. Ah, dünyanın nöbetler içinde kıvrandığını o da hissediyordu. Bardağa ihtirasla uzanışından bunu sezdim, mutlu oldum ve bakışlarımı ense çukurlarında dostça bir yakınlıkla usul usul dolaştırdım.

Doğadan büsbütün kopmamış, yeryüzü yangını benliğinde duyan bir insan bulmuştum şimdi. Birbirimizle bu yakınlığımızı onun da bilmesini istiyordum. Ona yazabilmek isterdim: “Duysana beni! Ben hissetsene! Ben de senin gibi uyanığım, acı çekiyorum! Hisset beni! Duy benim varlığımı!” Şiddetli isteklerin kavuran çekiciliği ile onu sardım. Gözlerimi sırtından hiç ayırmadım. Saçlarımı uzaktan uzağa okşadım, bakışlarımla deldim, dudaklarımla seslendim, onu bağrıma bastım, baktım ve baktım. Bana kardeşçe duygulansın diye bütün ihtiraslarımdan silkindim. Fakat o dönüp bakmadı. Bana hiç kimse yardım etmiyordu. O da beni hissetmiyordu. O da dünyayı benliğinde duymuyordu. Ben tek başıma yanıyordum.

Of, dışarının ve içerinin böylesine bunaltıcılığına dayanamıyordum artık. Sıcak yemeklerin yağlı ve iç bayıltıcı dumanları azap veriyor, her gürültü sınırlarımı harap ediyordu. Kanımın kaynadığını hissediyor, bayılmak üzere olduğumu görüyordum. Serinliklere ve uzaklara kavuşmak isteği ile kavruluyor, insanlarla böylesine yakın olmak, bu uyuşukluk soluğumu kesiyordu. Yanı başımda bir pencere vardı. Ardına kadar açtım. İnanılır şey değildi. Oralar yine esrara bürünmüş, kanımdaki tedirgin dalgalanmış gökyüzünün gece sonsuzluğuna dağılmıştı. Ay, kırmızı dumanlı bir halkadan bakan şişmiş gözler gibi sarılı beyazlı ışık saçıyor, soluk bir duman tarlalarda hayaletler gibi usul usul ilerliyordu. Cırcırböcekleri hiç susmadan ötüşüyor, hava, madeni tellerden yükselen çığ, çingir çingir seslerle dolmuş gibi oluyordu. Arada sırada korkunç bir çığlık kıyametler koparıyor, köpekler gürültü ile uluyarak havlamaya başlıyordu. Uzak bir yerlerden hayvan böğürtüleri duydukça, böyle gecelerde davarların sütlerinin zehirlendiğini anımsıyordum. Doğa hasta idi. Orada da sessiz bir öfkenin çılgınlıkları vardı. Pencereden gördüğüm bu duygular aynasından bakışlarımı ayıramıyordum. Bütün varlığım pencereden uzanıyor, benim ve doğanın bunalımı, sessiz ve ıslak bir kucaklaşma ile birbirinin oluyordu.

Yanı başımda yine bir iskemle çekildi ve ben yine ürperdim. Akşam yemeği bitmiş, insanlar gürültü ile ayağa kalkmışlardı. Komşularım da kalkıp önümden geçtiler. Önce baba, dostça gülümseyen bakışları ile tok ve rahat, sonra anne, ardından da genç kızları... Yüzünü ilk kez şimdi görebildim. Solgun bir sarılık vardı yüzünde. Dışarıdaki ay kadar donuk donuktu. Dudakları ilk gördüğüm gibi yarı açıktı. Sessiz, fakat güçle yürüyordu. Üzerindeki bezginlik ve gevşeklik bana kendi duygularımı anımsattı. Onunla bir yakınlık isteyen, geçerken beyaz giysileri ile bana dokunsun, saçlarının kokusunu duyayım diyen bir şey vardı içimde. Tam bu anda beni gördü, durgun ve kara bakışları içime işleyerek takıldı. Öylesine derinden derine içime işlediler ki, aydınlık yüzü silindi, bu hüznü bakışların karanlığından ötesini görmez oldum. Bir uçuşuma düşer gibiydim. Bir adım daha ilerlemesine karşın bakışlarından kurtulamamıştım. Kara bir mızrak gibi deliyor ve gittikçe daha çok içime işliyorlardı. Sivri yanları yüreğime dayandıktan sonra durakladılar. Bir iki saniye için onun bakışları, benim de soluğum öyle kalakaldı. Bu kirpiklerin kara büyüü ile bir an için kendimden geçtim. Sonra uzaklaştılar. Kanımın bir yaradan akar gibi boşanıverdiğini, bütün vücudumu heyecan kapladığını hissettim.

Neydi? Bu neydi? Ölmüş de diriliyormuş gibi kendime geldim. Önümden geçip giden birinin bakıvermesinden böylesine şaşkına dönmem, kendimi kaybetmem aşırı sinirliliğimden miydi? Fakat ben bu bakışlarda –şu anda benim de her yanıma sarmış olan– o sesin çılgınlığı, susuzluktan yanan öfkeli ihtirası sezer gibi oldum. Kırmızı kırmızı ayda, yeryüzünün sıcaktan kavrulmuş dudaklarında, acı

çeken hayvanların çığlıklarında içimi tutuşturan ve beni saran da işte bu idi. Of, bu boğucu gecede her şey ne de inanılmaz bir karmakarışıklık içindeydi. Onda nasıl da bir bekleyiş özlem, sabırsızlık vardı! Bu benim çılgınlığımdan mıydı, yoksa dünyanın mı? Çok heyecanlıyım. Öğrenmek isteği ile arkasından hole yürüdüm. Genç kız, holde bir koltuğa rahatça kurulmuş, annesi babası ile oturuyordu. Tehlikeli bakışları, inik göz kapaklarının arkasında kalmıştı. Elinde bir kitap vardı, fakat okuduğunu sanmıyordum. Bunalmış dünyanın saçma acıları onu da benim gibi duygulandırmış olsaydı şimdi sessizce dinlemezdi. Yabancı bakışların kuşkulanmaması için bir gizleniş, bir yapmacık da olabilirdi bu görünümü.

Karşısına oturup, gözlerimi ona diktim. Beni büyülemiş olan o bakışla yine karşılaşabilir miyim diye dalgın dalgın bekledim. Fakat onun kılı bile kıpırdamıyordu. Kitabının yapraklarını isteksizce bir bir çeviriyor, bakışlarını önünden hiç kaldırmıyordu. Ben karşısında bekledim. Gittikçe daha ateşlenerek bekledim. Başka görünüşünü yenmek isteği anlatılmaz bir güçle içimi doldurmuştu. Oturup rahat rahat söyleşilere dalmış, ya da iskambil oynayan bütün insanların ortasında şimdi sessiz bir çekişme başlamaktaydı. Buna yanaşmadığımı, bakışlarını kaçırdığımı seziyordum. Fakat o direndikçe benim de inatçılığım artıyordu. Ancak ben ondan güçlüydüm. Çünkü ben sıcakla kavrulmuş yeryüzünün bekleyişi ve umduğunu bulamamış bir dünyanın öfkesi ile yanıp kavruluyordum. Gecenin nemli sıkıntısı ter deliklerime dolarken şiddetli isteğim onun direnci ile çekişiyordu. Az sonra benden yana bir bakacağını biliyordum. Bakmak zorunda idi. Arkamdaki salonda biri piyano çalmaya başlamıştı. Usul usul melodiler inci taneleri gibi duyuluyor, karşıda oturan bir grup, saçma bir şakaya gürültü ile gülüyordu. Her şeyi duyuyor, her olanı hissediyor, fakat bir an olsun gevşemiyordum. Bir yandan emercesine, göz kapaklarıma bakar ve inatla önüne eğik başını ipnotize edip, yukarı kaldırtmak isterken, yüksek sesle de saniyeleri sayıyordum, kendi kendime...

Dakikalar geçiyordu. İnci taneleri örneği melodiler karşıdan doğru yine ve yine duyuluyordu. Tam da gücümün tükendiğini sezerken, o birden oturduğu yerden kalkıp bana baktı. Yine o bakıştı. Sonu gelmeyen, karanlık ve korkunç, yutan bir hiçlik ve susuzlukla dolu o bakış, benden hiçbir direnç görmeden emredercesine kendine çekiyordu. Bir fotoğraf makinesinin karanlık ağızını andıran o göz bebeklerinin ta içine baktım, baktım. Ayaklarımın altındaki döşeme kaybolmuştu sanki. Baş döndürücü bir yuvarlanmışın bütün tadını yaşıyordum. Başımın üzerinde hâlâ melodiler uçuşuyordu. Fakat ben, artık hiçbir şeyin farkında değildim. Kanım çekilmişti. Soluğum kesiliyordu. Boğulur gibi oluyordum. Bu dakikalar, bu saatler, bu sonsuzluk beni boğuyordu. Onun göz kapakları, yine inikti. Boğulmakta olan birisi gibi, nöbetler ve tehlikelerle sarsılarak kendime geldim.

Çevreme bakındım. Karşıma, ötekilerin arasında oturmuş, kitabına sessizce eğilmişti. Yine fidan gibi bir genç kız olmuştu. Örneklik bir durgunluğu vardı. İnce elbisesinin altında dizlerinin sallandığını fark ettim. Hazlarla dolu bu bekleyiş ve karşı koyuş oyununun yeniden başlayacağını, dakikalar dakikası heyecanla bekleyip, sonra o bakışların karanlık alevinde yine kaybolacağımı biliyordum. Kanım fokurduyordu. Daha fazlasına dayanamayarak ayağa kalktım ve arkama bakmadan dışarı çıktım.

Pırıl pırıl otelin önünde sonsuz bir gece uzanıyordu. Ova kaybolmuş gibiydi. Gökyüzü, ıslak yosunlar gibi nemli nemli, kara kara parlıyordu. Burası da serin değildi, henüz serinlememişti. Her yerde olduğu gibi burada da hep o tehlikeli susayış ve sarhoşluk kanıma karışıyordu. Nöbetler içinde kıvranan bir vücuttan yükselen buhar gibi sağlıksız ve nemli, beyaz buğular vardı tarlalarda. Havada ateşler titreşiyor ve uçuşuyordu. Ay ürperticiydi. Pek yorgundum. Orada duran hasır bir koltuğa kendimi attım. Sanki vücudumun her parçası benden ayrılıp uzaklaşıyordu. Koltuğun yumuşaklığına

kendimi bırakınca, bunalımdan eşsiz bir haz duyar gibi oldum. Artık bana acı vermiyor, duygu ve istekle sokuluyordu. Ben de hiç karşı durmuyordum. Sadece gözlerim kapalıydı. Hiçbir şey görmemek, vücudumu saran canlı doğayı daha bir güçlü duymak için...

Gece, binlerce dudağı olan bir ahtapot gibi her yanıma sarıyordu. Uzandığım yerde bana sokulan, beni sarıp, kanımı içen bir şeye kendimi bıraktığımı hissediyordum. Bu ıslak ıslak kucaklayış, tatlı bir kendinden geçişe teslim olan kadının duyduğu şehvete benziyordu. Tatlı bir ürperti duydum. Hiçbir direnç göstermeden kendini bütün vücuduyla sadece dünyaya verivermek, o görünmez varlığın okşar gibi dokunup, vücuduma usulca sokulması, uzuvlarımı birbirinden ayırması eşsizdi.

Kendimi bu yepyeni duyguya bırakmış, karanlık bir rüya gibi sadece tek bir şey hissediyordum. Geceyi ve az önceki bakışları... Kadını ve doğayı. İkisi de tek bir şey olan bu varlıkta erimek güzeldi. Bazı bazı bu karanlığı, yalnızca o, vücudumu parçalara ayıran bu sıcaklığı onun vücudu sarıyordu.

Birden ürktüm. Bütün uyanıklığımla çevreme bakındım, kendimi yine de bulamadım. O zaman sözlerimi kapayıp, arkama yaslanarak uykuya dalmış olduğumu anladım. Bir saat, ya da saatlerce uyuklamış olacaktım. Çünkü otelin holündeki ışık çoktan sönmüş ve herkes uykuya çekilmişti. Saçlarım şakaklarıma yapıştıyordu. Böylesine rüyadan uzak bu uyuklayış sıcak bir şebnem gibi üzerime çökmüş olmalıydı.

Şaşkın şaşkın ayağa kalktım. Otele doğru yürüdüm. Derinden derine bir şeyler duyuyor gibiydim. Çevremde bir şaşkınlık var gibiydi. Uzaklardan doğru gök gürültüleri geliyor, arada bir ufukta tehlikeli şimşekler çakıyordu. Havada alev ve kıvılcım kokusu vardı. Dağların ardında, yaklaşanı ele veren şimşekler birbirini kovalıyordu. İçimde anıların ve önsezinin parıltısı vardı. Olup bitenleri anımsayıp, esrarlı olayı tadına vararak çözmek için burada kalmayı pek isterdim. Fakat saat ilerlemişti. İçeri girdim.

Holde kimseler kalmamıştı. Soluk bir ampulün ışığı rastgele toplanıvermiş koltukları aydınlatıyordu. Cansız bomboşlukları korkunçtu. Bakışları ile beni şaşkına çeviren o olağanüstü ve zarif varlığı şu koltuklardan birinde gözümün önüne getirdim, elimde olmadan. İçime işlemiş bakışı hâlâ bütün canlılığı ile duruyordu. Bakışlar kıvılcımlanmış karanlığın içinden ışıltılı ışıltılı beni süzüyordu. Bunu iyice hissediyordum. Esrarlı bir sezi onun şu anda duvarlar arasında bir yerlerde olduğunu duyuruyordu bana.

Hava hâlâ öyle bunaltıcıydı ki, gözlerimi kapar kapamaz göz kapaklarımla arkasında kıvılcımların uçtuğunu hissettim. Beyaz bir kor gibi yanan bu titrek, nemli ve kıvılcımlar saçan düş gece içimi yakmaya devam ediyordu. Fakat bu koridorda kalamazdım. Her şey karanlık ve yüzüstü bırakılmıştı. Böylece ve istemeye istemeye merdiveni çıktım. Yorgundum, fakat yatmak için de saat henüz geç değildi. Anlaşılmaz ve yanılmaz bir seziş, daha büyük bir serüven umduruyor, duygularım canlı ve sıcak bir varlığı aramak istercesine ileriye uzanıyorlardı. İçimden taşan şiddetli bir istek, böceklerin yol gösterici boynuzları gibi, koridora uzanıp, odalara bir bir dokunuyordu.

Daha önce doğada olduğu gibi şimdi yine bütün duygularıyla otele saldırıyor, uykudaki birçok insanın rahat soluk alışını duyuyor, koyu ve kara kara kanların ağır, rahat akışını, bir de adlandıramadığım bir gücün mıknatıs gibi beni kendisine çekişini hissediyordum. Benden başka bir şeyin de, tıpkı benim gibi uyanık olduğunu seziyordum. O bakış mı, yoksa doğa mıydı beni böylesine çılgınlaştıran? Duvarların arasında yumuşak bir şeyin dolaştığını, içimde küçük bir tedirginlik kıvılcımının titreyerek kanıma yerleştiğini ve bir türlü sönmediğini sezer gibiydim.

Merdiveni istemeye istemeye çıkarken her basamakta durup, çevreme kulak veriyordum. Sadece kulaklarımla değil, bütün duygularıyla da. Hiçbir şeyi olağanüstü bulmayacaktım. İçimdeki bir duygu,

benzeri görülmemiş ilginç şeyler yakalamak için, pusudaydı. Çünkü bu gece, olağanüstü bir şeyler ve bunaltı, ancak bir şimşekle sona erebilirdi.

Merdiven parmaklığına dayanıp, bir daha kulak verdim. Dışarıda dünya, bütün ezilmişliği ile ellerini havaya uzatıyor ve fırtına bekliyordu. Fakat hiçbir kıpırdanma olmadı. Çıt çıkmayan otelde bir soluk dolaştı sadece. Son basamakları yorgun çıktım, umduğumu bulamamıştım. Bomboş odam bir tabut kadar korkunç göründü gözüme.

Kapı tokmağı karanlıkta nemli ve sıcak ışıldıyordu. Tutup çevirdim. Dipteki açık pencere, ormanın çam kümeleri ve bulutlardan sıyrılmış gökyüzünün bir parçası ile, bir gece tablosu çerçevesine benziyordu. Dışarı ve içerisi, dünya ve oda karanlıktı. Fakat –anlatılması güç ve tuhaf bir şey olarak– pencere kenarında, ay ışığının unutulmuş bir parçası gibi ensiz ve dik bir şey parıldıyordu. Bu ışık yüklü gecede böyle apaydınlık ışıldayanın ne olduğunu anlamak için oraya doğru yürüdüm. Biraz daha yaklaşıncaya bir kımıldanma oldu. Hayretler içinde kalmış, fakat korkmamıştım. İçimdeki bir duygu, bu gece şaşılacak şeyler –aklımdan geçenlerin ve düşlediklerimin– olacağını beklemekteydi. Karşımda o vardı. Her basamağı tırmanışta, uykuya dalmış evin uyanıklığını kapı ve koridorlarda bütün duygularıyla araştırırken düşündüğüm o, şimdi karşımda idi. Yüzünü bir ışıltı gibi görüyordum. Beyaz geceliği vücudunu bir buhar gibi sarmıştı. Derinliklerin esrarlı ve parlak aynasında ararcasına, bütün varlığı ile dışarıya, doğaya uzanmış, pencerenin yanında duruyordu. Bir masal perisi, suya eğilmiş bir Ophelia gibiydi.

Heyecanlı ve ürkek yaklaştım. Gürültüyü duymuş olacak ki, arkasına döndü. Yüzü gölgede idi. Beni görüp görmediğini, duyup duymadığını anlamadım. Hareketlerinde herhangi bir telaş, bir ürkme, bir karşı gelme göze çarpmıyordu. Çevremizde her şey sessizdi. Sadece duvardaki saatin tik takları duyuluyordu. Bu sessizlik bir süre daha sürdü. Sonra o, hiç beklemediğim bir anda, usul bir sesle: “Öyle korkuyorum ki!” deyiverdi.

Kiminle konuşuyordu? Beni tanımış mıydı? Benimle mi konuşmuştu? Uykusunda mı konuşuyordu? O ses, o titrek sest, bugün öğleden sonra dışarıda, iyice alçalmış bulutlara bakarken, beni görmeden kendine konuşan kadının sesi... Nedense hiç şaşırmadım. Yatıştırayım diye yaklaştım ve elini tuttum. Bir kav gibi kupkuru ve sıcaktı. Parmaklarını gevşetti. Elini sessizce bıraktı. Her yanıyla gevşek, dirençsiz ve cansızdı. Sadece dudakları, uzaklardan duyulan bir ses gibi: “Öyle korkuyorum ki,” diye fısıldadı. Sonra boğularak ölmek üzere olan bir insanın çabasıyla: “Ah, ne kadar da bunaltıcı hava!” dedi. Uzaklardan geliyor, gizli kapaklı şeyler fısıldıyor gibiydi. Fakat benimle konuşmuyordu sanki... Bunu seziyordum.

Kolumu tuttum. Hafifçe titredi. Öğleden sonra ağaçların fırtınada titremesi gibi. Fakat direnmedi. Daha sıkı tuttum. Kendini bıraktı. Hiç karşı koymadan, yumuşacık. Omuzları benden yana düştü, sıcak bir yerden düşen sıcak bir dalga gibi. Şimdi iyice yanımdaydı. Derisinin nemini, saçlarının ıslak ıslak buğusunu soluğumla duyabiliyordum. Hiç kımıldamadan. Çok tuhaf bir durumdu. Merakım gittikçe artıyor, sabırsızlanıyordum. Dudaklarımı saçlarına dokundurdum. Karşı koymadı. Sonra dudaklarını yakalayıp öptüm. Kupkuru ve ateş gibiydiler. Dudaklarımı emmek istercesine açılıverdiler. Fakat ihtiras ve ateşle değil, bir çocuğun usul, yumuşak, istekli emişiyle, özlemler dolu. İnce giysisinden sıcacık taşan biçimli vücudu da, dudakları gibi, iyice sokuldu. Dışarıda gece de böyleydi. Güçsüz, sessiz ama ihtirasla kendini bırakmıştı...

Onu böyle kollarımın arasında tutarken –bütün duygularım karmakarışık bir uyanıklık içindeydi– sıcak ve nemli yeryüzünü sarıyormuşum gibi oldum. Sıcaktan kavrulmuş, cayır cayır yanan ve elinden hiçbir şey gelmeden havanın boşanmasını bütün gün ihtirasla bekleyen yeryüzünü.

Onu öptüm ve öptüm. Bunalımlar içinde umutla bekleyen koca dünyayı onda buluyormuş, yanaklarından fışkıran bu sıcaklıkta tarlaların yanıp kavruluşu varmış, yumuşacık ve sıcak soluğunda kırların ürpertisi varmış gibi.

Yüzünde dolaşan dudaklarım, karanlık aleviyle tuttuğum gözlerine uzanırken başımı yukarı kaldırıncaya, göz kapaklarının sımsıkı kapalı olduğunu gördüm. Taştan bir Yunan maskesi kadar hareketsiz ve cansız duruyordu. Ölü bir Ophelia, duyguları uyuşmuş soluk yüzünü karanlık akıntıdan kaldırmış, sularla sürükleniyordu. Ürktüm. İnanılmaz bu olayla ilk kez gerçeği hissetmekteydim. Kendini kaybetmiş bir sarhoşu, uyurgezer bir hastayı kollarımda tuttuğumu ürpererek fark ettim. Bunalmış gecenin sürüklediği kıpkırmızı, tehlikeli ay gibi, yaptığını bilmeyen, hatta belki de beni istemeyen bir varlıktı kollarımın arasında tuttuğum. Korktum. Ağırlaştı, vücudunu koltuğa bırakmalıydım. Fakat kendisini bıraktığını hissedince, usulca inleyerek: “Bırakma beni, bırakma beni!” diye yalvardı. Dudakları daha ateşli emdi, vücudu daha şiddetle sokuldu, gözleri kapalı yüz acıyla gerildi. Uyanmak istedi, fakat başaramadı. Uyuşmuş duyularının kurtulmak için çırpındığını sezdim, ürperdim. Büyünün etkisinden kurtulmak için şu kurşundan maskenin altında boğuşan yüz beni çok tehlikeli kendisine çekiyordu. Sinirlerim iyice gerilmişti. Uyanıp kendine gelmiş ve konuşan gerçek varlığı ile görmek istiyordum onu. Sadece bir uyurgezer olarak değil. Uyuşmuş olmanın tadını yaşayan bu vücuttan gerçeği koparıp almalıydım.

Onu kendime çektim, sarstım, dişlerimi dudaklarına ve parmaklarımı kollarına yapıştırdım. Artık gözlerini açsın, uyuşmuş vücudunun sürüklediği zevki kavrasın, anlasın diye. Fakat o, gittikçe daha çok sokuluyor, parmaklarımın acıtıcı kavrayışı altında inleyerek, kendinden geçmiş bir ateşlilikle beni de heyecanlandırıyor, sersemleştiriyordu: “Daha! Daha!” diye kekeleyordu. Kendine gelmek, açılmak üzereydi. Göz kapakları tedirginlikle titremeye başlamıştı. İyice sarıldım vücuduna, gömüldüm yüzüne. Yanaklarından akan bir damla tuzlu yaş, dudaklarımı ıslattı. Sardıkça daha sarsılıyor, inliyor, her yanını sarmış korkunç bir çemberden silkinmek, kurtulmak ister gibi bütün uzuvları kıvranıyordu. Sonra aniden kollarımda ağırlaştı, dudakları dudaklarımı bıraktı. Elleri yanına düştü. Yatağa bıraktığımda ölüden farksızdı. Ürktüm. Elimde olmadan uzanıp kollarını ve yanaklarını yokladım. Buz gibi olmuş, taşlaşmışlar, yalnızca şakaklarında, titrek vurularla kanın hafif hafif dolaştığı duyuluyordu. Yanakları gözyaşlarıyla ıslanmış, iyice açılmış burun deliklerinin çevresinde hafif bir soluk dolaşıyordu. Arada bir titriyor, alçalan bir dalga gibi kanın akışı azalıyordu. Fakat göğüs hafifçe inip kalkmaya devam ediyordu. Gittikçe daha çok bir resmi andırıyordu. Yüz çizgileri rahatlıyor, aydınlanıyor, çocuklaşıyordu. Rahatlamıştı. Mışıl mışıl uyuyordu.

Yatağın kenarına oturdum, titreyerek üzerine eğildim. Gözleri kapalı, hafifçe gülümseyen uslu bir çocuk, iç dünyasının rüyalarına dalmış uyumaktaydı. Yüzünün her çizgisine baktım, soluklarını yanağımda duydum. Yakından baktıkça o benden uzaklaşıyor, anlaşılmaz oluyordu. Bunaltıcı gecenin sıcak akışıyla bana, tanımadığı bana sürüklenip, taştan bir heykel cansızlığı ile kıyıda uzanan o genç kız şimdi kim bilir neredeydi? Ellerimin arasında, şuracıkta, boylu boyunca uzanmış olan kimdi? Nereden gelmişti? Kimindi? Onun üzerine hiç bilgim yoktu. Beni ona bağlayan bir şey olmadığını gittikçe daha iyi hissediyordum.

Tepemdeki saatin acele tik takları duyulan o yapayalnız dakikalarım hep onu süzdüm. Hiçbir şey açıklamayan yüzünü okumaya çalıştım. Fakat onu hiç mi hiç anlayamadım. Odamda, yanibaşımda, hayatımla burun buruna daldığı bu gizemli uykudan onu uyandırmayı pek istiyor, fakat uyanırken yüzünü görmekten de korkuyordum. Böylece, sessiz ve bu yabancı varlığın uykusunu seyrederek, iki ya da üç saat oturdum. O, serüvenin bana yaklaştırmış olduğu bir kadın, bir insan değildi. Sıcakla

kavrulan ve acılar içinde kıvranan doğanın ta kendisiydi, geceydi, bu gördüğüm. Acıyla kabarmış yeryüzü, bu garip ve anlaşılmaz gecenin habercisi diye onu göndermiş, sıcaktan yanan bütün bir dünya ellerime gelmiş gibi olmuşum.

Arkamda bir şangırtı oldu. Suçlu gibi hemen toparlandım. Sanki biri penceremi yumrukluyordu. Ayağa fırladım. Pencerede bir başka dünya, değişik, yani, tehlikeli, karanlık kıvılcımlar saçan ve bilinmeyen canlılıklarla dolu bir gece vardı. Bir uğultu yükseldi. Rüzgâr, gökyüzünde kara bir kule gibi yüceleşti, soğuk, ıslak, vahşi bir saldırıyla, gecenin içinden üzerime doğru atıldı. Bütün gücüyle karanlıktan fırladı, yumruklarıyla pencereleri sarstı ve evi salladı. Karanlıklar korkunç bir dağ geçidi gibi açıldı, bulutlar yaklaşıp kara kara duvarlarını yükseltti ve gökle yeryüzü arasında bir savaş başladı.

Vahşice bir hava akımı, bir türlü uzaklaşmayan boğuculuğu peşinden sürüklemişti. Her şey taşıyor, yayılıyor, kımıldanıyordu. Gökyüzünde bir baştan öteki başa çılgınca bir kaçış vardı. Toprağa kök salmış ağaçlar, fırtınanın görünmez, uğultulu ve ıslıklar çalan kırbağı altında inliyordu. Beyazlık ikiye bölünüyordu ve gökyüzü bir şimşekle boydan boya yarıldı, sanki ikiye bölündü. Bütün bulutlar parçalanmış gibi gök gürüldedi.

Arkamda bir kıpırdanma oldu. Genç kız kendine gelmişti. Şimşek, göz kapaklarındaki ağırlığı alıp götürmüştü. Şaşkın şaşkın çevresine bakındı ve: “Ne oldu? Ben neredeyim?” diye konuştu. Sesi az önceki gibi değildi, bir başka çıkıyordu. Arınmış hava kadar taze ve keskindi. Doğanın çerçevesi yeni bir şimşekle yine göründü. Fırtınanın sarstığı çampların aydınlanmış beyaz gölgelerini, çılgın hayvan sürüleri gibi gökte koşan bulutları, genç kızın solgun yüzünden de beyaz ve kireç gibi aydınlık odayı, bir an gördüm.

Kız aynı anda yerinden fırladı. Hareketlerinde, o ana değin hiç görmediğim bir rahatlık vardı. Karanlıkta gözlerini bana dikti. Bakışlarının gecedenden de kara olduğunu hissettim. Sözler ağzından döküldü: “Siz kimsiniz? Ben neredeyim?” diye sordu ve üzerinden kaymış olan giysiyi korkuyla göğsünde topladı. Yatıştırmak için yanına yaklaştım, fakat o geri çekildi. Ben biraz daha yaklaştım. Aynı anda: “Ne istiyorsunuz benden?” diye sesini yükseltti. Onu yatıştırmak, onunla konuşabilmek için bir söz aradım. Fakat adını bilmediğimi anımsadım. Bir şimşek odayı yine aydınlattı. Duvarlar, fosfor sürülmüş gibi göz alıcı bir beyazlıkla parıldadı. Beni korku içinde elleriyle iten genç kız önümde bütün beyazlığı ile duruyordu. Bakışlarında sınırsız bir kin vardı. Gök gürleyişiyle yine odaya dolan karanlıkta onu tutup yatıştırmayı, kimi açıklamalar yapmayı boş yere denedim. Fakat o elimden kaçıp kurtuldu ve yeni bir şimşek aydınlığında gözüne ilişen kapıya koşup, açtı ve dışarı fırladı. Kapının kapanmasının hemen ardından yine gök gürüldedi. Sanki bütün gökyüzü dünyaya düşmüştü...

Sonra şarıltilar. Çok yükseklerden dökülen çağlayanlar örneği seller aktı. Fırtına, suları, ıslak halat gibi sağa sola savuruyordu. Arada bir buz gibi suları ve güzel kokulu havayı kucak kucak, pencereden içeriye fırlatıyordu. Saçlarım ıslanıp ürperinceye kadar durdum, dışarısını seyrettim. Katıksız varlığı duyabildiğim için mutluydum. İçimi dolduran sıkıntıların da şimşeklerle dağıldığını sandım. Sevinçten bağırayım istedim. Yeniden rahat bir soluk alabilmek ve dipdiri olmak için böylesine bir kendinden geçiş duygusunda her şeyi unuttum. Bu serinliği, yeryüzü ve kırlar gibi, içime doldurdum. İçten içe sarsılmanın mutlu ürpertisini duydum. Yağmurun ıslak sopası altında, hışırtılarla savrulan ağaçlar gibiydim.

Göklerle yeryüzünün bu şehvetli savaşında devlerin evlenme gecesini andıran bir cehennem güzelliği vardı. Tadını bütün benliğimde duydum. Gökyüzü yıldırımlarını aşağıya uzatıyor, titreyen

yeryüzüne gök gürültüleriyle saldırıyordu. Bu inilti dolu karanlıkta, kadınla erkeğin sarmaş dolaş olması gibi, göklerle derinlikler, çılgınca birbirlerine saldırıyordu. Ağaçlar şehvetle inliyor, ufuklar parlaklığı artan yıldırımlarla gittikçe daha toparlanıyor, daha birleşiyordu. Sıcak damarları sonuna kadar açılmış gökyüzünden saçılan sular, dere yataklarını dolduruyordu. Her şey, gece ve gündüz dağılıyor ve çözülüyordu. Gökyüzünün ateşli soluğu ile tarlaların güzel kokularının birleştiği yepyeni ve değişik bir nefes, serin serin içime doluyordu. Üç haftanın birikmiş ateşli soluğu, bu savaşta hızla boşalmaktaydı. Rahatladığımı hissettim. Ter deliklerimde yağmurlar yağmurlar çağılıyor, rüzgârın uğultuları ile göğsümün içi arınıyor sanıyordum. Ben, doğanın bir geçiş anında dünya, kasırga, ürperti, varlık ve geceydin, hepsi o kadar.

Sonra her şey ağır ağır sessizleşip, şimşekler ufku mavi ve tehlikesiz ışıklarıyla sadece yalar, gök gürültüsü bir baba uyarıcılığı ile ancak uzaktan uzağa homurdanır, yorucu rüzgârın savurduğu bir uyum ortaya çıkarken, bana da bir sessizlik ve yorgunluk çöküverdi. Sinirlerimin bir ses perdesi gibi titreştiğini, uzuvlarımdan yumuşak bir çözülüşle dağıldığını hissettim. Ooh, şimdi doğayla uyumak ve sonra yine birlikte uyanmak ne güzeldi. Giysilerimi çıkarıp yatağa attım kendimi. Yumuşak ve yabancı şeyler vardı yatakta. Onları belli belirsiz hisseder gibi oldum ve başımdan geçen olayları bir daha yaşamak istedim. Dışarıda yağmur yağıyor, yağıyor ve düşünceleri silip, uzaklaştırıyordu. Her şeyleri artık sadece bir düş olarak duyuyordum. Başımdan geçen olaylardan bir şeyler anımsayayım istiyordum, fakat yağmur şakırdıyor ve şakırdıyor, uyumlar dolu gece, yumuşak bir beşik gibi sallanıp beni mışılta kucağına sürüklüyordu.

Ertesi sabah pencereden bakınca, değişik bir dünya gördüm. Apaydınlık, çizgileri keskin kırlar, iç açan, güven veren güneşli bir parıltı altında uzanıyor, bu sessizliğin parlak aynası masmavi ufku ötelere götürüyordu. Şimdi her şey iyice belirmişti. Dün tarlalara kadar inip, her şeyi altüst eden, onlara verim katan gökyüzü artık sonsuz uzaklardaydı. O şimdi çok uzaklara gitmişti. Güzel kokular yükselen, soluk alan ve yatışmış dişisi yeryüzünden çok uzaktaydı. Hiçbir bağlantısı kalmamıştı. Gök ile yer arasında mavi bir uçurum gibi ışıldıyordu. Göklerle kırlar, isteksiz bakışlarla ve yabancı, birbirini süzüyordu.

Aşağı salona indim. Herkes orada toplanmıştı. Onlar da müthiş sıkıntılı haftaların ardından şimdi değişivermişti. Herkeste bir canlılık, bir hareket vardı. Gülüşleri aydınlık, sesleri çın çındı. Ellerini kollarını bağlayan bunalım çemberinden sıyrılmışlar, uyuşuklukları gitmişti. Aralarına karışıp, bir kenara oturdum. Hiçbir düşmanca duygum kalmamıştı. Hayalini hemen hemen unutmuş olduğum genç kızı merakla aradım. Aradığım o insan yandaki masada, annesiyle babası arasında oturmaktaydı. Neşesi yerindeydi. Rahatlamış gibiydi. Tasasız ve güzel gülüşünü duydum. Bakışlarımı merakla üzerinde dolaştırdım. Beni fark etmemişti. Hoşuna giden bir şeyi anlatıyor gibiydi. Sözlerinde çocuksu bir gülümseyiş parıldıyordu. Sonunda benden yana şöyle bir bakıverdi, beni süzdü, gülümsemesi aniden kesildi. İyice baktı. Bir yabancılık vardı görünüşünde. Kaşları yukarı kalkık, bakışları soru dolu, sert ve meraklı beni uzun uzun süzdü. Yüzünde, hoşlanmadığı şeyleri mutlaka anımsatmak ister gibi zorlayan ve işkence eden çizgiler belirdi... Ben de gözlerim gözlerinde, bir heyecanlanma, ya da utanç belirtisiyle beni selamlayacak mı, diye bir an bekledim. Fakat o, bakışlarımı yine uzaklaştırdı. Bir dakika sonra bakışları, gördüğünün doğru olup olmadığını anlamak için, bir daha üzerime çevrildi. Yüzümü bir daha gözden geçirdi. Sert bir maden gibi delen araştırmasını, sadece bir saniye, çok uzun ve heyecanlı bir an, ta derinliğimde duydum. Fakat sonra, yatışmış gözleri benden uzaklaştı. Bakışlarının rahatlamış aydınlığında, başımı hafifçe ve neşeyle çevirişinde, kendine geldikten sonra beni hiç mi hiç anımsamadığını, beraberliğimizin büyüülü

karanlıklarda sona ermiş olduğunu sezdim. Birbirimize gökler ve yeryüzü kadar uzak ve yabancıydık yine.

Annesi ve babasıyla konuşurken, biçimli genç kız omuzlarını tasasızca oynatıyor, daha birkaç saat önce bütün bir dünyanın susuzluğu ve kavruluşunu tattığım o ince dudakları arasında, beyaz beyaz dişleri sevinçle parıldıyor...

Yürüyüş

Bir şeyler söylenip duruyordu, gerçek olup olmadığı bilinmeyen, dedikodu benzeri şeyler ortalıkta dönüyordu. Tuhaf şeylerdi, beklenen zaman gelmişti sanki, Mesih yakındı. Kudüs'ten çevre köylere giderek daha çok gelmeye başlayan insanlar, son zamanlarda yaşamaya başladıkları olağanüstü olaylardan ve kimi ilginç belirtilerden söz açıyorlardı. Köylülerle bir araya geldiklerinde, çok önemli bir sırrı açıklarmış gibi başlarını eğip, kısık sesle, kendisine 'usta' dedikleri tuhaf bir adamdan söz ediyorlardı. Gittikleri her yerde insanlar onları ilgiyle dinliyor ve biraz ürkek de olsa iyimserce onlara inanıyorlardı. Çünkü kurtarıcıyı büyük bir özlemle bekleyen toplumun insanların kafasında şu düşünce yer etmişti: Onun görünmesinin zamanı artık gelmişti. Kutsal kitaplardaki sözverileri anımsayanlar o kurtarıcıya bir ad veriyor, gözleri ümit dolu bakışlarla ışıldıyordu.

O günlerde köylerden birinde gençten bir adam yaşıyordu. Dindardı, o da ümit doluydu... Kudüs'ten dönen fakir hacıları evine davet ediyor, onların kutsal topraklarda yaşadıklarını dinliyordu. Olağanüstü olaylardan söz ettiklerinde yüreği sıkışıyordu. Kurtarıcıyı görebilme isteği her an giderek artıyor, özlemi inanılmaz boyutlara erişiyordu. Gece gündüz hep onu düşünüyor, aralıksız özleminde onun iyilik ve merhamet dolu sayısız görünümünü gözünün önüne getiriyordu. Fakat o da biliyordu ki, bunlar yine de erişilmez mükemmeliyetin gerçek görünümü değildi. Kurtarıcıdan yayılan o parlak ışığa ulaşabildiği anda genç ruhunu dolduran huzursuzluk ve acılar kaybolacaktı. Fakat karnını doyuran işini ve evini terk edip, özleminin onu sürüklediği yere gitmeyi henüz göze alamıyordu.

Sonra, bir gece yarısı gördüğü bir düşünle uykusundan uyandı. Bilemiyordu, bu mutluluk, ya da acı dolu bir düşün müydü... Bildiği tek şey, uzaklardan birinin onu çağırdığı idi. Evet, bu kurtarıcıydı, Mesih'di onu yanına çağıran. Karmakarışık duygular arasında şu sonuca vardı: Artık kararsızlığına bir son vermenin, ona gitmenin zamanı gelmişti. Hızla içinde oluşan, taşan özlem dolu istek öylesine güçlüydü ki! Çabucak giyindi, eline kocaman bir sopa aldı ve kimseyle tek kelime bile konuşmadan, herkesin uykuda olduğu bir anda evini terk edip, Kudüs'e doğru yola koyuldu.

Mehtabın aydınlattığı yola, hızla hareket eden vücudunun gölgesi vuruyor, ondan önce acele acele gidiyordu. Hızlı adımları ürkütücüydü. Aylar süren kararsızlığını o bir gecede gidermek ister gibiydi. Onu çok korkutan bir düşünceyi kafasından silip atamıyordu: Belki geç kalmıştı... kurtarıcıyı hiç bulamayacaktı. İçinde bir başka korku daha vardı, yolunu şaşırabilirdi... Fakat sonra, parıldayan bir yıldızın üç krala karanlıkta yol göstermiş olduğunu anımsadı ve rahatladı. Bir ağırlıktan kurtuldu, sert topraklara hızla basan adımlarına bir güven geldi.

Birkaç saat daha böyle yürüdü. Sonra sabah oldu. Yöreyi kaplayan gece sisi kalktı, renklerle dolu tepelikler, uzaklardaki dağları ve mola vermeye davet eden sevimli köy evleri ortaya çıktı. Fakat o durup kendini yolundan alıkoymadı, nefes almadan yürüdü, yürüdü... Güneş yavaş yavaş yükseldi. Sıcak bir gün kendini her şeyin üzerine bütün ağırlığı ile bıraktı.

Biraz sonra adımları ağırlaştı. Tüm vücudundan ter damlıyordu. Üzerindeki, dini günlerde taşıdığı giysi şimdi ağır gelmeye başlamıştı. Önce çıkardı, omzuna aldı, fakir kıyafetiyle yoluna devam etti. Fakat biraz sonra omzundaki giysinin ağırlığını yine hissetti. Ne yapmalıydı? Çıkarıp bir yere bırakmak, ya da birine vermek istemiyordu. Ne de olsa fakirdi, doğru dürüst başka bir giysisi yoktu.

En yakın pazar yerinde satmayı, ya da birine para karşılığı emanet bırakmayı bir an için aklından geçirmedi değil. Fakat az sonra zor yürüyen dilencinin biriyle karşılaşınca, uzaklardaki kurtarıcıyı düşündü ve ağır giysiyi bu fakir adamcağıza hediye etti.

Ve sonra yine sağlam ve hızlı adımlarla yoluna devam etti. Ancak aradan çok geçmeden adımları tekrar yavaşladı. Güneş iyice yükselmiş ve hava artık çok ısınmıştı. Ağaçların çok ince gölgeleri tozlu yola vuruyordu. Öğle sıcağının boğuculuğunda arada sırada esen güçsüz rüzgârın havaya savurduğu tozlar, terden sıırıslık olmuş vücuduna yapıştıyordu. Kurumuş dudakları da susuzluktan yanmaya başlamıştı. Fakat yöre dağlık, taşlık ve çok bakirdi. Görünürlerde ne bir su kaynağı vardı, ne de misafirperver bir köylü evi...

Düşünmeye başladı, acaba geri mi dönseydi, ya da hiç olmazsa bir gölgeye oturup birkaç saat dinlense miydi? Fakat içinde gittikçe artan bir huzursuzluk, dizlerinin titremesine ve dudaklarının susuzluktan yanmasına karşın onu sürekli ileriye, hedefine doğru itiyordu.

Öğle olmuştu. Güneş bütün yakıcılığı ile bulutsuz gökyüzünden yeryüzüne vuruyordu. Adamın ince sandaletlerinin altında yol erimiş maden gibi yanıyordu. Gözleri de tozdan kızarmış ve şişmişti. Yürüyüşü giderek yavaşlıyor, kupkuru dili konuşmasına, yanından geçenlerin selamlarına karşılık vermesine engel oluyordu. Artık bütün gücünü yitirmiş gibiydi. Onu yoluna devam ettiren tek şey, içindeki hırs ve geç kalıp, düşünme girmiş olan o ışıltılı yüzü hiç görememek korkusuydu. Kurtarıcıya artık çok yakındı, kutsal kente sadece iki saat kalmıştı. Bunları düşünürken neredeyse beyni parçalanacaktı...

Ve yol kenarında bir ev gördü. Kendini oraya doğru sürükledi. Son gücüyle elindeki kalın sopayı eve doğru fırlattı ve kapıyı açan kadından, zor çıkan, kupkuru sesiyle bir bardak su rica etti. Sonra kapının eşiğine yığıldı. Bayılmıştı.

Bir süre sonra yine kendine geldiğinde rahatlamış olduğunu hissetti, bütün vücuduna yeniden güç geldiğini de. Serin bir odadaydı, bir yatağa yatırmışlardı. Vücudu sirkeyle yıkanmış, itinayla kremlenmişti. Yatağın yanında duran bir çanaktan da ona içecek bir şey vermiş olacaktı.

Aklına ilk gelen zaman oldu. Hemen ayağa fırladı, güneşi görmek istiyordu. Henüz yüksek duruyordu, akşamüstü yaklaşıyordu. Pek zaman yitirmemiş sayılırdı. Aynı anda, geldiğinde ona kapıyı açan kadın girdi odaya. Oldukça gençti, görünüşe göre Suriyeli olabilirdi. Vahşi bir hayvanın parlayan gözlerini andıran kara gözleri o yörenin insanlarına özgüydü. Parmaklarındaki yüzükler, kulaklarındaki küpeler o kadınların takılara olan çocuksu sevgisinin göstergesiydi. Evine hoş geldiğini söylerken hafifçe gülümsedi.

Adam da misafirperverliği için içten teşekkür etti. Her ne kadar bir an önce yola koyulmak istese de, hemen veda etmekten çekindi. Kadının hazırlamış olduğu yemeklerin tadına bakmak için biraz da istemeyerek peşinden yemek odasına yürüdü. Kadın ondan büyük bir nezaketle masaya oturmasını rica etti. Sonra adını sordu, nereye gittiğini de bilmek istedi. Böylece bir sohbe daldılar. Kadın kendinden de söz etti. Onu ülkesinden kaçırmış ve buralara getirmiş olan Romalı valinin eşiydi. Şimdi yakınlarından, dostlarından çok uzak bu topraklarda hiç hoşuna gitmeyen tekdüze bir yaşam sürdürüyordu. Kocasını bugün sabahtan akşama kadar kentte kalacaktı. Çünkü vali Pontius Pilatus üç suçlunun idamını emretmişti. Kadın, önemli önemsiz başka bir sürü şeyden daha söz açtı. Konuşurken sabırsızlanan adamın sıkıntı dolu yüzüne pek dikkat etmiyordu. Sadece arada sırada dudaklarında ilginç bir gülümsemeyle ona bakıyordu. Karşısındaki genç yakışıklı sayılırdı.

O ise kadının bakışına ve anlattıklarına önce pek dikkat etmedi. Söyledikleri anlamsız bir gürültü gibi kulaklarını sıyrarak geçip gidiyordu. Kafasında tek bir düşünce vardı: Kurtarıcıyı bugün

görebilmek için bir an önce yola devam etmeliydi. Fakat dikkatsizce içmiş olduğu ağır şarap vücuduna yeniden bir yorgunluk vermişti. Karnı da doyunca iyice rahatlamıştı. İradesinin gittikçe zayıflamasına karşın yine de veda etmeyi bir denedi. Fakat kadının, bunaltıcı akşamüstü sıcağına dikkatini çekerek onu yola çıkmaktan alıkoymasını hiç de zor olmadı.

Gülümsedi. Birkaç saat için böyle telaşa düşmesini pek anlayamıyordu. Yola çıkmak için aylarca düşünmüş olduğuna göre şimdi bir günün ne anlamı vardı. Konuşurken dudaklarından gülümsemesi hiç eksilmiyor, laf arasında sık sık evde yalnız başına olduğundan söz ediyordu. Bakışları deler gibi erkeğin bakışlarını arıyordu. Bu arada o da huzursuzlaşmış gibiydi. Şarap körleşmiş arzularını uyandırmış, yakıcı güneşte kaynamış olan kanı damarlarında hızla atmaya başlamış, havanın bunaltıcılığı düşüncelerine el koymuştu. Kadın bir an öne doğru şöyle bir eğildi, saçlarından çekici kokular yükseldi. Genç adam onu aniden kendine çekti, duyguların fırtınasıyla öpücüklere boğdu. Kadın hiç karşı koymadı...

O kutsal özlemini birden unutmuştu. Bütün bir bunaltıcı yaz akşamüstü boyunca yakıcı kolları arasında tuttuğu varlıktan başka bir şey yoktu kafasında.

Akşam olup, hava kararmaya başlayınca sarhoşluğu geçer gibi oldu. Kendini kadının kolları arasından öfkeyle kurtardı. Bir kadın yüzünden kurtarıcıyı göremeyeceğini düşünmek bile onu çok korkuttu ve çılgına döndürdü. Deliler gibi giysilerini üzerine geçirdi, sopasını eline aldı ve sessizce şöyle bir veda edip evi terk etti. İçinde bir his, bu kadına teşekkür etmemesi gerektiğini söylemişti.

İnanılmaz bir aceleyle Kudüs'e doğru ilerledi. Akşam olmak üzereydi. Sanki bu dünyayı kaplayan tuhaf bir sırdan yükselen uğultu ağaç dallarını sallıyor, titretiyordu. Uzaklarda, kentten üzerine inmiş olan kara bulutlar akşam kızılığında yanıyordu. Gökyüzündeki bu çarpıcı belirtilerle içini bilinmez bir korku kapladı, yüreği daha hızlı attı.

Yolun geri kalanını nefes nefese geride bıraktı. Hedefe varmak üzereydi. Kafasında tek bir düşünce vardı: Az önce ihtirasının bir anlık kurbanı olmuş, ona yapılmış olan çağrıya ihanet etmişti. Yüreğindeki bunaltıcı sıkışıklık azalacağına gittikçe artıyordu. Bu arada kutsal kentten beyaz duvarları ve parlayan kuleleri, tapınağın ışıldayan mazgalları uzaktan görünmüştü.

Bir an için durdu, derin bir nefes alıp, rahatlamak istedi. Aynı anda kente yakın alçak bir tepede toplanmış insan yığını dikkatini çekti. Büyük bir hareket, karmakarışıklık ve çok gürültü vardı. Sesler ta onun durduğu yere kadar geliyordu. Kalabalığın az yukarısında, tepede, üç büyük kapkara ve sipsivri direğin gökyüzüne doğru yükseldiği de dikkatini çekti.

Başını kaldırıp, havaya baktı. Gökyüzünün üzerine kor ateşi dökülmüş gibiydi. Sanki bütün dünya ışıldayan alevlerle kaplanmış, ürkütücü bir parlaklığa batırılmıştı. Askerlerin sivri mızrakları, kana bulanmış gibi kıpkırmızıydı...

Bomboş yolda bir adamın karşıdan, sallana sallana, nereye gittiğini bilmiyormuş gibi ona doğru geldiğini fark etti. Yanından geçerken, neler olup bittiğini sordu. Fakat aynı anda sorduğuna da pişman oldu. Çünkü başını kaldıran yabancıların yüzü, sanki az önce felç geçirmiş gibi dehşet ve korku doluydu. Soruyu duyar duymaz şeytan görmüş gibi çılgınca koşmaya başladı. Genç şaşırıp, peşinden seslendi. Yabancı ise arkasına bakmadan koştu, koştu... Genç bunun üzerine yoluna devam etti. Düşündü. O yabancıyı Kerijothlu Jüdas Jschariot'a benzetmişti. Az önceki tuhaf davranışına bir türlü akıl erdiremedi.

Az sonra yanından geçen bir başkasına yine aynı soruyu yönetti. Bu yabancıların acelesi vardı. Sadece, vali Pontius Pilatus'un mahkûm ettiği üç suçlunun çarmıha gerildiğini söyledi. Ona başka şeyler de sormaya hazırlanırken, yabancı çoktan uzaklaşmıştı.

Genç adam Kudüs'e giden yolda yürümesine devam etti. Bir ara başını çevirip, tepeye doğru baktı. Üzerindeki bulutlar kan kırmızısıydı. Çarmıha gerilmiş üç insanı da gördü. Önce sağdakine baktı, sonra soldakine, en sonunda da ortadakine. Fakat onun yüzünü seçemedi.

Ve yürüdü. Kente gidiyordu, kurtarıcının yüzünü görmeye...

Bir Yaz Öyküsü

Geçen yaz Ağustos ayını, Como gölü kıyısındaki beyaz villalarla kara ormanlar arasına gizlenmiş o şirin küçük kasaba ve köylerden Cadenabbia'da geçirdim. Bellagio ve Menaggio'dan gezmeye gelen insanların dar sahil yolunu doldurduğu ilkyazın canlı günlerinde olduğu gibi yazın bu sıcak haftalarında da küçük kasaba kokular dolu bir yalnızlığı sessiz ve huzur içinde yaşıyordu. Otel hemen hemen boştu. Kalan birkaç müşteri katlara dağılmıştı. Herkes bir diğerrinin böyle ıssız bir yere yaz tatiline gelmesini tuhaf buluyor, her sabah kahvaltıda buluştuklarında hâlâ gitmediğini görünce de şaşırıyordu.

Benim en çok hayret ettiğim müşterilerden biri, yaşlı, oldukça kibar ve kültürlü birisiydi. Dış görünüşü çok namuslu bir İngiliz devlet memuru ile Parisli bir bakkal çırağını andırıyordu. Gölde motor gezintilerine katılmıyor, bütün gün sigarasının dumanını keyifle havaya üflüyor, arada sırada eline aldığı kitabın sayfalarını çeviriyordu. Peş peşe iki yağmurlu günün sıkıcılığı ve bu adamın açık sözlülüğü tanışmamıza ve son yıllarda benzerini yaşamadığım candan bir dostluğa neden oldu. Baltık denizi kıyılarında doğmuş bir asildi. Fakat Fransa'da yetişmiş, uzun yıllar İngiltere'de yaşamıştı. Yaşamı boyunca hiçbir zaman meslek sahibi olmamıştı. Son yıllarda da uzun süre belli bir ülkede yaşamamıştı. Vatansız sayılırdı. Gittiği her yerden güzel ve değerli olan şeyleri alıp götürün, kendi için gizleyen bir korsan, bir Viking idi o. Bütün sanatlara açıktı, fakat onlara olan sevgisi onları küçümsemesi kadar güçlü değildi. Her türlü sanata binlerce teşekkür yolluyor, fakat hiçbirleriyle doğru dürüst ilgilenmiyor, bir sanat eseri de yaratmıyordu. Gereksizmiş gibi görünen o yaşamlardan birini yaşıyordu sanki. Onun gibiler başkalarıyla hiçbir işbirliğine girişmez, başlarından geçen binlerce olayın oluşturduğu zenginliği de hiç kimseye bırakmaz, en son nefesleriyle alıp götürürlerdi...

Bir akşam yemekten sonra otelin önündeki terasta oturmuş, suları yavaş yavaş koyulaşmakta olan gölü seyrederken yaşamdan söz ettim, bazı şeyler anlattım. Adam gülümsedi. "Haksız sayılmazsınız," dedi. "Fakat ben geçmişte olup bitenlere, anılara pek inanmam. Çünkü yaşanmış şeyler bir anlıktır, yaşanırlar ve sona ererler, bizi terk ederler. Edebiyat da kalıcı değildir. Gün gelir, edebiyat da bitmez mi, yirmi, elli, yüz yıl sonra? Fakat ben bu akşam size başka bir şeyden söz etmek istiyorum. Bana sorarsanız, güzel bir öykü... Haydi kalkıp şöyle bir yürüyelim! Böyle şeylerden en güzel gezinirken söz edilir."

Yüzyıllık selvi ağaçları ile kestanelerin süslediği, gölge verdiği, karmakarışık dalların arasından hafif çırpıntılı göl sularının görüldüğü o şirin sahil yolunda yürüdük. Ötelerde beyaz bulutlar, az önce batmış olan güneşten geride bırakmış olduğu renklerle kırmızıya bürünmüş... Yukarılarda, artık kararmış tepelerin üzerinde, son ışıklarda elmas gibi parılayan Serbelloni villasının yüksek duvarları... Hava henüz sıcak ve rutubetli, fakat sıkıcı değil. Zarif bir kadın kolu gibi çok duygulu gölgelere sarılıyor, görünmeyen çiçeklerin kokusuyla nefesleri dolduruyordu...

Yanımdaki adam anlatmaya başladı: "Önce itiraf etmem gereken bir şey var. Size söylememiştim, ben geçen yıl da, aynı mevsimde buraya Cadenabbia'ya gelmişim. Yine bu otelde kalmışım. Size, yaşamımda her zaman bir şeyi tekrarlamaktan hep kaçınmış olduğumu söylesem, buraya arka arkaya iki kez gelmiş olmama mutlaka şaşıracaksınız. Fakat lütfen beni dinlemeye devam edin. Geçen yıl da,

şimdi olduğu gibi ıssızdı buralar. Milanolu bey de buradaydı, bütün gün balık tutan, ertesi gün tekrar yakalamak için tuttuğu balıkları akşama yine göle bırakan şu adam. Bitkisel bir yaşam sürermiş gibi sessizce hareket eden o yaşlı iki İngiliz bayan da geçen yaz buradaydı. Sonra yakışıklı, yanında soluk tenli, sevimli bir kızla gelmiş olan genç de otelde kalıyordu. Sanmıyorum kızın eşi olduğunu, birbirlerine çok âşıkmiş gibiydi davranışları. Dikkatimi çeken başka müşteriler arasında bir de Alman bir aile vardı. Görünüşleri tipik Kuzey Almanyalı idi. Saçları saman sarısı, yüz hatları keskin, köşeli, hareketleri kabaca, çelik mavisi gözlerinin bakışı delici, bıçakla kesilmiş gibi ince dudaklı ağzı huysuz yaşlı bir bayan... Yanındaki diğer kadın da mutlaka kız kardeşiydi. Yüz hatları tıpkı ona benziyordu. Sadece yüzünün kırışıkları biraz fazlaydı, derisi yumuşamış gibiydi. Bütün gün beraberlerdi, fakat birbirleriyle pek konuşmuyorlardı. Çoğu kez başları önlerinde, hiçbir şey düşünmüyormuş gibi örgü örüp duruyorlardı. Çok sıkıcı ve kısıtlamalarla dolu bir dünyada yaşıyorlardı sanki.

İki kadının arasında gençten, on altı yaşlarında, kadınlardan birinin çocuğu olacak, bir kız oturuyordu. Hangisinin kızyıd bilmiyorum, fakat henüz oluşmamış yüz hatları kadınlaşmaya başlayan vücudunun hatlarına karışıyordu. Güzel değildi, zayıfçaydı, ham bir meyveyi andırıyordu, giysileri de pek yaşına uygun değildi. Ne yaptığını bilmeyen, hareketleri güvensiz bu kızcağz göreni duygulandırıyor. Gözleri iri iriydi, bakışlarının parıltısını çevresinden kaçırıyordu. Yaşlı kadınların masasına otururken yanında bir örgü getiriyordu, fakat elleri çabucak yavaşlıyor, parmakları uyuşuyordu. Düşler dolu, donuk bakışlarını gölün sularına dikey, öyle oturup duruyordu. Bilmiyorum, neydi benim için bu görünümdeki çekicilik? Yaşlanmaya başlayan annenin yanında çiçek gibi açmaya hazırlanan bir kızın oluşturduğu kimi budalaca düşüncelerim miydi? Her kırışıkta, her gülümsemede bir yorgunluk, her düşte saklı bir hayal kırıklığı... Acaba genç kızların, başka bir şey bulamadıkları için suyun üzerinde yüzen çürümüş bir tahtaya yapışmış yosunlar gibi çevrelerinde gezdirdikleri arzulu bakışlardaki o vahşi, yırtıcı, hedefsiz özelemler miydi?

Benim için çok heyecan vericiydi onu seyretmek, hayaller dolu ıslak bakışlarımı, sokakta önüne çıkan köpeklerle kedileri abartılı sevişini, iç huzursuzluğumu, başladığı bir şeyin sonunu getiremeyişi... Ve akşamları, otel kütüphanesinden almış olduğu önemsiz bazı kitapları, yangından mal kaçırırımı gibi çabuk çabuk, yutarcasına okumasını, ya da tatile gelirken yanında getirmiş olduğu, sayfaları kopmak üzere iki şiir kitabının, biri Goethe'nin, diğeri Baumbach'ın, sayfalarını hızlı hızlı karıştırışımı... Niçin güldünüz?"

Özür diledim. "Birbirlerine pek uymuyorlar da... Goethe ile Baumbach..."

"Ah, evet, anlıyorum. Evet, biraz tuhaf. Fakat aynı zamanda değil de. İnanın bana, bu yaştaki kızların okuduğu şiirlerin, iyi ya da kötü, gerçek ya da yalan olması hiç de umurlarında değildir. Dizeler onlar için susuzluğa karşı dopdolu bir kupadır. İçindeki şarabı önemsemezler. Çünkü onlar, daha kupayı ellerine almadan sarhoş olmuşlardır. Bu kızın da yaşlılarından farkı yoktu, özlem doluydu o. Gözlerinden okunuyordu özlemi, titreyen parmak uçlarından, pek alışılmamış, çekingenlikle uçmak arası yürüyüşünden. Açtı, birisi ile konuşmak, ona içini dökmek özlemi ile yanıp tutuştuğu belliydi. Fakat hiç kimse yoktu çevresinde, yalnızlıktan, sağında ve solunda örgü şişlerinin seslerinden, iki kadının soğuk ve temkinli bakışlarından başka... İşte kıza o anda çok acıdım. Fakat yanına yaklaşamazdım. Ne de olsa ona göre çok yaşlıydım. Hem sonra yaşlı burjuva hanımefendileri ile tanışmaktan da, biraz tiksintiyle hep çekinmişimdir.

İşte o anda bir şey geldi aklıma: Bu genç kızın, henüz kanatları çıkmamış, yeteneksiz, mutlaka İtalya'ya da ilk geliyordu... Buraları hiç ziyaret etmemiş olan İngiliz Shakespeare sayesinde İtalya

Almanya’da romantik aşkın, gizem dolu maceraların, Romeo’ların, yere düşen yelpazelerin, parıldayan kamaların, maskelerin ve aşk dolu mektupların ülkesi olarak tanınır... Bu kız da mutlaka maceraları düşlüyordu. Hangimiz tanımayız genç kız düşlerini... Gökyüzünün mavisinde ağır ağır sürüklenen, nereye gittiği bilinmeyen o bembeyaz bulutları andırır düşleri. Akşam yaklaştığında sıcak renklere bürünen, önce pembeleşen, sonra yakıcı bir kırmızıyla korlaşan kar beyazı bulutları. Burada geçirdiği günlerde hiçbir şey genç kız için inanılmaz değil, diye düşündüm ve ona gizli bir sevgili yaratmaya karar verdim.

Hemen o akşam oturdum, alçakgönüllü ve saygılı, sevecen, ona yabancı bazı şeyleri üstü kapalı anlatan uzun bir mektup yazdım. Altına imza atmadım. Ondan hiçbir şey istemeyen, ona hiçbir söz vermeyen, fakat hem coşku dolu, hem de çekingen bir mektuptu. Kimi satırları bir şiirden alınmış romantik bir mektubu andırıyordu. Sabahları, biraz huzursuz kahvaltuya ilk gelenin o olduğunu bildiğim için mektubu katlayıp erkenden masasındaki peçetenin arasına koydum. Az sonra da kız geldi. Ben bahçeden kahvaltı salonunu seyrediyordum. Mektubu eline alır almaz inanılmazlık dolu bir heyecan, büyük bir şaşkınlık beliriverdi yüzünde. Sanki kırmızı alevler renksiz yanaklarını okşayıp, ta gırtlığına kadar indi. Ne yapacağını bilmez gibi sağına soluna şöyle bir bakındı. Biraz yutkundu ve bir şey çalmış hırsız örneği elindeki mektubu sakladı. Huzursuz ve sinirli öyle oturdu, önündeki kahvaltuya elini bile sürmedi. Sonra aniden yerinden hızla kalkıp, dışarıya çıktı, insansız, loş koridorlardan birinde gizem dolu mektubu çözmeye uğraştı... Bir şey mi söylemek istemiştiniz?”

Farkında olmadan şöyle bir el hareketi yapmıştım. Ne demek istediğimi açıklamak zorundaydım. “Bu yaptığınız bana kalırsa oldukça gözüpek bir şey. Hiç düşünmediniz mi, ya kız biraz araştırsaydı, örneğin mektubu peçetenin arasına kimin koyduğunu garsona sorsaydı, ne yapardınız o zaman? Yazılanları annesine de gösterebilirdi, değil mi?”

“Tabii düşündüm bu dediklerinizi. Fakat korku dolu, şaşkın, biraz yüksek sesle konuşsa, hemen çekingen ve korkuyla etrafına bakınan o kıızı görmüş olsaydınız, böyle bir şeyi yapamayacağını bilirdiniz. Kimi kızlar vardır, o kadar utangaçtırlar ki, onlara her şeyi yapabilirsiniz, başlarından geçenleri başkalarına anlatmaz, her şeye razı, kolları kanatları kırık seslerini çıkarmaz, susarlar.

Gülümseyerek seyrettim yaptıklarını ve oyunumun başarıya ulaşmasına çok sevindim. Sonra kahvaltı salonuna geri döndü. Birden başıma kan yükseldiğini fark ettim. Şakaklarım zonkluyordu. Şimdi içeri giren başka bir kızdı, yürüyüşü değişivermiş, yüzüne de renk gelmişti. Fakat huzursuz ve kafası karmakarışıktı. Ne yapacağını bilmez gibiydi davranışları. Sanki gizem oradaymış gibi bakışlarını salonun pencerelerinde dolaştırdı. Yanından geçenlere şöyle bir baktı, bakışları bir an için bana da takıldı. Ben ise bakışlarımı hemen kaçırdım. Bir göz kırpma, gözlerimdeki bir parıltı beni ele vermesin diye... Fakat o anda, bir saniyede kızın soru dolu bakışlarındaki ateşi fark ettim ve ürperdim. Yıllar sonra yine o duyguları hissetim içimde, bir kızın gözlerindeki ilk kıvılcımların zincirlerini kırmak kadar tehlikeli, çekici ve ortalık karıştırıcı başka bir şehvet duygusu yoktur... Az sonra yine iki kadının arasında otururken parmaklarını ikide bir yavaşça giysinin belli bir yerine dokunduruyor, saklamış olduğu mektubun orada durup durmadığına bakıyordu.

Bu oyun hoşuma gitmişti. Aynı akşam ikinci bir mektup yazdım, ertesi günlerde başkalarını da. Âşık bir gencin duygularını kağıda dökmenin, benim için inanılmaz bir çekiciliği, heyecanı vardı. Tuzak kuran, ya da avlamak istedikleri hayvanları namlularının karşısına cezbeden, yaptıklarından zevk alan avcılar gibi hissediyordum kendimi. Elde etmiş olduğum başarı hem inanılmaz, hem de ürkütücüydü. Bir an için bu oyuna son vermeyi düşündüm. Fakat baştan çıkarıcılığının şevki dayanılmazdı. Genç kızın yürüyüşüne bir hafiflik, dans adımlarının karışıklığı geldi, yüzü de canlandı, güzelleşti.

Sabahları kahvaltuya indiğinde gözlerinin altı, geceyi yeni mektubun özlemiyle uykusuz geçirdiği için olacak, hafif koyulaşmış, bakışlarının ateşi huzursuzdu.

Gün geçtikçe kendine dikkat etmeye başladı. Saçına çiçekler ilişti, hareketlerine bir yumuşaklık geldi. Bakışlarındaki sorular giderek arttı. Çünkü mektuplarımda yazdığım bir sürü ufak tefek şeyle ele vermişim, ona bu satırları yazan yakınındaydı, çevresindeydi... Genç kızdaki bu değişiklik bir süre sonra duyguları körleşmiş iki kadının da gözünden kaçmadı. Meraklı bakışlarla yanlarına gelen, yanakları yeni açan çiçekleri andıran kızı şöyle bir süzüyor, dudaklarında hafif bir gülümsemeye ona bakıyorlardı. Ses tonu da değişmişti, daha atılgan, daha yüksek sesle konuşuyordu. Kimi zaman sesine bir titreme geliyor, sanki sevinç çığlıklarıyla dolu bir şarkıya başlamak istiyordu... Ne oldu, siz yine gülümsüyorsunuz?”

“Hayır, hayır... Lütfen devam edin anlatmaya! Çok güzel anlatıyorsunuz demek istiyorum... Çok yeteneklisiniz, bana sorarsanız, tanınmış öykücülerimizden biri kadar iyi kitap yazabilirdiniz.”

“Çok nazik ve dikkatle bana şunu söylemek istiyorsunuz galiba: Bizim Almanca yazan öykücülerimiz gibi kaçık, uzun, melankolik, sıkıcı anlatıyorsunuz... Peki, peki, kısa keseceğim. Kukla dans ediyordu, ben de ipleriyle istediğim gibi oynuyordum. Şüpheyi üzerime çekmemek için –kimi zaman kız meraklı bakışlarını bana da çevirmiyor değildi– ona bu satırları yazmanın otelde değil de, yakındaki bir kasabada yaşadığını, her gün gemiyle bu kıyıya geçtiğinden söz ettim. O günden sonra da, iskeleye yaklaşan geminin çan sesi duyulduğunda, kızın annesine bir gerekçe uydurarak hızla otele çıktığını ve iskelenin bir köşesinde durup, gemiyle gelenleri heyecan içinde izlediğini görmeye başladım.

Ve bir gün –havanın kapalı olduğu bir akşamüstüydü ve ben, yapacak başka işim olmadığı için genç kıızı izliyordum– çok ilginç bir şey oldu. Gemiden inen yolcular arasında genç İtalyanların o eksantrikliği ile giyinmiş yakışıklı bir delikanlı da vardı. Birisini ararmış gibi şöyle bir etrafına bakındı ve bütün umudunu yitirmiş, bakışlarıyla sorular soran ve her gördüğü şeyi içine çeken genç kız gözüne ilişti. Aynı anda utancın kırmızı dalgası kızın yüzünü kapladı, gözlerindeki hafif gülümsemeyi yok etti. Delikanlı bir an durdu, dikkatle kıza baktı –böyle binlerce gizem dolu, sıcak bakışları üzerinde hisseden erkek için bence çok olağan– gülümsedi ve ona doğru yürüdü. Genç kız kaçır gibi yaptı, sonra, çoktandır aradığının o olduğunu düşünüp, bir an durdu, başını çevirdi, delikanlıya baktı. İstemekle korkmak, özlemle utanç arası bir oyundu... Bu oyunda sonunda hep, çekici olana dayanmamamak duygusu kazanır. Genç adam biraz şaşırmış da olsa yüreklenmiş gibiydi. Kıza doğru yürüdü, yanına çok yaklaştı. Ben, şimdi her şey iyice karışacak diye korkarken, yaşlı bayanlar görüldü. Genç kız ürkek bir kuş gibi uçu, onlara doğru koştu, delikanlı adımlarını yavaşlattı, geride kaldı. Birbirlerine arkalarını dönmeden bir an göz göze geldiler.

Bu olayın ardından, önce oyuna son vereyim diye düşündüm, fakat çekiciliği o kadar büyüktü ki, bu rastlantıyı uysal bir yardımcı olarak kabullendim ve hemen o akşam oturup, kızın varsayımını onaylayan, alışılmamış uzunlukta bir mektubu kaleme aldım. Yeni oyunumda iki kişiye rol vermeyi çok çekici buldum.

Ertesi sabah genç kızın heyecan dolu yüzü beni şaşırttı. Kafası da karmakarışık düşüncelerle dolu gibiydi. O güzel huzursuzluk gitmiş, yerini anlaşılmaz bir sinirlilik almıştı. Gece ağlamış olacaktı. Kırmızı gözleri ıslaktı. İçini büyük bir hüznün kaplamış gibiydi. Suskunluğu her an vahşice bir haykırıyla sona erebilirdi. Alnında kırışıklar, bakışlarında kaygı dolu bir ümitsizlik vardı. Ben ise sabah onu sevinç içinde göreceğimi sanmıştım.

Korktum. Kukla ilk kez benim istediklerimi yapmıyor, kendi kafasına göre dans ediyordu. Bir sürü

çıkarmak için o gün akşam olmadan otele dönmedim. Geldiğimde de hemen fark ettim, bir şey olmuştu. Lokantadaki masa boştu, aile otelden ayrılmıştı. Genç adama tek kelime bile söyleyemeden gitmek zorunda bırakılmıştı. Tatlı bir rüyadan koparılmış, hüznü dolu küçük bir kent yaşamına geri götürülmüştü. Bu hiç aklıma gelmemişti. Öfke, hüznü, ümitsizlik ve acı dolu o en son bakışını şimdi bile bir şikayet olarak kabul ediyorum. Hayatının kim bilir ne kadar derinine taşımıştım ben bu acıları...”

Sustu. Gece olmuştu. Bulutları delip geçen ay ışığı bu gece eşsizdi. Ağaç dallarının arasından görünen yıldızlar ve ışıklar boşluğa asılmış gibiydi, gölün suları hareketsiz öyle duruyordu. Hiç konuşmadan yürümeye devam ettik. Sonunda yine konuşan yanımdaki adam oldu. “İşte size her şeyi anlattım. Bir öykülük değil mi sizce?”

“Bilmiyorum. Ancak öteki öykülerim arasında mutlaka saklayacağım bunu. Bana anlattığınız için de size teşekkür ederim. Fakat bir öykü? Benim için çekiciliği olan güzel bir konu. Anlatılan insanlar birbirlerine yaklaşmıyorlar, sadece birbirlerine dokunmuş gibi yapıyorlar. Alinyazıları tam belirli değil. Anlattıklarımızı geliştirmek, bir sonuca erdirmek gerek.”

“Ne demek istediğinizi anlıyorum. Genç kızın yaşamı, küçük kente dönüşü, başından geçen günlük olayların acıklı trajedisi...”

“Hayır, pek öyle sayılmaz... Bu öyküde beni ilgilendiren genç kız değil. Her ne kadar öyle sanılsa da, genç kızlar o kadar ilginç değildir. Çünkü başlarından geçenler, alinyazıları genelde olumsuzdur ve bu nedenle hep birbirine benzer. Zamanı geldiğinde bu kız da kendi halinde bir burjuva erkeği ile evlenecek, İtalya’da başından geçenler de anlarında yer eden bir olay olarak geride kalacaktır. İşte bu nedenle genç kız beni pek ilgilendirmiyor.”

“Bu bence biraz tuhaf. Genç adamda ne ilginç yan buldunuz, bilmek isterdim. Her erkek gençliğinde bir kıza ateş dolu bakışlar yollar. Kimileri bunun farkına varmaz, kimi ise unutturur. Belki de gençliğimizin kutsal bir ayrıcalığı olan bu gibi şeylerin ne kadar değerli ve kalıcı olduğunu anlamak için yaşlanmak gerekir...”

“Öykü yazsaydım, yaşlı beye, mektupları yazan kişiye önemli bir rol verirdim. Bana kalırsa insan hangi yaşta olursa olsun, bu kadar ateşli mektuplar yazıp, bir aşkın duygularını böylesine düşerse, cezasız bırakılmaz! Ben öykümde bir oyunun nasıl gerçeğe dönüştüğünü, oyunun kurallarını o belirledi sanırken, kuralların onu çoktan etkisi altına almış olduğunu anlatmak isterdim. Sadece gördüğünü sandığı kızın uyanmaya başlayan güzelliği adamı gerçekte çok derinden etkilemektedir. Ve her şeyin kontrolünden çıktığını sezdiği anda oyuna, daha doğrusu oyuncağa çılgınca bir özlemle sarılır. Aştaki böylesine bir gelişme benim için çok çekici olabilirdi. Çünkü yaşlı adamın sonsuz tutkusu genç delikanlıyı çok andırmaktadır, her ikisi de kendilerine değer verilmediğine inanır. Ben öyküdeki yaşlı adama korku ve beklenti duyguları da verirdim. Aynı zamanda huzursuz ve kararsız biridir de. Kızın peşinden her yere gider, yeter ki onu görebilsin. Fakat hiçbir zaman yanına sokulamaz, bundan çekinir. Kızın izini kaybeder. Ben öyküde yaşlı adamı sonunda kızla ilk karşılaştığı yere geri döndürürdüm. Onu bir kez daha, yine aynı yerde görmek ümidini taşımaktadır, rastlantıya inanmaktadır. Fakat rastlantı acımasızdır. İşte öyküyü yazsaydım her şeyi böyle kafamdan geçirirdim...”

“Yalan, yanlış, imkansız!”

Birden irkildim. Adam sözümü kesmişti. Sesi sert, öfkeli titretilmiş, neredeyse tehdit eder gibi çıkmıştı. Daha önce onu böylesine öfkeli görmemişim. O anda kavradım, dikkatsizce hangi yaraya dokunmuş

olduğumu. Birden durdu. Ak düşmüş saçları gecenin karanlığında parıltıyordu. Çok üzüldüm.

Konuyu değiştirmek, söylemiş olduklarımı unutturmak istedim. Fakat o konuşmaya devam etti. Bu kez çok içten ve sakin, yumuşak, hafif duygusallık süslü bir sesle konuşuyordu. “Belki de siz haklısınız, söyledikleriniz çok daha ilginç. L’amour coûte cher aux vieillards... Yanılmıyorsam Balzac çok duygulu öykülerinden birine bu adı vermişti. Yaşlı insanlar başarılarından söz etmeyi daha çok severler, hatalarından ise hiç söz etmezler. Belki de sonsuzluğun saatinin çaldığı anda gülünç olmaktan korkarlar. İnanıyor musunuz ki Kazanova’nın anılarında yaşlılığından söz ettiği, horozdan boynuzlu bir koca, aldatandan aldatılan olduğu bölümün kaybolmuş olması bir rastlantıdır?”

Bana elini uzattı. Ses tonu yine donuk, sakin ve heyecansızdı. “İyi geceler! Görüyorum, böyle yaz akşamlarında genç insanlara öyküler anlatmak tehlikeli. Akıllarına hemen budalaca şeyler geliyor, gereksiz düşler de. İyi geceler!”

Sonra o yaylanırmış gibi attığı, fakat yıllar sonra artık ağırlaşmış adımlarıyla yürüdü, karanlıkta gözden kayboldu. Saat çok geç olmuştu. Başka akşamlar erkenden üzerime çöken yorgunluk bu kez, alışılmamış bir şey olduğunda, ya da yabancı bir şeyi bir an için sahiplendiğimizde olduğu gibi kanımda dolaşmaya başlayan heyecanla dağılıvermişti.

Karanlık ve sessiz yolda Villa Carlotta’ya kadar yürüdüm. Villanın önünden göle inen serin mermer basamaklara oturdum. Ne güzeldi gece! Az önce ağaçlar arasından çok yakındaki ateş böceklerini andıran Bellagio’nun ışıkları şimdi suların ötesinde, çok uzaklardaydı... Göl suskun duruyordu, kenarları ateş gibi yanan, kapkara bir mücevher gibi ışıltılı... Bir piyanonun beyaz tuşlarına dokunan parmaklar örneği dalgalar hışırtıyla mermer basamaklara aralıksız vuruyor. Binlerce yıldızla dolu gökyüzü ne kadar uzak! Çok sessiz, ışıltılı bir suskunlukla duruyor. Arada sırada, beklenmedik bir anda, yıldızın biri bu elmas pırıltılı halkayı terk ediyor, yaz gecesine kayarak düşüyor. Karanlıklara, ovalara, uçurumlara, dağlara ve çok uzaklardaki denizlere... Görünmeyen bir güç düşürüyor onu, bilinmeyen alinyazılarının sonsuz derinliklerine atılan bir yaşam örneği...

Bilinmeyen Bir Kadının Mektubu

Tanınmış roman yazarı R., üç günlük bir dağ gezisinden dinçleşmiş olarak sabahın erken saatlerinde Viyana'ya dönüp istasyonda bir gazete almış ve gözü tarihe ilişince, o gün doğum günü olduğunu anımsamıştı. Kırk birime bastım, diye düşünürken ne sevindi, ne de yerindi. Gazetenin sayfalarını hışırtıyla şöyle bir karıştırdıktan sonra bir taksiye bindi ve evine gitti. Uşağı, o yokken iki kişinin aradığını, birkaç telefon geldiğini söyledi ve tepsi içinde birikmiş olan postayı getirdi. Yazar, isteksiz isteksiz mektupları gözden geçirdi, ilgisini çeken birkaç zarfı açtı. Tanımadığı bir el yazısıyla yazılmış ve oldukça uzun bir mektubu, bir kenara ayırdı. Bu arada uşağı çayını getirmişti. Koltuğuna güzelce bir yerleşti ve birkaç zarfı daha karıştırdı, sonra bir puro yaktı ve kenara koymuş olduğu mektuba uzandı.

Tanımadığı, aceleci, titrek bir kadın yazısıyla tam yirmi dört sayfa idi. Bir mektuptan çok bir deneme taslağına benziyordu. Romancı, bir ek yazı var mı diye zarfı bir karıştırdı, iyice yokladı. Fakat zarfın içi boştu. Sayfalarda da ne gönderenin adı, ne adresi, ne de imzası vardı. Tuhaf, diye düşündü ve mektubu eline aldı.

En yukarıda: "Beni hiç tanımamış olan sana" diye bir cümle vardı. Şaşkınlıkla bir an durakladı. Kendine mi, yoksa bir hayal kişisine miydi bu sözler? İçinde bir merak uyanıverdi. Okumaya başladı.

Çocuğum dün öldü. Bu küçük ve narin varlığı kurtarmak için üç gün, üç gece pençeleştim. Grip o zavallı ve cayır cayır yanan vücudu nöbetler içinde sarsarken, ben yatağının başucunda oturdum, tam kırk saat. Ateşler içindeki alnını serinletiyor, o küçücük ve tedirgin ellerini gece gündüz tutuyordum. Üçüncü akşam gücüm kalmamıştı. Gözlerim kapanıyordu. Sert sandalyede üç-dört saat uyuyakaldığım sırada ölüm onu benden ayırdı. Tatlı ve küçücük oğlum, daracık çocuk karyolasında yatıyor, öldüğü andaki gibi. Sadece gözlerini kapadılar. O akıllı kara gözlerini. Ellerini beyaz gömleğin üstünde kavuşturdular. Yatağın dört yanında uzun dört mum yanıyor. Oraya bakamıyorum, kımıldamayı göze alamıyorum. Mumlar titreşince yüzünde ve kapalı ağzında gölgeler uçuşuyor, yüz çizgileri kımıldar gibi oluyor, ölmedi de yine uyanıp o incecik çocuk sesiyle bana bir şeyler söyleyecek sanıyorum. Fakat eminim, biliyorum, o öldü. Bir daha umutlanıp, sonra hayal kırıklığına uğramamak için o yana bakmak istemiyorum. Biliyorum, biliyorum bunu, oğlum dün öldü. Şimdi senden başka kimsem yok yeryüzünde. Sadece sen kaldın. Senin bundan hiç haberin yok. Gülüyor, eğleniyor, ya da insanlarla, öteberiyle oyalanıyorsun. Benim için tek sen kaldın. Beni hiçbir zaman tanımamış olan ve ömrüm boyunca sevdiğim sen.

Beşinci bir mum aldım ve sana bu satırları yazdığım şu masaya diktim. Çünkü haykırıp, içimi dökmezsem, ölü yavrumla yalnız kalamayacağım. Sana, bir zamanlar da, bugün de benim her şeyim olan sana seslenemezsem, bu korkunç saatte başka kime açılabilirim. Sana açıkça anlatmasını belki beceremeyeceğim... Belki sen beni anlamayacaksın... Kafamın içi öyle dolu ki, şakaklarım çekiçle vurulmuş gibi zonkluyor, her yanı ağrıyor. Sanırım ateşim var... Belki de grip oldum, o şu sıralar her eve uğruyor. Böylesi daha iyi olurdu... Çünkü yavrumun ardından ben de ölürdüm, canımın yanmasından kurtulurdum. Kimi zaman gözlerim kararıyor... Belki bu mektubu bitiremem. Fakat seninle, beni hiç tanımamış olan sen sevgilimle bir kez, sadece bu defalık konuşabilmek için bütün

gücümü bir araya toplayacağım.

Seninle sadece konuşmak istiyorum. İlk kez sana söylemek istiyorum her şeyimi. Bütün hayatımı öğrenmelisin, o hayat her zaman senindi, fakat sen bunu hiç bilmedin. Fakat benim sırrımı ancak ben ölüp de artık yanıt yazmam gerekmezince, her yanımı hem üşüten, hem de kavuran şey gerçekten sona erince öğrenebilirsin. Eğer yaşarsam bu mektubu yırtarım ve hep yaptığım gibi susmaya devam ederim. Fakat mektup eline varmış olursa bir ölünün sana hayatını anlattığını anlarsın. Kendini bildiği ilk saatinden en son anına kadar senin olan hayatını. Sözlerimden korkma. Bir ölü bundan fazlasını istemez. Ne sevgi, ne acınma, ne de avuntu. Senden tek istediğim, sana sığınan acılarımın ortaya döktüğü her şey için bana inanman. Her şey için inan bana, senden tek ricam bu. Bir tanecik yavrusunun ölüm saatinde hiç kimse yalan söylemez.

Bütün hayatımı sana olduğu gibi anlatacağım. Bu hayat, seni tanıdığım ilk günden sonra gerçekten başlamıştı. Daha öncesi bulanık ve karmakarışıktı, anılarımın inemediği tozlu, örümcekleli, uyuşuk insanlarla ve öteberiyle dolu –yüreğim onları çoktan unuttu– bir mahzendi. Sen karşıma çıktığında ben on üç yaşındaydım ve şimdi oturduğun, ömrümün son soluğu olan mektubu ellerinin arasında tuttuğun bu evde oturuyordum. Aynı koridorda, tam da senin kapının karşısındaki dairede oturuyordum. Sen bizleri, bir hesap uzmanının hep yaşlı giysileriyle dolaşan zavallı dul karısını ve gelişmemiş sıksa çocuğunu şüphesiz unutmuşsundur çoktan. Biz sessiz sedasız bir ömür sürüyorduk. Küçük burjuva yoksulluğumuzun en dibinde yaşıyorduk. Adlarımızı hiç duymamışsındır belki de, çünkü kapımızda tabela filan yoktu, arayıp soranımız da. Hem çok zaman geçti o günden bu yana. On beş, hayır on altı yıl... Sen o günleri artık anımsayamazsın, sevgilim. Fakat ben, ah, bütün ayrıntıları nasıl da heyecanla anımsıyorum. Seni ilk gördüğüm, sesini ilk duyduğum o gün, daha doğrusu ilk saat, şu an hâlâ gözümün önünde. Hem anımsamaz olur muyum, dünya o gün başlamıştı benim için.

Sabret sevgilim, sana her şeyi anlatacağım. Başından sonuna kadar her şeyi. Bir çeyrek saatliğine beni dinlemekten yorulmamı rica ediyorum. Ben ömrüm boyunca seni sevmekten yorulmadım. Bizim oturduğumuz apartmana sen taşınmadan önce dairede şirret, kötü ve kavgacı insanlar oturuyordu. En çok da bizden, kendileri kadar yoksul biz komşularından nefret ediyorlardı. Onların aşağılık, o ayak takımı kabalıklarına uymuyoruz diye. Herif sarhoşun biriydi, karısını sık sık döverdi. Çoğu geceler yuvarlanan sandalye gürültüleri ve tabak şangırtılarıyla uyanırdık. Bir defasında, dayaktan kanlar içinde, saçları yolunmuş kadın, merdivene koşmuştu. Kocasını peşinden bar bar bağıyordu. Sonra dairelerinden fırlayan insanlar, polis çağıracağız, diye gözünü korkuttular. Annem, onlarla nasıl olursa olsun görüşmekten hep kaçınmış, çocuklarıyla konuşmayı da bana yasaklamıştı. Çocuklar bunun acısını benden çıkarıyor, sokakta rastladıkça arkamdan pis laflar bağıyorlardı. Bir defasında ellerinde taş gibi kar toplarıyla öyle bir üzerime saldırdılar ki, alnımdan kanlar aktı. Bütün apartman, bu insanlardan, ortak bir iç güdüyle nefret ediyordu. Günün birinde bir şey oldu da – sanırım adamı hırsızlık suçuyla hapse attılar– bütün aile pılıpırtıyı toplayıp, taşınmak zorunda kaldı. Böylece apartmandaki herkes rahat bir soluk aldı. Dış kapıda kiralık ilan birkaç gün asılı durduktan sonra kaldırılmıştı. Aparman kapıcısının söylediğine göre, o daireyi bir yazar, tek başına kendi halinde yaşayan bir bey tutmuştu. Haber çabuk duyuldu. Senin adını ilk kez o zaman duymuştum.

Birkaç gün sonra badanacılar, sıvacılar, temizlikçiler ve duvar kağıtçıları geldi. Önceki kiracıların kirini çıkarmak için çekiçler ve tokmaklar işledi, her şey kazındı ve temizlendi. Annem pek memmundu, karşı dairedeki pislik kalkıyor diye. Seni o sıralar, taşınma sırasında bile görememiştim. Bütün işlerine uşağın bakıyordu. Bu ufak tefek, ciddi kır saçlı kibar uşak, senin uşağın, her şeyi sessizce ve bilgiyle yönetiyordu. Adam bizleri pek etkilemişti. Çünkü biz kenar semt evleri için bir

kibar uşığı yepyeni bir şeydi. Adam herkese karşı pek nazik davranıyordu. Annemi daha ilk günde bir hanımefendiymiş gibi saygıyla selamlamıştı. Hatta ben bacaksıza da yakınlık gösteriyor ve ciddi davranıyordu. Senin adını söylerken derin bir hürmet, olağanüstü bir saygı gösteriyordu. Alışılacağı hizmet duygusunun çok üstünde bir ölçüyle sana bağlı olduğu hemen belli oluyordu. Onu, iyi yürekli ihtiyar Johann'ı bu nedenle ne de çok sevmiştim. Her zaman senin çevrende bulunabildiği ve işlerine baktığı için kiskanırdım da.

Bütün bunları sevgilim, bu küçük küçük ve adeta gülünç şeyleri sana şu nedenle anlatıyorum: Ürkek, içine kapanık çocukta, bende, daha ilk günden başlayarak ne büyük bir güç yarattığını anlamam için. Yaşamıma girmeden önce de çevreni bir saygı halesi kaplamış, bir bolluk, başkalık ve gizem perdesiyle çevrilmiştin. O kenar semt apartmanında yaşayanların hepsi, hepimiz, senin taşınmanı sabırsızlıkla bekliyordu. Daraşmalık bir ömür süren insanlar, kapılarının önünden geçen her yeni şeye karşı her zaman meraklıdır. Sana karşı bu merak, bir ikindi üzeri okuldan dönüp de eşya arabasını kapıda görünce, nasıl da artıvermişti. Eşyanın çoğunu, ağır parçaları hamallar yukarı taşımıştı. Şimdi de küçük parçaları teker teker taşıyorlardı. Her şeyi hayranlıkla seyretmek için kapıda durdum. Çünkü senin eşyan öylesine değişik, öylesine başkaydı ki, ben böylesini hiç görmemiştim. Hind tanrıları, İtalyan heykelleri, parlak renkli kocaman tablolar vardı. En son olarak da kitapları getirdiler. Öyle çok, öyle güzeldiler ki, aklım almıyordu. Bütün kitaplar kapı önüne yığıldıktan sonra, uşak elinde bir sopa ve bir tüle, dikkatle bir bir hepsinin tozunu aldı. Gittikçe yükselen kitap yığınının çevresinde merakla dolaşıyordum. Uşak beni kovmuyordu, fakat yüz de vermiyordu. Kitaplara dokunmayı göze alamadım. Halbuki bazılarının yumuşacık derisine elimi değirmeyi nasıl da isterdim. Yan gözle adlarına bakmakla yetindim. İçlerinde Fransızca, İngilizce ve anlamadığım başka dillerde olanları vardı. Bana kalsa, samırım saatlerce seyredirdim onları. Az sonra annem beni içeri çağırdı.

Bütün gece, henüz tanımamış olduğum seni düşünmem gerekti. Benim de ancak bir düzinecek kitabım vardı. Yırtık kartonla ciltli kitaplarımı her şeyden çok sever ve her zaman yeni baştan okurdum. Şimdi, böyle çok güzel kitapları olan, bunları okumuş, bütün bu dilleri bilen, hem varlıklı, hem de bilgili bir insan acaba nasıl bir insandı düşüncesi kafamı kurcalıyordu. Bunca kitap düşüncesine bir çeşit tabiat üstü saygı da bağlamıyordu. Seni gözümün önüne getirmeyi denedim. Gözlüklü, uzun ak sakallı, bizim coğrafya öğretmenine benzeyen yaşlı biriydin. Sadece çok daha iyi yürekli, ondan daha güzel ve yumuşaktın. Seni yaşlı biri diye düşünürken güzel olman gerektiğine nasıl da inanıyordum. O tarihte ve o gece, hem seni daha tanımadan, seni rüyamda gördüm.

Ertesi gün sen taşındın. Fakat bütün dikkatime karşın seni göremedim. Bu beni daha çok meraklandırdı. Sonunda, üçüncü gün, seni gördüm. Senin bambaşka, çocuk hayalimdeki ak sakallı ihtiyara benzemeyen biri olman, benim için ne sarsıcı bir şaşırmaydı bilsen! Ben ak sakallı ve iyi yürekli bir ihtiyar hayal etmiştim. Karşıma çıkan sen, tıpkı bugünkü gibiydin, yılların hiçbir iz bırakmadığı, değiştiremediği biriydin! Açık kahve rengi ve çok güzel bir spor takım vardı üzerinde. Merdiveni çocuksu, eşsiz bir hafiflikle ve iki basamağı birden tırmanarak çıkıyordun. Canlı ve aydınlık bir yüzün, pırıl pırıl saçların vardı. Anlatılması güç bir şaşkınlık duymuş, hayretten donakalmıştım. Öyle genç, öyle sevimli, öyle tüy gibi narin ve güzel giyimliydin ki! Senin eşsizliğinin ne olduğunu daha o anda ve bütün açıklığı ile sezdim. Sen iki yanlı bir kişiydin. Ateşli, gelgeç, eğlence ve serüvene kendini kapıp koyuvermiş bir gençtin. Aynı zamanda sanatında müthiş ciddi, görevine bağlı, çok okumuş ve kültürlü biriydin de. İkili bir hayat yaşadığını, dünyaya açık olan aydınlık bir yanın ve sadece kendince bilinen karanlık bir başka yanın olduğunu –seni gören herkesin sezdiği gibi– bilinç dışı bir sezikle fark ettim. Varlığındaki sırrı, bu derin ikiliği ben on üçündeki kız,

büyümlü bir çekilişle ilk bakışta hissetmişim.

Şimdi anlıyorsun değil mi sevgilim, benim yaşında bir çocuk için nasıl olağanüstü bir şey, ne çözümler bir anlaşılabilirlik olduğunu! Kitaplar yazdığı, öteki büyük alemde ünlü olduğu için derin saygı duyulan bir insanı genç, güzel giyimli, çocuksu, neşeli bir genç olarak keşfedivermek!

O günden sonra evimizde, bütün bir çocukluk dünyamda senden başka hiçbir şeyin beni ilgilendirmediğini de söylesem mi? On üçündeki bir genç kızın o burgu gibi inatçılığı, bütün ısrarcılığı ile sadece senin hayatınla ilgileniyor, senin çevrende dönüp duruyordum. Seni gözlüyordum, alışkanlıklarımı, sana gelenleri inceliyordum ve bütün bunlar sana duyduğum merakı azaltacağına arttırıyordu. Çünkü varlığındaki iki yanlılık bu gelenlerde daha iyi ortaya çıkıyordu. Sana, gülüp taşkınlık ettiğin genç insanlar, arkadaşların, düşkün üniversiteliler geliyordu. Otomobille gezen kadınlar da, derin bir saygı beslediğim opera müdürü, sadece uzaktan tanıdığım o büyük orkestra şefi de geliyordu... Sana, küçük kızlar, henüz ticaret okuluna giden ve kapıdan ürkek ürkek içeri süzülen kızlar, sözün kısası çok, pek çok kadın geliyordu. Bunlara pek anlam veremiyordum. Öyle ya, henüz on üçündeydim ve seni ateşli merakla gözleyen, gözetleyen bir sevgi duygusu olduğunu çocuk varlığım henüz bilmiyordu.

Fakat sevgilim, sana her şeyimle ve ömrüm boyunca bağlandığım günü ve saati çok iyi anımsıyorum. Okul arkadaşım bir kızla gezmiş, dış kapıda durmuş çene çalıyorduk. Birden bir otomobil gelip durmuş ve sen –beni bugün de sana bağlayan– o çevik tavrıyla inip kapıya doğru yürümeye davranmıştın. Elimde olmadan, sana kapıyı açmak isteğine kapılmıştım. Aniden önüne çıkınca az kalsın çarpışıyorduk. O sıcak, yumuşak, saran bakışınla yüzüme bakıp, gülümsemiş ve bana çok usul, yakınlık duyan bir sesle: “Çok teşekkürler, küçük hanım!” demiştin.

Hepsi bu kadardı, sevgilim. Fakat o andan sonra, yumuşak ve okşar bakışları üzerimde hissettiğim o günden sonra sana bağlanıverdim.

Bu saran, kendine çeken, bir yandan soyan bakışın anlamını kısa zamanda, aradan çok geçmeden öğrendim. Bu baştan çıkarıcı erkek bakışını sana sürünüp geçen her kadına, kapıyı açan her hizmetçiye, sana bir şey satan her dükkancı kıza bol bol veriyor, esirgemiyordun. Senin bu bakışın bilinçli bir istek ve eğilim değildi. Kadınlara karşı bu nazik ve yumuşak davranışın, elinde olmadan bakışlarını onlardan yana çeviriyordu. Fakat ben, on üçündeki çocuk, bunu hissetmiyordum. Ateşe atılmış gibiydim. Bu davranışımı yalnız kendime sanıyordum. İşte o anda, ben yarı yetişkin kızın içinde yaşayan kadın uyandı ve bu kadın sana tutuldu.

Arkadaşım kız: “Kimdi o?” diye sordu. Ona hemen yanıt veremedim. Adını söylemek elimden gelmedi. Daha o bir tek saniyede bile benim için kutsal olmuştu, benim sırrımdı. Ona: “Hiç, bu apartmanda oturan bir bey,” diye beceriksizce kekeledim. Arkadaşım meraklı çocukların bütün hınzırlığı ile: “Peki, fakat sana bakınca ne diye öyle kızarıverdin?” diye alaylı sordu. Benim büyük sırrımla böyle alay edince daha da kızardım. Şaşırdım, kabalaştım ve öfkeyle: “Sersem kız,” diye konuştum. Onu öldüresim gelmişti. Fakat o daha da yüksek sesle ve alaylı alaylı güldü, güldü... Elimden bir şey gelmemesinin öfkesiyle gözlerim dolu dolu oldu. Onu yalnız bırakıp, yukarıya koştum.

O andan sonra seni hep sevdim. Biliyorum kadınlar sana, şımarttıkları sana, bu sözü sık sık söylemişlerdir. Fakat inan bana, hiçbiri seni böylesine kul köle, böylesine bağlılıkla ve kendini vererek –ben öyle idim ve hep öyle kaldım– sevmemiştir. Çünkü karanlıkta bir çocuğun göze çarpmayan sevgisinin bir benzeri yoktur yeryüzünde. Çünkü o sevgi umutsuzdur, söz dinler, alçak gönüllüdür, pusudadır, arzulu ve ihtiraslıdır. Fakat yine de istekli yetişkin kadın hiçbir zaman bunu

bilemez. Ancak yapayalnız çocuklar böyle ihtirasları kendilerine saklayabilirler. Ötekiler duygularını güvenilir dostlara açarlar, sevgiyi çok işitmiş, sevgi üzerine çok okumuş ve bilgi edinmişlerdir ve onlara göre ortak bir alın yazısıdır. Sevgi ile bir oyuncak gibi oynarlar, ilk sigarasını içen çocuklar gibi övünürler.

Fakat benim sırrımı açacak kimsem yoktu. Kimseden bir şey öğrenmemiştim, bir uyarım olmamıştı. Deneyimsiz ve bilgisizdim. Bir uçuruma düşer gibi kendimi alınyazıma bıraktım. İçimde uyanan ve kıvıldaayan ne varsa hep seni biliyor, en yakın olarak seni hayal ediyordu. Babam çoktan ölmüştü. Annem o bitip tükenmek bilmeyen somurtkan hüznü ve dul kadın ürkekliği ile bana yabancıydı. Biraz yırtıkça öğrenci kızlar benden uzak duruyorlardı. Çünkü onlar benim için ihtirasların en yücresi olan şeyle delişmence oynuyorlardı. İşte bu nedenle –parçalamp dağılan ve bölünen ne varsa– bir araya sıkıştırılmış ve tedirginlikle ve hep fişkırın bütün varlığımı sana veriverdim. Sen benim için –bunu sana nasıl anlatmalı? Ayrıntılarla yapılacak her çeşit karşılaştırma pek cılız olur–, sen benim için her şeydin, benim bütün hayatımdın. Her şey sadece seninle ilgili olduğu kadar vardı. Bütün varlığım seninle bir bağlılığı olunca anlam kazanıyordu. Sen benim bütün hayatımı değiştirdin. O güne dek okulda ilgisiz ve sıradan bir öğrenciyken birinci oluvermiştim. Binlerce kitap okuyordum gece yarısına kadar. Çünkü senin kitapları sevdiğini biliyordum. Annemin şaşkın bakışları karşısında birdenbire ve çılgınca bir inatla piyano öğrenmeye başladım. Çünkü senin müziği sevdiğini sanıyordum. Giysilerimi temiz tutuyor ve söküük yerlerini dikiyordum. Senin hoşuna gideyim ve temiz görüneyim diye. Eski püskü okul önlüğümün (annemin bir ev entarisinden bozmaydı) solunda dört köşe bir yama olduğu için çok korkuyordum. Görür de beni küçümsersin diye. Bu nedenle merdivenleri çıkarken okul çantamı üstüne bastırırdım. Yamayı göreceksin diye korkumdan titrerdim. Fakat ne saçmaydı bu. Sen bana o günden sonra hemen hemen bir daha hiç bakmamıştın.

Fakat yine de, bütün gün seni beklemekten ve seni gözetlemekten başka bir şey yapmıyordum. Kapımızda pirinçten bir gözetleme deliği vardı. Onun göz deliğinden karşısı, senin kapın görünürdü. Bu gözetleme deliği –hayır gülümseme sevgilim, bugün bile, bugün de o saatlerden utanç duymuyorum!– benim dünyayı seyreden gözümdü. O buz gibi sofada ve annemin kuşkulanmasından korka korka aylar ve yıllarca, elimde bir kitap bütün öğleden sonraları pusuda beklerdim.. gerilmiş bir keman teli gibi... varlığın dokunup da ses versin diye. Hep senin çevrende dolanıyordum. Hep heyecanlı ve hareketliydim. Fakat sen cebinde taşıdığın saatin zembereğinin gerilimi kadar olsun bunun farkında değildin. Karanlıkta büyük bir sabırla zamanın geçişini sayan, yollarda sana sessiz yürek çarpıntılarıyla arkadaşlık eden ve o milyonlarca saniye tik taklarından sadece bir tekine bakmış olduğum saat gibi. Senin her şeyini biliyordum. Bütün alışkanlıklarını tanıyordum.. Bütün kravatlarını ve giysilerini de. Çok geçmeden senin tek tek bütün dostlarını da tanıyor ve seçebiliyordum. Hoşlandıkların ve hoşlanmadıkların diye ayırıyordum. On üçünden on altı yaşına kadar bütün saatlerim seninle geçti. Ah, ne çılgınlıklar yaptım! Elinin dokunduğu kapı tokmağını öperdim. Apartmana girerken yere attığın sigara izmaritini gizlice alırdım. Çünkü ona dudakların dokunmuştu ve o kutsaldı. Akşamları yüzlerce kez bir bahane bulup, sokağa koşardım, odalarımın hangisinde ışık yandığını göreyim, senin görünmez varlığını bilip hissedeyim diye. Yolculuğa çıkmış olduğun haftalarda –babacan Johann’ın sarı yol çantamı aşağıya taşıdığını görünce kalbim duruverirdi korkudan hep–, o haftalarda hayatım bütün anlamını yitirir ve kurulaşır. Somurtkan, camı sıkın ve öfkeli, bir aşağı, bir yukarı dolaşır ve annem ağlamaktan kızarmış gözlerimdeki umutsuzluğu fark etmesin diye pek dikkat ederdim.

Bütün bunların, sana bu anlattıklarımın gülünç şeyler, çocukça delilikler olduğunu biliyordum.

Bunlardan utanmam gerekirdi, fakat hiç de utanmıyordum. Çünkü sana karşı olan sevgim, o çocukça kendinden geçişlerde olduğu kadar hiçbir zaman daha temiz, daha ateşli olmamıştır. Sana saatlerce, günlerce anlatabilirdim, yüzümü bile pek görmemiş olan seninle, hep seninle nasıl bütün hayatımı doldurduğumu! Merdivende sana rastlar da yolundan kaçınmazsam, yakıcı bakışlarının korkusuyla, başımı eğip önünden geçirdim. Ateşten yanmamak için suya atılır gibi.

Çoktan unutulup gitmiş o yılları sana saatlerce, günlerce anlatabilir, bütün bir hayat takvimini gözler önüne serebilirim. Fakat canını sıkmak, eziyet etmek istemiyordum. Sana çocukluğumun en güzel yaşantısını emanet etmek istiyorum sadece. Fakat yalvarırım sana, böylesine önemsiz diye benimle alay etme! Çünkü benim çocuk yüreğim için bunun sonsuz önemi vardı.

Bir pazar günü olmalıydı. Sen seyahate gitmiştin. Uşağın, vurup temizlediği ağır halıları, açık duran kapından içeri taşıyordu. İhtiyarcık güçlük çekiyordu. Birden büyük bir cesaretle yanına yaklaştım ve yardım edebilir miyim diye sordum. Önce şaşırdı, sonra kabul etti. Ben de böylece –nasıl derin bir saygı, hatta taparcasına bir hayranlıkla– evinin içini, dünyanı, önünde oturduğun yazı masanı, içinde bir iki çiçek duran mavi kristal vazoyu, dolapları, tabloları gördüm. Fakat senin dünyanı şöylesine bir kaçamak görebilmiştim. Çünkü sana pek sadık uşağın Johann her yere bakmama izin vermedi. Ne var ki, ben bir bakışla bütün atmosferi içime doldurmuş ve uykuda ya da uyanık seni hayal edişlerim, rüyada görmeye yetecek kadarımı elde etmiştim.

Bu dakika, bu pek çabuk geçen dakika, bütün çocukluğumun en mutlu anıydı. Sana bunu anlatmak istiyordum. Bu dakikayı. Beni tanımayan sen, bir ömrün nasıl da sana bağlanıp söndüğünü sonunda kavrasın diye. Sana bu dakikayı anlatmak istiyordum... hemen ardından gelen o korkunç saati de.

Ben –daha önce de söylemiştim– senin yüzünden her şeyi unutmuş, anneme boş veriyor, hiç kimseyle ilgilenmiyordum. Annemle uzak akraba olan İnnbrucklu bir iş adamının bize sıkça uğraması, bu yaşlıca erkeğin bizde epeyce kalması ve annemi kimi zaman tiyatroya götürmesi hoşuma gidiyordu. Çünkü bu işime geliyordu. O zaman evde tek başıma kalıyor, seni düşünüyor, seni gözetliyor, en büyük ve tek mutluluğu ele geçiriyordum.

İşte o günlerin birinde annem beni bazı dolambaçlı sözlerle yanına çağırdı. Önemli bir şey konuşmak istiyordu. Sapsarı oldum ve yüreğimin küt küt attığını hissettim. Acaba bir şey mi sezmiş, bir şeylerin farkına mı varmıştı? İlk aklıma gelen sen oldun. Beni bu dünyaya bağlayan o büyük sır! Fakat annem de benim gibi çekingendi. Beni öptü –bunu hiç yapmazdı– sevgiyle, hem de iki defa. Sonra divanda beni yanına çekti ve tutuk tutuk, utana sıkıla anlatmaya başladı.

Dul olan erkek akrabası onunla evlenmek istediğini söylemişti. Annem de, daha çok benim için, bunu kabul edecekti. Kanım birden yüreğime hücum etti, sıcak sıcak... Tek bir düşünce vardı kafamda, o da sendin! “Fakat burada kalacağız, öyle değil mi?” diye kekeleyerek konuştum. Annem: “Hayır, İnnbruck’a taşınacağız. Ferdinand’ın o kentte güzel bir köşkü var!” diye konuştu. Ötesini duyamadım. Gözlerim kararırverdi. Bayılmış olduğumu sonra öğrendim. Annem, oda kapısının arkasında beklemiş olan yeni üvey babama, ellerini açarak bir kurşun külçesi gibi sırt üstü düşüverdi, diye usul sesle anlatıyordu.

Sonraki günler olup bitenleri, benim gibi güçsüz bir çocuğun, onların çok üstün kuvvetine karşı nasıl da kendini savunduğunu anlatamam. Yazarken bile bunları düşündükçe elim titriyor. Gerçek sırrımı ele veremezdim. Bu nedenle kendimi savunmam, dikilmek, tersleşmek ve direnmekten öteye geçmiyordu. Benimle artık kimse konuşmuyordu. Okuldan her eve dönüşümde bir eşyanın daha götürülmüş, ya da satılmış olduğunu fark ediyordum. Evle birlikte benim hayatım da bomboş oluyordu. Gününbirinde, eşya taşıyıcılar gelip ne varsa götürdüler. Boş odalarda toplanmış bavullar

ve annemle benim yattığım iki taşınabilir karyola duruyordu. Burada bir gece daha yatacaktık... En son gece! Yarın Innsbruck yolculuğu vardı.

Bu en son günü senin yakınında olmadan yaşayamayacağımı hissettim. Senden başka bir kurtuluş yoktu benim için. Bunu nasıl düşündüğümü ve o umutsuzluk saatlerimde kafamın çalışıp çalışmadığını hiçbir zaman kestiremeyeceğim. Birdenbire oturduğum yerden kalktım –annem evde yoktu– ve üzerimdeki okul üniforması ile oturduğum karşı daireye gittim. Hayır, buna gitmek denemezdi, çekici bir güç, sertleşmiş bacaklarımı ve titrek oynak yerlerimi senin kapına doğru itiyordu. Daha önce söylediğim gibi o anda ne istediğimi bilmiyorum. Ayaklarına kapanmak, beni hizmetçi diye, köle diye alıkoy yanında, demek istiyordum... On beşinde bir genç kızın böylesine aşırı bağlılığına gülümseyeceksin diye korkuyordum da. Fakat sevgilim, o gün dışarıda, o buz gibi koridorda, korkudan katılmış, fakat yine de gizli bir güçle itilerek, nasıl durduğumu, titreyen kolumu vücudumdan koparırcasına kaldırışımı –korkunç saniyelerin sonsuzluğunda bir savaştı bu– ve parmağımı kapı tokmağına deydirişimi bir bilsen gülümsemezdin.

Tiz zil sesi bugün de kulaklarımda... ve peşinden sessizlik... Kalbimi durduran, kanımı donduran sessizlik... Gelecek misin diye kulak kesilmiş bekliyordum.

Fakat sen gelmedin kapıya. Hiç gelen olmadı. Sen o akşamüstü herhalde evde yoktun... Johann da alışverişe çıkmış olmalıydı. Zilin cansız ses perdeleri uğuldayan kulaklarımda, ayaklarımın ucuna basarak o dağıtılmış ve bomboş bırakılmış apartman dairemize döndüm. Dört adımcık yoldan, diz boyu karda saatlerce yürümüş gibi bitkin düşmüştüm. Bir yol örtüsüne attım kendimi. Bu bitkinliğin altında, beni senden onlar koparmadan, seni görmek, seninle konuşmak kararlılığı hâlâ bütün gücüyle içimi yakıyordu. İnan bana, hiçbir şehvet düşüncesi yoktu bunda. Böyle şeylerden habersizdim. Seni düşünüyordum hep, sadece seni. Seni görmek istiyordum, bir kez daha seni görmek, sana tutunmak istiyordum. Bütün gece, o uzun ve korkunç gece hep seni bekledim, sevgilim.

Annem yatağına girip de uykuya dalınca, hemen odadan antreye usulca çıkmıştım. Eve ne zaman geldiğine kulak vermek için. Bütün gece bekledim. Buz gibi bir Ocak ayı idi. Yorgundum, her yanım ağrıyordu. Oturacak iskemle bile olmadığı için soğuk döşemeye uzanmıştım. Kapıdan sızan hava, yeri yalıyordu. Sırtımda incecik bir giysiyle uzanmıştım o buz gibi yere. Üzerime de örtü filan almamıştım. Isımp da uyuyakalır ve ayak seslerini duymam diye korkmuştum. Canım acıyordu. Soğuktan buz kesmiş ayaklarımı birbirine bastırıyordum. Kollarım titriyordu. Korkunç karanlıkta öyle üşüyordum ki, ikide bir ayağa kalkıyordum. Fakat bekliyordum, seni alınyazım gibi bekliyordum.

Sonunda –sabahın ikisi ya da üçü olmalıydı– aşağıda dış kapı açıldı ve merdiveni tırmanan ayak sesleri duyuldu. Üşümem geçivermiş, her yanımı ateş basmıştı. Kapıyı usulca açtım, sana doğru koşacak, ayaklarına atılacaktım... Ah, ben çılgın çocuğun o sırada ne yapacağını bilir miyim! Adımlar yaklaşıyor, mum ışığı aşağıdan doğru parıldıyordu. Tokmağı titreyerek tuttum. Bu gelen sen miydin?

Evet, sendin sevgilim. Fakat yalnız değildin. Usul ve kıkır kıkır bir kahkaha, bir ipek giysi hışırtısı ve senin usul sesini duydum... Eve bir kadınla dönüyordun...

O gece nasıl olup da ölmediğimi bilmiyorum. Ertesi sabah saat sekizde beni Innsbruck'a götürdüler. Karşı çıkacak gücüm kalmamıştı.

Çocuğum dün gece öldü. Şimdi yine yalnız olacağım. Yarın gelecekler, karalar giymiş yaban kişiler... ve bir tabut getirip, yavrucuğumu, tek çocuğumu ona koyacaklar. Belki kimi dostlar da gelip, çelenk getirirler. Fakat bir tabut üstünde çiçekler neye yarar? Beni yatıştıracaklar, rastgele sözler söyleyecekler... Sözler, sözler. Fakat bunların bana ne yardımı dokunur? Biliyorum, sonra yine tek başıma kalacağım.

İnsanlar arasında tek başına kalmaktan daha korkunç bir şey yoktur. Bunu o sonsuz görünen iki yılda Innsbruck'ta, on altıyla on sekiz yaş arasında, ailemin yanında bir tutsak, bir sürgün gibi yaşadığım yıllarda öğrendim. Çok sessiz, az konuşan bir insan olan üvey babam bana çok iyi davranıyordu. Annem de, sanki bir haksızlığı düzeltmek istermiş gibi, her dileğimi yerine getirmeye hazır görünüyordu. Delikanlılar çevremde dolanıyorlardı. Fakat ben hepsini de katı bir inatla yanımdan uzaklaştırıyordum. Yalnızlığın ve eziyetin karanlık dünyasına gömüyordum kendimi. Bana satın aldıkları yeni giysileri sırtıma bile geçirmiyordum. Konserlere, tiyatroya gitmek istemiyor ve neşeli kişilerin gezilerine katılmıyordum.

Sokağa hemen hemen hiç çıkmıyordum. İki yılımı geçirdiğim bu küçük kentin on sokağını bile tanımadığımı söylersem bana inanır mısın, sevgilim. Yas tutuyordum ve yas tutmak istiyordum. Senin yakınında bulunduğum sırada katlandığım sıkıntılarla kendimden geçiyordum. Dahası var. Sadece sende yaşamak hırsımdan uzaklaşayım istemiyordum. Evde tek başıma oturuyor, saatlerce, günlerce, hep ve hep seni, senin yüzlerce anını düşünmekten başka bir şey yapmıyordum. Her karşılaşmamı, her anıyı, her bekleyişimi, bütün bu küçük küçük serüvenleri tiyatroydaymış gibi canlandırıyordum. Bu nedenle de, o zamanların her saniyesini pek çok kez gözümün önünde canlandırıdığımından, bütün çocukluğum böylesine yakıcı bir anı olarak kaldı. O geçmiş yılların her dakikasını öyle sıcak ve taşkın hissedirim ki, daha dün kanımda dolaşıyormuş gibidir onlar...

O tarihlerde sadece sende yaşıyordum. Senin bütün kitaplarını alıyordum. Gazetede ismin çıktığı gün benim için bayramdı. Kitaplarının her satırını ezberime aldığıma inanır mısın? Öyle çok okumuştum her birini. Gece yarısı birisi uyandırıp da, o kitaplardan bir satır okusa, bugün bile, evet on üç yıl sonra bugün de geri kalanını ezbere okurum. Senin her sözün işte böylece benim İncil'im, dualarım olmuştu. Bütün dünya seninle ilgisi ölçüsünde vardı benim için. Viyana gazetelerindeki konser ve ilk gece yazılarını, bunlardan hangisinin seni ilgilendireceğini düşünerek okur ve akşamları sana uzaktan arkadaşlık ederdim. Şimdi salona giriyor, işte yerine oturdu, diye. Bunu binlerce kez düşlemişimdir, çünkü seni sadece bir tek kez konser salonunda görmüştüm.

Fakat bütün bunları, yüzüstü bırakılmış bir çocuğun bu çılgınca, kendi kendisine öfkelenen bu acıklı umutsuzluğunu anlatmak neye yarar? Bunu hiçbir kez sezmemiş, hiçbir gün bilmemiş bir insana ne diye anlatmalı? Fakat ben o tarihte gerçekten hâlâ çocuk muydum? On yedime, sonra on sekizime basmıştım. Delikanlılar sokakta dönüp dönüp bakıyorlardı, fakat ben onlara sadece kızıyordum. Çünkü bir başkasına sevgi duymayı, hatta içimden düşünerek bile olsa, aklım almıyordu, yadırgıyordum. Böyle bir şey benim için suçtu. Sana karşı beslediğim arzu hep aynı kaldı. Yalnız vücudumda ve uyanan duyarımda biraz daha ateşlendi, kadınlaştı. Ve çocuğun bulanık, toy arzularında sezemediği şey, bir tarihte kapının zilini çalan o çocuğun kavrayamadığı, şimdi benim tek düşüncem olmuştu. Kendimi sana armağan etmek, vermek istiyordum.

Çevredekiler beni yanlış yere ürkek sanıyor, bana çekingen diyorlardı. Çünkü ben sırrımı inatla hep içimde saklamıştım. Ancak ruhumdaki demir gibi sert bir irade gün geçtikçe daha çok geliyordu. Bütün düşüncelerim, bütün amacım Viyana'ya gitmek, sana dönmektir. Başkalarına pek saçma, pek akıl almaz görünse de, sonunda bu isteğimi kabul ettirdim. Üvey babam annemden farklı idi. Beni kendi öz çocuğu sayıyordu. Ben hayatımı kendim kazanacağım diye ısrarla direnince, Viyana'daki bir akrabamın yanına gidip, büyük bir hazırıcı mağazasında çalışmak için onlardan izin koparabildim.

Sisli bir akşam Viyana'ya vardığımda ilk olarak nereye gittiğimi söylemem gerekir mi? Bavulumu istasyona bırakıp bir tramvaya atladım –ne de ağır yol alıyor, her durak beni nasıl öfkeliendiriyordu– eski apartmanımıza koştum. Yüreğim sevinç doluydu. Beni yaban, anlamsız uğultularla karşılamış

olan kent şimdi ilk kez canlıydı. Şimdi ben de yaşıyordum. Çünkü seni yakınımda hissediyordum. Senden vadilerin, dağların, ırmakların gerisinde ne kadar uzaktaysam, şimdi de o kadar yakınındaydım. Çünkü parıldayan bakışlarımla senin aranda sadece aydınlık ve ince bir cam vardı.

Hep yukarıya, hep yukarıya bakıyordum. Ev karşımdaydı, ışık yanıyordu. Sen oradaydın, dünyam karşımdaydı. Bu saati iki yıl boyunca düşlemiştim ve şimdi ona kavuşmuşum. Uzun, puslu, yumuşak akşamda, ışık sönmeye kadar, pencerenin altında durdum. O gece kalacağım yeri daha sonra aradım.

Her akşam hep böyle bekledim evinin önünde. Saat altıya kadar dükkanda ölesiye çalışıyordum. Fakat işimden yine de hoşnuttum. Demirden kepenkler gürültüyle iner inmez doğru sevgili amacıma koşuyordum. Bir hafta sonra beklediğim an geldi. Sana rastladım, hem de hiç ummadığım bir anda. Tam yukarıya, pencerelere bakarken, sen sokağı geçip geliverdin. Ben o anda yine on üçündeki çocuktum. Vücudumdaki bütün kan yanaklarıma hücum etti. Elimde olmadan, ta içimden gelen itişe karşı gelerek –gözlerini üzerimde hissetmek özlemine– başımı eğdim ve çılgınca koştum, yanından uzaklaştım. Sonraki günlerde bu okul kızı ürkek kaçışımdan utandım. Çünkü şimdi seni ne kadar istediğimi biliyordum. Sana rastlamak istiyor, seni arıyordum. Özlemlerle geçip giden bunca yıldan sonra beni tanımanı arzuluyordum. Gözüne çarpmak istiyordum ve beni sevmeni...

Fakat sen beni, uzun süre fark etmedin. Halbuki ben her akşam, kar, tipi demeden, Viyana'nın keskin, sert rüzgârında seni sokakta bekliyordum. Çoğu zaman da saatler saati boş yere bekliyordum. Çünkü sen evden çıkıp uzaklaşırken çoğu kez yanında bir tanışın oluyordu. İki akşam da kadınlar görmüştüm yanında. Bu arada büyümüş olduğumu anlamıştım. Sana karşı duygularımda bir değişme, bir başkalık olduğunu ani yürek çarpıntılarım söylüyordu bana. Yabancı bir kadını senin koluna güvenle asılmış görmek içimi parçalıyordu. Buna şaşmamıştım, senin bu sayısız kadın ziyaretçilerini çocukluk günlerimden biliyordum. Fakat şimdi bir acı duyuyordum. Bir başka kadınla böylesine açıktan açığa vücut yakınlığını görmek içimde bir şeyleri geriye bırakıyordu.

Çocuksu onurumla –belki şimdi de böyleyim– evinin semtine bir gün uğramadım. Fakat bu bomboş inat ve isyanın gecesi ne korkunç oldu! Ertesi akşam yine evinin önündeydim. Ezilmiştim. Bana kapalı hayatının önünde bütün ömrümce beklediğim gibi akşamlar boyu bekledim ve bekledim. Sonunda bir akşam gözüne çarptım. Uzaktan geldiğini görmüş ve kaçmayayım diye bütün gücümü toplamıştım. Şansa bak ki, yükünü boşaltmak isteyen bir araba o anda yolu tıkadığından senin tam önümden geçmen gerekti. Dalgın bakışların beni süzdü ve bakışlarımdaki dikkati görür görmez –anısı bile ne korkutucu!– sararken soyan ve yakalayan o sevgi dolu bakışlar oluverdi. Ben çocuğu ilk kez kadınlaştıran, içimdeki sevgiyi uyandıran bakışlar. Bu bakış bir iki saniye, benim kendini bir türlü kurtaramayan ve istekle dolu bakışımı yakaladı... Sonra... Sonra yanımdan geçip gidiverdin.

Kalbim küt küt atıyordu. Elimde olmadan adımlarımı ağırlaştırdım, yenemediğim bir merakla arkama döndüm ve durmuş bana baktığını gördüm. Meraklı bir ilgi ile beni süzmenden hemen anladım, tanımamıştın beni.

Tanımamıştın beni, o akşam. Beni hiç, hiç tanımadın sen. Sevgilim, o saniyelerin düş kırıklığını sana nasıl anlatsam! Beni tanımaman alınyazımdı. Bütün ömrümce, ölünceye kadar yaşayacağım bu alınyazısımı, senin beni tanımış olmanı. Innsbruck'da geçen iki yıl boyunca hep seni ve Viyana'da ilk kez yeniden karşılaşacağımız anı düşünmüş ve düşünmüştüm. En saçma olanaklardan en mutlularına kadar her çeşidini hayal edip durmuşum. Her şeyi iyice düşünüp taşınmışım..

Kötümser anlarımda, pek değersiz, çirkin, çok sırnaşık bulup hor göreceğini ve reddedeceğini gözümün önüne getirdim. Yüz vermeyişinin, buz gibiliğinin, umursamazlığının türlü biçimlerini güçlü hayallerle aklımdan geçirmiştim. Fakat bunu, böylesini, içimin en sıkıntılı anında, değersizliği en

çok duyduğum zaman bile göze alıp, böyle korkuncunu düşünememiştim. Varlığımı hiç fark etmemiş olacağını. Bugün ise anlıyorum, bir genç kız yüzü, bir kadın yüzü erkeğe pek değişik görünür. Çünkü o yüz kimi bir arzuyu, bazı bazı çocuksu bir durumu, kimi zaman da yorgunluğu yansıtan bir aynadır. Erkek, bir kadın yüzünü kolayca unutabilir, çünkü yaşını aynada gölgeler ve ışıkla geçer, giyim her defasında bir başka çerçeveye götürür.

Boyun eğenler, işte ancak onlar gerçeği bilenlerdir. Fakat ben, o tarihlerdeki ben genç kız, senin bu unutkanlığımı henüz kavrayamazdım. Çünkü durmamacasına, aralıksız seninle ilgilenmem içimde budalaca bir duygu uyandırmıştı. Sen de beni hep düşünüyor ve bekliyordun. Senin için bir hiç olduğumu, en ufak bir anımın bile seni ilgilendirmediğini iyice bilmiş olsaydın, nasıl soluk alabilirdim! Ve bu bakışınla uyandım, beni hatırlayan hiçbir şey bulunmadığını gördüm. Hayatından hayatıma hiçbir anı, bir anılar ipliği uzanmıyordu. İşte bu, gerçeğin uçurumuna ilk yuvarlanış, alınyazımı ilk seziş oldu.

O akşam beni tanımadın. İki gün sonra yeni bir karşılaşmada bakışların beni az buçuk tanışça sarınca, seni sevmiş ve senin tarafından uyandırılmış olan kız değil de, iki gün önce burada rastladığın on sekizindeki güzel kız, diye tanıdın. Dostça bir hayretle bana baktın, ağzının çevresinde hafif bir gülümseme belirdi.

Yine önümden geçtin ve yine adımlarını ağırlaştırdın. Titriyor, seviniyor, dualar ediyordum, benimle konuşasın diye. Senin gözünde ilk kez canlı olduğumu hissediyordum. Ben de adımlarımı ağırlaştırdım. Senden kaçınmadım ve birden, dönüp bakmadan seni arkamda hissettim. O cana yakın sesinin o gün bana ilk kez sesleneceğini biliyordum. İçimdeki bekleyişle kötürümleşmiş gibiydim. Olduğum yerde kalıvereceğim diye korkmaya başlamıştım. Kalbim öyle küt küt atıyordu ki... İşte tam bu anda yanıma yaklaştın. Hafifçe neşeli sesinle konuştun benimle... Uzun süredir dostmuşuz gibi. Ah, sen benim durumumu hiç sezmiyordun, benim hayatımı biraz olsun hiç sezmiş değilsin! Benimle öyle güzel ve rahat konuştun ki, ben de sana yanıt verebildim. Sokakta yan yana yürüyorduk. Sonra sen, birlikte yemek yesek mi diye bana sordun. Ben de, evet, dedim. Sana hayır demeyi nasıl göze alabilirdim!

Küçük bir lokantada yemek yedik. Neresi olduğunu anımsar mısın acaba? Ah, hiç sanmam, benzeri öteki akşamlardan ayırt edemezsin elbette... Öyle ya, ben kimdim senin gözünde? Yüzlerce den biriydim.. Hep ve hep yeni halkalar eklenen bir zincirde bir serüven! Beni sana anımsatacak neyim vardı? Yakınında bulunmaktan, benimle konuşmandan öylesine mutluydum ki, pek az açıyordum ağzımı. Bu mutluluğun bir saniyesini bile bir soruyla, budalaca bir sözle yitirmek istemiyordum. O saati hiç unutmayacağım, sana hep borçluluk duyacağım. Ateşli derin saygımı ne de güzel karşılıyordun, ne cana yakın, ince, tatlı ve kibardın! Ne senli benli oluyor, ne acemice okşama yapmacıkları... İlk andan başlayarak öyle güvenilir ve içten bir yakınlık gösterdin ki, bütün benliğim ve isteğimle beni hemen kazanırdın. Ah, beş yılın çocuksu bekleyişini düş kırıklığına uğratmamakla ne de büyük bir şey gerçekleştirdiğini bilemezsin!

Saat ilerlemişti, kalktık. Lokantanın kapısında, biraz daha zamanım olup olmadığını sordun. Senin her buyruğuna hazır olduğumu nasıl gizlerdim? Zamanım vardı. Sen bunun üzerine önce şöyle bir duraksadın, sonra çabucak, bize uğrasak mı, diye sordun, biraz söyleşiriz... Duygularımın bütün olağanlığı ile: “Seve seve,” dedim ve senin hemen peki deyişimden hoşlandığımı, duygulandığımı fark ettim. Sanırım o anda çok şaşırmıştın.

Senin bu şaşırmayı bugün daha iyi anlıyorum. Biliyorum şimdi, kadınların teslim olma arzusu ne kadar yakıcı olursa olsun onlar bunu gizler, yalancıkıtan korkmuş ve öfkelenmiş görünür, yalvarıp

yakarmalar, yalanlar, yeminler ve söz vermelerle yumuşatılmak isterler. Böyle bir çağrıyı ancak sevişme mesleğinden olanların, orospuların, ya da pek bön yarı ergin kızların böylesine sevinçle karşılayacağını biliyorum. Benim ise içimden taşan –sen nereden bilecektin bunu– binlerce, binlerce gündür üst üste yığılmış özlemin söze dönüşmesiydi. Ne var ki, seni ilgilendirmeye başlamıştım.

Yolda konuşarak yürürken beni hayretle süzdüğünü fark ediyordum. Duygun, insanla ilgili her konudaki o şaşmaz ve büyümlü duyun bu işte bir olağanüstülük kokusu alıvermiş, bu cana yakın kızda bir gizem bulunduğunu sezmişti.

Meraklı yanın uyanmıştı. Dolambaçlı ve araştıran sorularından bu anlaşılıyordu. Gizeme usul usul yaklaşmak istiyordun. Ben ise kaçınıyordum. Gizemi ele vermektense, budala görünmek daha iyi idi.

Yukarıya çıktık, dairene girdin. Bu koridorun, bu merdivenin benim için taşıdığı anlamı, ne sendeletici, şaşırtıcı, çılgınca acı veren ve öldürücü bir mutluluk getirdiğini sen anlayamazsın, dersem, başıyla beni sevgilim. Şimdi bile gözyaşsız düşünemem o anı.

Fakat bir hissetsen, oradaki her şeye arzularım sinmiş gibiydi. Her şey çocukluğumun, özlemlerimin bir sembolüydü. Önünde seni binlerce kez beklediğim dış kapı, adımlarının sesini kulaklarıma ulaştıran ve basamaklarında sana ilk kez rastladığım merdiven, ruhunu gözetlediğim kapı deliği, bir gün üzerine diz çöktüğüm kapı paspası, gözetlerken duyunca hemen fırladığım anahtar gıcirtısı...

Bütün bir çocukluk, bütün arzularım şu birkaç metrecik yerdeydi. Bütün hayatım buradaydı benim. Şimdi bunların hepsi bir kasırga örneği üzerime atılıyor, her şey gerçekleşiyordu ve ben seninle, senin evine, evimize giriyordum. Düşün bir, kapına varıncaya kadar her şey, bütün ömrüm boyunca sıkıcı ve günlük olan bir hayat gerçeği idi. Oradan sonrası ise, çocuğun masallar dünyası. Düşün bir, bu kapıya gözlerim yanarak binlerce kez bakmış ve bakmıştım.. Şimdi sendeleyerek girdiğim şu kapıya. Bu anın benim hayatımdan neleri alıp götürdüğünü sezebilirsin, evet sadece sezebilirsin.. Fakat hiç bilemezsin, sevgilim!

O gece sabaha kadar yanında kaldım. O güne değin hiçbir erkek elinin bana dokunmamış olduğunu, hiç kimsenin vücuduma dokunmadığını, hatta görmediğini sen fark bile etmedin. Fakat sevgilim, nasıl sezebildin bunu. Çünkü sana hiç direnç göstermemiştim, her utancı ve çekingenliği yenmiştim, belli etmemiştim, sana karşı olan sevgimin sırrını anlama diye... Belki korkardın bundan. Çünkü sen ancak hafif, eğlenceli, tüy gibi olan şeyleri severdin. Bir alınyazısına katılmaktan pek korkardın. Sen kendini bol bol harcamak, herkesler, bütün dünya senden zevk alsın istersin.

Sevgilim, kendimi tertemiz verdiğimi söyledim diye sakın beni yanlış anlama, yalvarırım sana! Senden şikayetçi filan da değilim. Sen beni yoldan çıkarıp kandırmadan ben senin peşine düştüm, kendimi senin kollarına attım, alınyazıma bıraktım. Senden hiçbir zaman şikayetçi olmayacağım, borçluluk duyacağım sana hep. Çünkü o gece ben mutluluk içinde yüzdüm, sevinçten uçtum. Gözlerimi karanlıkta açıp da seni yanı başımda hissedince, tepemizde niçin yıldızlar yok diye şaşmıştım. Gökyüzü o kadar yakınımdaydı ki! Hayır sevgilim, o gece için hiç pişmanlık duymadım. Dahası var, sen uyurken soluğunu dinleyip, vücudunun sıcaklığını duyarken ve kendimi bu kadar yakınında hissederken, mutluluktan karanlıkta gözyaşları döktüm.

Sabah olduğunda erkenden çıktım gittim. Hem işe gitmem gerekiyordu, hem de uşağın gelmeden gideyim istiyordum. O beni görmemeliydi. Giyinip de karşında durunca, beni kollarına alıp yüzüme uzun uzun baktın. İçinde çok uzaklardan doğru ve karanlık bir anı mı dalgalanmıştı, ya da sadece güzel, mutlu mu görünmüştüm gözüne? Sonra dudaklarımdan öptün. Ben hafifçe kollarının arasından sıyrılıp, gitmeye davranınca: “Birkaç çiçek almaz mısınız?” diye sordun. Beni evet, diyince masadaki mavi kristal vazodan –ah, ben o vazoyu kaçamak çocuk bakışlarımdan tanıyordum– beyaz dört gül

alıp bana uzattın. Onları günlerce öptüm, öptüm...

Bir başka akşam yine buluşmayı kararlaştırdık. Geldim ve her şey yine eşsizdi. Bir üçüncü geceyi daha bağışladın bana. Sonra yolculuğa çıkman gerektiğini söyledin, döner dönmez beni arayacağına söz verdin. Sana bir postrestant adresi verdim. Adımı söylemek istemiyordum. Sırrımı korumalıyım. Ayrılırken bana yine birkaç çiçek verdin.

İki ay süreyle her gün, hep bekledim. Fakat hayır, bekleyişin cehennem eziyetini, umutsuzlukları sana niçin anlatmalı. Seni suçlamıyorum, ben seni olduğun gibi seviyorum... ateşli ve unutkan... kendini veriveren, hem de bağlı kalmayan o insanı...

Sen döneli çok olmuştu. Pencerelerinin ışıklarından anlamıştım. Bana hiç yazmadın. Tek satır almadım senden... Bütün hayatımı verdiğim senden tek kelime gelmedi... Bekledim, umutsuzca bekledim. Fakat sen beni çağırmadım, bana yazmadın... tek satır olsun...

Çocuğum öldü. Senin de çocuğundu. Senin de çocuğundu, sevgilim. O üç geceden birinde olmuştu... İnan olsun. Ölümün yalnızlığında yalan söylenmez. O bizim çocuğumuzdu... İnan olsun! Senden sonra hiçbir erkek eli dokunmadı bana... Sana vereli kendimi, çocuğumu doğurtan ellerden başkası! Sen dokunduktan sonra vücudumu kutsal sayıyordum. Kendimi, benim için her şey olan senle sadece şöyle bir dokunacak öteki erkek arasında vücudumu nasıl paylaşabilirdim? O bizim çocuğumuzdu, sevgilim.. Benim isteyerek, sevgiyle, senin tasasız, eli açık, hemen hemen bilinçsiz şefkatinin çocuğu... Bizim çocuğumuzdu... Bizim oğlumuz, biricik yavrumuzdu.

Fakat şimdi sen soracaksın –belki korkuyla, belki de sadece hayretle– bütün o uzun yıllarda bu çocuğu senden niçin gizlediğimi ve bunu neden şimdi açıkladığımı soracaksın, sevgilim. Odanın karanlığında uyanmaz uykuya daldığı, bir daha hiç, ama hiç geri dönmeyeceği şu anda! Fakat bunu sana nasıl söyleyebilirdim? Hiç direnmeden, hatta büyük bir istekle sana üç gece kendini vermiş olan o yabancı kadına sen hiç inanmayacaktın. Gelip geçici bir karşılaşmanın, adını bile öğrenmediğin kadın sana bağlı kaldı deselerdi, hiç inanmayacaktın. Çocuğu kuşku ile karşılayacaktın sen... sözümde doğruluk payı bulsan da, başkaları ile geçirdiğim saatlerin çocuğunu şimdi sana yamamaya çalışıyorum kuşkusunu içinden geçirmeden edemezdim. Bana güvenemezdim. Aramızda bir gölge, uçan, ürkek bir güvensizlik gölgesi kalırdı. Ben bütün bunları istemedim. Hem sonra seni tanıyordum. Ben seni, senin kendini tanıdığından daha iyi tanıyordum. Aşkta tasasızlığı, kolayı, eğlenceyi seven için birdenbire baba olmak, bir alınyazısının sorumluluğunu taşımak ne üzücü bir şeydi, bilirim.

Ancak özgür olunca yaşayabilen sen kendini bana bağlı sayacaktın istemesen de. Bu bağlılık nedeniyle de benden nefret edecektin. Evet, elinde olmadan böyle davranacaktın. Belki sadece birkaç saat, belki ancak birkaç saniyecik sana yük olacak, senin nefretini çekecektim... Fakat ben onurlu idim. Beni ömrüm boyunca hiç tasasız anımsamanı istiyordum. Sana bir yük olmaktansa, her şeyi kendi üzerime almak ve bütün o kadınların arasından sevgi ve borçlulukla düşüneceğin tek kadın ben kalmak istiyordum. Fakat tabii sen hiçbir zaman beni anımsamadın, beni unuttun.

Seni suçlamıyorum, sevgilim, hayır, seni suçlamıyorum. Kalemimin ucundan bazı bazı tek bir acı söz damlıyorsa bağışla bunu, bağışla beni... Çocuğum, çocuğumuz aşağıda titrek mum ışıkları altında ölü yatıyor. Tanrıya yumruklarımı sıkıp, sen katilsin, dedim. Aklım başımda değil. Yakınışımı bağışla bana! Bilirim sen iyisindir, yüreğinin derinliğinde herkese yardım isteği yatar... Sana yalvarana, hatta hiç tanımadığına da yardım etmek istersin, senin iyi yürekliliğin öyle olağanüstüdür ki! Uzanabilen herkese açıktır, her uzanan avuç istediği kadar alır... Senin iyi yürekliliğin yücedir, sonsuzdur. Fakat bağışla beni, uyuşuktur da. Uyarılmak, zorlanmak ister. Sen çağıranın, yalvaranın yardımına koşarsın... Utançtan, zayıf oluştan yardım edersin, fakat seve seve değil. Sen –bırak açık söyleyeyim–

kötü durumda ve sıkıntıda olanlardan değil, mutlu insanlardan hoşlanırsın. Senin gibi olanlardan, hatta bunların en iyilerinden bile ricada bulunmak güçtür. Bir gün, daha çocuktum, kapının gözetleme deliğinden dairenin zilini çalan dilenciye bir şeyler verdiğini görmüştüm. Çabuk çabuk, hatta adamın umduğundan çoğunu vermiştin. Fakat bir çeşit korku ve acele ile uzatışında bir an önce uzaklaşsın şuradan diyen bir hal vardı. Bakışlarını görmekten korkmuş gibiydin!

Senin borçluluk duygusundan böylesine kaçan tedirgin ve ürkek yardım tavrını hiç unutmadım. Bu nedenle de hiçbir zaman sana başvurmadım. Biliyordum, o günlerde bana yardım ederdin. Çocuğun senden olduğuna pek inanmasan bile. Beni yatıştırır, bana bol para verirdin. Fakat gizli bir sabırsızlıkla hep, sana rahatsızlık vereni yanından uzaklaştırmak isteği ile. Evet sanırım, çocuğu aldırمام için beni kandırırdın da. En çok bundan korkardım... Çünkü senin istediğin her şeyi ben yapmaz olur muydum, senden neyi esirgeyebilirdim! Fakat o benim her şeyimdi, senden olmuştu, ikinci bir sendi. Elimde tutamadığım mutlu ve tasasız sen değildi. Senin bana verdiğin, vücuduma yapışmış, hayatıma girmiş, sendin!

Şimdi seni artık ele geçirmiştim. Seni, hayatının gelişmesini, damarlarımda hissediyordum, besliyordum, emziriyordum, sevip okşuyor ve öpüyordum... Canım çektiği sürece, hep. İşte bütün bu nedenlerden, senden bir çocuğum olduğu için mutluydum, sevgilim. Buydu senden gizlememin nedeni. Artık benden kaçamazdın...

Sevgilim, elbette önceden sezdiğim mutlu aylar geçirmedim sadece. İnsanların aşağılıkları karşısında duyulan bulantılarla dolu, korku ve acılarla dolu aylarım da oldu. Sıkıntı içindeydim. Yakınlarım fark edip de, eve haber vermesinler diye son aylarda pek işe gidemiyordum. Annemden para ricasında bulunmak da istemiyordum. Elimdeki birkaç parça mücevheri satarak doğuma kadar zar zor geçindim. Doğumdan bir hafta önce bir çamaşırcı kadın dolaptaki son bir Kronumu çalınca, çok yoksulların, kovulmuşların, unutulmuşların sürüklendiği o doğum kliniğine gitmek zorunda kaldım. Çocuğumuz bu yoksulluk döküntüleri arasında dünyaya geldi. Bir gün bile yaşanacak bir yer değildi orası. Her şey yabancı, yabancı, yabancıydı. Orada yatan herkes birbirine yabancıydı. Birbirimize karşı kin besliyorduk ve yapayalınızдық. Sadece yoksulluk, birbirine benzeyen acılar nedeniyle bu salonun kloroform ve kan, feryat ve iniltiyle dolu ağır havasına atılmıştık. Yoksulluğun insanı nasıl alçaltacağını, ruh ve vücudu nasıl aşağılatacağını ben burada, alinyazısının bayağılıklarından bir araya gelmiş bu orospular ve hastalar arasında bütün acıyla tattım. Korunmasız, zavallıların yatak örtülerini alaylı bir gülümseyişle ve yalancı bilim adamı davranışıyla sıyıran genç doktorların edepsizliğinde, hastabakıcıların açgözlülüğünde yaşadım. Ah, orada insanın utanç duygusu çarmıha gerilirdi bakışlarla, kırbaçlanırdı sözlerle...

İnsan orada tabelada yazılı bir addır sadece. Yataktaki şey ürperen bir et paçasıdır ancak... Meraklıların ellediği bir inceleme konusudur... Ah, sevgi ile bekleyen kocalarına kendi evinde çocuk doğuran kadınlar bunu bilmezler, yapayalınız, korunmasız ve deney masasından farksız bir doğumun ne olduğunu! Bugün bile bir kitapta cehennem sözünü okusam, bu tıklım tıklım, pis kokulu, iniltiler, kahkahalar ve kanlı feryatlarla dolu o salonu anımsarım, elimde olmadan. İçinde acılarla kıvrandığım bu utanç mezbahasını.

Bunları sana anlattığım için bağışla beni. Fakat tek bir kez anlatıyorum. Bir daha hiç, ama hiç tekrarlamayacağım. On bir yıl hep sustum, hiç kimseye anlatmadım. Yakında büsbütün susacağım. Fakat bırak bir defa olsun haykırayım, bütün mutluluğum olan ve şimdi burada soluksuz yatan şu çocuğu ben neler karşılığı elde etmiştim... İşte bu nedenle içimi dökmek istedim. Ben o anları unutmuştum, o saatleri de çoktan unutmuştum. Çocuğumun gülümseyişleri ile, çocuğumun sesini duyup

mutlu olarak unutmuydum. Fakat şimdi o ölü ve ruhsal acılar yine başlayacak. Ben onları bir kez daha haykırıp, içimden atmak zorundayım. Fakat seni değil, Tanrıyı, sadece Tanrıyı suçluyorum. Sana karşı hiç öfke duymadım. Vücudum acılar içinde kıvrılır ve öğrencilerin meraklı bakışları altında utançla yanarken bile, hatta ruhum acılarla parçalanırken de seni Tanrı önünde suçlamadım. Seninle geçirdiğim geceler için hiç pişmanlık duymadım, sana karşı sevgimi hiç ayıplamadım. Seni hep sevdim. Bana rastladığın o saati hep kutsal saydım. O korkunç anların cehennemini bir kez daha yaşamam gerekirse, beni bekleyen mutluluğu önceden bilirim, buna yine, bir değil, bin kez daha katlanırım, sevgilim!

Çocuğumuz dün öldü. Sen onu hiç tanımadın, hatta rastlantıların üstünkörü karşılaşmalarında bile bakışların bu henüz baharındaki hayata, küçük varlığa, sen kendin olan varlığa şöyle bir değmedi. Senden uzun süre gizledim kendimi, çocuğum olduktan sonra. Sana karşı duyduğum özlemin şiddeti azalmıştı... Hatta sanırım seni daha az ihtirasla seviyordum. Çocuğum olalı beri sevgiden pek acı çekmiyordum. Seninle onun arasında ikiye bölünmek istemiyordum. Bu nedenle de kendimi sana, beni unutup mutlu yaşayan sana değil, bu çocuğa verdim. Ona gerekiydim, onu beslemem gerekiyordu. Onu öpüp seviyor, kucaklayabiliyordum. Sana karşı duyduğum tedirginliklerden kurtulmuş gibiydim. Alınyazımdan da. Senden başka olan sen beni kurtarmıştı. Ancak duygularım arada bir, pek seyrek, bir iç ezikliği ile beni evinin önüne sürüklüyordu.

Yaptığım, vazgeçmediğim tek bir şey vardı: Doğum günlerinde sana bir demet beyaz gül yolluyordum. O ilk seviştığımız gecenin sabahı bana hediye ettiğin beyaz güllerden. Şu on, hatta on bir yılda hiç sordun mu kendine, bunları kim gönderiyor diye? Sana bu gülleri göndereni acaba anımsadın mı? Bunları bilemem, bilmek de istemem. Karanlık köşemden bunları sana uzatmak, yılda bir kez o saatin anısını canlandırmak bana yetiyordu.

Sen onu, yavruçüğümüzü hiç tanımadın. Onu senden gizledim diye bugün kendimi suçluyorum. Çünkü sen onu sevecektin. Tanımadın onu, usul sesle şarkılar söylerken gülümseyişini, sonra da kara gözlerini –senin gözlerine benzeyen– kaldırıp üzerime, bütün dünyaya aydınlık ve neşeli ışıklar döküverişini sen hiç görmedin. Ah, o ne şen, ne sevimliydi! Senin bütün davranışların onda tekrarlanmıştı. Hızlı ve canlı hayal gücün onda yenilenmişti. Senin hayatla oynaman gibi, o da saatler saati hoşnut oynar dururdu. Sonra da kaşlarını çatıp, ciddi ciddi kitaplarının başına otururdu. Gittikçe daha çok sen oluyordu. Senin o ciddilik ve eğlence ikiliğinin onda da gelişmeye başlıyordu. Sana benzedikçe daha çok seviyordum onu. Derslerini iyi öğreniyor, Fransızca'yı küçük bir papağan gibi konuşuyordu. Bütün sınıfın en temiz defterleri onunlardı. Kara kadife giysileri, ya da beyaz denizci ceketiyle ne kibar, ne şirindi. Her bulunduğu yerde en kibar görünümlü hep o idi. Beraber gittiğimiz Grado plajında kadınlar durup, onun kumral saçlarını okşardı. Semmering'de kızak kayarken herkes başını ona çevirip, hayranlıkla arkasından bakardı. Öğle şirin, öyle kibar ve cana yakındı ki! Geçen yıl başladığı Theresianum yatılı okulunda üniforması ve belindeki kılıçla bir on sekizinci yüzyıl soylu kişi maiyet oğlanını andırıyordu. Şimdi ise zavallının sırtında bir gömlekçikten başka bir şey yok. Solmuş dudaklar ve kavuşmuş elleriyle oracıkta yatıyor.

Fakat belki de sorarsın, çocuğu böyle varlık içinde, dilediğim gibi nasıl yetiştirebildim, ona üst tabakanın bu aydınlık ve neşeli yaşamını nasıl sağlayabildim diye. Sevgilim, sana karanlıklar içinden sesleniyorum. Hiçbir utanç duymadan, anlatacağım sana bunu. Sakın ürkme! Kendimi sattım. Sokak kızı, bir orospu olmadım, fakat yine de kendimi sattım. Zengin dostlarım, varlıklı sevgililerim oldu. Önce ben onların peşinden gittim, sonra onlar benim peşimde koştu. Çünkü ben –bilmem bunu fark ettin mi– oldukça güzeldim. Kendimi verdiğim herkes benden hoşlandı. Hepsi de bana borçluluk

duydu, bana bağlandı, beni sevdi. Yalnız sen, sadece sen bunu yapmadın, sevgilim!

Kendimi sattığımı açığa vurduğum diye acaba şimdi beni hor görüyor musun? Hayır, biliyorum beni hor görmeyeceksin, sen her şeyi anlarsın, anlayacaksın da... Bunu sadece senin için, senin öteki varlığın olan yavru için yaptığımı anlayacaksın. Doğum kliniğindeki o saatlerde yoksulluğun korkunçluğunu tanımıştım. Yoksul kişinin bu dünyada hep ayak altında kalacağını, hep çiğneneceğini, kurban edileceğini öğrenmiştim. Çocuğun, o aydınlık ve güzel yavrun çukurda, döküntüler arasında, dar sokakların bayalığında, arka avluların ağır havasında büyüsün istemedim. Bembeyaz vücudu yoksulluğun buruş buruş ve küflü çamaşırlarını giysin istemedim... Senin çocuğunun her şeyleri olmalıydı... Yeryüzünün bütün zenginlikleri, bütün rahatlıkları onun olmalıydı. Sana, senin hayatına yükselmeliydi.

Bu nedenle, salt bunun için kendimi sattım, sevgilim. Bu bir fedakârlık değildi benim için, onur ve ayıp denen şeylerin bir önemi yoktu. Sen, varlığımı vermiş olduğum tek insan, beni sevmediğine göre vücudum umurumda değildi. Erkeklerin sevip okşamaları, hatta en içten ateşlilikleri beni pek fazla duygulandırmıyordu. Bazılarını çok saygıdeğer bulmama ve karşılık vermediğim sevgilerinde kendi alinyazımı bularak acıma duymama karşın. Tanıştıklarımın hepsi de bana iyi davrandı, hepsi beni şımarttı ve saygı gösterdi.

Aralarında yaşlıca dul bir kont vardı, babasız çocuğumu, senin çocuğunu Theresianum'a yerleştirebilmek için kapı kapı dolaşmaktan ayaklarına kara su inmişti. Beni kızı gibi seviyordu. Üç kez evlenme teklif etmişti bana. Bugün bir kontes olabilirdim ben. Tirollerde bir masal sarayının hanımı olarak tasasız yaşayabilirdim. Çocuğunun da ona tapan bir babası olurdu. Ben de sessiz, kibar, iyi yürekli bir kocaya kavuşurdum. Fakat böyle yapmadım, o kadar çok ısrar etmesine karşın isteğini geri çevirmekle onu pek çok üzdüğümü bile bile. Belki de bir çılgınlıktı bu. Onu geri çevirmeseydim bugün şimdi sakın bir köşede ve çocuğum, o sevgili insanım da yanımda, sessiz bir ömür sürerdim.

Fakat senden saklayacak değilim, kimseye bağlanmak istemiyordum. Kendimi senin için her an özgür tutmak istiyordum. İçimin derinliklerinde, benliğimin bilinmez köşelerinde hep o eski çocukluk rüyam yaşıyordu. Sen belki bir daha beni yanına çağıracaktın, bir saat için bile olsa. İşte bu olabilir bir saadet için, senin ilk seslenişine hemen koşabilmek için her şeyleri geri çevirdim. Çocukluktan çıktığım günden bu yana bütün hayatım bir bekleyişten, senin arzularını bekleyişten başka neydi ki!

Ve bu saat gerçekten de geldi. Fakat sen bilmiyorsun bunu, farkında değilsin, sevgilim! O an gelip çattığında da beni tanımadın, beni anlamadın... Sen beni hiç, ama hiç mi hiç tanımadın! Daha önceleri de sana tiyatrolarda, konserlerde, Prater'de, sokakta rastlamıştım... Her defasında yüreğim titrerdi, fakat sen beni görmeden geçip giderdin önümden. Öyle ya dış görünüşümle çok değişmiştim. Ürkek kız çocuğu kadın olmuştu. Dedikleri gibi de güzel bir kadın... Pahalı giysilere bürünmüş, çevresinde hayranları olan bir kadın. Yatak odasının loş ışığındaki o ürkek genç kızın ben olduğumu nasıl bilebilirdin!

Yanımdaki erkeklerden biri kimi zaman sana selam verirdi, sen de ona teşekkür ederken şöyle bir bana bakardın. Fakat bakışlarında değer veren, nazik, ancak yine de tanımayan bir yabancılık, müthiş bir yabancılık vardı. Bir akşam, bugün bile çok iyi anımsıyorum, bu tanımazlıklar bana işkence olmaya başlamıştı, operada, locada bir dostumla oturuyordum ve sen de yandaki locadaydın. Işıklar uvertürle sönmüştü, artık yüzünü seçemiyordum. Sadece solüğünü çok yakınımda hissediyordum, bir zamanlar olduğu gibi, o geceki gibi. İki loca arasındaki bölmenin kadife kenarına elini dayamıştın, ince ve kibar elini. Eğilip bu yabancı, bu sevgili eli –sevgiyle sarılışını bir zamanlar hissetmiş olduğum– o eli alçalarak öpmek arzusuna müthiş kapılıverdim. Çevremde müzik dalgalanıyor,

içimdeki arzu gittikçe ateşleniyor, dudaklarımı o sevgili ele öylesine çekiyordu ki, kendimi zorla tutmam, geri çekmem gerekiyordu. Birinci perdeden sonra dostumdan rica ettim, gidelim, dedim. Seni yanı başımda karanlıkta bana bu derece uzak görmeye daha fazla dayanamamıştım.

Fakat beklediğim saat bir daha geldi hayatıma. Hemen hemen tam bir yıl oluyor, doğum yıldönümünün ertesi günüydü. Tuhafır, bütün saatler boyunca seni düşünmüştüm, çünkü doğum gününü ben hep bir bayram gibi kutlardım.

Daha sabah sabah sokağa çıkıp sana, unuttuğun o saatin anısı olarak her yıl gönderdiğim beyaz gülleri almıştım. Öğleden sonra da oğlumla çıktım, onu Demel pastanesine götürdüm. Gece de tiyatroya gittik. Nedenini bilmeseyse de, bu esrarlı bayram gününün onun benliğinde yer etmesini istiyordum.

O günlerdeki dostum, Brünnlü genç ve zengin bir fabrikatör idi. İki yıldır birlikte yaşıyorduk. Bana tapıyor ve beni şımartıyordu. Ötekiler gibi o da benimle evlenmek istiyordu. Fakat onu da, sanırım ondan öncekiler gibi nedensiz reddediyordum. O ise beni ve çocuğumu armağanlara boğuyordu. Biraz durgun ve kul köle olan iyi yürekli davranışlarıyla sevimli bir insandı. Bir akşam birlikte konsere gittik, neşeli insanlara rastladık, Ring caddesindeki bir lokantaya uğradık.

Sonra, gülüşe konuşa gevezelik sırasında, bir dans salonuna, Tabarin'e gitmemizi istedim. Bu gibi yerler, o zoraki ve içkili neşesiyle hiç hoşuma gitmezdi. Başka zaman olsa oraya gitmeye karşı çıkardım. Fakat bu kez nedense isteyen bendim ve nereden geldiğini kestiremediğim büyülü bir güç beni sürüklüyordu. Dostum ve yanımdaki neşeli insanlar, bilinç dışı yapmış olduğum bu öneriyi hemen kabul ettiler. Orada beni olağan üstü bir şey bekliyormuş gibi, anlatılması güç bir istek duyuyordum içimde. Gittik, şampanya içtik. O güne değin hiç duymadığım çılginca, neredeyse acı veren bir neşeye kapılıverdim. İçtim, içtim, ucuz şarkılar söyledik hep birlikte. Dans edip gürültü yapmak, neşelenmek istiyordum. Fakat o anda, yüreğime buz gibi ya da kızgın bir şey değişmiş gibi irkildim. Yanımdaki masada birkaç dostunla oturmuş, hayranlık ve arzu dolu bakışlarıyla –beni hep tedirgin etmiş olan bakışınla– beni süzüyordun. On yıl sonra yine ilk kez bana benliğinin o ihtiras dolu gücüyle bakıyordun. Titredim. Havaya kaldırmış olduğum bardak az kalsın elimden düşecekti. Bereket versin, masadakiler o anlık şaşkınlığımı fark etmediler. Kahkahaların ve müziğin uğultusunda göze batmadı.

Bakışın gittikçe daha yakıcı oluyor ve beni her yanımdan ateşle sarıyordu. Bilemiyordum... beni sonunda, en sonunda tanımış mıydın, yoksa yeni bir yabancı kadın diye mi arzuluyordun? Yüzüm ateşten yanıyordu. Masamdakilere dalgın yanıtlar veriyordum. Bakışınla beni nasıl şaşkına döndürdüğünü fark etmiş olmalıydın. Ötekilerin dikkatini çekmeden bir baş işaretini yaptın bana, bir saniye dışarıya, hole çıkayım diye. Sonra hesabını ödedin, arkadaşlarıyla vedalaştın ve salondan çıktın. Donuyor, nöbetler içinde titriyormuş gibiydim. Artık yanımdakilere yanıt filan veremiyordum, kaynayan kanıma söz geçiremiyordum. Bereket versin tam o anda bir zenci çift, topuklarını yere vurup, tiz çığlıklarla acayip ve yeni bir dansa başladı. Herkes gözünü onlara dikmişti. Ben de bu andan yararlandım. Ayağa kalktım ve dostuma hemen döneceğimi söyleyip, peşinden gittim.

Holde, vestiyerin önünde durmuş, beni bekliyordun. Görünce gözlerin parladı. Gülümseyerek hızla yanıma geldin. Beni tanımamış olduğunu hemen anladım. Bir zamanların çocuğu ve genç kızı olan beni tanımamıştın. Bana yeni bir tanış gibi davrandın. Yakınlıkla: “Bana da bir saat ayırabilir misiniz?” diye sordun. Kendine güvenen davranışından, beni bir geceliğine satın alınan kadınlardan biri sandığımı hemen anladım. Sana: “Evet,” dedim. On yıldan uzun bir geçmişte, akşam loşluğu çökmüş sokakta, evet, diyen o genç kızın titrek olduğu kadar olağan gönüllülüğü ile... Sen hemen:

“Peki, ne zaman buluşabiliriz?” diye sordun. Benim yanıtım: “Ne zaman isterseniz,” oldu.

Hiçbir utangaçlık duymamıştım. Bana biraz da şaşkınlıkla baktın. Bir zamanlar yine böyle çabucak, evet, deyişim karşısında duyduğun kuşku ile merak karışımı şaşkınlıkla. Önce biraz tereddüt ettin, sonra hemen sordun: “Şimdi gelebilir misiniz?” diye sordun. Ben: “Evet!” dedim. “Gidelim.”

Mantomu almak için vestiyere yürüdüm. Fakat birden aklıma geldi, mantomun markası dostumun cebindeydi. Geri dönüp, doğru dürüst bir neden göstermedikçe, ondan markayı istemek olmazdı. Yıllardır özlediğim senden vazgeçmeye de o anda hiç razı değildim. Hiç duraklamadım. Tuvaletimin üstüne şalımı atıp, sisli ve ıslak ıslak geceye doğru yürüdüm. Ne mantomu, ne de beni iki yıldır besleyen o iyi yürekli, şefkatli insanı dostları yanında –sevgilisi bunca yıl sonra yabancı bir erkeğin ilk ıslığına koşuveren– gülünç bir budala gibi alçalttığımı düşündüm...

Ah, dürüst bir dostu karşı yaptığım bu alçaklığı, bu nankörlüğü, bu rezilliği benliğimin derinliğinde duyuyordum. Gülünç davrandığımı ve çılgınlığımla iyi yürekli bir insanı ömür boyunca incittiğimi, hayatımı parçaladığımı da hissediyordum. Fakat dostluğun, benliğimin ne önemi vardı. Dudaklarımı yine hissetmek, tatlı sözlerini yine işitmek sabırsızlığı yanında. Seni böylesine sevdim ben... Bunu sana şimdi söyleyebilirim... Her şey geçip gittiğine, geçmişe karıştığına göre. Sanırım beni ölüm döşeğimden çağırılmış olsaydın, ayağa kalkıp, seninle gelmek gücünü yine bulurdum.

Kapının önünde bir araba duruyordu. Binip, evine gittik. Yine sesini işitiyor, şefkatli yakınlığını duyuyordum. Eskiden olduğu gibi uyuşmuş, çocuksu bir mutlulukla şaşkına dönmüştüm. On yıldan fazla bir zaman sonra o merdivenleri ilk kez tırmanışımı, geçmişle bugünü bir arada nasıl yaşadığımı, her şeyde ve her şeyde hep seni hissettiğimi sana anlatamayacağım... Hayır, hayır anlatılmaz. Odanda pek az değişiklik vardı... Birkaç tablo, birkaç kitap, şurada burada yeni eşyalar... Her şey beni yine tanışça karşıladı.

Ve yazı masandaki vazo duruyordu... Bir gün önce doğum gününde sana yollamış olduğum güller vardı içinde... Senin hiç de anımsamadığın, tanıyamadığın, hatta şu anda yanında seninle el ele ve dudak dudağa duran birisinin anısı olan güller... Çiçeklere özel bir ilgi göstermen hoşuma gitti. Benliğimin bir soluğu, sana karşı duyduğum sevginin bir nefesi vardı çevrende hiç değilse!

Beni kollarına aldın. Yine yanında, bütün bir eşsiz gece boyunca seninle kaldım. Çıplak vücudumdan da tanımadın beni. Bir sevgili ile satılık bir kadın arasında ihtirasının hiçbir fark gözetmediğini, kendi arzularına, varlığının bütün cömertliği ile ve düşüncesizce bırakverdiğini fark ettim. Bana, bir gece lokalinden alıp getirdiğin bana, öylesine içtenlikli ve saygılı, ama yine de tadını çıkararak davranıyordun ki! Eski mutluluğumla sendeleyerek, varlığındaki bu eşsiz ikiliği yine duydum... Bir zamanlar o küçük kıızı da bir beden ihtirası ile sana bağlamış olanı! Bir erkeğin sevgisinde hiçbir zaman böylesine kendini veriş görmedim. Benliğinin derinliklerinin sonsuz bir unutuştaki sönmek üzere böylesine ortaya dökülüp, parladığını görmemiştim. Fakat ben de kendimi unuttum. Karanlıkta, senin yanında olan ben kimdim? Bir zamanların yanıp tutuşan çocuğu muydum ben? Yoksa senin yavrunun annesi mi, ya da yabancı bir kadın mı? Ah, bu ihtiraslı gecede bana her şey öylesine tanış, yaşanmış, öylesine baş döndürücü ve yepyeni görünüyordu ki! Gece hiç bitmesin diye dua ediyordum.

Fakat sabah oldu. Geç kalktık. Birlikte kahvaltı edelim, dedim. Görünmeden iş gören saygılı bir elin yemek odasında hazırladığı çayı beraberce içtik, şuradan buradan konuştuk. Sen yine o her zamanki apaçıklığın, candan davranışlarıyla benimle sohbet ettin. Saygısız konulardan kaçındın, kim olduğumu da hiç merak etmedin. Ne adımla, ne de oturduğum yeri sordun. Ben senin için yine bir serüvendim, unutulmuş dumanlarında hiçbir iz bırakmadan kayboluverecek bir sıcak an, adı sanı belirsiz bir

şeydim. Çok uzaklara, Güney Afrika'ya birkaç aylığına yolculuk yapacağımı anlattın. Mutluluğumun içinde titredim, kulaklarım uğuldamaya başladı. Geçti, bitti, unutulmalı! Dizlerine atılıp: "Beni de al, beni de al yanına, al da kim olduğumu anla, bunca yıl sonra tanı!" diye haykırayım istedim. Fakat önünde öyle ürkek, öylesine korkak ve zavallı idim! Sadece: "Ne yazık!" diyebildim. Gülümseyerek baktın ve: "Gerçekten üzüldün mü?" dedin.

İşte o anda müthiş bir öfkeye kapılıverdim. Ayağa kalkıp seni uzun uzun süzdükten sonra: "Sevdiğim erkek de her zaman yolculuklara çıkardı," dedim ve gözünün içine bakarak seni baştan aşağı bir süzdüm. Titreyerek: "Şimdi, şimdi beni tanıyacak!" diye düşündüm. Kafam o anda allak bullaktı. Sen ise bana doğru gülümsedin ve: "Her gidişin bir dönüşü vardır," dedin yatıştırmak ister gibi. Ben de: "Geri dönülür, ama o zaman da her şey unutulmuş olur," diye konuştum.

Bunu sana söylerken olağanüstü ve heyecanlı davranmış olmalıydım. Çünkü sen de ayağa kalktın, hayretle ve sevgi dolu bir bakışla uzun uzun beni süzdün. Sonra omuzlarımdan tutup: "İyi olan unutulmaz, seni unutmayacağım," diye konuştun. Bunu söylerken bakışların içime saplandı... O anı hiç unutmamak istercesine. Bu bakışlarının ruhuma saplanıp araştırdığımı, izlediğini, bütün benliğimi kendine çektiğini hissedince, gözlerindeki perde sonunda, sonunda yırtıldı sandım. Beni tanıyacak, beni tanıyacak, diye düşünürken bütün ruhumla titriyordum.

Fakat sen beni tanımadın. Hayır, tanımadın beni. Sana o anda olduğu kadar başka hiçbir zaman yabancı gelmemiştim. Yoksa birkaç dakika sonra yaptığını hiç yapmazdın. Beni öptün, ihtirasla bir daha öptün. Karmakarışık olmuş saçlarımı düzeltmem gerekti. Aynaya gittim ve o anda aynada fark ettim. Manşonuma birkaç banknotu gizlice koyduğunu gördüm. Utanç ve dehşetle yere yığılacakmış gibi oldum. O anda nasıl bağırmadığımı, nasıl olup da yüzüne bir tokat atmadığımı bilemiyordum. Bana, seni genç kızlığımdan bu yana seven bana, çocuğunun annesine o gece için para ödüyordun! Senin gözünde Taberin barın bir orospusuydum ben... o kadar! Ödemiştin, karşılığımı ödemiştin! Beni unutmuş olman gerekmiyordu, bir de alçaltman gerekiyordu.

Öteberimi çabucak arandım. Uzaklaşmak, hemen gitmek istedim. Çok acı gelmişti. Şapkama uzandım, masanın üstündeki vazanın yanındaydı, beyaz güllü vazonun, benim güllerimin yanında. İşte o an müthiş, karşı durulmaz bir duyguya kapıldım. Anılarımı canlandırmayı bir kez daha deneyeyim istedim. "Beyaz güllerden birini bana verir misin?" dedim. Sen: "Seve seve," dedin ve hemen güllere uzandın. Bunun üzerine: "Seni seven bir kadın vermiştir onları belki de!" diye konuştum.

Sen dalgın dalgın: "Belki!" dedin. "Bilemiyorum. Bana gönderdiler, fakat kimden olduğunu bilmiyorum... Bu nedenle de hoşuma gidiyor ya onlar!" Yüzüne baktım ve: "Belki de unutmuş olduğun bir kadından gelmiştir!" diye konuştum.

Hayretle bana baktın. Ben de seni dikkatle süzdüm. Bakışlarımda "Tanı beni, tanı beni artık!" diyen bir feryat vardı. Fakat gözlerin dostça ve hiçbir şeylerin farkında olmayarak gülümsüyordu. Beni bir daha öptün. Beni tanımadın...

Hızla kapıya doğru yürüdüm. Gözlerimin yaşardığını hissetmiştim ve beni bu durumda görmeni istemiyordum. Holde, öyle hızla dışarı çıkmıştım ki, az kalsın uşağın Johann'la çarpışıyorduk. Yaşlı adam ürkek kenara sıçradı ve bana kapıyı açtı. İşte bu bir saniyede, iyi kulak ver, tam o anda yaşlı adamın bakışlarında bir ışığın parıldayıverdiğini gördüm. Duyuyor musun, bu bir tek saniyede! Yaşlı adam beni bu bir tek saniyede tanımişti... Çocukluğumdan bu yana ilk kez gördüğü beni. Önünde diz çöküp, ellerini öpesim geldi. Beni aşağılamak için verdiğin banknotları manşonumdan çıkarıp, ona uzattım. Yaşlı adam titredi ve dehşetle baktı bana. O anda senin bütün ömründe sezemediğinden daha çoğunu anlamıştı. Bütün insanlar, herkes beni şımarttı, bana iyi davrandı... Fakat sen, sadece sen

unuttun beni! Yalnız sen, evet, sen beni hiçbir zaman tanımadın!

Çocuğun öldü, çocuğumuz. Şimdi bu dünyada seveceğim hiç kimsem kalmadı. Senden başka! Fakat sen benim için kimsin? Beni hiçbir zaman tanımayan, bir su birikintisinin önünden geçer gibi yanımdan geçen, bir taş parçasıymışım gibi üstüme basan, hep giden ve gidip beni bitmez tükenmez bekleyişlerle yüzüstü bırakan sen kimsin? Bir kez yanıldım, seni, hep kaçıp gideni, çocuğunda alıkoydum sanmakla. Fakat o senin çocuğundu, acımasızca bir gecede beni bırakıp gitti, unuttu, dönüşü olmayan bir yolculuğa çıktı. Yine tek başımayım. Her zamankinden daha yalnızım. Hiçbir şey kalmadı elimde... Ne senden, ne de çocuğundan. Ne bir söz, ne bir satır, ne de anılar! Birisi sana adımlı söyleyecek olsa, sen bir yabancı adı duymuş gibi olursun!

Senin için ölü olduktan sonra ne diye ölmeyeyim, isteye isteye? Sen benden gittiğine göre ben neden senden uzaklaşmayayım? Hayır sevgilim, yine seni suçlamıyorum. Neşeli yuvanı yakınmalarımınla doldurmak istemiyorum. Seni yine rahatsız ederim diye korkma sevgilim. Bağışla beni, bir kez daha içimi dökeyim dedim, ölmüş yavrumun terk edilmiş ve yalnız yattığı şu anda. Tek bir kez seninle konuşayım dedim... Şimdi yine karanlık köşeme döneceğim sessizce. Senin yanında her zaman olduğum gibi. Fakat sen bu haykırışımı duymayacaksın yaşadığım şu anlarda. Bu vasiyetimi ancak ben ölünce duyacaksın... Seni herkesten çok sevmiş olan, senin hiçbir zaman tanımadığın, hep seni beklemiş olan ve senin hiçbir gün çağırmadığın bir insanın vasiyetini. O zaman beni çağıracaksın, fakat ben ilk kez sana bağlı olmayacağım, ölüyken sesini duymayacağım. Sana ne bir resim bırakıyorum, ne de başka bir şey. Senin de bana bırakmadığın gibi. Beni hiçbir gün tanımayacaksın. Hayatta alınıyız böyle idi. Ölümümde de böyle olsun. Son saatimde seni çağırılmayacağım. Gidiyorum, adımlı ve kim olduğumu sen öğrenmeden. Ölümüm kolay oluyor... Çünkü sen bunu uzaklarda duymayacaksın. Ölümüm sana acı verseydi, bunu göze alamazdım.

Daha fazla yazamayacağım... kafamın içi öyle ağır ki... her yanımlı acıyor... ateşim de var... sanırım, hemen yatmam gerekiyor. Belki az sonra her şey bitmiş olacak... Alınıyız belki ilk kez olsun iyi davranır da yavrumu alıp götürüşlerini görmem... Daha fazla yazılmayacağım sevgilim, hoşça kal... sana yine de borçluyum, her şeye rağmen... son nefesime kadar da sana hep borçlu kalacağım. Rahatladım. Sana her şeyi söyledim. Seni ne kadar çok sevdiğimi şimdi biliyorsun, hayır sadece sezdin... Ama bu sevgi sana hiçbir zaman yük olmadı. Yokluğumu duymayacaksın... bununla avunuyorum. Güzel ve aydınlık yaşamında hiçbir değişiklik olmayacak... ölümümle sana hiçbir kötülüğüm dokunmayacak... bununla avunuyorum, sevgilim.

Fakat kim... kim gönderecek beyaz gülleri doğum günlerinde? Ah, o vazo boş kalacak... yılda bir kez çevrende dolaşan soluğum da sönüp gidecek! Sevgilim, yalvarırım, dinle beni... senden ilk ve son olarak bir şey diliyorum... benim hatırım için, her doğum gününde –tek bir gün bu, insanın kendini düşüneceği– beyaz güller alıp vazoya koy. Bunu yap, sevgilim... başkalarının yılda bir gün olsun, sevdikleri bir ölüye dinsel tören yaptıkları gibi. Senden başkasına güvenmiyorum. Seni seviyorum yalnız ve ancak sende yaşamımı sürdürmek istiyorum... ah, yılda bir gün olsun... çok, pek çok sessiz olarak... yanında yaşadığım gibi... yalvarırım, sevgilim... senden ilk ve son dileğim... teşekkür ederim sana... seni seviyorum, seni seviyorum... hoşça kal...

Roman yazarı, mektubu titreyen ellerinden bıraktı. Sonra uzun uzun düşündü. Anısında rastgele bir komşu çocuğu, bir genç kız, gece lokalinde bir kadın, fakat belli belirsiz ve bulanık, canlandı... akan suyun dibindeki bir taşın titrek, biçimi belirsiz parıltısı gibi. Gölgeler yığılıp uzaklaştılar, fakat bir resim olamadılar. Duyguların anısını hissediyordu, fakat yine de bir şeyler anımsayamıyordu. Bütün bu yüzleri düşünde görmüş gibi oldu... sık sık ve derinden derine... fakat sadece düşünde...

Birden bakışları, masada, karşısında duran vazoya ilişti. Boştu. Yıllardan beri ilk kez vazo doğum gününde boştu. Ürktü. Görünmez bir kapı açılıvermiş de, soğuk bir hava akımı, öteki dünyadan gelirmiş gibi odayı doldurmuştu... Ölümü ve ölümsüz sevgiyi duydu. Ruhunun derinliklerinde bir çözülme oldu. Gözle görünmeyen bir kadını, uzaklardan duyulan bir müzik gibi düşündü.